

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KÂZİM TAŞKENT KLASİK YAPITLAR DİZİSİ

William Wordsworth

PRELÜD

Bir Şairin Zihinsel Gelişimi

Çeviren: Nazmi Ağıl

1770 yılında Cumberland'de dünyaya gelen William Wordsworth, 18. yüzyıl sonlarında başlayıp 19. yüzyıla uzanan Romantizm akımının en önemli şairlerindendir. Asıl önemli ürünlerini kırk yaşından önce vermişse de son yıllarına kadar yazmaya devam etmiş ve 1850 yılında kraliyet şairi olarak ölmüştür. *Prelüd* kendine has özellikleriyle yapıtları arasında ayrı bir yer tutar.

1789 yılında Fransa'yla süren savaşın, hayal kırıklığıyla sonuçlanan toplumsal reform planlarının yarattığı yoğun karamsarlık havaşının içinde Wordsworth insanlara yeniden umutlanmanın, huzura ermenin yollarını öğretecek uzun soluklu felsefi bir metin yazmaya koyulur. Kitabının adı *Münzevi; ya da İnsan, Tabiat ve İnsan Hayatı Üzerine Düşünceler* olacaktır. Ancak birkaç yüz dizeden sonra kendi içine eğilerek tabiatın ve eğitimin ona kattığı gücü incelemeye karar verir. İşte bu içe bakıştan *Prelüd* doğar. Adından anlaşılacağı gibi bu metin bağımsız bir yapıt olarak değil, *Münzevi* için bir önsöz olarak planlanmıştır ama 1805 yılında yaklaşık sekiz bin dizeyi aşan, bir önsöz için fazlaca uzun bir metin ortaya çıkar. Asıl kitabı *Münzevi*'yi henüz yazamadığı için bir türlü yayımlayamadığı *Prelüd*, 1839 yılına kadar gerek dil, gerek içerik olarak sürekli bir değişim geçirir. Bunun bir nedeni Wordsworth'ün gençliğindeki keskin düşüncelerini ve atak ifadelerini törpülemek eğiliminde olmasıdır. Ne var ki bu değişimler de *Prelüd*'ün okur önüne çıkması için yeterli olmaz ve başlığı bile olmayan şiir ancak 1850 yılında, Wordsworth'ün ölümünden sonra karısının uygun gördüğü adla yayımlanır.

William Wordsworth
PRELÜD
(Bir Şairin Zihinsel Gelişimi)

William Wordsworth

PRELÜD

(Bir Şairin Zihinsel Gelişimi)

Çeviren:
Nazmi Ağul

Yapı Kredi Yayınları - 3051
Kâzım Taşkent
Klasik Yapıtlar Dizisi - 74

Prelüd (Bir Şairin Zihinsel Gelişimi) / William Wordsworth
Özgün adı: The Prelude
Çeviren: Nazmi Ağıl

Kitap editörü: Dürrin Tunç

Kapak tasarımı: Mehmet Ulusel

Baskı: Pasifik Ofset
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1
Baha İş Merkezi A Blok Haramidere - Avcılar / İstanbul

Çeviriye temel alınan baskı: The Prelude, the four texts (1798, 1799, 1805, 1850)
Ed: Jonathan Wordsworth, Penguin books, Ltd, 80 strand, London, 1995
1. baskı: İstanbul, Şubat 2010
ISBN 978-975-0 8-1740-3

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş. 2009
Sertifika No: 12334

Bütün yayın hakları saklıdır.

Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısıtlı alıntılarda dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Yapı Kredi Kültür Merkezi
İstiklal Caddesi No. 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 25247 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

İÇİNDEKİLER

Önsöz • 9

Prelüd (Bir Şairin Zihinsel Gelişimi)

Birinci Kitap / Giriş, Çocukluk ve Okul Yılları • 19

İkinci Kitap / Okul Yılları (devam) • 40

Üçüncü Kitap / Cambridge Günleri • 54

Dördüncü Kitap / Yaz Tatili • 74

Beşinci Kitap / Kitaplar • 89

Altıncı Kitap / Cambridge ve Alpler • 109

Yedinci Kitap / Londra'da Kalış • 133

Sekizinci Kitap / Retrospekt - Tabiat Sevgisinin İnsan Sevgisine
Götürmesi • 156

Dokuzuncu Kitap / Fransa'da Kalış • 177

Onuncu Kitap / Fransa (devam) • 195

Onbirinci Kitap / Fransa (son) • 214

Onikinci Kitap / Hayal Gücü ve Beğenin Yaralanması ve
İyileşmesi • 228

Onüçüncü Kitap / Hayal Gücü ve Beğenin Yaralanması ve
İyileşmesi (son) • 239

Ondördüncü Kitap / Bitiriş • 250

*Bana Wordsworth'ü anlatan sevgili hocalarım,
Prof. Dr. Dilek Doltaş,
Prof. Dr. Süheyla Artemel'e...*

ÖNSÖZ

Avrupa'da 18. yüzyılın sonlarında başlayıp 19. yüzyıla uzanan Romantizm akımı edebiyat, eleştiri, resim, müzik, mimari gibi birçok alanda, temelde Klasik, özelde ise Neoklasik eğilimin karşıtı özellikler taşır. Biraz Endüstri Devrimi sonucu kentlerde ortaya çıkan sefaletten, biraz Fransız Devrimi'nin ateşlediği düşüncelerden ve elbet sayısız başka toplumsal nedenlerden doğan Romantizm, düzenden, uyumdan, rasyonaliteden, materyalizmden bunalan insanın başkaldırışıyla birlikte, bireysel, öznel, akıl dışı, kendiliğinden, duygusal, gizemci ve aşkın olanın öne çıkması demektir. Bu dönemde Tabiat yaratıcı gücün kaynağı ve görünümü olarak ayrı bir önem kazanmış, insanın Tabiatla bütünleşmesini sağlayan Hayal Gücü, benzer şekilde, yaratıcı bir unsur olarak öne çıkmış, bir önceki dönemde belli kuralların doğrultusunda mekanik bir üretim içinde görülen sanatçının özgün eserler yaratabilme yetisi övülmüş, dış dünyaya tutulan bir ayna olarak tanımlanan sanat artık dışarıyı değil, bütün karmaşası içinde sanatçının ruhunu yansıtan bir kavram olarak değerlendirilmeye başlanmıştır. Yüksek sanat eserlerine karşılık, sıradan halkın yarattığı popüler eserler, sadelikleri ve Tabiata yakın oldukları düşüncesiyle daha değerli tutulmuş, genel ve tipik olanı aktaran yüce konulardan, soylu sınıfın yaşantılarını konu alan çalışmalardan vazgeçilip yoksul kesimin, yalnızların, toplum dışına itilmişlerin hayatına eğilinmiştir.

Dönemler arasında hiçbir geçiş burada anlattığımız kadar belirgin ve ani olmaz. Elbette bu sürecin öncesi de vardır, fakat bugüne kadar sanat akımlarını çeşitli şekillerde etkilemeye devam eden

Romantizmin genel olarak 1798 yılında İngiliz şairleri William Wordsworth ve Samuel Taylor Coleridge'in *Lyrical Ballads* adlı şiirlerini yayımlamalarıyla başladığı kabul edilir. Wordsworth'ün bu şiirlerin ikinci baskısına yazdığı önsöz ise bu akımın manifestosu niteliğindedir. Şiiri, "kendiliğinden taşan güçlü duyguların sakin kafayla yeniden hatırlanarak kayda geçirilmesi," sözleriyle tanımlayarak, öğrenilmiş söz sanatları, kalıplaşmış algı ve ifade biçimleri yerine şairin özgün duyumsamalarını öne çıkaran Wordsworth *Lyrical Ballads*'da amacın halkın yaşantısını halk diliyle şiirleştirme denemesi olduğunu açıklar. Ne de olsa şair insanlardan ayrı bir dünyada yaşayan mucizevi bir varlık değil, onlarla aynı yaşantıları paylaşan, onlarla sohbet eden bir insandır. Sadece çevresine her an şaşırmaya hazır, meraklı bir gözle bakması sayesinde Tabiattaki yaratıcı ruhla kurduğu temas sonucu sezgilerinin daha derin oluşu, Wordsworth'ün "Ne vakit bir gökkuşağı görsem/Kalbim yerinden oynar" dizelerindeki gibi yüreğinin en basit varlıklar ve olaylar karşısında coşup aşkın bir duruma geçebilmesiyle sıradan insanlardan ayrılır. Bu önsözle Wordsworth, şiirini haklı çıkarmak için ona uygun bir kuram geliştiriyor değildi, bilakis, çok uzun yıllara uzanan kariyeri boyunca gerçekten yaptığı tanıma uygun bir şair hayatı yaşayacak, bu önsözde belirlediği ilkelere son derece sadık ve başlattığı akımın yukarıda saydığımız özelliklerini akılda tutarak okunması gereken şiirler yazacaktı.

William Wordsworth, 1770 yılında Cumberland'de beş kardeşin ikincisi olarak dünyaya gelir. Küçük yaşta anne babasını kaybeder. Liseden sonra Cambridge'de okur ancak kırlarda özgürce dolaştığı yaz tatillerini daha çok sever. Fransa'ya gidişinde Annette Vallon'la tanışır, bir kızları olur. Ancak İngiltere ve Fransa arasında çıkan ve 23 yıl süren savaş yüzünden bir araya gelemezler. Ama Fransa şair açısından, 1789 devrimiyle yeşeren ve oradan tüm dünyaya yayılmasını umduğu özgürlük, eşitlik, kardeşlik ideallerinin vatanı olarak ayrıca önemlidir. Bir arkadaşından kalan miras sayesinde akrabalarının yanında büyüyen kız kardeşi Dorothy'yi yanına alır, bir kır evine yerleşirler. Sonraki yıllarda Wordsworth, Mary Hutchinson'la evlenir, ikisi küçük yaşta ölen beş çocukları olur.

kuramını oluşturmasında, gerek dostunun büyük teşvikiyle yazdığı şiirlerinin ortaya çıkmasında önemli rol oynar. Asıl önemli ürünlerini kırk yaşından önce vermiş olduğu yaygın bir kanıdır ancak Wordsworth'ün ünü sonraki yıllarda giderek artar, önemli edebi isimler onu ziyarete gelirler. 1850 yılında seksen yaşında öldüğünde kraliyet şairidir.

Son yıllarına kadar yazmaya devam eden Wordsworth çok sayıda eser vermiş, sözü uzattığı zamanlarda bazen sıkıcı olsa da *Tintern Abbey*, *Daffodils*, *Ode on Intimations of Immortality*, *My Heart Leaps Up* ve *Lucy Poems* gibi unutulmaz birçok şiiri okurlarına armağan etmiştir. Fakat elinizde tuttuğunuz kitapta bir çevirisini sunduğumuz *The Prelude* kendine has özellikleriyle yapıtları arasında ayrı bir yer tutar.

1789 yılında Fransa'yla süren savaşın, hayal kırıklığıyla sonuçlanan toplumsal reform planlarının yarattığı yoğun karamsarlık havasının içinde Wordsworth insanlara yeniden umutlanmanın, huzura ermenin yollarını öğretecek uzun soluklu felsefi bir metin yazmaya koyulur. Kitabının adı *Münzevi; ya da İnsan, Tabiat ve İnsan Hayatı Üzerine Düşünceler* olacaktır. Ancak birkaç yüz dizeden sonra şair birikiminin böyle bir girişimi sonuçlandırmasına yetip yetmeyeceği konusunda kuşkuya kapılır ve kendi içine eğilerek Tabiatın ve eğitimin ona kattığı gücü incelemeye karar verir. İşte bu incelemeden *Prelüd* doğar. Adından anlaşılacağı gibi bu metin bağımsız bir yapıt olarak değil *Münzevi* için bir önsöz olarak planlanmıştır ama 1805 yılında tamamlanmış haliyle yaklaşık sekiz bin dizeyi aşan, bir önsöz için fazlaca uzun bir metin ortaya çıkar. Tamamlanmış haliyle dedik ama asıl kitabı *Münzevi*'yi henüz yazmadığı için bir türlü yayımlamadığı *Prelüd* şair için uzun süre pek tamam sayılmamış, 1839 yılına kadar gerek dil, gerek kapsam bağlamında sürekli bir değişim geçirmiştir. Doğrusu eleştirmenler bu değişikliklerin çoğu zaman isabetsiz olduğu görüşünü paylaşırlar, çünkü yaşı ilerledikçe daha muhafazakâr bir ruh haline bürünen Wordsworth'ün gençliğindeki devrimci ve keskin düşüncelerini ve bunları dile getirdiği atak ifadeleri törpülemek eğilimi içinde olduğu görülür. Ne var ki bu değişimler de *Prelüd*'ün okur önüne

yılında Wordsworth'ün ölümünden sonra karısının uygun gördüğü adla yayımlanır.

1805'teki haliyle on üç, son haliyle on dört kitapta toplanan şiiri kısa kısa özetlemek gerekirse:

Birinci kitap şairin bir hapishaneye benzettiği şehirden çıkmanın verdiği sevinci dile getiren dizelerle başlayıp Tabiatın onu şiirsel ilham açısından ikisi de aynı derecede değerli olan korku ve sevgi uyandıracak varlıklar ve olaylarla nasıl beslediğini anlatır.

İkinci kitapta şairin ilk gençlik yıllarında tabiatla bilinçsizce kurduğu temasın zamanla daha bilinçli bir arayışa dönüşmesi konu edilir.

Üçüncü kitabın konusu Cambridge'deki ilk yıldır. Şair burada olmaktan dolayı gururludur fakat akademik çalışmalar çok da ilgisini çekmez. Orada yetişen Chaucer, Spenser ve Milton gibi büyük yazarların dolaştıkları yerde gezinmek hoş bir duygudur fakat o asıl kendisiyle baş başa kaldığında içindeki gücün varlığını hisseder ve bundan hoşlanır.

Dördüncü kitapta okul tatil olmuş, şair köyüne Hawkshead'e dönmüştür, orada çok iyi karşılanır. Tek başına kırlarda bayırlarda dolaşmaktan sonsuz haz alır, köylülerin yaşadığı gibi sade bir hayatın erdemini fark eder.

Beşinci kitap kitapların şaire genç yaşlarında yaptığı katkılardan söz eder. Geometri ve şiir dünya yıkılsa bile etkilenmeyecek iki bilim dalıdır. Mevcut eğitim sisteminin yaptığı gibi çocukların diماغını katı bilgilerle doldurmak yerine onların hayal gücünü geliştiren masallar ve şövalye hikâyeleri çok daha yararlı olacaktır. Şair kitapların sonraki yıllarda kendisine olan katkılarından daha sonra söz edeceğini belirtirse de bu konuya tekrar dönmez, zaten gerçekte onu yakından tanıyanlar Wordsworth'ün kitapları çok ciddiye almadığını, çok sınırlı bir kütüphanesi olduğunu ve öyle aman aman bir okur olmadığını belirtirler.

Altıncı kitap, Cambridge'de geçen üçüncü ve dördüncü yıllara odaklanır. Ama okul günlerinden çok, yine yaz tatilleridir şairi ilgilendiren. Bu tatillerine özellikle kızkardeşi Dorothy'nin eşlik ediyor olması ise Wordsworth için başlı başına bir sevinç kaynağıdır.

Yedinci kitap Londra izlenimlerini anlatır. Wordsworth her ne kadar kırsal hayatı şehir hayatına tercih etse de Londra onun için bir metropol olarak sunduğu zengin insan manzaraları ve hareketlilikle hayal gücünü besleyecek çok önemli bir mekândır.

Sekizinci kitap Tabiat sevgisinin insan sevgisine götürmesi konusunu yeniden ele alır. Şair bir dağın eteğinde kurulan panayırda insanlara bakarken çobanlık hayatın, şehirlerdeki kötülükler düşünüldüğünde, ne kadar soylu olduğunu düşünür. Bu tür duyguları daha önce de hissetmiştir ancak bu sefer insan sevgisi Tabiat sevgisinden daha baskın olarak ortaya çıkar.

Dokuzuncu kitapta Wordsworth Fransa'ya, Orleans'a gider ve oradan devrimci düşüncelerle döner.

Onuncu kitapta şairi İngiltere'ye dönüş yolunda Paris'te dolaşırken görürüz. Fransız Devrimi başarılı olmuş, fakat yönetimi ele geçiren Robespierre tam bir diktatör kesilmiştir. Wordsworth bu durumdan duyduğu üzüntü içinde Roma'ya gider, bu esnada İngiltere'nin Fransa'ya savaş ilan ettiğini öğrenir, tüm insanlık için yeşerdiğini düşündüğü özgürlük umudunun kendi ülkesi tarafından bu şekilde söndürülecek olması üzüntüsünü daha da artırır, neyse ki İngiltere'ye vardığında Robespierre'in öldüğü müjdesini alacaktır.

On birinci kitap şairin yapılan yanlışlıklara karşın Fransız halkının iç çatışmaları sonlandırıp devrim ideallerini gerçekleştireceği inancını anlatır. Aşırı şiddete başvurulmuş olmasını devrim için biraz serbestlik gerekirdi diyerek mazur görmeye çalışır. Bu dönemde Godwin'in rasyonel felsefesinin etkisi altına girer, herhangi bir düşüncenin makbul olabilmesi için mutlaka akıl yoluyla kanıtlanması gerektiğini düşünüp her şeyi sorgulamaya başlar.

On ikinci kitapta Godwin'ci yaklaşımın şairi tehlikeli bir noktaya taşıdığını, önceleri tam bir kabulle yaklaştığı Tabiatın bile onun sorgulayıcı tutumundan payını aldığını okuruz. Bir diğer hatası da bu dönemde Tabiatı bir tablo gibi yaklaşıp ve ondaki derinliği değil de göze sunduğu çeşitli manzaraların güzelliğini yaşamaya çalışmış olmasıdır. Neyse ki Tabiatın karşısına tekrar eski duyarlı ve yaratıcı ruh olarak çıkmayı başaracaktır. Çocukluktan itibaren ruhumuzu besleyen meşhur "zaman lekelerinden" ("spots of time")

On üçüncü kitapta şair doğru ruh haline tekrar kavuşmasına değinir, insanı insan yapan erdemleri merak eder ve şiirlerine bu erdemlere sahip insanların en sık görüldüğü kırsal kesimde yaşanan hayatı konu etme kararına varır.

Son kitap hayal gücünün görkemine ayrılır. Şair, bir arkadaşıyla tırmandığı dağın doruğundan aşağıda uzanıp giden, üzerinde ayın bütün çıplaklığıyla parladığı sis tarlasına bakar. İleriden, sisin içinde bir yarıktaki gürleyen suların sesi duyulmaktadır. Bu noktadan Wordsworth suların, karaların, gökyüzünün, her şeyin bir bütünlük içinde nasıl birbirine dönüştüğünü gözler ve bu algıyı mümkün kılan Hayal Gücünü kutsar.

Prelüd bir dereceye kadar otobiyografik bir eserdir ancak onu şairin hayatının ilk yirmi yedi yılını konu alan bir belgesel olarak okumak yanlış olur. Wordsworth dış olayları nesnel bir şekilde aktarmak derdinde değildir, şiirin gerekleri doğrultusunda, kendisiyle ilgili olanları ise keyfi olarak eğip bükür. Bazı önemli olaylardan, mesela Annette ile olan ilişkisinden hiç bahsetmez, öyle ki onun varlığı Annette'in yazdığı, ancak yıllar sonra bulunan mektuplardan öğrenilir. Şiirin önemi, tek insanın yaratıcı gücünün şairin kimliğinde ilk kez destansı bir havada yüceltilmesinde yatar, tıpkı Milton'ın *Paradise Lost*'ta Tanrı'nın gücünü yücelttiği gibi... Wordsworth şiirini önceden çizdiği bir plana göre değil, sonradan yaptığı ekleme ve eksiltmelerle (ki pek çok bölüm önceden ayrı şiirler olarak yazılıp yayımlanmıştır) sürekli değiştirerek oluşturmuşsa da şairin yüce görev için hazırlandığı, umudunu yitirip boşluğa düştüğü, sonra tekrar gücünü kazanıp macerasını zaferle sonlandırdığı çok genel bir epik yapının varlığından söz etmek çok da yadırgatıcı olmaz.

Verdiğimiz kısa özetten de anlaşılacağı gibi kitabın esas kahramanı Hayal Gücüdür, insan ilahi olanla onun sayesinde temas kurabilir. Ahlaki yüceliğe ve oradan da tüm var oluşu sevmeye götüren odur. Bu zorlu görevde en büyük yardımcı kitaplar ya da bir başkası değil, yaratıcı gücün bir tezahürü olan tabiatın kendisi olacaktır. Her şey birlik içindedir ve insanla Tabiat, Tabiatla Tanrı ayrı varlıklar değildir.

Hayal Gücü çok yoğun yaşanmış anların hatırlanmasıyla hareket eder. Wordsworth bu Anıyı vericiliği ve alametleri için

adını verir. Mina Urgan'ın tür olarak başka hiç bir esere benzemeyen, tamamen kendine has bir yapıt diyerek tanımladığı *Prelüd*'ü okumak da sanırım okura kendisini "yüce"yle temas halinde hissettiren bir tecrübe olarak belleklerde yerini alacaktır, tıpkı böyle anlar gibi...

Doğrusu, *Prelüd*'ü çevirme kararı almamda etkili olan, hem de daha ilk sayfayı okurken benim yaşadığım bu tecrübeydi. Şehirden kaçışın verdiği coşkuyu anlatan dizeler bana epeydir unuttuğum bir ruh halini anımsattı, basit yaşantıların verdiği çocuksu sevinci. O ilk sayfadaki enerjinin taşarak bana da ulaştığını, kalbimin bir şeylerin eşigindeymişim hissiyle kıpır kıpır olduğunu duydum. Ama nasıl Wordsworth bir süre sonra coşkusunu yitirip şiirini sürdüremez olmuşsa, çeviri sırasında benzer tıkanmaları yaşamak benim için de kaçınılmaz oldu. İşe başlamadan önce ilkin "Hangi *Prelüd*?" sorusunu cevaplamam gerekti. Çünkü yukarıda belirttiğim gibi, ortada iki versiyon ve bunların sunduğu iki farklı Wordsworth portresi vardı. 1805 versiyonu kendini daha doğrudan ifadelerle ortaya koyan, daha genç, daha cesur bir Wordsworth sunarken, 1850 versiyonu daha dolaylı, daha ihtiyatlı, daha soyutlamacı ifadelerin sisi ardından bakan bir yüz gösteriyordu. Epey tereddütten sonra metni Wordsworth'ün okur karşısına çıkmak istediği son haliyle çevirmenin daha vefalı bir tutum olacağı kanısına vardım. Ama madem bugün İngilizce baskılarında şiirin her iki hali de mevcut, belki bir gün 1805 versiyonu da çevrilir –artık ben mi yaparım, başkası mı yapar?– ve böylece Türkçe okuyanlar da şiirin ve dolayısıyla Wordsworth'ün zaman içinde geçirdiği değişimle ilgili karşılaştırmalı bir bakış imkânı bulurlar.

Konu bağlamındaki ilk güçlük ise şiirde Wordsworth'ün hayatındaki dönemsel ve coğrafi pek çok ayrıntıya yer veriliyor olmasıydı. Sunduğum dipnotların okur için yeterince açıklayıcı olacağını sanıyorum, ancak, her şeyden önce şiir olarak okunması gereken bir metni bir ders kitabı formatına sokmak istemediğim için dipnotlar konusunda biraz seçici davrandım. Ta başından beri aklımı kurcalayan ve son ana kadar çözümsüz bıraktığım en temel çeviri sorunu Wordsworth'ün farklı anlamlarda kullandığı "imagination"

metinde okuyacaksınız. Bir başka çeviri güçlüğü Wordsworth'ün kullanmayı çok sevdiği yan cümleciklerle uzadıkça uzayan pasajlardan kaynaklanıyordu. Bu tür pasajları özne-yüklem bağlantısını ve şiirsel tınıyı kaybetmeden ama şiirin yapısal özelliğini de aktarmaya çalışarak çevirmeye özel çaba harcadım. Bütün uzun cümlelerde olduğu gibi orijinal metinde de zaman zaman anlam bulanıklaşıyordu, öyle ki Wordsworth uzmanları aynı cümleler hakkında farklı yorumlar yapıyorlardı, bu gibi durumlarda benimsediğim yorumun nihai olmadığını belirtmek isterim. Hatta belki biraz ileri giderek, yer yer ortaya çıkan bulanıklığın Wordsworth'ün bilerek yarattığı bir etki olabileceğini söyleyeceğim. Bu cüretim, onun, okuru sınırlandıran “kesinlik” yerine “Hayal Gücü”nü harekete geçirecek muğlaklıkta bir şiiri tercih edeceği hissimden kaynaklanıyor. *Prelüd*'ün, ara ara, düzyazı yavanlığına düştüğü bilinen bir gerçek, okurun buralardaki sıkıcılığı benim beceriksizliğime yoracağı kaygısını hâlâ taşıdığımı itiraf etmeliyim. Ya da editörümün dediği gibi, benim *Prelüd*'üm aslına göre daha “oynak,” daha “enerjik” olmuşsa böyle bir kaygıdan dolayıdır. Ama Wordsworth şiirinde insanı Tabiatla, toplumla, kendisiyle sürekli bir temas ve diyalog içinde dinamik bir varlık olarak sunuyor, ben de bu kitapta söz konusu dinamizmi bu şekilde istemeden de olsa okura duyurabildimse, belki hatamı telafi etmiş olurum.

Son olarak, çeviri sürecinde bütün coşkularımı ve umutsuzluklarımı paylaşmak zorunda kalan değerli arkadaşlarım İsmail İğdeli, Zafer Parlak, İrfan Karagöz, Ferhat Güngör, Murat Ergin ve Veli Uğur'a; minik Thea'dan bana zaman ayırarak, birçok pasajı, bir uzman gözüyle açıklama zahmetinde bulunan Margaret Russett'a; el yazmalarımı bilgisayara geçirmeme yardımcı olan sevgili oğlum Umut ve kızım Selin'e ve elbette her zaman olduğu gibi, yaklaşık bir yıl süren bu uğraş sırasında hep yanımda olan eşim Meral'e teşekkür ederim.

Nazmi Ağıl

PRELÜD

(Bir Şairin Zihinsel Gelişimi)

BİRİNCİ KİTAP

Giriş, Çocukluk ve Okul Yılları

Ah, bir kutsayış var bu yumuşak meltemde,
Yanağımı yelpazelerken, yeşil kırlardan
Ve öte mavi göklerden getirdiği mutluluğun
Pek de farkında olmayan bu ziyaretçide.
Görevi ne olursa olsun, bu nazik esinti
Benden daha minnettar birini bulamaz,
Ki ben, uzun süre mutsuz bir konuk
Olarak eriyip tükendiğim koca şehirden
Kaçtım – özgürüm bundan böyle,
Bir kuş kadar özgür, nereye istersem
Kurmaya yuvamı. Hangi çatı ağırlayacak beni?
Hangi vadide olsa limanım? Hangi ağaçların
Altını mesken tutsam? Ve hangi berrak dere
Uykuya salsa beni mırıltısıyla?
Koca bir dünya önümde: Coşkulu
Ve özgürlüğünden korkmayan bir yürekle
Bakınıyorum çevreme; seçtiğim kılavuz
Altı üstü başıboş bir bulut olsa bile
Kaybetmem mümkün değil yolumu.
Nefes alıyorum yeniden! Büyüleyen
Düşünceler akın ediyor, kanatlanıyor aklım:
Silkinip attım, doğamda
Yeri olmayan o tuhaf benliği,

Yok artık, zaten bana göre değil öylesi.
Aylar sürececek bir huzur,
(İnsan hayatına dair herhangi bir vaat
İçin böyle cesur sözler söylenebilirse tabii),
Aylarca bitmeyecek rahatlık ve bozulmayacak hazlar
Beni bekliyor işte; ne yana yönelsem,
Yoldan mı, patikadan mı gitsem,
Yoksa ayak basılmamış arazilerden mi,
Yokuş mu çıksam, insem mi,
Ya da nehrin üzerinde yüzen
Bir şeyin gösterdiği rotayı mı izlesem?

Canım Özgürlük! Ama neye yaradı
Bu coşkumu kutsayan bir armağan da olmasa?
Göğün tatlı nefesi gövdem üzerinde
Gezinirken çünkü, bir meltem hissettim içimde,
Canlandırıcı etkisiyle hafif hafif ona eşlik eden,
Fakat, demeye kalmadan,
Bir fırtınaya dönüştü, taşkın bir enerjiye,
Kendi yarattığı şeyi allak bullak eden.
Teşekkürler ikisine de,
Ve epeydir hükmeden donu kırmak amacıyla
El ele verdiklerinde oluşan uyumlu güçlere;
Getirdikleri taze vaatler için teşekkürler,
Uçup giden saatlerin telaşa verdiği
Umutla beklenen hareketli günler,
Sabır isteyen karmaşık düşünceler,
Ve ama aynı zamanda titiz, değerli ibadetle,
Ayinler ve ahenkli ilahilerle geçen
Tatlı aylıklık günleri için!

Böylece, Ey Dostum! mevcut mutluluğu*¹
Bir şarkıya konu etmeye alışkın olmayan ben,
Taşırdım o gün ruhumu, işte burada kayıtlı

*.. Başka türlü belirtilmedikçe tüm dipnotlar çevirmene aittir. (ed. n.)

Unutulmayacak, ölçülü nağmelerle:
Geniş kırlara doğru bir kehanette bulundum:
Şiirsel vezinler kendiliğinden gelip,
Seçilmiş, yenilenmiş bir ruhu
Kuşandırdılar rahip giysileriyle,
Kutsal amaçlar için, öyle umuyordum.
Kendi sesim bir sevinç veriyordu bana,
Hatta ayrıca, kusurlu sesin yankısı aklın içinde;
Her ikisine de kulak verdim, olacıklara
Dair şen bir güven damıttım ikisinden de.

Doygun ve artık bu coşkuya bir ara
Vermeye razı, yürüdüm, gayretli adımlarla;
Sonunda, yeşil, gölgelik bir yerde
Bir ağacın altına oturdum,
İsteyerek gevşettim düşüncelerimi
Ve kendimi daha yumuşak bir mutluluğa bıraktım.
Sonbahardı, açık ve ılık bir gün,
Batıya doğru iki saat yol almış güneş
Tam kararınca ısıtıyordu;
Gümüş bulutlar vardı gökte,
Çimenler üzerinde gün ışığı,
Korunmuş ve korunaklarla dolu ormanda
Muhteşem bir sessizlik.
Epeyce düşünüp kararımı verdim:
Bildik bir vadiye yönelecek
Ve gözümde canlandırdığım o tek kulübeye
Varıncaya kadar hiç mola vermeyecektim.
Sadece hafıza ürünü olan başka hiçbir resim
Böyle hoş görünmemiştir; kabaran bir aşkla
Bakarken ben o hayali manzaraya,
Hayalden daha yüksek bir güç, orada
Şahane bir şeyin başlayacağına
Belki de tamamlanacağına temin etti beni.
Böylece kalakaldım uzun bir süre,

Gür meşe ormanında, kâh orada kâh burada,
 Bir palamudun dalından kopup
 Kuru yaprakları hışırdattığı, ya da
 İrkilten bir sesle çıplak toprağa
 Düşüverdiği zamanlar dışında.
 O yumuşak minderde kaldım güneş nerdeyse
 Ufka değene dek; sonra arkama,
 Şehrin çöreklenen dumanına doğru bakıp,
 Kırların ötesinden, okulu asmış bir öğrenci,
 Ya da bir kaçak kadar hevesle,
 Ama bir hacı kadar da kararlı, hatta biraz da
 Şansıma güvenerek yürüdüm
 Seçmiş olduğum vadiye doğru.
 Harika bir akşamdı ve ruhum bir kere daha
 Sınadı gücünü, Aeolus'un ziyaretleri sürüyordu;²
 Ama az sonra ihanete uğradı arp,
 Bütün o uyumlu müzik dağılıp gitti,
 Başına buyruk sesler halinde,
 Ve nihayet, mutlak sessizlik! "Olsun;
 Neden başka şeyler düşünmeli
 Mevcut güzellikler varken?"
 Böylece, evine dönen bir işçi gibi
 Devam ettim yoluma, olgunlaşan güneşin
 Yumuşak ışınları altında; o Sept gününü³
 Boyunduruğa vurma isteğinden
 Bir tek iz kalmamıştı içimde.
 Uzun lafın kisası, dura dinlene, hoş bir yolculuk,
 İnziva yerime getirdi beni üç günün sonunda.
 Sonrasını kısa geçiyorum – en nadide
 Ya da öyle görünen binlerce şey her gün etrafımda –
 Kendi kendini kutlama ve sabahtan akşama⁴
 Kesintisiz, sakın bir mutluluk.

2 Şiirsel ilham anları. Rüzgâr tanrısı Aeolus'un adından gelen rüzgârın çaldığı arp romantikler için ilhamın simgesi olmuştur.

3 Sept günü: Kutsal İtalya'da ilahiyat gününü.

4 Ozan şansının yaver gitmesinden dolayı mutlu oluyor ve kendi kendisini kutluyor.

Ama çabucak, kendimi, okumak ya da yazmak
 Gibi belirli bir amaca vakfetmek için,
 Kendiliğinden bir arzu uyandı içimde;
 Ya yeni birikimler yapmalı,
 Ya da zamanında bir müdahaleyle,
 Çürümekten kurtarmalıydım eskileri:
 Böylelikle doğdu daha yüce umutlar,
 Hayat verebilirdim yıllardır havada
 Uçuşup duran bazı hayallerime,
 Ve bu türden varlıklara, azar azar
 Dağıtabilirdim içimi daraltan duyguları.
 Bu umudumu yitirdim; davetkâr ıstık
 Doğudan uç verir ama kaybolur hemen,
 Kararlı bir sabaha dönüşmeyen bir gökle
 Baş başa bırakıp, alay eder benimle:
 Geçmişin cömert vaadini anımsayıp sevinçle
 Sarılmak isterse eğer aklım
 Soylu bir konuya, boşuna heveslenir;
 Nereye dönse her gün başka başka
 Engeller bulur karşısında.

Ve şimdilik payıma, zevk aldığım bu yüce
 Umutlardan bir süreliğine vazgeçmek düşer,
 Daha kolay kazanımlar uğruna.⁵
 Ama ah, sevgili Dostum!
 Uysal bir yaratık olmasına rağmen şairin
 Söz dinlemez zamanları olur âşıklar gibi;
 Ne hasta, ne iyidir böyle heyheyleri geldi mi,
 Kendi gem almaz düşüncelerinden başka, halbuki,
 Hiçbir derdi yoktur: Halinden hoşnuttur aklı
 Anne kumru gibi vazifeşinas otururken kuluçkada,
 Ama hep öyle kalmaz ve bir şeyin
 Dürtükleyip belaya, ormanın derinine,
 Sürdüğü masum kuş gibi, kıpır kıpır olur içi;
 İçimde böyle bir tutku var işte,
 Şikâyetçi olmazdım çok uzamasa.

Böyle iddialı bir işe soyunan birine yakıştığı gibi
 Sıkı bir sorgulamadan geçirdiğimde kendimi,
 Sonuç çoğu zaman sevindirici;
 Çünkü ne o ilk armağandan, hayat veren ruhtan
 Yoksunum, yaşayan aklın bir tür ögesi, aracısı, astı,
 Yardımcıları olan genel doğrulardan:
 Ne de harici şeyler eksik,⁶
 Biçimler, imgeler ya da çabayla edinilmiş
 Ve şair için gerekli olsa da,
 Daha az önemli öteki şeylerden.
 Zaman, mekân ve gelenekler benim aradığım,
 Bunlarsa fazlasıyla mevcut, ama ha deyince
 Seçip ayrılacak gibi değil; hatırlanan birkaç isim
 Değil ki bunlar çağırayım tam bir güvenle
 Sürgün yalnızlıklarından ve yerleştireyim,
 Şu an sağ ya da yıllar sonra yaşayacak olan
 İnsanların kalbine.
 Bazen tutkulu Seçme Gücü,
 Sıradan bir deniz sanarak mağrur bahar taşkınlarını,
 İngiltere'yle ilgili bir konuya soyunuyor, eski
 Romantik bir şarkıya, Milton'ın söylemediği:⁷
 Daha da sıklıkla, cengâverlik ormanlarında
 Sakin bir köşeye yönelip
 Âşık çobanlara çalışıyorum flütümü,
 Ya da elde arp, oturup bir ırmak
 Ya da çeşme başında dinlenmekte olan
 Şövalyelerin yanına, karşılaştıkları
 Ama akıl marifetiyle başa çıktıkları,
 Korkunç kara büyülerin hikâyelerini dinliyorum;
 Ya da mızrağın mızrakla, kılıcın kılıçla,
 Sanki kalkandaki armanın farkındalarmış gibi
 Yani öyle şanlı bir kavgada, çarpıştığı hikâyeleri;
 İlham olsun diyerek bir şarkıya,

6 Wordsworth harici görüntüleri zihinde taşımayı çok önemserdi.

Haksızlıkları düzeltmeye, sabırlı cesarete
 Ve lekesiz doğruya, yılmayan adanmaya,
 Sönmeyen hevese ve sadık
 Aşkları kutsayan Hıristiyanca ağırbaşlılığa
 Hak ettiği saygıyı vermeye adanmış seferlerden
 Sahneler arasından döne kıvrıla
 Süzülecek olan bir şarkıya esin versin diye.
 Bazen daha da coşar, mağlup Mithridates'in nasıl
 Geçip kuzeye doğru gittiğini ve saklanıp
 Yılların bulutu ardına Odin adını alarak
 Roma imparatorluğuna son veren
 Irkın babası olduğunu anlatırdım:
 Sertorius'un yandaşları ve dostlarının,⁸
 Kaçarak İspanya'dan Fortunate Adaları'na sığındıklarını,
 Geleneklerini, sanatlarını ve kanunlarını
 Yavaş ölüme, eriyip yok olmaya bırakıp birer birer,
 Açlık çektiklerini bu dar arazide:
 Ama özgürlük ruhunun kaybolmadığını asla,
 Bin beş yüz yıl yaşadığını ve Avrupalılar geldiğinde,
 Karşı konamaz beceri ve güçleriyle,
 Bir salgın hastalık gibi tutunup yerine,
 Şanlı bir yok oluşa yolladığını
 Bu doğuştan kahramanlar soyunu:
 – Ya da anlatırdım, tiranlık günlerinde
 Kraliyet kayıtlarında anılmayan yüce
 Ruhlu bir adamın nasıl sessizce
 Acı çektiğini Gerçek uğruna:
 Ya da anlatırdım o Fransız'ın, Hint Adaları'nı⁹
 İlk ele geçirenlerin insanlık dışı zulümlerini
 Her an tutarak aklında, nasıl aştığını okyanusu;
 Bir başına, ezilenleri rahatlatmaya değil ama
 Susamış bir rüzgâr gibi etrafında dönerek

⁸ Romalıgeneral (İÖ 112-7).

⁹ Dominique de Gourgès, 1568 yılında İspanyolların Fransızları katletmesine son ver-
 mek için Florida'ya giden Fransız soykusu.

Kurutmaya Ezen'i: Gustavus'un nasıl¹⁰
 Yardım aranıp, adam topladığını
 Dalecarlia madenlerinde: Wallace'ın¹¹
 Nasıl savaştığını İskoçya için;
 Wallace adını nasıl saçtığını, kır çiçeklerince,
 Sevgili ülkesinin kıyı köşesine;
 Başarılarını bir hayalet aile gibi bıraktığını,
 Doldursunlar diye
 Sarp kayalıkları ve nehir boylarını,
 Doğal sığınaklarını yurdun, yerel bağımsızlık
 Ve sağlam bir özgürlük ruhu içinde.
 Bazen, sanki daha çok bana göre,
 Kendi kafamdan bir hikâye icat etmek,
 Tutkularıma, mutad düşüncelerime daha yakın,
 Rengârenk bir hikâye, genel hatlarıyla yüce;
 Ama dayanıksız yapısı eriyiveriyor
 Onu ısıtan güneşin altında, havaya karışıp gidiyor!
 Sonra bir dilek, hayatımızı kucaklayan
 Gerçekliği anlatan bir şarkıya duyduğum
 En iyi, en gözde özlem başlıyor bastırmaya;
 Tutkulu bir hevesle, diyor, insan kalbinin
 Derin koyaklarından, Orpheus'un lirine¹²
 Yakışır ölümsüz dizeler çıkar;
 Ama bu müthiş yükten kurtulup hemen
 Sığınyorum ileriki yaşların daha olgun
 Bir kafa ve daha duru bir bakış
 Getireceği avuntusuna. Böyle böyle,
 Çelişkiler içinde geçiyor günlerim;
 Memnuniyetle aczimden beslenen boş özlemi
 Üstün – karşı konamaz – dürtüden,
 Ürkekliği akıllı davranmaktan,

10 Gustavus I, (1496-1560) madencilerin desteğini alarak ülkeyi Danimarka egemenliğinden kurtarmıştı.

11 William Wallace: Ülkemizde "Cesur Yürek" adlı filmde de gösterilen İskoçya'nın bağımsızlığı için savaşan kahramanı.

12 Orpheus müzisyen olduğu kadar bir filozof olarak da kabul edilir.

İhtiyatı sonsuz gecikmeden
 Ayırma becerisinden yoksun bir halde.
 Mütevazılık ve yetersizlik duygusu
 İhanet ediyorlar bana, üzerini örtüyorlar
 Daha sinsi bir bencilliğin;
 Elimi kolumu sımsıkı bağladı derken,
 Bakıyorum kandırmış beni, güvenir olmuşum
 Müdahaleci bir huzursuzlukla sadeliği
 Ve bariz gerçeği sorgulayan endişeli bir göze.
 Ah, çok daha iyi olurdu, kırdı bayırda
 Kendinden geçerek dolaşmak, sormadan saat kaç,
 Sürüklenip gitmek düşüncelerin akışında,
 Gönül rahatlığıyla ihmal etmek her şeyi,
 Bile isteye tatile çıkmak.
 Çok daha iyi olurdu hiç duymamış olmak
 Hevesin ve tutkunun adını, saat başı
 Görevinden korkan, tekrar cesaret bulunca da,
 Boş bir düşüncenin, umutları üstünde bir hüküm
 Gibi asıldığını hisseden şaşkın,
 Bunalmış bir kafayla yaşamaktan. Kaderim bu;
 Çünkü ya hâlâ bir kusur buluyorum
 Seçtiğim konuda, ya da tam başarı için çok eksikim
 Varmış gibi geliyor bana, öyle çok eksik, içimde,
 Kıvrılıp bükülüyorum, başım düşüyor,
 Ve yararsız şaşkınlıktan kaçıp, kayıtsızlığa
 Sığınıyorum. Mezara doğru verimsizce
 Yol alıyorum, sahtekâr bir kâhya gibiyim,
 Çok şey alıp hiçbir şey vermiyorum geriye.¹³

Bunun için mi,

Dadımın ninnilerine mırıltılarını katmıştı
 Irmakların en güzeli, akçaağaç gölgelerinden
 Ve taşlı çağlayanlarından, yürüyüp geçilebilen,
 Sığ yerlerinden, bunun için mi bir ses

Yollamıştı düşlerim boyunca akan? Sen,
 Ey Derwent! Kucakta bir bebeğin gözleriyle
 Bakınırken ben; kıvrılarak, çimenli adacıklar
 Arasından süreğen müziğinle,
 Düşüncelerimi oluşturmuştun,
 Bir bebekten daha yumuşak bir kıvamda,
 Bana insanların korku dolu yaşam alanları arasında
 Bir tadımlık, ufacık bir pey vermiştin
 Tabiatın tepeler ve ormanlarda
 Soluduğu huzurdan, bunun için mi?
 Dağlardan ayrılıp pürüzsüz göğsüne,
 Feodal günlerin çatlamış bir abidesi olan
 Hâlâ ayaktaki şu kulelerin gölgesi düştüğünde,
 Parlak mavi ırmak, yürüyüş yolumuzun
 Kıyısından akardı; akıl çelen
 Bir oyun arkadaşıydı, çok sevdiğimiz.
 Ah, daha beş yaşımıdayken kaç yaz gününü
 Yıkanarak geçirdim, ana kaynaktan ayrılmış
 Bir değirmen kanalında; güneşte kuruyup
 Sonra dalarak sonra tekrar kuruyup, sabahtan akşama,
 Ya da seğirtirdim kumluklarda,
 Sarı kanarya çiçeği kaplı korularda atlaya zıplaya;
 Ya da dere tepe, korular ve uzaktaki
 Skiddow'un dorukları kızıla kestiğinde,
 Tek başıma dikilirdim göğün altında,
 Sanki Kızılderili ovalarında doğmuş da
 Annemin çatısı altından kaçmışım gibi
 Yaramazlığımdan, çıplak bir vahşiydim o an
 Yıldırımlar yağdıran fırtınada.

Hoş bir filizlenme mevsimi yaşadı ruhum,
 Güzellikten de nasibimi aldım, korkudan da:¹⁴
 Çok seviliyordum doğduğum topraklarda
 Ve çok geçmeden aşılandığımız o sevgili vadide.
 – Orada daha geniş çaplı oyunlar için özgür kaldık.

Daha on doğum günü geçmeden,
 Dağ yamaçlarının donu ve rüzgârın ayaz soluğu
 Kapmadan son güz çiğdemini, en büyük zevkimdi,
 Omzumdan sarkan bir sürü ökseyle,
 Ağaçkakanların düz yeşil çimenlerde cirit attığı
 Tepeleri arşınlamak. Gece yarısına kadar
 Tuzaktan tuzağa kayarak, o merak
 Dolu ziyareti yapardım; – ay ve yıldızlar
 Parıldıyor olurdu başımın üstünde. Yalnızdım
 Ve tehdit gibiydim aralarında barınan huzura.
 Bazen, bu gece gezintileri sırasında,
 Güçlü bir arzu galip gelirdi sağduyuma
 Ve başka birinin tuzağına yakalanmış bir kuş
 Benim avım olurdu; bu işi yaptığımdaysa,
 Issız tepeler arasından usul solumaların
 Geldiğini duyardım peşim sıra,
 Kaynağını kestiremediğim kıpırtıların
 Çıkardığı seslerin, neredeyse bastıkları
 Çimenli toprak kadar sessiz adımların.

Bitmedi, bahar gelip ısıtınca ekili vadiyi,
 Anne kuşun yüksek yerlere inşa ettiği
 Yuvasına varırdık biz yağmacılar;
 Amacımız alçakça ve utanç verici olsa da
 Sonuç öyle olmazdı. Ah! Kuzgun yuvasının üstünde¹⁵
 Asılı duruyorken, ot yumaklarına
 Ve kaygan kayalardaki bir iki parmak
 Kalınlığında çatlaklara tutunup,
 Ha düştü ha düşecek ve nerdeyse (öyle gelirdi bana)
 Sert rüzgârın itmesiyle yapışmışken çıplak kayaya,
 Ah, işte o vakit, dehşet verici uçurumda
 Yapayalnız asılıyken, ne garip bir dille
 Uğuldardı kulaklarımda hoyrat rüzgâr! Gök
 Sanki tanıdık gök değildi – ve nasıl akardı bulutlar!

15 Kuzgunlar zararlı yaratıklar olarak değerlendirildiği için kilise, bölgedeki kuzgun yuvasını bozan çocuklara para veriyordu, göçük Wordsworth'un motivasyonu bu ödüle muhtemelen belirlenmiş bir halat bağlayıp kayaların tepesinde aşağıya sarkıyordu.

Topraktan geldik ya, ölümsüz ruh
 Müziğin içindeki uyum gibi büyür;
 Gözlenemez karanlık bir işçilik vardır
 Uyumsuz öğeleri bağdaştıran,
 Bir telden çalmasını sağlayan.
 Kafamda birbirine karışmış bütün korkuların,
 Acıların ve ilk yıllardaki ıstırap, pişmanlık,
 Öfke ve yorgunlukların ne kadar garip,
 Bir payının, hem de vazgeçilemez bir payının olması
 Bana ait sakın tabiatın şekillenmesinde,
 Kendim olmayı hak ettiğim zaman.
 Şükürler mutlu sona! Şükürler olsun
 Tabiatın lütfedip izlediği yöntemlere;
 Korkutmayan ziyaretlerine,
 Ya da sakın bulutları aralayıp gelen,
 Can yakmayan şimşekler gibi hafif uyarılarına,
 Daha sert müdahalelere başvurmasına ya da,
 Daha somut araçlar kullanmasına
 Amacı doğrultusunda.

Bir yaz akşamında (onun yönlendirmesiyle)
 Bir söğüt ağacına bağlı küçük bir kayık
 Buldum kayalar arasında,
 Her zamanki limanı olan bir mağarada.
 Derhal çözdüm zincirini, atlayıp açıldım.
 Kaçamak ve zor bir işi yapmanın verdiği bir hazla,
 Dağların yankısı eşliğinde yol alıyordu tekнем,
 Arkasında, iki yanda küçük halkalar bırakıyor,
 Bu halkalar ay ışığında parıldayıp duruyor,
 Ama şimdi, becerisinden gurur duyan,
 Belirli bir hedefe şaşmadan varmak için
 Kürek çeken biri gibi, kayalık bir uçurumun
 En uç noktasına dikmişim gözlerimi;
 Çok yükseklerde, yalnızca yıldızlar ve gri gökyüzü.
 Bir peri teknesiydi altımdaki, şehvetle

Ve küreklere yüklenip doğrulduğumda,
 Bir kuğu gibi kayarak ilerliyordu suda;
 İşte o ara, o zamana değin ufkun sınırı olan
 O sarp kayalığın arkasından
 Dev bir doruk, kapkara ve devasa,
 Sanki isteyerek, bir içgüdüyle
 Kaldırdı kafasını. Bir daha,
 Bir daha asıldım küreklere,
 Ve daha da büyüyerek o iç karartıcı gövde,
 Dikiliyordu öylece benimle yıldızlar arasında,
 Sanki bir kasıt güden ölçülü adımlarla
 Geliyordu peşim sıra.
 Titreyen küreklerle döndüm
 Sessiz sular boyunca, yeniden
 Gittim söğüt ağacının dalları altına;
 Oraya limanına bıraktım teknemi; –
 Ve kırların içinden bir karış suratla
 Yürüdüm eve doğru;
 Ama o hayaleti görmemden sonra
 Günler boyunca, beynim, bulanık ve kararsızlıklar
 İçinde, bilinmeyen var oluş biçimleriyle
 Meşgul olup durdu;
 Düşüncelerim üstünde bir gölge asılıydı,
 Issızlık diyelim, ya da düpedüz terk edilme.¹⁶
 Hiçbir tanıdık şekil kalmadı benimle,
 Ne ağaçların hoş görüntüleri,
 Ne denizin, gökyüzünün, yeşil kırların rengi;
 Ama insanlar gibi yaşamayan devasa,
 Güçlü şekiller usul usul kımıldanıyordu
 Gün boyu kafamda,
 Geceleri ise dadanmışlardı rüyalarım.

Bilgelik ve Evrenin Ruhu!

Sen, Düşüncenin sonsuzluğu olan Ruh,
 Şekillere ve görüntülere sonsuz nefes
 Ve hareket veren; boşuna değilmiş,
 Çocukluğumun ilk sabahından itibaren
 Gece gündüz yağurman benim için,
 İnsan ruhunu oluşturan tutkuları;
 İnsanoğlunun sıradan ve kaba uğraşlarıyla değil,
 Yüce, dayanıklı şeylerle –
 Hayatla, tabiatla, böylece arıtarak öğelerini
 Duygu ve düşüncenin ve kutsayarak
 Böyle bir disiplinle, hem acı, hem korkuyu,
 Ta ki bir azamet görelim biz kalbin çarpışında.
 Böylesi bir dostluk, sınırlı bir cömertlikle de
 Bağışlanmış değildi bana. Kasım günlerinde,
 Vadide akıp giden buharlar daha da
 Yalnız kıldığında yalnız manzarayı,
 Ormanda, öğlenleri ve sakın yaz gecelerinde,
 Titreşen gölün kıyısından, kasvetli tepelerin altından
 Evime doğru giderken sessizce, benimdi bu temas;
 Benimdi kırlarda gece ve gündüz
 Ve su boylarında koca yaz boyu.

Ve don mevsiminde, gün battıktan sonra,
 Millerce uzaktan kulübelerin camları
 Kıp kıp kesilmişken akşam alacasında,
 Hiç kulak asmazdım beni eve çağırmaclarına:
 Hepimiz için mutlu günlerdi doğrusu,
 – Benim içinse kendimden geçme zamanı!
 Anlaşılır şekilde ve kuvvetle
 Altıyı vururdu köyün saati, – ben sağa sola sapardım,
 Tıpkı mağrur ve coşkulu bir at gibi,
 Eve dönmek istemeyen.
 Ayağımızda çelik ayakkabılarla
 Parıldayan buz üstünde ılık sesleri

Kovalamaca oynardık ya da orman sporlarını
 Taklit ederdik – çınlayan boru, köpek havlamaları
 Ve tavşan avı. İşte böyle, karanlığın
 Ve soğğun içinden uçup giderdik
 Hiçbir ses boşuna değildi;
 Uçurumlar çalkanırdı gürültü patırtıdan;
 Yapraksız ağaçlar ve buz tutmuş kayalar
 Demir gibi, çın çın öterdi; bu ara
 Uzak tepeler, yabansı, belirgin bir “ah”
 Yollardı bu cümbüşe, Doğu’da
 Yıldızlar ışırdı par par ve akşamın kızıl göğü
 Soluyor olurdu Batı’da.
 Sık sık bu hayhuydan sıyrılıp
 Çekilirdim sakın bir koya,
 Ya da neşeli kâbilinden bir yan bakışla,
 Ayrılırdım şamatacı kalabalıktan, hızla kayan
 Ve kayarken önümdeki cam gibi ovada
 Hâlâ yansıyan bir yıldızın önünü kesmek amacıyla;
 Ve çoğu zaman, bedenlerimizi rüzgâra verdiğimizde,
 Ve tüm gölgeli kıyılar karanlığın içinden
 Akıp geliyorken iki yanımızda,
 Artırarak hızını hareketin, ansızın yüklenip
 Topuklarıma, dururdum; ama yalnız tepeler
 Dönmeye devam ederdi etrafımda
 – Sanki günlük hareketi görünür olmuştu,
 Dönüyordu Dünya! Arkamda ağırbaşlılık içinde
 Uzanırdı her şey, sıra sıra, gittikçe yavaş,
 Ve dikilip seyrederdim, her yan
 Rüyasız bir uyku kadar sakinleşene değin.

Ey, Tabiatın Varlıkları, havada, yeryüzünde!
 Siz ey tepelerin Görüntüleri! Ve Ruhları تنها yerlerin!
 Sıradan bir umut beslediğinizi düşünebilir miyim
 Yıllarca böyle, uğrayıp bana,
 Çocukça oyunlarım sırasında,

Bütün nesneler üstüne tehlikenin ve arzunun
 Harflerini nakşederken siz,
 Ve böylece yeryüzünü zafer ve hazla,
 Umut ve korkuyla bir deniz gibi
 Boşuna mı dalgalandırdınız?

Boşa konuşmuş olmazdım,
 Bu konuya devam etsem, mevsimlerinin
 Şen dönüşüyle yılın bizleri çağırdığı
 Farklı oyunların birinden öbürüne geçe geçe.

Gürültücü bir tayfaydık; bizimkinden daha güzel
 Bir vadi olmamıştır gökteki güneş altında;
 Ne de daha mutlu ve neşeli ve üstünde
 Yürüdükleri toprağa bizim kadar yakışan
 Bir grup görülmüştür. Zevkle anlatabilirdim
 Güz ormanlarını, fındık ağaçlarının
 Salkım salkım sütbeyazı dallarını; oltalarımızı,
 Gerçek simgesi budalaca umutlanmanın, ki
 Güçlü büyüüne kapılıp yürürdük, koca yeşil yaz boyu,
 Yıldız yüzü görmemiş taşlar ve göletlerin yanından
 Dağ sularının kıvrımları arasında unutulmuş şelalelere.
 – Dipdiri hatıralar! İşte bu saatte, kalbim,
 Güneşli ikindilerde bir tepeden salınan,
 Bulut sürülerinin arasındaki bir şeytan
 Uçurtmasının tez canlı bir köpek gibi
 İplere asılışını hissedeni; ya da
 Fırtınalı günlerde kırlardan salınmışsa,
 Gögsünü yele verip hızla atılışını
 Sonra rüzgâr tarafından ters yüz edilmesini gören
 Bir çocuğun kalbi nerdeyse yine.

Ey, bizi barındıran mütevazı kulübeler,
 Sizin de çok emeğiniz geçti;
 Üzerinde dikildiğiniz hoş kırların içinde

Ya da nasıl anmam

Sade konforunuzu sunarken yüzünüzde gördüğüm

O yalın ve size yakışan ifadeyi?

Sizin de sunduğunuz ayrı hazlar,

Heyecanlar vardı. Hevesle ve asla yorulmadan

Devam ederdik evde oyunlarımıza,

Sıcacık ocak başında akşamları,

Elde kalem ve karelere bölünmüş,

Üzerine çarpılar, yuvarlaklar işaretlenmiş

Pürüzsüz tahtanın başında,

Planlar kurup bulmacalar hazırlardık,

Kafa kafaya verip karşılıklı,

Şiirle anlatmaya değmeyecek kadar mütevazı

Bir mücadelede: Bazen de kiraz veya akça

Ağaçtan yapılmış çıplak masanın çevresinde,

Yan yana oturup, başlardık savaşa,

Loo ya da Whist oynardık, gerçek hayattaki gibi,¹⁷

İhmal edilmiş ya da yaptıkları büyük hizmet bitince

Nankörce bir kenara fırlatılmış değil,

Birçok savaşta kullanılmış sağlam ordularla.

Toplama bir desteydi, pek çoğunun

Değişmişti görevleri; köle olarak

Doğmalarına rağmen bazı kartlar, mesela,

Kader'in öngördüğünden fazlasını almış,

Kayıp hükümdarları temsil eder olmuşlardı.

Ah, ne yankılarla düşüyordu masada!

Alaycı Karolar, – Sinek, Kupa, Karo, Maça,

Birbirine acınacak derece benzeyen akrabalar!

Ucuz malzeme sunuyorlardı çocuk dimağımıza,

O kurumlu Bacak'lar nasıl bir meydan okumayla

Yaşıyorlardı gökten, sanırsınız birer Vulcanus'tular

Şahların şahı As, yörüngesinde bir ay,

Sönen görkemlerinin son ışıltıları arasından bakan

Kraliçeler ve Krallar soylu şahsiyetler tarafından

Yapılan haksızlıklara kızgın. Bu ara, dışarıda,
 Sürüp giden bir yağmur olurdu,
 Ya da kızgın kırağı, keskin ve sessiz dişleriyle;
 Ve heyecanlı oyunumuz, Esthwait'in
 Çatırdayan buz tarlalarında hapsolmuş
 Ve kurtulmaya çalışan havanın ovaya
 Bayırlara saldığı uzun korkunç narayla
 Bölünürdü, uluyup duran kurtları hatırlatarak
 Baltık'ın kuzey bölgeleri boyunca.

Tabiat'ın harici tutkularla, aklı yüce¹⁸
 Ya da güzel şekillerle doldurup onları sevmemi
 Sağlamasının izini sürmeye hevesli olan ben
 Bana ait öteki ve daha ince zevkleri
 Burada nasıl anmam? O fırtınalı zamanda dahi
 Sık sık hissedişimi o kutsanmış ve saf
 Hareketlerini duyunun, sadeliklerine rağmen
 Entelektüel bir çekicilik taşıyan;
 O serinkanlı haz, sanırım, halihazırda
 Var olan şeyler arasında bize de yer bulan
 Bağlantılara aitti ve var oluşumuzun şafağında,
 Hayatla hazzı birleştiren ipliğı oluşturuyordu.

Evet, hatıramda hâlâ, değişen dünya
 Ve arka arkaya on yazın,
 Geçip giden yılın yüzlerini kazıyışı zihnime,
 Hatta o zaman da, yaratılışla aynı yaşta
 Olan güzellikle temas halindeydim bilmeden,
 Saf, duyusal bir hazla içerken, çöreklenen sisin
 Gümüş çelenginden, yaklaşan bulutların
 Gölgelediğı ovadaki sulardan ya da.

Westmoreland'in kumları, Cumbria'nın kayalık
 Kıyılarındaki yarlar ve koylar anlatsın,
 Deniz akşamın gölgesini silkinip attığında

Üstünden ve uzak tepelerdeki çoban
 Kulübesine müjdelediğinde yükselen ayı,
 Nasıl dikilip bakardım, bu türden hayallere yabancı,
 Manzarayla ilişkilendirecek hiçbir anı
 Yokken dağarımda, bana sükûn
 Ve huzur hakkında bir fikir verecek;
 Dikilip bakardım yine de, gözlerim
 Uzayıp giden parıltılı sulara dalmışken bile,
 O ılık tarlasının her bir karışından
 Yeni bir zevk toplardım, bir arı gibi,
 Çiçekler arasında.

Böylece sık sık, mevsimler boyu
 Bir çocuğun oyunlarına eşlik eden
 O yabansı mutluluk içinde, bir fırtına
 Gibi kanda işleyen ve ama sonra unutilan
 O baş döndürücü lütfun içinde; o zaman bile,
 Bir kalkanın parlamasına benzer ısıltılar hissettim;
 – Yeryüzü ve Tabiatın her günlük yüzü
 Unutulmaz şeylerden söz ettiler bana;
 Bazen, evet, şansına, akıl almaz bir kazayla,
 (Kötü niyetli perilerin işi olduğu düşünülen yanlış
 Eşleşmeler gibi) ama boşuna ve yararsız değildi hiçbiri,¹⁹
 İlgisiz nesneleri, hayalleri getiriyorlardıysa yan yana,
 Cansız olsa da bunlar, uykuya mahkûm olsalar da,
 Günü gelince, esinlemek ve yüceltmek için akı,
 Uyanacaklardı mutlaka.
 – Ve eğer sıradan mutluluk kendi ağırlığıyla
 Batıp düşerse hafızadan,
 O mutluluğun tanıdığı olan sahneler, beyinde
 Tasvir edilmiş asıl yerlerinde kalır
 Ve görünürlerdi göze her gün; böylelikle,
 Korkunun, hazzın ve tekrarlanmış,
 Çok sık tekrarlanmış mutluluğun
 Ve unutilan şeyleri temsil

Eden bulanık şekillerin zorlamasıyla,
 Daha zaman olsa da günün doğmasına,
 Bu kendi içlerinden öyle parlak, öyle güzel,
 Öyle görkemli aynı sahneler,
 Değer kazandılar günden güne,
 Ve tüm onların şekilleri ve değişken renkleri
 Duygulara bağlandılar görünmeyen iplerle.²⁰

Hikâyeme

Çok önceden başladım – ama kayboldum sanma,
 Hafızanın reddettiği günler az sevilir diye –
 Baharın soluğuyla kardelenlerimi
 Karlar arasına diktiği tarihin de öncesinden başlayıp²¹
 (Demezsün biliyorum, ah Dostum! Şefkatli yüreğinle,) Heveskâr,
 zayıf bir dille uzattım da uzattım
 Yorucu bir hikâyeyi. Ama uzattıysam
 Canlandırıcı düşünceler alabilirim umuduyla
 Geçmiş yıllardan; aklımın sallanıp duran dengesini
 Yeniden kurup neşeyle karşılayabilirim diye
 Eleştirileri de, ki beni daha da kamçılardı bu,
 Yetişkin ve artık olgun bir adam olarak
 Daha soylu çalışmalara. Ama boşa çıkarsa
 Bu umutlar, ne ben kendimi anlamayı öğrenebilirdim,
 Ne de sen dostunun kalbi nasıl biçimlenmiş
 Anlayabilirdin; senden sert hükümler mi
 Beklemeliyim, ayrılmak istemezse şarkı
 Hayali şeylerin büyüsünü taşıyan bu hoş şekillerle,
 Tatlı duyumlar, bizi geriye döndüren ve uzak
 Bebekliğimizi dahi neredeyse üzerinde
 Güneşin parladığı bir manzara kadar görünür kılan,
 Hatıra gelen bu saatlerden?

²⁰ Geçmişteki duyguları hatırlatma gücü nedeniyle Wrodsworth'ün çok değer verdiği çağ-

²¹ Hafızanın "çiçekleri" hafızanın boş olduğu bir döneme atılır.

Bir amaç gerçekleşti en azından;
Aklım tazelendi ve eğer bu samimi hava
Terk etmezse beni, hayatımın kalan
Yıllarının hikâyesi de sökün edip gelecek.
Önümde dümdüz uzanıyor yol;
– Tek ve sınırları belirlenmiş bir konu;
Bu yüzden şimdi onu seçiyorum, dalmaktansa
İçlerinde şaşıp kaybolacağım büyük
Ve çeşitli tartışmalara: Ve bu abamın
Hoş karşılanacağı umudu içindeyim
Sevgili Dostum, senin tarafından da!

İKİNCİ KİTAP

Okul Yılları (devam)

Buraya kadar, Ey Dostum! birçoğuna uğramadıysak da,
Çocukluğumun yürüdüğü mütevazı yollardan
Bir kez daha geçmek gayretinde bulunduk;
Öncelikle nehirleri, ormanları kırları
Sevmeye çıkan yollardı bunlar. Ama tutku daha
Doğum aşamasındaydı, haliyle, aranmadan
Bulunan gıdayla beslendi; çünkü haftadan haftaya,¹
Aydan aya bir cümbüşün içinde yaşıyorduk.
Yazın, elbette, güneş batana kadar
Uzuyordu oyunlarımız: Kapı önündeki sandalyeler
Toplanıyordu birer birer, banklar, eşikler
Boşalıyordu, çoktan uykuya dalıyordu işçi
Ve uyku vaktini birazcık geçirmiş olan ihtiyar,
Ama sürüyordu eğlence ve tantana: Nihayet,
Her yer karanlık olunca, yıldızlar kırışırmaya
Başlayınca kara bulutların kıyısından,
Eve dönüyorduk, yataklarımıza, yorgun
Eklemlerimizde sızı, beynimiz güm güm
Vuruyor olurdu hâlâ. Ah! Kim genç olmuş da
Aklından ve meziyetlerinden dolayı duyduğu

Kibre karşı uyaracak bir sese ihtiyacı olmamış?²
 İnsanların en akıllısı, en iyisi bile olsa, kim
 İmkânsız bir birlikteliği arzulamamış;
 – Elimden bir gelse dememiş görev ve
 Doğruluğun yanına çocuksu hevesi katsam?
 Sakinleştirici bir ruh yükleniyor gövdeme,
 O günlerle aramdaki boşluk
 Şimdi öylesine uzun, ama varlıkları
 İnkâr edilemez biçimde hâlâ beynimde,
 Ki onları düşünme düşünme iki bilince
 Varıyorum, kendimin ve bir başka varlığın bilincine.
 Köyde, pazar yerinin tam ortasında
 Sökülmeden kalmış kaba bir taş kütleli dururdu,
 Oyunlarımızın hep merkezinde;
 Uzun aradan sonra döndüğümde, oraya gittim,
 Yeller esiyordu kır taşın yerinde, onun yerine
 Hoş görünümlü bir toplantı odası dikilmişti,
 Bize ait olan arsanın üzerine. Bırak orada
 İnlesin keman, sen bak keyfine!
 Ama Dostlarım! Biliyorum ki sadece ben
 Değilim o yumuşak yıldızlı geceleri hatırlayan,
 Taşa adını veren o çalışkan yaşlı kadını,
 Çerçi tezgâhını açmış orada oturan,
 Hep yaptığı gibi, geçen altmış yıl boyunca.

Kahkahalarla geçiyordu zaman;
 Yıl baş döndüren bir hızla akıp gidiyordu.
 Ama yaklaşıyordu da Tabiatın hoş biçimlerinin
 Her yaz eğlencesine ve her çocukça oyuna
 Kol kola girip eşlik ettiği, daha sakın
 Hazlara sürekli bir özlem duyacağımız vakitler,
 Daha az minnettar, daha isteksiz olurduk yoksa.

Yaz geldiğinde,
 Güneşli yarı tatillerde Windermere'in kaymak yüzeyinde
 Kayıp giderek rakip küreklerle
 Yarışmaktı eğlencemiz; belirlediğimiz hedef,
 Kuş sesleriyle çın çın öten Adaya varmaktı;
 Bazen bir başka kardeş adacık, meşelerin gölgelediği
 İnci çiçekleriyle kaplı bir arazi;
 Bazen bir üçüncü küçücük ada,
 Günlük büyülu ayinlerin düzenlendiği
 Bir zamanlar Meryem Ana'ya adanmış
 Tapınağın sessiz kalıntılarıyla.
 Böyle biten bir yarışmada hiçbir hayal kırıklığı
 Söz konusu olamazdı, huzursuzluk, acı ya da kıskançlık:
 Gölgede dinleniyorduk, hayatlarımızdan hoşnut,
 Yeneni de yenilen de. Böylelikle gücün verdiği kibir
 Ve üstün becerinin verdiği boş gurur terbiye oluyordu;
 Böylelikle yavaş yavaş sessiz bağımsızlığını kazanıyordu
 Yürek; beni tanıyan Dostum'a beni suçlar mı diye
 Çekinmeden ekleyebilirim ki, bundan, gelecek günler için
 Bir çekingenlik, bir alçakgönüllülük doğdu,
 Ve belki biraz fazlaca, hissetmeyi öğrendim
 Kendine yeter gücünü Yalnızlığın.

Pek de yoksuldu yemeklerimiz, Sabine sofrası!³
 Şiddetli açlığın değerini istediğimizden fazla
 Biliyorduk: Böylece sindirimi zor gıdalarla
 Emilip gitmiyordu beden gücümüz;
 Çünkü önemsiz bir haftalık dışında,
 Yılın dörtte üçünü beş parasız geçiriyorduk.
 Ama artık okula dönünce yarıyıl tatillerinden,
 Para keselerimiz daha dolgun oluyordu,
 Eski, Kır Taşın Hanımı'nın
 Mütevazı tezgâhında sattığından daha pahalı
 Yiyeceklere gücümüz yetiyordu. Serin yeşil
 Kırılarda akşam yemekleri yiyorduk mesela,
 Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

³ Florace'in Sabine çiftliğindeki tutumlu hayatına gönderme.

Orman içinde, nehir boylarında, gölgeli
 Pınar başlarında. Yapraklar arasından
 Yumuşacık eserken hava ve öğlen güneşi
 Kendini hissettirmeden pırıl pırıl parlarken
 Etrafımızda, mutluluk içindeydik biz.
 Amacımdan sapmış olmam, anlatırsam eğer,
 Bu dönemlerde nasıl harçlıklarımızın
 Önemli bir kısmını – Gururla dizginlere asılıp,
 Hevesle mahmuz vurduğumuz
 Ata binmeye harcadığımızı; nazik hancının aygırı
 Sağ olsun. Nasıl da büyük haz alarak bundan
 Kurnazca bahaneler uydururduk, maceramız
 Biraz uzak mesafelere taşıdıysa bizi:
 Eskiden Druidlerin ibadet ettiği bir ahşap
 Tapınağa ya da o geniş manastırın eskil duvarlarına,
 Ki orada Gecegölgesi Vadisinde, Meryem Ana
 Onuruna inşa edilmiş, ufalanıp giden
 Bir yığın durur hâlâ, çatlamış kemeri, çan kulesi,
 Tasvirleri ve gür ağaçlarıyla, Kutsal bir mekân!
 Dümdüz, yeşil çimlerde otlardı atlarımız;
 Çalkantılı bir denizden gelip içerilere esen
 Batı Rüzgârı bırakmış gibi her şeyi oraya,
 O huzur dolu ücra vadide ağaçlar ve kuleler
 Sessiz ve hareketsiz dururdu, hakeza
 Oracıktaki o koyu sığınak,
 Huzur ve sükûnun muhafızı.

Yeniden binerdik atlarımıza, emirlerimizi almış,
 Kamçı çala, mahmuz vura uçardık büyümlü ülkede
 Tuhaf bir yarış içinde, bırakıp ardımızda
 Bağdaş kurmuş Şövalye'yle Taştan Keşiş'i ve o
 Yalnız yaşayan çalikuşunu, ki ne de tatlı ötmüştü
 Bir keresinde eski kilisenin kubbesinde
 – Son yağmurlardan huzursuzdu gerçi yeryüzü
 Ve içerideki hafif cereyanın ve soluğunun

Üstü açık duvarlardan kocaman damlalar akıtıyordu, –
 Yine de bütün o kasvetin orta yerinde,
 Öyle bir şakımıştı ki o görünmez kuş kendi kendine,
 Yerleşip orada yaşayabilirdim sonsuzca,
 Duymak için böylesi bir müziği.
 Duvarların arasından uçardık, vadiden aşağı,
 Ve bu coşkulu turu tamamlayıp yeniden
 Dönünce başladığımız yere, evin yolunu tutardık
 Dere tepe arasından koşa koşa.
 Ey, kayalar ve dereler,
 Ve akşam göğünden inen dingin ruh!
 Bu coşkulu anımda bile bazen hissederdim varlığını,
 Yavaşlayan adımlarla göğsümüz inip kalkarken,
 Dik kayaların yamaçlarında, ya da denizden yansıyan
 Ay ışığının aydınlığında, gök gürültülü toynaklarla
 Döverken düz kumsalı.

Uzun Winander sahilinin yarısına varınca
 Nefis bir koyun hilali içinde bir meyhane vardır;
 Hatları kaba, etrafındaki kulübeler gibi ilkel,
 Ama harika bir yerdi, kapıda at arabaları, üniformalı uşaklar,
 Ahırlarla çevrili, sürahiler, kadehler içinde
 Kan kırmızı şaraplar. Eski günlerde büyük adadaki
 Han inşa edilmeden evvel, burası
 Bir şairin sevgisine daha layık bir mekânmış,
 Kendi parlak ateşiyle ve firavunincirinin
 Gölgesiyle gururlu. Bir zamanlar eşiğe
 Kazılı olan dizeler silinip gitmiş,
 Ve yaldızlı tabela üzerine yayılan
 Geniş altın harfler eski Aslan'ı yerinden
 Etmişse de köylü ressamın becerisiyle
 Dalga geçercesine – bugüne kadar
 Benim için çok önemli bir mekân
 Oldu burası, bütün o aptalca şatafatı içinde.
 Bahçe, bir sırtın üzerinde, küçük bir top sahasının

Ağaçların arasından ve üzerinden görünen
 Suyun pırıltısı; ne de ieeğimiz eksikti,
 ileklerimiz ve krema. Orada,
 İkindiden akşama kadar oynadığımız
 O düzlükte, bazen beceri, bazen koyu şans
 Galip gelirdi ve ınlardı kahaahalarımız
 Dağlarda, tepelerde. Ama gece çökmeden önce,
 Gölgeli gln üstünde dinlenen kayığımızıza
 Dönüp demir alır, küçük bir adanın kumsalına
 İçimizden birini, Takımın Ozanı'nı
 Bıraktıktan sonra usulca küreklere asılırdık,
 O bir kayaya oturmuş kavalını alıyor
 Olurdu bu arada – ah o sıra sakın kıpırtısız
 Sular kaplardı aklımı bir hazzın ağırlığıyla,
 Ve hiçbir zaman bu denli güzel olmamış gökyüzü
 Kalbime gömülürdü ve beni tutardı bir rüya gibi!
 Sevdiğim şeyler böyle çoğaldı ve böyle
 Hoşuma gider oldu, günden güne,
 Görünen sıradan şeyler
 Güneşi sevmeye başlamıştım zaten; bir ocukken
 Sevmeye başladım güneşi, o zamana kadar
 Sevdiğim gibi değil, hayatın garantisi,
 Yaşıyor olduğumuzu, görüp hissetmemizi
 Sağlayan ışı olduğundan değil; ne de onca dünyalara
 Yağdırdığından cömertliğini, ama ş yüzden:
 Güzelliğini serişini gördüğüm için sabahleyin tepelere,
 Batıdaki dağın onun batmakta olan
 Kresine değdiğini gördüğüm için
 Kaygısız saatlerde, o vakit mutluluğum
 Fazla gelirdi de, kanım kendi zevki için
 Akardı sanki ve kalbim çarpardı neşe içinde.
 Ve buna benzer duygularla, mütevazı ama yoğun,
 Vatan ve memleket sevgisine benzer bir duyguyla
 Sevmeye başlamıştım ben Ayı; çünkü yapacaklarını
 Hayal ederdim dikilip ona bakarak, tepelerle

Sanki başka bir mekânı yokmuş, sadece
 Sana aitmiş gibi, evet özel bir hakla
 Sana ve gri kulübelerine, ey eşsiz sevgili Vadi!

Kalbimi kırsal varlıklara bağlayan bu tesadüfî
 Büyüler günden güne kaybetti güçlerini,
 Bu yüzden geçiyorum, anlatmak için nasıl o güne kadar,
 İkincil, bir ara hedef olan Tabiat'ı nihayet
 Yalnızca kendisi için aramaya başladığımı.
 Ama kim bölebilir zekâsını geometrik kurallarla,
 Kim bölünür karelere, dairelere bir şehir gibi?
 Alışkanlıklarının ilk serpildiği saati, tohum halinde bile
 Kim bilebilir? Kim işaret edebilir ki elinde
 Hayali bir asayla, "Akıl nehrimin şu bölümü
 Şuradaki kaynaktan geldi" diye? Sen, Dostum!
 Kendini çok daha iyi yetiştirmiş birisin;
 Sana bilim gerçekten ne ise öyle görünür,
 Zaferimiz, mutlak övücümüz olarak değil,
 Fakat bir destek, bir koltuk değneği olarak
 Kötürümlüğümüze. Yalaka bir kölesi değilsin sen,
 O sahte ikincil gücün, ki onunla farklılıkları
 Çoğaltır, ardından da saçma sınırlarımızın
 Gördüğümüz şeyler olduğunu sanırsız,
 Kendi yarattığımız şeyler değil de.
 Bu formel sanatların kör edemediği sana
 Malum olmuştur her şeyin bir bütün olduğu,
 Yetenekleri boy sırasına sokmak, duyumlarını
 Çekmecelere koymak ve yüksek bir dille
 Her birinin tarihi ve doğumunu sanki
 Tek başına bağımsız varlıklarmış gibi anlatmak
 Konusunda çoklarından daha az becerikli olan
 Benimle birlikte, sen de kuşku duyarsın.
 Zor iş, boş umut, akli analiz etmek,
 Eğer her apaçık ve tekil düşüncenin,
 Mistik ve kendiliğinden değil de,
 Muhakeme dilinde esaslı bir ölçeğe vurulduğunda,
 Bir başlangıcı yoksa.

Ne mutlu minik bebeğe

(Hayal gücümü zorlayıp yeryüzündeki varlığımızın
 İzlediği yolu tespit etmek isterim), ne mutlu bebeğe,
 Ki annesinin göğsünde pırpışlanıp ruhuyla
 İçiyor annesinin gözündeki duyguları!
 Onun için bir tek değerli varlıkta,
 Nesneleri duyunun en geniş temasıyla
 Işıtıp yücelten bir güç barınır.⁴
 Bir sürgün değildir o, şaşkın ve bedbaht:
 Onun körpecik damarları boyunca birbirine
 Karışır yerçekimi ve onu dünyaya bağlayan bağ
 Hangi çiçeğe, henüz onu⁵
 Koparamayacak kadar zayıf eliyle işaret etse,
 O çiçek en saf dünyevi kaynağından
 Fıskıran aşkla onun için açmıştır zaten;
 Şefkatin içsel bir sevgiden yayılan gölgeleri
 Yağmaktadır etrafında, görünmez şiddet
 Ya da tehlike içeren ne varsa üzerlerine.
 Böyle bir varlık, duya duya yaşar,
 Ne kadar zayıf olsa da, zayıf ve çaresiz,
 Bu aktif evrenin bir sakini olduğunu.
 Çünkü duygu bir güç vermiştir ona,
 Duyunun büyüyen yetenekleri sayesinde
 Bir büyük Aklın aracı gibi yaratan,
 Hem yaratan, hem alan bir güç,
 İşbirliği içinde çalışan gördükleriyle.
 – Böyledir, gerçekten de, ömrümüzün ilk şiişsel ruhu,
 Sonraki yılların sürekli kontrolü yüzünden
 Sinmiş, bastırılmıştır çoğunda; kiminde ise büyüme
 Ve çürümelere doğru her değişiklikte
 Hissettirir kendini daima.

İlk günlerden itibaren,
 Dokunma yoluyla annemin kalbiyle sessiz
 Diyaloglar kurduğum o ilk kereden
 Başlayarak, bize bu doğuştan armağan, yüce
 Bebek duyarlılığını bende biriktiren ve içimde tutan
 Şeyleri göstermeye çabaladım. Ama önümde daha
 Zor bir yol uzanıyor şimdi ve korkarım onun kopuk
 Dönemeçlerinde bir dağ geçisinin kaslarına
 İhtiyacımız olacak, bir kartalın kanatlarına:
 Çünkü bilinmez nedenlerden doğan bir sorun
 Düştü şimdi aklıma. Yalnız bırakılmıştım,
 Görünür dünyayı araştırmam sırasında,
 Bilmeden niye. Sevgilerimin destekleri çekilmişti⁶
 Ama, sanki kendi ruhuna yaslanmışça,
 Ayakta duruyordu bina. Gözümün gördüğü
 Her şey değerliydi ve bu yüzden de
 Daha ince etkilere açıldı aklım, daha birebir,
 Daha yakın temaslara. Gençlikte neşe mi ararsın,
 Ama ah! Ne mutluluktur o her saatin hissedilebilir
 Bir bilgi kazandırması, bir büyük zevk olması
 Her bilginin ve hüzünden eser olmaması!
 Mevsimler geliyordu ve taşındığım her mevsim,
 Daha önceden ihmal edilmiş, geçici özellikler
 Getiriyordu, bu en uyanık sevme gücü için;
 Başka türlü gizli kalacak sürekli ilişkilerin
 Bir kaydını bırakıyordu. Böylelikle,⁷
 Hayat ve değişim, güzellik ve yalnızlık –
 “En iyi topluluk”tan daha aktif – içsel uyumlar,
 Sessiz, saygılı ve yumuşak bir şekilde
 Aklın çeşitli farklılıklarla, dikkatsiz göze
 Fark gibi görünmeyen farklılıklarla,
 Uyarılması sonucu, yalnızlık kadar tatlı
 Kılınmış topluluk ve dolayısıyla,
 Aynı kaynaktan doğan daha yüce bir coşku;

⁶ Tabiat sevgisini güçlendiren çocuk oyunları.

⁷ Güçlenmenin sunduğu kısa süreli ilişkiler şimdi Kalıcı Olmaz Kalırsaydı kaydediliyor.

Çünkü bir başıma yürürdüm, sessiz
 Yıldızların altında ve işte o zaman hissederdim
 Sesteki gücü, daha yüce, biçim ya da görüntüyle
 Kirlenmemiş bir ruh halini solumak için;
 Ve dikilirdim, eğer kararmışsa gece yaklaşan
 Bir fırtına yüzünden, bir kayanın altında,
 Eski dünyanın hayalet dilleri olan, ya da
 Uzak rüzgârları loş mekânları edinmiş
 Notalara kulak verirdim. Oradan içerdim
 Sezme gücünü; bu gölgeli heyecanların geçici
 Ruh hallerini yararsız görme: Daha saf aklımıza
 Ve entelektüel hayatımıza akraba
 Oldukları için değil, fakat şu nedenle:
 Ne olduğunu hatırlamayıp nasıl hissettiğini
 Hatırlayan ruh ulaşılabilecek yücelik hakkında
 Belli belirsiz bir sezgi barındırır ve büyüyen⁸
 Yeteneklerle uçmak ister oraya, yetenekleri
 Gelişiyordur ama geldikleri seviye hangi nokta
 Olursa olsun bilmektedir ki önünde çok
 Yol vardır daha.

Ama yalnızca kasvet ve kargaşa
 Arasında değil, güzel ve sakin zamanlarda da
 Akli coşturan, şeylerin görünmeyen niteliklerinde saklı
 O evrensel güç ve sağlamlık, fazladan bir ruh
 Takviyesiyle geldi bana, kendinde bulunmayan⁹
 Bir güçle. Sabahları yürüyüşe erkenden çıkardım;
 – Çoğunluk okul vaktinden önce
 Küçük gölümüzün etrafında dolaşırdım,
 Beş millik nefis bir yolculuk. Mutlu saatler!
 Onları daha değerli kılan, o vakitler
 Tutkuyla sevdiğim bir arkadaşımın da
 Eşlik ediyor olmasıydı bana; nasıl kabaran

⁸ "Belirsizlik" yüce duygusunu besleyen bir şey olarak değerlendiriliyor.

⁹ Wordsworth birim kendi yaratıcılığı olarak değerlendirdiğimiz bir güçle temas kuruyor. Yani bunu "dışarıdan" bir güç olarak algılıyor.

Bir yürekle okurdu şimdi bu dizeleri!
 Ama aramızdan bunca yıl geçti,
 Kafalarımız birbirine suskun, o saatler
 Sanki hiç yaşanmamış gibi davranıyoruz artık.
 Sık sık da, daha erken açardım kapının sürgüsünü,
 Evlerin bacalarından ilk duman çelengi yükselmeden,
 Ardıkuşu şakımadan bahar şarkısını;
 Ormanın içinde bir tümseğe otururdum tek başıma,
 Şafağın ilk ışığıyla, aşağıda hâlâ uyurken vadi,
 Tam bir sessizlik içinde. Kaynağını nasıl arayayım?
 O zaman hissettiğim mucizevi şeylere
 Nasıl inanç duyayım? Çoğunluk böyle anlarda,
 Öyle kutsal bir sükûn kaplardı ki ruhumu,
 Kafamdaki gözler tamamen unutulurdu,
 Gördüğüm, sanki kendi içimde bir şeydi,
 Bir rüya, aklımın içinde bir manzara.

Anlatması uzun sürer,

Ne baharlar, güzler, ne karlı kışlar,
 Ne gölgede yazlar, ne gündüzler geceler,
 Sabahlar, akşamlar, uyku sırasında
 Ya da uyanırken gelen düşünceler
 Tükenmez kaynaklardan aktılar da beslediler
 Tabiatla baş başa yürürken duyduğum
 O kutsal aşkın ruhunu. Ama şu unutulmasın,
 Hâlâ koruyordum ilk yaratıcı duyarlılığımı;
 Dünyanın günlük dönüşü boyun eğdirememişti
 Ruhuma. İçimde yaratıcı bir güç barınıyordu,
 Şekil veren bir el, zaman zaman asi,
 Delice hareket eden; kendine göre yaşayan
 Bir ruh, genel eğilimle ters düşen,
 Ama çoğu zaman temas kurduğu
 Harici şeylere tamamen kul köle.
 Yardımcı bir ışık yayıldı aklımdan,
 Batan güneşe yeni bir ihtişam katarak;

Kendi başlarına şırıl şırıl akan pınarlar da
 Teslim oldular böyle bir egemenliğe,
 Ve gece yarısı fırtınası daha da koyulaştı
 Gözlerimin önünde: Bu yüzden hürmetim,
 Kendimi adayışım ve geçişim kendimden.

Şunu da kaydetmeden geçmeyelim,
 Bedensel uğraşmayı hep sevmiştim şahsen,
 Yaratıcı güce benzer yapısıyla daha şüursel olduğu için,
 El emeği ürünü her şey akıl ürünlerinden
 Daha çok hoşuma gidiyordu. Şarkımız, o devasa
 İnşaata da yer vermeli, nesneler arasındaki
 Pasif kafaların göremediği ilişkileri
 Gözlemekle yükselen.
 On yedinci yaşım gelmişti;
 Ve artık şimdi kafamda yer etmiş olan
 Bu alışkanlıktan mı, ya da hayatın bütün varlıkları
 Birbirini sevmeye zorlayan sosyal disiplininin mi,
 Duyusal olmayan şeylere yöneldi sevgim;
 Ya da vahiyle gelen gerçeğin gücü,
 Gerçekten var olan şeylerle muhabbete koyuldu;
 Ben o sıralar, kutsanmışlığı etrafımda
 Bir deniz gibi yayılmış olarak görürdüm.
 Böylece günler, seneler geçti, tabiatın
 Ve onun taşan ruhundan o kadar çok şeyi
 Çekmiştim ki içime, duygulara batırılmamış
 Tek bir düşüncem yoktu; yalnızca o zaman tatmin
 Oluyordum, tarif edilemez bir lütufla
 Var oluş duygusunun tüm hareket eden
 Ve etmeyen her şeyin üstüne yayıldığını
 Hissettiğim zaman; insan düşüncesinin
 Ve bilgisinin erişemeyeceği, insan
 Gözüne görünmeyen ama yürekte yaşayan
 Her şeyin üstüne; zıplayan, koşan, bağırان
 Ve şarkı söyleyen, ya da neşe içinde
 Kanatlarıyla havayı döven, dalgaların

Altında kayan, evet, dalgaların içinde,
 Ve müthiş derinliğinde suların. Şaşırma,
 Yüceydi elbet kendimden geçişim, sevincim
 Müthişti böyle bir muhabbetteyken
 Yerde ve gökte yaratılmış olan her şeyle,
 Her biri Yaratılmamış olana hayran
 Bir yüzle, sevgi dolu gözlerle bakarken.
 Tek bir şarkıyı söylüyorlardı
 Ve duyulabiliyordu şarkıları,
 Özellikle de kulak kapılıp o ezginin
 Daha kaba giriş nağmelerine, huzurla uyurken,¹⁰
 Bedensel görevlerini unutarak.

Eğer bunda yanılıyorsam ve başka bir inanç,
 Daha kolay girerse imanlı akla, o zaman dahi,
 Bu dünyayı bunca güzel kılan tüm insani
 Duygularımdan yoksun kalırdım, minnettar bir sesle
 Bahsetmesem sizden ey dağlar, ey göller
 Ve çağılıtlı şelaleler, ey sisler ve rüzgârlar
 Doğduğum yerdeki tepeler arasında barınan.
 Eğer temiz bir kalple yaşandıysa gençliğim,
 Eğer kendi alçakgönüllü zevklerimden hoşnutsam
 Dünyaya karışarak ve Tanrı ve Tabiatla muhabbet
 İçinde geçtiyse ömrüm, küçük düşmanlıklardan
 Ve basit arzulardan uzak kaldıysam,
 Sizin armağanınız; eğer bu korkulu zamanlarda,
 Hüznü içinde boşa çıkan umutların,
 Kayıtsızlığın ve soğukluğun,
 Uğursuz coşkunun orta yerinde,
 İyi adamlar sapır sapır düşerken bencillğe
 –Bilmem nasıl– Vatan sevgisi, barış ve huzur
 Gibi yumuşak adlara bürünüyor ama
 Sezgisi derin kafalara, bile isteye
 Dudak büküyorlarken; eğer
 Bu çılgınlık ve umutsuzluk günlerinde

10 Daha yüksek zevklere götüren duyusal hazlar.

Kuşku duymuyorsam hamurumuzdan
 Aksine bir Romalı güveninden fazlasını besliyorsam,
 Bütün bu kederin ortasında beni desteklemekten
 Bir an vazgeçmeyen, hayatıma bir lütuf olan
 Bir güven, bu sizin armağanınız,
 Ey rüzgârlar, çağılıtlı şelaleler, sizin,
 Ey dağlar! Ey Tabiat! Sen besledin
 Yüce hayallerimi; sende buluyorum,
 Bu huzursuz kalbimiz için, hiç şaşmayan kuralını
 Hazzın ve tutkunun, en saf.

Sen, Dostum! Büyük şehirde yetiştin,
 Çok daha farklı manzaralar arasında;
 Ama biz, farklı yollardan, aynı hedefe
 Vardık sonunda. İşte bu yüzden sana
 Sesleniyorum, horlanmaktan korkmadan,
 Korkakların alaylı imalarından ve
 Yüzlerden sıklık tüm sevgiyi ve güzelliği silen,
 İki insan arasındaki o sessiz dilden.
 Ne de olsa sen gerçeği yalnızlıkta aradın
 Ve günler uzun süredir arzuladığın
 Özgürlüğü verdiklerinden beri
 Tabiatın tapınağında hizmet etmek için,
 Harıl harıl çalıştın; pek çok şeyde yatar,
 Kardeşim, en çok da burada yatar
 Derin hayranlığım.

Güle güle!¹¹

Sağlık ve huzur eşlik etsin sana! İnsanların
 Yaşadıkları yerlere yolculuğunda, ama daha da sık
 Kendi kendinle yaşarken, kendin için, öyle çok
 Olsun mutlu günlerin ve insanlara bir armağan olsun.

11 Coleridge bu arada gazetecilik kariyerine geri dönmek için ayrılıyor.

ÜÇÜNCÜ KİTAP

Cambridge Günleri

Tekerlekler bulutlarla örtülü geniş
Bir ovada dönmeye başladığında kasvetli bir sabahtı,
Ve bizi neşelendirecek hiçbir şey çıkmadı yolumuza
King's College'ın dik çatılı kilisesini görünceye kadar,
Sıra sıra mazgallarını, kulelerini uzatmıştı loş
Bir ormanın üstünde.

İlerlerken, yol üstünde cüppeli, kepi püsküllü
Bir öğrencinin farkına vardık,
Acelesi varmış gibi, ya da spor yapmak ve hava
Almak istermiş gibi hızlı hızlı yürüyordu;
Geçti, – Gözlerime söz geçiremedim
Öğrenci bir ok atımı mesafesi geride kalana kadar.
O noktaya doğru yaklaştıkça, sanki bir girdap
Bizi içine çekiyordu;
Şatonun altından doğruca sürdük arabayı,
Magdalene Köprüsünü geçerken, bir ara göründü Cam,
Ve ortaya çıktı *Hoop*, o meşhur han.

Ruhum coşkuluydu, düşüncelerim umutlu;
Bazı arkadaşlarım vardı, arkadaşım sayabileceğim
Tanıdıklar, yoksul sade öğrenciler, şimdi gururlu,
Havalı bir şekilde ortalıkta dolanıyorlardı: Hoş geldin
Diyen yüzlerin arasında yürüyordum bir aşağı, bir yukarı;

Sorular, yol göstermeler, tavsiyeler, uyarılar
Yağıyordu üstüme dört bir yandan; gurur ve haz dolu
İlk gün! Kendimi zengin bir iş adamı gibi
Görüyor, işlerimin peşinde dükkân dükkân
Geziyordum, öğretmene ya da terziye, duruma göre,
Bir caddeden öbürüne, özgür, kaygısız bir başla.

Ben rüya görendim, onlarsa rüya;
Rengârenk görüntüler arasında bayıla bayıla
Dolaşıyordum; ağır cüppeler, ya da süslü püslü,
Doktorlar, öğrenciler, caddeler, bahçeler, kemerli yollar,
Bir sürü kilise, geçitler, kuleler: Dağlı bir delikanlı,
Kuzeyden bir köylü, tuhaf bir göçmen.

Değişim bir perinin değneği
Ucunda bekliyormuş gibi, zenginlikler
İçinde düşün beni, gösterişli giysiler,
İpek çoraplar içinde, saçım pudralı,
Kırağı kaplı ağaçlar gibi.
Lordlara yaraşır sabahlığımı geçiyorum,
Ve sakalımın yokluğunu telafi edecek
Başka erkeklik işaretlerini.
– Haftalar yuvarlanıp gidiyordu davetlerle,
Akşam yemekleri, şarap ve meyve.
İçerde ve dışarıda kusursuz ağırılanma,
Tam bir centilmene yakışır türden.

Evanjelist Aziz John'du koruyucum:
Üç gotik avlu ona ait, ilkinde kaldığım yer,
Gözden uzak bir köşe; tam altında
Okulun mutfakları, vızır vızır, arıların sesi
Kadar müzikli değil, ama çalışkanlıkta onlardan
Aşağı kalmaz; tiz sesle verilen keskin emirler
Ve azarlar, birbirine karışan. Yanı başımda
Asılıydı Trinity'nin geveze saati, bütün çeyrek
Saatleri gece gündüz demeden ille ilan edecek,

Ve saatleri, iki kez, bir erkek, bir kadın sesiyle.
 Çanlar da komşumdu; yastığımdan, öğlen ışığında
 Ya da yıldızların yardımıyla doğruca baktığımda,
 Girişi görebiliyordum, prizması ve ciddi
 Yüzüyle Newton heykelinin durduğu,
 Yabancı düşünce denizlerinde yalnız dolanıp duran
 Bir aklın mermerden işareti.

Okul işlerinden, öğretmen odasından,
 – Ki sıraların çekebildiği kadar öğrenciyle
 Tıklım tıklım olurdu, kitaplarını seven
 Sadık öğrenciler, yarı yarıya tembellik edenler,
 Zorlu asiler ve dürüst alıklar olanlar –
 Önemli günlerden, insanın bir terazide gibi
 Tartıldığı sınavlardan, yoğun umutlardan,
 Engellenemez titremeler ve kontrol
 Edilebilir korkulardan; küçük kıskançlıklar,
 İyi kötü zaferlerden, daha çok bilenler
 Söz etsin bırakalım. Böyle bir şeref
 Peşinde olmadım hiç, zaten pek yaşamadım.
 Ama bu ilk kez geldiğim yere
 Yerleştikten sonraki ilk günlerde zaman zaman
 Bazı kaygılar düşüyordu aklıma, hiç
 Umudum olmadan umut etmeyi diliyordum,
 Hayatımı nasıl kazanacağım konusunda
 Bazı korkular ve en çok da tuhaf bir düşünce,
 O zamana, o yere ait değilmişim duygusu.
 Ama neden dertleneyim?
 Ne de olsa (Akıl ve onun ahlak kodlarını
 Vicdanın derinliklerine yerleştirecek
 Saf düşünce gücü, ya da kendinden daha güçlü
 Kız kardeşi İncanın önünde boynunu eğen
 Hristiyan Umudu bir yana)
 Doğrusu, çalışmak ya da hissetmek için
 Kutsal güçler ve yeteneklerle donanmış
 Olarak gelmiştim buraya. Baş döndürücü

Gösteri eskiyip artık büyülemez olduğunda,
 Çoğu vakit, ayrılıp arkadaşlarımdan,
 Kalabalığı, binaları ve koruları ardımda
 Bırakarak yalnız başıma yürürken, temas içinde
 Olduğum hoş görüntülerden, yüce seslerden uzak
 Düzlüklerde, ümitsizliğe düşmedi de aklım;
 Kendi içine döndü sadece
 Ve böylece yeniden kazandı tazeliğini.
 En azından en açık şekilde tanıdım onun
 Kendine ait içgüdülerini: Müsadenle daha
 Yüksek bir dille anlatayım,
 Diyeyim ki mekân ve şartlardaki değişimlerin,
 Gençlikte yaşanmış ve olgunluk çağında
 Yaşanacak değişimlerin yaralarını saracak
 Bağımsız hangi tesellilerin
 Olduğunu hissediyordum artık, benim için
 Ya da ömrün gün batımında,
 Ölüm gecesinin resmi habercileri olan
 Uzun gölgelerimize bakmaya
 Çağrılacak azınlık için.
 Sanki uyandırılmış, tebliğ edilmiş,
 Uyarılmış, zorlanmış gibi
 Evrensel şeyleri arıyordum; yerin ve göğün
 Sıradan yüzünü inceliyordum uzun uzun:
 İnsanın kovulduğu o ilk Cennet'in
 İzleriyle süslenmemiş hiçbir yer yoktu
 Dünya üzerinde; göğünse güzelliği
 Ve cömertliği taşıdığı o mağrur
 İsimde gizliydi: – Cennet Katı.
 İkisine de sesleniyordum,
 Öğretebilecekleri ne varsa öğretsinler diye;
 Ya da kendi düşünme süreçlerim üzerine düşünüyor,
 Gözlemliyor, umut ediyor, dinliyor,
 Düşüncelerimi açıyor, gittikçe genişleyen
 Dairelerle yayıyordum onları usul usul;
 Ruhuma düşen daha ürkütücü gölgelerin,

Zamanın hakaretlerine katlanan,
 Sonsuzluğun merkezinden itibaren
 Tüm soylu eylemlerin üzerinde bir yerde
 Sarsılmaz bir şan şeref içinde yaşayan
 Huzurlu ruhu ayakta tutan Gücün
 Ziyaretleri olduğunu hissediyordum.
 Ama duralım! Uzun lafın kısası,
 Artık en yüksek gerçeklikle
 Öyle bir yakınlık katına yükselmiştim –
 Önceden yürünmüş bir yolda,
 Düşüncenin sağladığı katı benzetmelerden
 Ya da boyun eğdirilemez farkındalıklardan.
 Her doğal biçime, kayaya, meyve ya da çiçeğe,
 Hatta ana yolu kaplayan mıcirlara kadar,
 Manevi bir hayat yakıştırıyordum;
 Onların hissettiklerini görüyor,
 Ya da onları bir hisle bağlantılıyordum:
 Büyük kütle can katan ruhun
 Kucağında yatıyordu ve gözümün önündeki
 Her şey, içsel bir anlamla nefes alıp veriyordu.
 Bunun üstüne Korku, Sevgi ya da Güzellik
 Adına, Tabiatın geçici bir tutkuyla,
 Her gün süründüğü makyajı ekle bir de,
 Su nasıl açıksa göğün etkisine ben de öyle
 Açıktım buna, benzer bir tutkuyla,
 Rüzgârın dokunuşuna boyun eğen
 Bir flüt kadar hazırdım daima.
 Bilinmeyen, hiç aklımdan geçmemiş
 Bir durumda ama içindeydim zenginliklerin,
 Etrafımda koca dünya; tamamen bana ait;
 Onu ben yaratmıştım, çünkü sadece
 Benim için yaşıyordu ve Tanrı için,
 Ruhun içindekini gören. Bu türden sevgiler,
 Nadiren de olsa, belli oluyordu
 Görünen hareketlerde ve gözlenebilen bakışlarda:
 Kimi delilik diyordu buna – öyleydi de gerçekten,

Geçici neşe sırasındaki çocuksu verimlilik,
 Olgunlaşıp ilhama dönüşen sürekli
 Düşüncelilik haline böyle bir ad uygun düşerse;
 Kehanet delilikse, geçmiş günlerde şairlerin
 Gördükleri şeyler ve daha da geride, ilk
 İnsanların, dünyanın ilk sahiplerinin
 Gördükleri şeyler görülemez olmuştaki
 Eğitilmiş gözler tarafından.
 Ama bırakalım bunları, delilik filan değildi,
 En güçlü çalışmalarım sırasında, çünkü,
 Fiziki göz araştırıp duruyordu uzak yakın,
 Minik ya da kocaman tüm harici şekillerde
 Gizli olan sınırlarını farklılıkların,
 Bir ağaçtan, taştan, buruşmuş bir yapraktan
 Devasa okyanusa ve de akraba binlerce yıldızla
 Süslü mavi göklere kadar gücünün
 Duracağı tek bir yüzey bulamayan bir göz;
 Ruhuma kesintisiz akıldan bahseden,
 Ve amansız bir aracı marifetiyle
 Duygularımı hizaya sokup
 Bir zincirle birbirine ekleyen.¹

Ve işte ey Dostum! Önemli bir noktaya
 Kadar izini sürdüm hayatımın,
 Gençliğimin zaferi dense yalan olmayacak
 Bir hikâye anlattım. Dehanın, gücün,
 Yaratmanın ve Tanrı'nın hikâyesini,
 Çünkü benim konum kendi içimde
 Olup bitenler. Başka kafalar için yapılan harici şeylerden,
 Kelimeler, işaretler, semboller ya da eylemlerden değil
 Kendi yüreğimden söz ediyorum
 Başından beri ve genç aklımdan.
 Ey Gökler! Ne korkunç, ruhların kudreti,
 Ve kendi içlerinde yaptıkları, yeryüzünün

1 Zincirle birbirine olumsuz anlamda bağlanmış değil, faydalı çağrışımların bir araya gelmesinden söz ediliyor.

Onlar üzerindeki boyunduruğu henüz yeniyken,
 Ruhlarının ekildiği yaban bir tarladan
 Başka bir şey değilken dünya. Bu aslında,
 Kahramanca iddia, bu gerçek yiğitlik,
 Her ne kadar zayıf olsa da elim
 Dokunmak istediğim, ama esasen kelimelerin
 Erişemeyeceği kadar uzaklarda yatar konunun özü.
 Hepimizin ruhunda, bir başına duran noktalar vardır;
 Bunu hissediyorum ve temas kurulamaz güçlere
 Söylüyorum ezgilerimi; ama herkes kendisinin bir
 Anısı değil mi? Ve bu yüzden, bu konuyu
 Burada kesmek zorundayız diye, kalpsiz sanma beni,
 Çünkü kendini bir tanrı gibi hissettiği
 Saatlerin farkında olmayan kimse yoktur,
 Ve nasıl bir imparatorluğu miras aldığımızın,
 Tabiatın gücünde doğal yaratıklar olarak.

Bu kadar yeter: Çünkü artık daha kalabalık
 Bir düzlüğe inmeliyiz. Bir yolcuyum ben,
 Hikâyesi yalnızca kendini konu alan; böyle de olsa,
 Ki bırak olsun, kalbi temizler hazırsa izlemeye,
 Ve sen ey şerefli Dostum!
 Bu düşüncelerime katılıyorsan,
 Buraya kadar olduğu gibi, güç veriyorsan,
 Zayıflayan adımlarıma.

Deniyor ki, bu yeni gösterinin ilk hazzı
 Çakıp başarısız olunca üzerimde,
 Akıl dikkatini kendi üstüne çevirdi;
 Doğrudur da, iklim değiştirmiştim ve tabiatımın
 Dış giysisi de değişmişti yavaşça, fark etmeden.
 Yalnızlığın çoğu zaman sakın ve yüce
 Düşünceleri kuru gürültüye ve yüzeysel
 Eğlencelere bırakmıştı yerini; ara sıra da,
 Gönülsüz çalışmaya ve daha sıklıkla,
 Zorlama umutlara ve hepsinden beteri,

Haince büyümesine aklın sadeliğini
 Sakatlayıp sarsan, verimsiz kararların.
 – Yine de hoş vakitlerdi bunlar. Bakabilir miydim –
 Dalgaların çekildiği bir deltadaki ıslak kilden
 Daha duyarsız olmayan kim, bu kadar mutlu genci,
 Bu kadar kocaman ve güzel bir topluluğu
 Sağlık, umut ve güzelliklerinin doruğunda
 Hayatın tatlı çağından bunca farklı çeşidi
 Bir arada görüp de kim tepkisiz bir yürekle,
 Duygulanmadan bakabilir ki o türlü türlü kır
 Çiçeklerinden oluşan çelenge, dünyada bunca ünlü
 Bir yerdeki anaç alnı süsleyen?²
 En azından benim için harika bir manzaraydı bu:
 Çünkü, her ne kadar kendi ayaklarım
 Üzerinde dikilmeyi öğrendiysem,
 Ve kendi kendime düşüncelere
 Dalmaktan zevk alıyor, öyle ki
 Sanki bir büyüün içindeymiş gibi
 Hissediorduysam da kendimi yalnız olduğumda,
 Sadece تنها yerlerde sükûna doğru
 Gidiyordu ayaklarım; yok, bir kalabalık varsa
 Yakınlarda bir yerde, kendiliğinden o tarafa
 Yöneliyorlardı; ne de olsa insanlarla
 Olmayı seviyordu kalbim ve ben
 Aylaklığı ve neşeyi seviyordum.

Daha derin zevklerimi paylaşacak
 Kimseleri aramadan, (Bir kere bile,
 Yalnız şarkılar söylemeye yabancı olmasam da,
 Kendimle bile bölüşmemiştim böyle bir hazzı
 Ya da o yana bakmamıştım hiç, insanların dilini
 Giyineyim diye) bir çırpıda geçip daha iyi şeylerin
 Hatıralarını, umursamaz gençliğin sıradan
 İşlerine daldım, hafiflik içinde, endişeden uzak.
 Dehlizler vardı kafamın içinde, güneşin nüfuz

2 Cambridge'in alnına taktığı çelengin parçası olan öğrenciler.

Edemediği ama istediğimde ışığın girebileceği
 Bol yapraklı kameriyelerin de az değildi sayısı.
 Beraberlikler, arkadaşlıklar, tanışıklıklar,
 Hepsine açıldı kalbim. Avare avare dolaşüyor,
 Oyunlar oynuyor, ya da şamata yapıyorduk;
 Sabah saatlerinde boş muhabbetlere dalıyor,
 Caddeler, gezi yolları boyunca sürükleniyorduk,
 Önemsiz kitaplar okuyorduk tembelce, kırlardan
 Şuursuz atlılar gibi kör bir coşkuyla
 Dört nala geçiyorduk, ya da Cam'in göğsünde
 Gürültü patırtı içinde yelken açıyorduk,
 Yıldızlar ışırıyordu üstümüzde de aklımıza sakin
 Bir tek düşünce doğmuyordu.

İşte böyleydi ikinci perdenin akışı³
 Bu yeni hayatta. Hayal gücü uyuyordu ama
 Deliksiz bir uykuyu değil. Yürüdüğünüz çimenlerde
 Ey ünlü insanlar, nesiller boyu, duyarsızca
 Basamazdım yere. Aynı kapılardan
 Her defasında düşüncesizce geçip,
 Uyuduğunuz yerde uyuyup,
 Uyandığınız yerde uyanmaz,
 O eski bahçede, o yüce kafaların bahçesinde
 Rahatça dolaşamazdım. Bu karanlık
 Soyluluk hissinin yanına bir de
 Bu yerlerin, o ruhani adamları,
 Newton'un göksel şahsını bile, gösterişsiz
 Bıraktığını, bu yüzden de daha çok sevildiğini ekle.
 Onların çok sayıda hatırası
 (Bildik günlük giysilerine bürünmüş
 Şahsiyetleri gibi portrelerindeki)⁴
 Daha belirgin bir insanlığın dokunaklı ve sade
 Zarafetini ekliyordu, hiç zarar vermeden
 Tüm içten hayranlığa.

3 Şiirin bir önceki 1805 versiyonu Cambridge'de şairin kendi zihinsel süreçlerini göz-
 lemediği dönemi anlatmamıştı.

4 Eski portrelerdeki karakterler şairle aynıtıp giysileri giyiyorlardı.

Zarif Trompington Değirmeni'nin yanında
 Chaucer'la birlikte gülüyordum alıcın gölgesinde;⁵
 Onu dinliyordum, kuşlar şakırken, şehvi tutkulardan
 Bahseden öyküsünü. Ve o nazik Ozan,
 Musalar tarafından Devlet Hizmetine seçilmiş –
 Tatlı Spenser, bulutlu göğünde
 Ayın güzelliği ve yumuşak hızıyla ilerleyen,
 Ona Kardeşim diyordum, İngiliz beyefendisi ve Dostum!
 Evet, bizim o kör ozan, hani son günlerinde
 Nerdeyse tek başına dikilip, dile getiren iğrenç gerçeği –⁶
 Önde karanlık ve arkada tehlikenin sesi,
 Müthiş ruh – müthiş bir ruh geldiyse eğer dünyaya –
 Onu burada çok tanıdık biri olarak görür gibiydim,
 Akademik giysileri içinde sekerken önümde,
 Toy bir oğlan daha – En fazla, gül yanaklarıyla
 Melekler gibi, gözü keskin, bakışları cesur,
 Hem saf hem kibirli. Arkadaşlarımla arasında
 Şansına Milton adının onurlandırdığı odaya
 Düşmüş birisi vardı. Ey sakın Ozan!
 İtiraf ediyorum ki, ilk defa o zaman,
 Senin masum odan ve tapınağında oturmuşken,
 Muhabbetli dostlarla, senin hatırına,
 Yere içkiler döktüm, şerefine içtim,⁷
 O saate kadar ve ondan sonra da
 Şarabın buğusuyla hiç coşmamış bir beyinde
 Gurur ve minnet uyuşup kalana kadar.
 Sonra koşarak kaçtım o meclisten;
 Caddeler boyunca, bir deve kuşu gibi koşarak,
 Kilisemizin kapısına varmak için,
 Israrcı çan çoktan susmuş ve bezdirici
 Cassandra sesiyle karanlık kış gecesine
 Tasallut etmiyor olsa da, neyse ki, pespaye

5 Chaucer'ın iki öğrencinin sözde kurnazdeğirmenciği nasıl alt ettiklerini anlatan erotik içerikli kaba hikâyesi Trumpington'da geçer.

6 Milton'ı politik bir figür, Restorasyonu reddeden bir Cumhuriyetçi olarak görüyor.

7 Eski tanrılara sunmak için dökülen içkiler. Wordsworth içki içmezdi.

Ve uygunsuz düşecek bir zaman değildi.
 Hatırla ey Dostum! Bir an için o yeri
 Ve yapılışını ayinlerin. Dalgın bir gösteriş
 Havasıyla geçirip sırtıma beyaz cüppemi,
 Kıymetsiz kalabalıkların içinden geçerdim,
 Yararakilerlerdim sıradan cemaati,
 Kendilerine izin verilen sınırların son
 Eteklerinde, gürleyen orgun altında
 Durup seyreden. Boş düşünceler!
 Utanç duyuyorum onlardan: Ve o ulu Ozan,
 Ve sen, ey Dostum! yüce aklınızda beni
 En güzel çöllerimin çok üstünde bir yere
 Koyan sizler, bağışlayın o saatteki zayıflığımı,
 Daha başka pek çoğuna benzer,
 Beş para etmez kibirlenmeleri.

Böyle karışık şekillerde
 Geçip gitti aylar, ihmaller içinde,
 Kendimi hatadan, açık skandallara giden yollardan
 Bile isteye çekip almadan, ama belirsiz
 Ve gevşek bir kayıtsızlıkla, kolay zevkler,
 Alçak irtifa hedefler – görev ve heves
 Bertaraf edilmişti, fakat Tabiat,
 Ya da olayların şanslı bir akışı,
 Onların yerine zorunlu işleri yapmıyordu.
 Hafıza tembelce dönüyor, yürek öğlen istirahatinde,
 Düşünmenin içsel nabızı nerdeyse atmıyordu.
 Böyle bir hayatı benzetmek yanlış olmaz,
 Yüzen bir adaya, amfibik bir yere,
 Yumuşak, sünger dokulu, ama su bitkileriyle
 Ve hoş çiçeklerle kaplı güzel bir yüzü olan.
 Canlı övgüye duyulan susuzluk, şanlı ölülere
 Yakışır hürmet, bu uzayıp giden görünüm,ler,
 Yüce *kafaların* görünür biçimde gömüldüğü
 Kutsal yeraltı mezarları, sık sık kıpırdatmıştır
 Yüreğini gençlerin ve ateşli bir sevgi uyandırmıştır

Kuvvetli disipline. – Heyhat! bu türden
 Yüksek duygular ilişmiyordu bana.
 Bu duvarlar arasında benim tembel
 Ruhumu utandıracak ve rahatını bozacak
 Tek bir bakış yoktu, vazgeçtim
 Aklımı sakın bir kararlılığa, kudretli çabalara
 Sürecektir olandan. Bu başkalarının değil,
 Benim kabahatimdi elbet; doğrusu,
 Onu başka yerde aramak yanlış olur:
 Çünkü Tabiatın zenginlikleri içinde
 Büyümüş olan ben şımarık bir çocuktum
 Ve her gün, rüzgâr gibi, kristal nehirlerle
 Aktığım, ağırbaşlı dağlarda,
 Tepelerde dolaştığım, gökçül kuşlar gibi
 Mesafeler kat ettiğim için geçmişte,
 Tutsak yaşamaya, zevklerimden vazgeçip
 Bir aydan öbürüne kök salıp, tünediğim yerde
 Sabit bir hayat sürmeye alışkın değildim.
 Bu sevimli biçimler de zaten
 Çok az yer bırakmışlardı aklımda,
 Aklımsa içgüdüsel olarak sevdiği bu şeylerde
 Bir tazelik, çekici bir güç buluyordu
 Tüm öbür güçleri koyup geçen.
 Kitapları önemsemediğimden değil
 –Bu çok saçma olurdu–
 Ama içimde bambaşka tutkular hüküm sürüyordu,
 Beni içeride kalıp çalışmaktan alıkoyan
 Daha ateşli tutkular, oysa böylesi
 Bu yıllara daha uygun, daha akıllıca,
 Ve daha iyi olurdu. Yine de ben,
 Krallar gibi özgürce gezip dolaşırken
 Ara sıra eğilerek rasgele toplasam da
 Bilgi çiçeklerini, şöyle bir yer hayal edebiliyordum:
 (Gönül okşayıcı bir rüyaya kendimi
 Kaptırmazsam şimdi), çalışkan havası beni
 Derhal işe zorlayacak, bilime, sanata,

Ve yazılı kaynakların üstüne çöktürüp,
 Tabiata sunduğuma benzer bağlılık
 Borcumu dürüstçe ödetecek bir yer.
 Düşünceli İmgelemin kurduğu bu köşedeki çabalar
 Kalpten kalbe yayılacak ve görkemli ormanlar
 Muhteşem yapılardan eksik olmayacak
 İçsel bir asalet. Körpe yıllarımıza hükmeden
 Dostluk heyecanı ziyan edilmeyip
 Yüksek amaçlı girişimlere yöneltilecek –
 Heveslilerin severek yerine getirecekleri işlere.
 Gençlik dinsel bir büyülenme yaşamalı, bilgide gizli
 Güce olan inançla, yalnızca kendisi için aranıp
 Değer verildiğinde, emek verilerek kazanıldığında
 Ve kalıcı olduğunda duyulacak gurur ve iltifatla;
 İçinde yaşadığımız zaman öğrenecek
 Süslerini soyunup bir kenara koymayı,
 Utanarak eskinin ve değişmez gerçeğin
 Ve kitaplara sarsılmaz bir bağlılığın karşısında;
 Ve genel olarak sağlıklı, sağduyulu
 Bir sadelik hükmedecek, yakışır bir mütevazılık,
 Cumhuriyetçi ya da dindar, ne derssen artık.⁸

Eğer bu düşünceler yaşadığımız alçak dönemle alay eden
 karşılıksız armalarsa, bırak Aptallık ve Sahtelik
 Hangi disiplin onları bayrak edinirse onun tarzını
 Takınıp katılsın geçit resmine – bırak yürüsünler
 Okullar bölgesinde gönüllerince,
 Fakat Tanrı'nın Evi'nden uzak olsunlar.
 Susamamış sürüsünü ısrarla, hem de sevmedikleri bir yalağa
 Süren aptal bir çoban duyulmuş mudur hiç?
 Böyle bir gülünçlükle başlayıp böyle biten günlerin
 Boynunda bir ağırlık asılı olmalı mutlaka.
 Aklınızı başınıza toplayın, ey Rektörler, Dekanlar,
 Eski çağların ruhu canlanana ve gençlik dindarca

8 Platon'un İdeal Cumhuriyeti'nde (Devlet) ya da Hıristiyanlığın erken dönemlerinde olduğugibi.

İbadeti öğrenene kadar bir süre susturun çanlarınızı.
 Çünkü huzurlu havayı bozan boş bir ses bu;
 Ve sizin işgüzar eylemlerinizi utanç getiriyor
 İngiliz kilisesinin sade kulelerine, ki en uzak köylerde
 Ağaçların arasındaki ibadet bundan zarar görüyor.⁹
 İlim dahi, her gün bu hürmetsizliğin arasında
 Hiç doğal olmayan bir lekeyle kirleniyor,
 Yitiriyor haklı nüfuzunu, üzerine şüphe düşüyor.
 Bu gerçek gözümden kaçmadı, itiraf ediyorum,
 Doğup büyüdüğüm tepeler arasında,
 Kaptırıp kendimi bir okul çocuğunun hayallerine,
 Bir yığın beklenti kurmuştum ben de,
 İşte, şimdi etrafımda duran bu harabe.
 Ah, ne mutluluk olurdu gençlerimizin
 Koruyucuları olacak bir ruhun kılavuzluğunda
 Bir sığınağa kavuştuğunu görmek:
 Eski bir koru, neşeyle dolup taşsa da gölgelikler,
 Daha alçak çalılardan da cıvıltılar gelse,
 Yine de, bütün bir mekânın yüzü bir hayranlığın
 İzlerini taşıyor olmalı orada; düşünen
 Yaratıklar için ciddi ve vakur bir yaşam alanı;
 Sessiz canlıların dolaştığı bir yurt;
 Balıkçılın utangaç nehirlerden iştahla
 Beslendiği bir mekân, pelikanın tüneyip
 Selvi dalına, yalnız düşüncelere dalarak
 Güneşlendiği. –Heyhat! Heyhat!
 Boşuna bakınmışım böyle bir vakar için;
 Gözlerimin önünde kelebekler uçuştı,
 Kulaklarımı papağanlar cınlattı;
 Önemsiz göründü içerideki kalp,
 Ve dış dünya fazla şaşaalı geldi bana.

9 Oxford ve Cambridge'lilerin evlenmesine bu dönemde izin yoktu, evlenmek istediklerinde ayrılıp kiliseye katılıyor ve üniversitede edindikleri dini konulardaki tavırlarını yeni yaşamlarınada taşıyorlardı.

Farklı bir manzara görürlerdi eskide
 Saygıdeğer Doktorlar, meşhur duvarların arasında
 Yaşayan herkes kanaatkârdı
 Ve çalışkan bir hayat sürerdi o zamanlar;
 Kasvetli ve çıplak odalara üşüşüp
 Ağır kitaplara, sessizce kemirerek
 Kendilerine yol açan tırtıllar gibi asılırlardı,
 Ya da kimden geldiği tespit edilemeyen
 Hışır hışır bir gürültüyle.
 Prensler sabah dualarında buz tutardı o vakitler,
 Ve güneşin batmasıyla girerlerdi yataklarına,
 Dindarca duygularla ve coşkuyla eğitilmişlerdi,
 Az yemeye, sabırla çalışmaya ve adi otlara.
 Ey Sanatların Tahtı! Dünyaca meşhur!
 Gösterişsiz günlerde çok farklıydı ibadetleri
 İlham perilerinin emzirdiği çocukların, ilk günden beri:
 İlmin uzaklardan gelen bir yabancı gibi
 Hristiyan topraklarında çalarak trampetini
 Köylüyü ve kralı uykudan kaldırdığı
 O şanlı günlerde; oğlanlar, gençler,¹⁰
 Kaba saba köylerin ve uyduruk kulübelerin
 Evlatları terk edip evlerini, kendilerine bir koruyucu
 Aramak için yola düşerlerdi; nam salmış bir okul
 Dostça bir köşe, burslu kalabilecekleri bir sığınak.
 Kasaba kasaba ve geniş bir coğrafyada seyahat
 Ederlerdi ellerinde ağır dosyalarla;
 Ve sıklık, bir gölgeden çıkarak yoldan
 Kim gelirse selamlar, seslenirlerdi:
 "Bir sikke, bir kuruş verin şu fakir öğrenciye!"
 –Meşhur isimler, hakikat âşıkları,
 Parasızlıktan, Bucer, Erasmus ya da Metancthon,¹¹
 Ayışığında hücrelerinin kapısında ya da
 Penceresi önünde okurlardı sırf mum yokluğundan.

10 "Şanlı günler": Rönesans.

11 Ünlü 16. yüzyıl düşünürleri, Bucer Cambridge'de, Erasmus Oxford'da çalışıyordu.

Ama keselim yararsız sızlanmayı!
 Arkamıza baktığımızda dahi bulanık görürüz,
 Ve en iyi şeyler, herkesin heyecanla beklediği gibi,
 Tutabilmek için sözlerini, tamamıyla saf değildir.
 Denizci uzaktan çekici gelen bir kıyıyı
 Geçip giderken, bilebilseydi o çok istediği
 Kıyıya teknesi yanaşsa
 Başına gelebilecek felaketleri,
 Aç açına onu alıp götüren dalgalara
 Ya da ters esen rüzgâra minnet duyardı:
 Kendi adıma hayıflanmıyorum;
 Ne mutlu benim kaçırdıklarımı kaçırان,
 Benim düştüğümden daha aşağılara düşmeyen
 Cüppeli gence.

Sevmedim,

Belki de haklı olarak, akademik çalışmalarımızın
 Uysal akışını; daha bir yayılarak ve daha yüksek
 Hızda akarken görmek isterdim nehri;
 Ama asıl daha da fazla üzüldüğüm şey
 Yarışta sebat eden bir avuç insanın arasında
 Sergilendiğini görmektir gençliğin cömert
 Kalbine ve kanatlı ruhuna yakışmayan
 Tutkuların, ki bedeli ağır olurdu
 Böyle bir rahatsızlığın, ne zaferler
 Kazanılmış olursa olsun. Bunlardan
 Yüz çevirdim, düşünmeyen canlılarla,
 Rahat ve yumuşak kafalarla birlikte seyahat etmek için;
 Ama günü güzel kılacak sevgiden de yoksun kalmadım,
 İhtiyat uyumuş, bilgelik ve kendi benliğimiz
 Karşılığında verilmiş rehinler unutulmuşken.

Bu derin tatil hepten de çarçur edilmemişti.¹²

O zamana değin, kendi arzumla,
 Sosyal hayattan (en azından ortak

12 Şaka yapıyor, okulda olmak yoğun düşüncelerden kurtulmak anlamında, tatil gibiydi.

olarak öyle adlandırdığımız) uzak durmuştum,
 Bir burunda dikilip, yapacak bir işi olmadığından, uzaklara,
 Engin denize bakan ve gördüklerini bulmaktan çok
 Kendisi yaratan yalnız bir çoban gibi.
 Ve elbette hayatın yumuşak hazlarından
 Ve yabani kırlarda dolaşmalardan
 Sonra insan meşgalelerine,
 Bir dünya içindeki ayrıcalıklı bir dünyaya,
 Araya giren tüm görüntüleriyle bir konak yerine
 Yaklaşmaya benzeyen bu geçiş
 Daha uygundu benim sezgili aklıma,
 Bu kadar uygun olmazdı aniden
 İtiliverseydim gerçek hayatın çatışmaları
 Arasında, talihin yoluna; – Çok daha hassas,
 Kademe kademe ilerledim daha yüce şeylere,
 Daha doğal bir şekilde olgunlaştım,
 Kalıcı zenginlikler için, doğacak daha iyi
 Meyveleri için doğrunun ya da gücün.
 Ciddiyetle ama sıklıkla, itiraf etmeliyim,
 İmgelemin oyuncu hevesiyle,
 Dikkat ediyorduk (Nasıl ilgisiz kalabilirdik ki?)
 Tavırlarına, yaşama biçimlerine iyi
 Ya da kötü olarak ünlenmiş olanların;
 Ya da akademik disiplin çerçevesinde
 Tesadüfen yakın olduklarımızın,
 Rüzgârları ve bilinen otoriteleri
 Aklımızı kamaştıran adamların.
 Hayatımızda bolca vardı bu tür eğlencelerden,
 Her yerde buluyorduk, ama özellikle
 Ağırbaşlı eskilerin halkasında,
 Grotesk karakterli silinmemiş adamların,
 Kötürüm halleri nedeniyle gövdelerinde
 Rasgele bir tohumun büyümesine izin veren
 Yaşlı ağaçlar gibi kandırılmış.

Burada, gözümün önüne tüm canlılığıyla
 Son zamanlarda terk ettiğim çoban âşıkları
 Yeniden getirince, ihtiyarlığın bir başka
 Yönü ortaya çıktı; ne de farklı!
 Ama ikisi de açıkça belirgin,
 Herkese hitap etsin diye işlenmiş nesneler
 Ve özel kullanım için yapılmış portreler,
 Bazıları girecek türden ilkel
 Kalan şeyler defterine – tabiatın bir anne
 Şefkatiyle tuttuğu, ilk dersine girerken
 Anlamayı öğretmek için sevgiyle,
 Neşeli ve hüzünlü düşünceleri birbirine katarak.

Suni hayatın yüzeyleri ve incecik işlenmiş
 Davranışlar, renklerin zarif ırkı,
 Çökelen, arada bir ışıyan, o gümüş ve
 Altınla dokunmuş gösterişli halıda;
 İsteyerek ya da istemeden ortaya çıkan
 Yılsız tonların bu oyunbaz değişimini
 Ne biliyor, ne de umursuyordum;
 Ve burada bir eksiklik varsa şudur, ben
 Daha sade bir kumaş aldım. Bugün,
 Gülümsüyorum sayısız kere dağlarda
 Tek başınayken hatırlayıp (dini törenlerde
 Ya da panayırlarda ağzı açık seyreden
 Kalabalık için oynatılan kuklalar gibi)
 Hilkat garibesi, zekâsı kıt karakterlerle
 Dolu eski sahneleri. Ve sık sık
 Gözümün önünde çakıyor eski adamlar –
 Yaşlı komik tipler, şimdi çoktan
 Mezarlarında olan, neredeyse aklımda
 İnsan isimlerinden soyunuk birer hayalette
 Dönüşmüş olan, hayat ve kitaplar
 Arasında bir şey olan dokularıyla.

Aylak adamı oynuyorum: Özetle,
 Burada koca dünyanın kolu bacağı
 Cüce boyutlarda ifade edildi;
 Göze göz, dişe diş mücadeleleri ortaklaşa
 Sergilendi, danışıklı dövüşte olduğu gibi,
 Bir vuruşlar turnuvası, ölümcül olmasa da
 Epeyce sert bazıları; bu gösteride basit bir
 Köylüye orası fazla, burası eksik,
 İlginç gelebilecek ne varsa beni de etkiledi. –
 Yine de gösteri daha esaslı bir adı hak ediyor,
 Yalandan bir oyun değil, yaşayan bir
 Bütünün canlı bir parçası, engin denizde
 Bir dere; çünkü sahte şöhretin ve kısa
 Ömürlü övgünün bütün biçimleri
 İhtişam içinde oturuyorlardı burada
 Ve sahiplerinin somut iyilikten kazandıkları
 Günlük sadakalarla besleniyorlardı.
 Buradaydı Emek, kendine köle; Umut,
 Hiçbir zaman acıları ödüle denk kılamayan;
 Aylaklık, eski püskü tahtadan ayakkabılarıyla,
 Zavallı, yanlış yönlendirilmiş Utanç ve
 Akıl yoksunu Korku ve Ölümü arayan basit Zevk,¹³
 Yerinden edilmiş Onur, kaybolmuş Asalet;
 Kan davaları, hizipler, dalkavukluk,
 Düşmanlık ve yalandan boyun eğmiş
 Görünmeler ve cüretkâr yönetim
 (Kul kadar zayıf Tanrı) Nezaket ve Gelenek
 Doğruluk'a aç ve kendisine yol gösterebilecek
 Çocuğu bastonuyla döven Kör Yetke;
 İyi bir kehanetmiş gibi peşinden
 Gidilen Boşluk ve yumuşak başlı Değer,
 Kendi halinde bırakılmış, kimse duymadan,
 Kimse bilmeden.

13 Chaucer "Afnameinin Hikâyesi"nde eğlence için ölümü arayan serserileri anlatır.

Bunlardan ve benzer gözlemlerimden ne kadarı
 O günün çıplak hatırasıdır, ne kadarı sonradan
 Düşünme sırasında ortaya çıktı bilemem.
 Fakat uyumlu birinde uykuda olan haz,
 Masumiyet gibi, daima kendi kendinin ödülüdür,
 Burada da öyleydi. Öylesine dolaşıyordum,
 Yığınlar arasından ilginç bir nesnenin dikkati çektiği
 Sonra yerini başkalarına, onların da sırasıyla
 Başkalarına bıraktığı kocaman bir müzede gibi;
 Ta ki bu birbirine en yabancı nesnelerin
 Kalabalığı arasında baş döner ve bir türlü
 Kendine gelemmez; hâlâ ağırlı ve boş
 Bir şaşkınlık duygusu hüküm sürse de,
 Birkaç akıllıca özlem ve azıcık aşkla
 Sonunda bir şey yapıştır hafızaya
 Gelecek zamanlarda oradan bir şeyler çıkabilir.

Böyle teslimiyetçi bir aylaklık içinde, Dostum!¹⁴
 Çalışma vakti olan güz, kış ve bahar mevsimleri
 Sekiz koca ay! yuvarlanıp gitti hoşluk içinde;
 Dokuzuncusu ise gelip götürdü beni yeniden
 Doğup büyüdüğüm tepelere.

14 Cambridge'deki aylaklıkla dışarıdaki yoğun günler karşılaştırılıyor.

DÖRDÜNCÜ KİTAP

Yaz Tatili

Duru bir yaz öğlesinde, hızlanan adımlar
Birbiri ardına atılıp geçti kasvetli bir bataklığı,
Çıplak bir sırtı tırmandılar ve orada, dorukta,
Tek başıma dikilip bir surun tepesinde gibi,
Güneşte gerinen şişkin bir nehri andıran
Yatağını seyrettim Windermere'in.
Heyecan içinde, ayaklarımın dibinde,
Gölü gördüm, adaları, dağlık burunları, ısıltılı koyları.
Tabiatın en güzel biçimlerinden bir evren
Gururla açılıverdi önümde, büyüleyici, güzel
Ve şen. Tepeden aşağılara indim seke seke,
Avazım çıktığı kadar bağırarak seslendim
Teknenin ihtiyar kaptanına; haykırışıma
Kayalar cevap verdi ve nehrin kayıkçısı¹
Durup, küreklerini iskelenin çıkıntısına
Dokundurduğunda, içtenlikli bir selam
Vermeyi ihmal etmedim meşhur tekneye
Adım atarken. İnince hızla, tanıdık tepeye
Tırmandım, doğup büyüdüğüm şirin vadiye doğru;
Kısa, bir saatlik bir yürüyüşün ardından
Dönerek, tepenin başına, kurulduğu tahtından
Bütün ahalisine lütufkâr bakışlar atan

1 Yunanmitolojisindeölülerin ruhlarınıStyx nehrinin öte yakasına taşıyankayıkçı.

Bir hanım edasıyla kurulmuş küçük kiliseyi gördüm.
 İleride mavi duman ele veriyordu
 Pusmuş duran kasabayı; şevkli adımlarla
 Varıyorum yolculuğumu sona erdiren
 Kulübenin yanına –
 Sevinçle karşılandı gelişim, birkaç gözyaşıyla da
 Belki yaşlı dadımdan, öyle nazik ve anaçtı ki
 Beni bir annenin gururuyla süzerken.
 Minnet dolu düşüncelerim şebnemler gibi yağsın
 Mezarının üzerine, iyi yürekli varlık! Asla
 Unutmayacağım adını çarptıkça kalbim, asla.
 Tanrı'nın rahmeti üstüne olsun
 Masum ve yoğun koşturmalarından sonra
 Küçük telaşların peşinde, payına düşen azıcık
 Sakin mutluluklardan sonra; sorunsuz bir hayatın
 Seksen yılından fazla eden bir seksen yıldan sonra,
 Çocuksuz, ama kanına yabancı olanlar
 Tarafından onurlandırılmış aile sevgisiyle.
 Ne mutluluktu benim için seni yeniden görmek,
 Seni ve yaşadığın yeri ve daha bir sürü şeyi
 Dar havalisinde, hepsi de gönlümde yer etmiş,
 Ve pek çoğu benimmiş gibi görünen!
 Ne diye dilimi yorayım binlerce kalbin hissettiği
 Ve yaşayan herkesin tahmin edebileceği
 Bir şeyi anlatmaya? Odaları, avluları,
 Bahçeyi selamladım vakit kaybetmeden,
 Koyu çamın altında, çalışmaya
 Ya da ziyafetlere elverişli taş masanın
 Çevresindeki güneş vurmuş oturağı;
 Ve dağların o ele avuca sığmaz çocuğu
 Meşhur dereyi, tam bahçemizde kapana
 Kısıldı derken sanki sinsî ve kaba bir numarayla
 Sıyrılıp sesinden akıp gidiyordu döne döne
 (Çaba harcamadan hiç ve bilinçsizce)
 Hamarat insan eliyle açılmış bir kanalın içinde.
 Ona bakıp gülümsedim tekrar tekrar,

Ve yirmi bin düşüncenin baskısıyla
 “Hah” dedim “güzel mahkûm, orada mısın?”
 Alaycı İmgelem şöyle fısıldayabilirdi:
 “Kendi hayatının bir simgesini gör burada;
 Son zamanlardaki durağan günlerinin,
 Yumuşak büyülenmeleriyle;” ama kalp dolu,
 Fazlasıyla doluydu bu tür hayıflanmalar için.
 Yaşlı dadım gururla yanımda yürüyordu:
 Bana yol gösteriyordu, rızam, hayır – hayır,
 Ricam üzerine kılavuzluk etmesi için.
 – Karşılaştığım her komşunun yüzü
 Bir koca cilt gibiydi bana; kimini yolda
 Selamladım, kimini işinin başında,
 Yalın selamlar alıp verildi karşılıklı,
 Arada uzun bir tarlanın yarısı kadar bir mesafeden.
 Okul arkadaşlarımla da aynı şekilde selamlaştık,
 Ama biraz kendimi çekerek, biraz gururlu elbet,
 Daha çok da giysilerimden utanarak,
 Uçarı bir kılığın getirdiği farklılıktan.
 Daha az mutlu değildim evdeki masaya
 Otururken, ey sevgili Dostum! Değınmeden olur mu,
 Bir şairin tarihini anlatmaya soyunduğum
 Bu girişimimde, alışkın olduğum yatağıma
 Nasıl minnetle uzandığıma? Çok özlemiş gibi,
 Ya da pişmanlıkla düşünmüş gibi sık sık.
 O sade yatakta, rüzgârın uğultusunu,
 Yağmurun sertçe çarpmasını dinlerdim ve çoğun
 Uykusuz yaz gecelerinde, evin yanındaki
 Uzun bir dişbudak ağacının yaprakları
 Arasına tüm görkemiyle yaslanmış
 Ayı seyrederdim; gözlerimi dikip izlerdim
 Sallanan ağacın koyu zirvesinde her bir
 Dalgasında esintinin, gidip gelişini öne arkaya.

Yeniden gördüğüme en çok sevindiğim
 Şeyler arasında biri daha vardı, eskiden beri
 Bizimle olan, bir yaman av köpeği;
 Doğuştan ve doğası gereği köstebek avlamaya
 Ve tilkileri ulaşılmaz kovuklarından çıkarmaya
 Programlı olması gereken bu hayvan,
 Gençliğinden beri bizimle olduğu için
 Daha kibar işlere yönelmişti. Ve delikanlı ruhum
 İlk dalgalanmaya başladığı günlerde ve gittikçe
 Hızlanırken damarlarımda kanımın kıpırtısı,
 Mayalanması ve cemresiyle, hasta bir âşık gibi,
 En gizli köşelere kadar ulaşan şiirin,
 Bu köpek peşimden ayrılmazdı, bir refakatçi,
 Bir dost, erken ya da geç vakitte, adımlarını bana uyduran,
 Yorulsa da sıklık böyle ağır yürümekten, ikide bir
 Duraklamamdan. Orada burada dolanırken,
 Yüzlerce kere tacizine uğrardım şiirin.
 Çok acı, azıcık ilerleme ve birdenbire
 Hoş bir imge boy atardı içimde,
 Kusursuz, denizden çıkan Venüs gibi;
 O zaman atılır, taşkın bir sevinçle
 Koyardım ellerimi onun sırtına
 Tekrar tekrar okşardım. Ve akşamleyin
 Ana yolda sallana sallana yürürken,
 Başka her şey susmuşken kendi kendine
 Mırıldanan bir nehir gibi, önüm sıra
 Giderdi hayvancağız; huyu böyleydi;
 Ama ne vakit bir yolcunun yaklaştığını görse
 Döner beni uyarırdı bir an evvel,
 Ben de derhal, bu uyarıdan dolayı
 Ona minnettar, mırıldanmayı keser,
 Duruşumu düzeltir, düşünceleri rahat
 İnsanların havasını ve ifadesini takınıp
 Selam alıp verirdim, böylece,
 Aklını yitirmiş olanları bekleyen,
 Acıma dolu söylentilerden korumuş
 Olurdum kendimi.

Övülmeye ve sevilmeye değer bu yürüyüşler –
 Pişmanlık duymaya! O kelime de dilimdeydi,
 Ama iyi olan her şeyle o kadar yüklüydüler ki
 Teşekkür ve minnet duyguları ve kusursuz
 Bir neşe dışında başka bir şeyle
 Mümkün değil hatırlamak –
 Bu yürüyüşler bütün tazelikleriyle
 Dönüp gelen bahar gibi dönüyorlar şimdi.
 Bir tur daha attım mı küçük gölümüzün
 Etrafında, eğer mutluluk bir insanın kalbini
 Mekân tuttuysa hiç, o doygun kişi bendim
 O gün, halka halka yayılan,
 Değişmez, sakın, dalgın mutluluğumla.
 Güneş batmış ya da batıyor olurdu
 Kulübemizin kapısından çıktığım zaman,
 Ve akşam fazla gecikmez, düşünceli bir saati
 Taşırdı, sevimli ya da sakın değil,
 Hava serin ve çiğ, ayarsız olduğundan;
 Güzel, nasıl güzel olursa bir yüz,
 Hüznün nemi altında, ya da her görünüşüyle
 Nasıl güzelse, eğer yürek kendiliğinden doygunsa,
 O akşam işte öyleydim ben de.
 Yavaşça çıkarıp bir kenara koydu ruhum peçesini,²
 Ve kendiliğinden değişerek cırılçıplak durdu,
 Sanki Tanrısının huzurunda.
 Yürüdükçe bir huzur iniyor gibiydi kalbimin
 Hiç de sıkıntılı olmayan bölgesine:
 Kuvvet geliyordu zayıf olmayan,
 Öyle bilinmeyen yere ve yenilenme,
 Kapısını vurup giriyordu farkında olmadığım
 Yorgun yerlerime. Dengemi buldum
 Ve sağlam bir elle tarttım kendimi.
 – Etrafımda uzanan o harici manzaradan
 Çok az şey gördüm, bu soyutlama durumunda;

2 Musa Sina Dağı'nda Tanrı'nın huzurunda çıplak yüzüyle durmuş fakat halkın arasına karışacağı zamanyüzünübir peçeyle kapatmıştı.

Daha az hatırladım; ama içimde
 Umutlar vardı ve kabarıyordu ruhum,
 Kendinden geçiyor ve yatışıyordu,
 Vaatler alıyordum, parıltılı resimler vardı
 Gözümün önünde, hayatın devam ettiğine
 Dair, çürümeyen akılda;
 Ölümsüz ruhun tanrısal bir güçle nasıl
 Öğretip yarattığına ve eritip çözdüğüne dair,
 Zamanın üstüne yığacağına dair, en derin
 Uykuyu; insanın nasıl da, yüce amaçların
 Işığında yaşarsa, gün gün yayabileceğine dair
 Tüm varlığını, donanarak en şaşmaz kudretle.
 Daha ılıman düşünceler de yok değildi,
 Aşk, masumiyet ve tatil hakkında;
 Ve pastoral bir huzurdan daha fazlası vardı,
 En iddialı girişimlerin dağdağası arasında,
 Ve mutlu son ya da zafer, direnmenin sonunda.
 Böyle böyle düşünerek, bir koruda otururdum,
 Tek başıma, düşünmeye devam ederdim daha:
 Karanlık, bu arada, örterdi çukurları, tümsekleri,
 Ve ürperten bir esintiye uzatırdı köpüklü
 Kıyılarını uzun göl; oturduğum küçük koruda,
 Yolunu şaşırmış yelin etkisiyle kımıldayan
 Fındık yaprakları arasından, kâh oradan
 Kâh buradan nefes almaya benzer bir ses
 Gelirdi sürekli, yürüyüşlerimin bir gidip
 Bir gelen refakatçisi sadık köpeğin
 Nefes alışığı gibi hızlı hızlı,
 Ve böyle anlarda, aldanarak
 Çevirirdim başımı orada mı diye;
 Sonra ciddi düşüncelerime daldardım yine.
 O sıra insan hayatında da bir tazelik
 Buldum, meşgalelerini gerçekten sevdiğim
 İnsanların günlük yaşantılarında;
 Huzur dolu manzara çoğu zaman şaşırtırdı beni,
 Sekiz günlük ayrılıktan sonra baharın tüm hızını

Yaşayan bir bahçe gibi değiştiğinde.
 Çünkü (Aynı olan ama çok farklı görünen
 Şeyleri atmak gerekirse) bu kırsal
 Sükûnun ortasında, her şeyin herkes
 Tarafından bilindiği daracık bir vadide,
 Genç bir akıl ilgisiz kalamazdı
 Yaşlı bir adamın bir başına oturduğu
 Gölgesi bir çardağın ya da güneşli bir köşenin
 Şimdi boşalmış olmasına; kucaktayken bıraktığım
 Soluk yüzlü bebelerin şimdi büyükannelerinin
 Eteklerine tırmanıyor olmalarına;
 Ve büyüyen kızlardan, güzelliklerinin,
 Bütün vaatleriyle birlikte, çalınmış,
 Önemsenmeyen bir oyun arkadaşının
 Sade yanağını süslemeye gitmiş olmasına.

Evet, daha derinden sezen bir yanımdı,
 Ve sıklık etrafıma bakınca,
 İnce bir espriye güler gibi
 Gülümsemekten kendimi alamıyordum;
 Okuyordum, plansızca, düşüncelerini, fikirlerini
 Şimdi daha duru bilgiyle gözlediğim,
 Bu sade bir yaşam süren insanların;
 Bir başka gözle bakıyordum ormanda
 Yaşayan oduncuya, tepelerde dolaşan çobana.
 Yeni bir coşkuyla, esasen böyle,
 Bakıyordum ak saçlı dadıma;
 Kiliseye ya da görkemli başka bir işe
 Gidişini görüyordum, özenli giysisiyle;
 Kısa, kadife pelerin, (benzer başlığı)
 Eskiden İspanyol şövalyelerinin giydiği türden
 Kısa bir manto. Sorunsuz ev hayatı,
 Huzursuzluktan uzak, sevgiyle dolu,
 Konuşması, meşgaleleri mutlu ederdi beni;
 Aynı şekilde sık olsa da Sept günlerinde
 Yeni bir yatakta akan duru deresi de

Dindarlığının; şimdiye kadar hissedilmemiş
 Düşüncelerle İncilini okuduğunu görürdüm
 Sıcak Pazar ikindilerinde, kitabı seviyordum,
 Uykuya dalarken başının altına
 Yastık yaptığı zamanlarda.

Yine aynı yoğunlukta hissediyordum,
 Bu arada belirginleşmişti, o güne değin,
 Tamamen kendime ait bir zenginlikten
 Başka bir şey olmayan varlıklara karşı
 Duyduğum sevginin insani yönü:
 Dünyada yaşıyor olsa, kutlu bir meleğin
 Bireysel mutluluk içinde sevebileceği
 Biçimde sevdiğim.
 Ama şimdi başka düşünceler doğuyordu aklıma,
 Değişik, tebrik ya da pişmanlık duyguları,
 Düşünceli bir hal! Yayılıyordu alabildiğine:
 Ağaçlar, dağlar paylaşıyordu onu ve çaylar,
 Gökteki yıldızlar, şimdi eski yerlerinde görünen –
 Beyaz Sirius parıldıyor güney kayaları üstünde,
 Orion kemeriyle, tüm çocukların bildiği şu Yedi Kızkardeş,³
 Ve Jüpiter, benim sevgili yıldızım!⁴
 Bu varlıklar arasına faniliğin tüm karaltıları,
 Ölümün dünyasından gelmiş her şey şimdiye dek,
 Esas olarak daha sert huyluydu:
 Şiddetli, vahşi, kasvetliydiler ve amansız;
 Korku dolu hayranlık ve ürküten dehşet kırıntıları,
 Gençliğin geç döneminde yerini
 Hevesli bir aşkın, hırsın ve umudun isteklerine
 Bırakmış olan.

Ağır ağır ilerleyen bir teknenin kıyısından
 Suyun göğsü üzerine sarkan biri,
 Altında, derinliğin dibinde gözünün

3 Ülker, Süreyya Burcu.

4 Wordsworth Jüpiter'in altında, 7 Mayıs 1770'te doğmuştu.

Görebildiğince yaptığı keşiflerle avunur ya,
 Birçok harika manzara – otlar, balıklar, çiçekler,
 Mağaralar, çakıllar, ağaç kökleri ve daha nelerle,
 Ama sık sık da şaşırır ya gölgeyi nesnenin
 Kendisinden ayırt edemeyerek,
 Kayaları, gökyüzünü, dağları ve bulutların
 Yansımasını duru suyun derininde,
 Doğru yerlerinde, gerçekten orada bulunan
 Şeylerden; bazen kendi görüntüsünün parıltısına
 Bazen bir güneş ışığının ve kaynağını
 Bilemediği dalgalanmaların ısıltısına rastlar ya,
 İşini daha zevkli kılan bu engellere;
 Böyle zevkli bir işi yapa geldik biz de,
 Eğilerek geçmiş zamanın üzerine,
 Başarımız da o kadar oldu işte,
 Daha güzel şekiller görmedik pek sık,
 Ya da daha açık seçik, hoşgörülü dostum,
 Hikâyenin şimdi dikkatine sunacaklarından.
 Yine de kazanılan zevklere ve saklı
 Tutulmayan bilgiye karşın içsel bir düşüş
 Söz konusuydu, – seviyordum, derinden
 Seviyordum önceden sevilen şeyleri,
 Hatta her zamankinden daha derinden:
 Birbirine toslayan bir sürü inatçı proje
 Süs püs, yeme içme, dans, toplu eğlence,
 Sporlar, oyunlar (Kendi içlerinde fazlaca
 Güzel, kendi içlerinde daha da güzel olurlardı
 Fakat kanaatimce, erkeklik ve özgürlüğün
 Taze ve parlak bir nişanı olsalar.)
 Hepsi elbirliği ediyorlardı çelmek için aklımı
 Aramayı huy edindiğim doyurucu zevklerden,
 Hevesimi söndürüp, bir zamanlar benim
 Olan bu günlük arzularımı köreltmek için –
 Çılgın, dünyevi olmayan yapıda bir genç
 Kendini hırslı düşüncelerine adanmış.
 Beceri ister ve ayırabileceğimizden uzunca

Bir zaman, bu boş meşgaleleri resmetmek
 Ve o zamana kadar farkına varılmadan
 Nerelerde ne yaptıklarını.
 Bana öyle geliyordu ki üstümdeki giysiler
 Gücümden besleniyordu ve durduruyordu
 Sakin deresini kendini unutuşun.

Evet, yavan hazlar peşinde
 O beyhude koşturmalar zavallı bir yedeğiydi
 Kitapların ve tabiatın o erken yaşlarda.
 Doğru, tesadüfen bazı bilgiler edinilebilir
 İnsan doğası ve hayat hakkında;
 Ama o sıra insan davranışı çalışmalarına
 Pek dikkat etmezdim ve benim bütün
 Daha derin tutkularım başka yerlerde yatıyordu.
 Çok daha iyi olurdu akli yüceltmek
 Tek başına çalışarak, yoğun arzuyu
 Tefekkür huzuruyla övmek.
 Ama bu pişmanlıkları kınamak için
 Özellikle bir saatin anısı yükseliyor önümde:
 Genç kızlar ve erkekler, yaşlı adamlar
 Ve vakur anneler, her türlü insanların
 Oluşturduğu bir kalabalık arasında
 Geceyi dans edip eğlenerek geçirmiştim,
 Çalgıların tınlaması, ayakların sürünmesi,
 İzleyen gölgeler ve parıltılı ince mumlar
 Ve uçuşup duran boş gevezelikler;
 Serpilmiş ruhlar oraya buraya,
 Sevgi düşkünü gençlerin hafif sarsıntıları,
 Geçici zevkleri başlarına ulaşip
 Damarlarında yankılanırken. Biz yatmadan
 Önce horoz ötmüştü ve artık doğu
 Gökleri tutuşuyordu, görünür biçimde,
 Mütevazı korudan ve açık tarlalardan,
 Aralarındaki patika adımlarımı eve
 Doğru yöneltiyordu döne kıvrıla. Muhteşem

Ağardı sabah, unutulmaz görkemle,
 O zamana kadar hiç görmediğim şekilde –
 Önümde kahkahalarla uzanıyordu deniz uzakta;
 Yakında sert dağlar bulutlar kadar parlaktı,
 Başak renkli, ateş katının ışığında yıkanmış;⁵
 Ve çayırlarda ve daha aşağılarda
 Bütün tatlılığı vardı her günkü şafağın;
 Şebnemler, buharlar ve kuşların melodisi,
 Ve tarlalarını çapalamaya giden çiftçiler.

Ah! Söylememe gerek var mı sevgili Dostum!
 Dolup taşıyordu kalbim; yeminler etmedim ama
 O sıra benim için edilmişti yeminler; söz verilmişti
 Benden habersiz ve günahkâr olurdum, artık
 Adanmış bir Ruh olmazsam. Yoluma devam ettim
 Kutlu bir minnettarlık içinde, bu günlere uzanan.

Tuhaf bir buluşma yeri! O zamanlar aklım,
 Bir gösteri alanıydı hüznün ve neşe,
 Ağır ve hafif, sığ ve derin olanın birbirine karıştığı;
 Düşüncesiz alışkanlıklar ve sükûn,
 Aynı evde bulunabiliyordu kavgaya tutuşmadan.
 Sahip olduğum güçlerin değerini biliyordum,
 Hafife alsam ve sık sık kötüye kullansam da.
 Bunun yanı sıra o yazda, geçici ve aylak
 Düşüncelerin uğramışken akınına,
 Olmadı değil, ara sıra,
 Uçup giden Zaman'ın kaş çatmasından çekinip
 Uzaklaştı aptallık ve aklım kendi içinde
 Uyumlu olmayı tecrübe etti eskisi gibi
 Tanrı'nın işlerinin yazılı ruhuna ve amacına,
 İster Tabiatta, ister insanda temsil ediliyor olsun,
 Gebe hayalde, ayrı ayrı, bitişik ya da.

5 Gögün en yüksek katından gelen ışık.

Daha iyi yanlarımızdan uzunca bir süre
 Ayırdığında bizi telaşlı dünya, yüzümüz
 Düştüğünde, bıkıp angaryalardan,
 Dünyanın eğlencelerinden, ne kadar lütufkâr,
 Ne kadar iyi gelir Yalnızlık;
 Ne kadar kudretlidir sunduğu bir tek görüntü bile;
 Hele de akla işleniyorsa merkezine alarak
 Bir insanı – Münzeviyi, yabani tabiatın ta derininde;
 Adanmış (Başka hiçbir ayak sesinin duyulmadığı,
 Başka hiçbir yüzün görülmediği koca katedralde)
 Dizleri üstünde dua ederken; ya da Atlantik
 Dalgalarının dövdüğü deniz fenerindeki bekçiyi;
 Ya da bazen görüldüğü gibi şeklini o büyük Gücün,
 Gece çekildiğinden, yol geçit vermeyen çöllerden
 Daha derin bir kişiliğe bürünmüş
 Bir anayolun üstünde.

Bir keresinde, o yaz ayları uçup gitmiş,
 Ve güz yelken, kürek yarışlarını getirmişken
 Winander'in geniş göğsünde, –çiçeklerle süslü
 Bir odadan ayrıldıktan sonra (İçerdeki eğlence
 Geç saatlere kadar sürmüştü) ve öfkeli ruhların
 Yorucu bir aylıklıkla geçen gün yüzünden
 Geceyi payladıkları sırada– eve dönerken
 Uzun bir yokuşu tırmanmaya başlamıştım,
 Yokuşun ta başına kadar yolun ıslak yüzeyi
 Parılıyordu ay ışığında,
 Ve vadide mırıldayan dereye kavuşmak için
 Sessizce süzülen bir başka çayı andırıyordu.
 Çıt yoktu ortalıkta; karada ya da havada
 Başka hiçbir canlı yaşamıyor gibiydi,
 Ve huzurla akan suyu saymazsak
 Her şey suskundu – ama dur!
 Ani bir dönemeci alınca ortaya çıkıveren
 Tuhaf bir şekil, o kadar da yakındı ki
 Büyük bir çalının gölgesini siper alıp kendime,

Gözetledim, yerimi belli etmeden.
 Uzunca boyluydu, ortalama insandan bir karış
 Kadar uzun, kaskatı, ince, uzun ve dimdik;
 Ondan daha zayıf bir adam görölmemiştir
 Ne gündüz, ne de gece gözüyle.
 Uzundu kolları, solgundu elleri; ağzı korkunçtu
 Ay ışığında: Sırtını bir yol taşına yaslamıştı;
 Üstünde asker giysileri olduğunu
 Çıkartabiliyordum bir de,
 Rengi atmış olsa da tam bir üniforma.
 Yoldaşsız, yanında eşlik eden bir köpeği,
 Elinde asası olmadan duruyordu,
 Ve üzerindeki giysi gösterişli dünyanın
 Süsüne püsüne tuhaf bir arka plan teşkil edecek
 Bir yalınlıktaydı. Az sonra dudaklarından
 Mırıltılı sesler dökülmeye başladı,
 Acı çeker gibi, ya da rahatsız edici
 Bir düşüncenin ifadesi; yine de hâlâ duruşu
 Aynı korkunç hareketsizliğini koruyordu,
 – Gölgesi ayaklarının dibindeydi ve kımıldamıyordu.
 Kendimi suçlamaktan tamamen kaçamadan
 Onu bu halde izledim bir süre; sonunda,
 Yüreğimin sahte korkaklığını bastırıp⁶
 Sindiğim karaltıdan çıkarak
 Selam verdim. Yavaşça doğruldu
 Yaslandığı yerden, ince ve perişan bir kolu
 Ölçülü bir şekilde kaldırıp başına götürerek
 Aldı selamımı; sonra eski haline geçti yeniden;
 Ve ben ona hikâyesini sorunca, Gazi,
 Cevap vermekte ne üşengeç, ne hevesli davrandı;
 Ama heyecanlanmadan, sakince,
 Şikâyetçi olmayan bir sesle,
 Olgun bir kayıtsızlık havası içinde
 Birkaç basit kelimeyle bir asker hikâyesi anlattı –
 Tropik adalarda görev yaptığını,

6 Gerçek motivasyonu olan korkuyu gizlediği için.

Oradan geleli daha üç hafta geçtiğini;
 Dönünce terhis ettiklerini ve şimdi
 Evine gitmekte olduğunu.
 Bunu duyunca, acıyarak, "Gel benimle" dedim,
 Eğilip yerden bir meşe değneği aldı
 O zamana kadar farkına varmamışım –
 Gevşeyen elinden düşmüş olmalı ve
 Öylece kalmış orada çimlerin arasında.
 Adımları zayıf ve temkinli olsa da
 Canı yanmadan yürüyor gibiydi ve pek de
 Gizleyemediğim bir şaşkınlıkla,
 Yanım sıra yürüdüğünü gördüm
 Hayaletimsi bir şeklin; ne de böyle yol alırken
 O anki zorluklardan geçmişe dönüp
 Sözü savaşa, çatışmaya, salgın hastalıklara
 Getirmekten kendimi alabildim,
 Konuşmasının arasına onun bizzat
 Görüp hissettiklerini anlatmasını sağlayacak
 Sorular kattım. Bütün bu zaman zarfında
 Hep sakın kaldı, kısa kısa cevapladı sorularımı;
 Ağırbaşlı ve yüce bir izlenim bırakabilirdi,
 Tüm anlattıklarında tuhaf bir yarı-dalgınlık
 Olmasa, konusunun önemini çok iyi bilen
 Ama artık onu hissetmez olmuş biri gibi.
 Sohbetimiz az sonra kesildi ve birlikte,
 Sessizce geçtik kasvetli bir koruluktan.
 Yukarı kıvrılarak sonra açık bir araziden,
 Bir kulübeye vardık. Kapıyı çaldım
 Ve gerçekten iyi kalpli ellere teslim ettim onu
 Zavallı, yalnız bir adam diye,
 Gece kalmış ve hasta.
 Yolcunun artık rahat bir dinlemeye
 Çekileceğinden emin olunca, kendisine
 Yollarda oyalanmamasını tembihledim,
 Durumunun gerektirdiği şekilde derhal yardım
 İstemesini söyledim. Bu paylama karşısında,

Bakışında bir ölüm olgunluğuyla, dedi ki:
“Göklerin Tanrısına güvenirim ben,
Bir de gelip geçenlerin insafına!”

Kulübenin sürgüsü hemen açıldı,
Ve bir kez daha şapkasına götürdü
Zayıf elini ve titreyen sesinin tınısında
O zamana dek fark edilmeyen
Bir hassasiyetle teşekkür etti bana;
Hayır duasına karşılık verdim sabırlı adamın,
Ayrıldık, arkama baktım ve kapının önünde
Duraladım biraz, hafif yürekle uzaklardaki
Evime doğru yola koyuldum sonra.

BEŞİNCİ KİTAP

Kitaplar

Tefekkür tüm yeryüzü ve göklerde
Hissedilen gece sükûnu gibi, yayılıp
Ruhun derinine, sakinleştirici gücünü
Yolladığında, o zaman dahi ey İnsan,
Yeryüzünün üstün yaratığı! ara sıra üzülürüm
Senin için, ağır da olsalar,
Bulutlar gibi yığılsalar bile,
Kutsal ışık değer değmez eriyip giden
Acılarından daha çok,
Kazanılan o zaferler için yanarım,
Günler geceler boyu, sabırlı çalışma
Ve sıkı düşünme sonucu; orada işte
Oradadır üzüntümün kaynağı. Buraya dek,
Bu şiir boyunca, aklım, yerlerin ve göğün
Konuşan yüzünü kendine başöğretmen kıldı,¹
Hükümran Aklın insanla kurduğu teması,
O somut temsiline baştan başa,
Fani gözlere ölümsüz görünen
Bir ruhu yayan Aklın kurduğu. Sen de, ey
İnsan! Kendi tabiatınla temas kurmak için,²
Fethedilemez hayatı hedefleyen

1 Tanrı başöğretmen olarak kendini tabiatın varlıklarında gösteriyor. İnsan da bu varlığın sadece farkında değil aynı zamanda onunla temas halinde.

2 İnsan ruhunun öteki insanlarla teması.

İşler yaptın; ama yine de hissediyoruz ki³
 –Hissetmemek ne mümkün!– bunların
 Yok olup gidecek hepsi.
 Yürek titretiyor ölümsüz benliğimizin
 Böyle giysilere daha fazla ihtiyaç
 Duyamayacağını düşünmek; ama insan
 dünyanın çocuğu olduğu sürece,
 Nerdeyse “ağlar sahip olduğu için”
 Kaybedebileceği şeye,
 Ne de kendisi tükenir, hayır, hayatta kalır,
 Umutsuz, bezgin, bitkin, tesellisiz.
 Aklıma bir şey düşer bazen ve şöyle derim. –
 Dünyanın iskeleti içeriden sancılarla burkulsa,
 Ya da uzaklardan ateş gelip kavursa
 En hoş bölgelerini, kurutsa yaşlı okyanusu.
 Yatağında yakıp çıplak bıraksa,
 Bu şartlarda dahi devam etmeyi
 Başarır hayat muzafferce
 Ve sükûn doğardı ve ışıltılar sabah gibi –
 Günün geri geleceğinin ve hayatın
 Yeniden doğacağının kesin işaretleri.
 Fakat tüm düşünceleri insanoğlunun,
 Evet, akılla ya da yüce bir ruhta en yüksek
 Akıl demek olan tutkuyla inşa edilmiş en sarsılmaz⁴
 Kaleleri; mübarek ürünleri Ozan'ın ve Bilge'nin,⁵
 Duyusal ya da manevi, insan
 Elinden çıkmış, ikiz işçiler ve aynı
 Umutların mirasçıları; nerede olurdu onlar?
 Ah! Akıl neden resmini kendine biraz daha benzer
 Şekilde tabiata kazıyacak bir maddeden yoksun?⁶
 Ruhu uzaklara yollayacak yeteneklere
 Sahip olduğu halde neden böyle derme
 Çatma tapınaklarda yaşamak zorunda?

3 Sanat eserleri ve insanın kalıcı başarıları.

4 Tutku “en yüce akıl”la eş, aynı zamanda hayal gücüne de yakın bir güç.

5 Mübarek çünkü insanlığının en yüce başarılarını temsil ediyorlar.

6 Neden sanat eserleri akıl gibi kalıcı bir madde üzerine işlenemiyor?

Bir gün benzer bir şikâyet dökülünce
 Dudaklarımdan, çalışkan bir arkadaşım⁷
 Gülümseyerek dedi ki,
 Sen mutsuzluğun peşindesin;
 Ama beni azarlamadan önce
 İtiraf etti, kendisini de zaman
 Zaman benzer duyguların yokladığını,
 Bunun üzerine ona şunu anlattım:
 Bir yaz öğlesinin sükûnetinde
 Deniz kıyısında kayalar içindeki bir mağarada
 Oturmuş, tesadüfen Cervantes'in kaleme
 Aldığı meşhur Şövalyenin hikâyesine
 Göz gezdiriyordum.
 İşte şu düşünceler işgal etti aklımı ve
 Alışılmadık bir yüksekliğe ulaştı,
 Huzursuzca otururken ben ve kitabı kapatmış,
 Bakışlarımı çevirmişken engin denize.
 Şiiri, geometrinin doğrularını,⁸
 Ve onların zamana meydan okuma ayrıcalıklarını
 Düşündüm, tüm içsel hasarlardan muaf.
 Sonunda, duyularım teslim olunca bunaltıcı
 Havaya, uyku ele geçirdi bedenimi ve bir rüyaya
 Daldım. Önümde uzadığını gördüm sonsuz
 Bir düzlüğün, yaban bir çöl, ıssız ve kapkara.
 Etrafa bakınırken sıkıntı ve korku
 Sardı beni, derken yanımda,
 Hemen dibimde, tuhaf bir şekil belirdi,
 Bir hecin devesine binmiş, tünemiş taa yükseğe.
 Bedevi kabilesinden bir Arap
 Olmalıydı; bir mızrak taşıyordu elinde
 Ve kolunun altında bir taş, öteki elindeyse
 Bir deniz kabuğu, olağanüstü parlaklıkta.
 Onu gördüğüme çok sevindim,
 Bir rehber bulduğumdan emindim, şaşmaz bir

7 Büyükelasılıkla Coleridge.

8 Geometri ve şiirin zamana karşı koyma güçleri var.

Uсталıkla beni çölün dışına çıkarırdı mutlaka.
 Tekrar tekrar baktım bu yeni gelenin
 Bu ıssızda taşıdığı yükün merak ederek
 Ne manaya geldiğini, Arap bana
 Taşın (rüya diliyle bir ad verirse)
 “Eukleides’in *Elementler*’i” olduğunu söyledi,⁹
 “Bu ise” dedi “daha değerli bir şey.” Sonra da
 Kabuğu uzattı, öyle hoş biçimli,
 Öyle göz alıcı renklerde, “Koy,” dedi “kulağına.”
 Dediğini yaptım, anında, bilinmeyen bir dilde
 Yine de anladığımı, belirgin sesler duydum,
 Vahiy gibi gür bir müzik; bir şarkı,
 Tutkuyla söylenen, eli kulağında bir selin
 Helak edeceğine dair insan soyunu.
 Şarkı biter bitmez, Arap, sakın bakışıyla,
 Sesin önceden uyardığı her şeyin
 Gerçekleşeceğini söyledi ve bu yüzden,
 Bir yere gömeceğini şu iki kitabı:
 Biri yıldızları tanıtan, iki ruhu birbirine
 Aklın en saf bağıyla birleştiren,
 Zaman ve mekândan etkilenmeden;
 Ötekisi bir tanrı, evet, birçok tanrı,
 Tüm rüzgârların sesinden
 Daha çok sayıda ses barındırıyordu içinde,
 Ruhları heyecanlandırma ya da
 Yatıştırma gücüne sahip insanların kalbini
 Her iklimde.

Bu sözleri dinlerken, tuhaf gelecek ama,
 Şaşırmıyordum hiç, birinin taş, ötekinin
 Bir kabuk olduğunu açıkça gördüğüm halde;
 Ne de onların birer kitap olduklarından
 Kuşkuya düşüyordum, tersine,
 Derinden inanıyordum olup biten her şeye.

9 İÖ 3. yüzyılda yaşamış Yunanlı matematikçi. “Elementler” adlı kitabı yıllarca temel geometri kitabı olarak kullanıldı.

Daha da güçlendiğini hissediyordum
 Bu adama yapışmak arzumun; fakat
 Kendisine eşlik etmek için yalvardığımda
 Çekip gitti, hiç umursamadan: İzledim ben de,
 O da farkındaydı bunun, sık sık dönüp arkasına
 Bakıyordu çünkü, kucağında sımsıkı sarıldığı
 İki hazinesiyle. – Mızrağını bir kenara koymuştu,
 Devesiyle gidiyordu, ben de adımlarımı
 Ona uyduruyordum; artık o hayalimde
 Cervantes'in hikâyesine konu olan şövalyeydi;
 Ama aynı zamanda çöllerde yaşayan bir Arap'tı da;
 Ne biri, ne ötekiydi; hem biri, hem öteki
 Bu arada yüzü daha endişeli bir hal aldı;
 Geriye dönüp baktığında,
 Ben de başımı arkama çevirdim
 Ve çölün yarısının parlak bir ışıkla
 Kaplandığını gördüm.
 Sebebini sordum, dedi ki,
 "Yeraltının bütün suları bir araya toplanıyor,
 Bizi boğmaya hazırlanıyorlar."
 Bindiği hantal hayvanı dürtükleyerek sonra,
 Ayrıldı; arkasından seslendim;
 Aldırmadı; ama iki hazinesi hâlâ kucağında,
 Gözlerimin önünde baştan sona,
 Aceleyle uzaklaştı, sınırsız çölde,
 Peşinde boğulan bir dünyanın çabuk suları;
 Dehşet içinde uyanmışım bu ara,
 Baktım, önümde deniz,
 Okumakta olduğum kitap ise yanımda.

Çoğu zaman bu şekilde gördüğüm
 Bu Arabı bu yarı Kışot'u, uyku diyarından
 Çekip aldım, bir cisim verdim ona,
 Onu yaşayan biri gibi hayal ettim,
 Hassas ruhlu bir çöl sakini, aşkın ve yoğun hisler
 Sonsuz yalnızlıklar içinde uzayan

İçsel düşünceler yüzünden aklını yitirmiş,
 Dolaşıp duran biri olarak şekillendirdim
 Bu kutsal macerada! Acıımıyordum fakat;
 Aksine, böyle bir görev alan birinin
 Saygıyı hak ettiğini düşünüyordum,
 Ve böyle bir deliliğin kör ve korkunç ininde
 Mantığın yatıyor olduğunu.
 Doğru, sorumlu olduğu karıları, çocukları,
 Bakire sevgilileri ya da sevdikleri kim varsa
 Onlar vardı geride; onlar için endişelenmeye
 Değdi; evet, yaklaşan böylesine korkunç¹⁰
 Bir olayı ayık kafayla düşünüp
 Gökte ya da yerde görülen alametlerinden
 Hareketle, diyebilirim ki o manyağın
 Kaygısını paylaşır, çıkabilirdim benzer bir göreve.
 En azından sık sık benzer bir büyülenme
 Yaşamışımıdır elime bir cilt,
 Zavallı, fani bir sandıkta ölümsüz şiirler için,¹¹
 Kutsal işçiler! Shakespeare,
 Ya da Milton'dan bir eser aldığımda.

Yüce ve iyi yürekli olmalı gerçekten yaşayan
 Tabiatın gücü, alıkoyduğuna göre beni
 Bunca süre öteki rehberlerin
 En iyilerinden, en değerli yardımcılardan,
 Teşekkürsüz, iltifatsız bırakılan,
 Peltek dilli bebeklikte bile ve sonra geveze
 Çocukluk yıllarımda ve geri gidip o günler
 Arasında yolculuk ettiğim sırada
 Nasıl olur da bir nankörü oynayabilirdim?
 Bir kez daha inletmeliydim o çardakları,
 Birbirine karışan minnet dolu şarkılarla,
 Onların kendi kaygısız melodileriyle;

10 Wordsworth'ün Batı uygarlığının Fransız saldırganlığı tarafından yıkılacağına dair öngörüsüne bir kanıt olarak alınabilir.

11 Kitapbir tabutabenzetiliyor.

En azından yakışırdı bana basitçe kurulmuş
 Bir hikâyeyi tekrarlasam, tatlı tınısıyla o vakitler
 Beni büyülemiş olan ve şimdi gönlümü avutan.
 Ey Dostum! Ey Ozan! Ruhumun kardeşi,
 Bu hatıralardan sanma ki geçebilirim
 Etkilenmeden. Ama neden konuşayım,
 Neden birkaç cılız kelimeye başvurayım
 Anlatmak için zaten yazılı olanı hepsinin
 Kalbinde, nefes alan ne varsa, – bir çocuğun
 Dilinden döküleni, herkesin yolu üstünde,
 Her nerede insanlar yaşıyorsa?
 Dinleyen Çocukluk'un yanağındaki süzülüp
 Gelen gözyaşı ilan ediyor onu,
 Ve büyük susuzlukla içen yenilmez bakış.

Hikâyemin o bölümünü anlatmadan geçeceğim:

Başka hangi güç ya da zevk
 Ekilmiş ya da beslenmişse bu şekilde
 Bana ait olsun, bırak o hâlâ işlediği yerde kalsın,
 Zamanın derinlerinde bütün aramalardan
 Uzak olsa da. Ama burada niyetim,
 İnsanların yüreklerine sağlam temeller atmış
 Bütün kitapların hatırasına:
 Doğal düzyazı ya da – Ulu Gökgürültülü Homeros'tan,
 Musa'nın Ezgisi'nin yanı sıra ve ondan daha da
 Çeşitli kollarda ve daha süslü gürleyip gelerek,
 İngiltere'de kıyılarımızı titreten bu uyumun
 Trampet seslerinden, en heybetli sestten başlayarak;
 Kulübelerinde yaşayanlar, dokuma tezgâhlarında
 Çalışanlar için ve yol kenarındaki çalı diplerinde
 Uzanmış, yorgun bacaklarını dinlendiren
 Güneş yanığı yolcular için, çitkuşunununkine benzer
 Cıvıltılara kadar en alçak tondaki seslere,
 Miniklerin aç kulaklarını doyuran,
 Ve hayatlarının heyheyli günlerini
 Aşmış ihtiyarlar için türkülere kadar –

Değişik, vezinli şiirler yoluyla olsun,
 Niyetim sadece işte bunlar adına, bu işler,
 Ve onlara biçim veren kimseler adına,
 Bilinen ya da orada buradaki mezarlarında
 İsimsiz olarak uyuyan, niyetim onların
 Haklarını savunmak, onurlarına tanıklık yapmak,
 Ve bir kerede hepsinin kutsanmasını istemek:
 Onlardan daima kutsal Güçler olarak¹²
 Bahsetmek; sadece ikincil sırada, ne olduğumuz
 Ve ne olacağımız göz önüne alındığında,
 Tabiatın kendinden, Tanrı'nın nefesi olan
 Ya da onun mucizeyle açıklanan
 Saf Sözünden sonra.¹³

Nadiren ve yarım ağızla değişiyorum
 Gelip geçici konulara; ama sevinçliyim
 Ve bu düşüncelerin uyarısıyla,
 Coşkun bir yürekle teşekkürlerimi
 Sunacağım, uzakta büyütüldüğüm için
 O yıllarda ülkemin çocuklarına dadanan
 Bir kötülükten, beni bir deri bir kemik
 Bırakıp kanımı emecek bir salgından.¹⁴
 Bu şiir Tabiatın kendisine adandı,
 Ve Tabiatın öğrettiği gibi dersler
 Veren şeylere: O zaman, Ah! Nerede olurdu
 İnsan, Ozan nerede, biz ikimiz
 Nerede olurduk sevgili Dostum?
 Eğer korkusuz seçim mevsiminde
 Yaptığımız gibi dolaşmak yerine
 Verimli vadilerde, Hayal Gücünün açık
 Alanlarında, mutlu meralarda canımız
 Çektiğince, takip edilseydik, saat
 Başı yoklamaya çekilseydik, yular takılsaydık,

12 Ozanşiiirinin tabiatıngüçleri gibibir güç olabilmesini umut ediyor.

13 Kitabı Mukaddes'in açılış cümlesi olan "Önce söz vardı"ya gönderme.

14 Salgın: Rasyonalist eğitim teorilerinin egemenliği.

Her birimiz kendi hüzünlü yürüyüşünde
 Yoksul bir adamın düvesi gibi,
 Sokaklardan götürülseydik ümitsiz
 Bir esaret içinde;
 Biçicinin orağına tatlı öz suyunun
 Bir kısmını kaptırmadan bir çiçeğin
 Tadına bakamayan, çimenlere dokunması
 Yasaklanmış bir öküz gibi kapatılsaydık
 Bir ahıra.

Anne tavuğa bak, palazlanmış, tüylenmiş
 Ve yanından ayrılmaktan zevk alır duruma gelmiş
 Olsalar da onun için hâlâ minik olan,
 Yavrularının arasında, kendisi de
 Annelik sorumluluğunu atamamış hâlâ;
 Kendisi nerdeyse hiç hareket etmez, onlara
 Duyduğu şefkat ve sevgi yüzünden,
 Yaptıkları halkanın ortasında öylece;
 Ve ara sıra onların ihtiyaçlarına benzer şekilde,
 Ve kendi doğal iştahının sonucu,
 Eşirir, altını üstüne getirip toprağın
 Yiyecek arar, ötekiler de katılır mutlulukla.
 Erken vakitte öldü sevgili Annem,¹⁵
 Öğrendiğimiz ve sevdiğimiz her şeyin
 Merkezindeydi oysa: Bizi sefil bıraktı,¹⁶
 Sürü halinde. Yakışmaz bana
 Onun huzurunu bozmak, başkalarını
 Suçlayan düşüncelerle,¹⁷
 Ne de onu kusursuz sevgiden
 Başka bir şeyle övebilirim.
 Bu yüzden susuyorum: Fakat
 Şunu cesurca söyleyeyim, minnetle,
 Ve gerçeğin hatırına, o duymadan,

15 Wordsworth'ün annesi 1778'de, şair henüz sekiz yaşındayken ölüyor.

16 Annenin ölümüyle Wordsworth ve kardeşi Dorothy ayrılmak zorunda kalıyorlar.

17 Kendilerini yetiştiren akrabaların onlara karşı hatalı tavırlarını eleştirmek istemiyor.

Ki aldığı doğru eğitim sayesinde,
 Gelecek günlerin yeniliklerine
 Ayak uydurmak yerine, iyiliğini
 Geçmişten aldığı için, onda kibrin
 Zerresi yoktu, ne de kıskançlığın,
 Aklından bizim tabiatlarımıza karşı
 Bir güvensizlik geçmezdi, aksine
 Sorgusuz inanırdı annenin göğsünü
 Temiz sütle dolduran Tanrı'nın
 Daha soylu yönümüzü de besleyeceğine,
 Oran düzeltmesi ve kontrolü altında
 Masum içgüdülerle ve masum gıdayla;
 Ya da açılan hayatın sadeliklerine
 Sınırsızca güvenen akıllılar için
 Tatlı bal s zerdi beğenilmeyen ya da korkulan
 Otlardan. İtikadı buydu; bu yüzden de
 Muafı hata ya da kaza korkusundan,
 Ve kötülükten, abartılarak böyle adlandırılan;
 Yanlış, doğal olmayan umutlarla  ı mezdi,
 Ne gereksiz kaygılara kapılırdı bencilce,
 Ne de sabırsızca, zamanı gelen ürünlerden
 Ba kasını isterdi mevsimlerden, bilakis
 Saatleri olduğu gibi severdi, huzursuz
 Bir kibirle onların getireceklerine
 Bakmazdı asla. Böyleydi i te –
 Herkesten daha güçlü yetileri olduğundan
 Değil, belki zamanlardan, ya da
 Yaşadığı yerden dolayı, ona
 Alçak gönüllü bir olgunluk, sadelik,
 Ve kendisi iyilikle dolu olduğundan,
 Hep iyilik ve umut bulan bir kalp,
 Veren bir lütuftan dolayı.

Nereye doğru gittiğim
 Pek belli olmadı; fakat sağduyu
 Bu modern sistemi meyveleriyle test etsin,
 İzin ver, onun gözleri önüne yerleştireyim
 Sadık bir elle çizilmiş bir portreyi.¹⁸
 Uyuma tapınmayı çok erken yaşta
 Öğrenmiş bu çocuk modelinin hiçbir
 Tartışmaya karıştığı görülmedi; bu
 Çok altında olurdu vakarının;
 Yeteneklerle fokurduyordu bir pınar gibi;
 Bencillik hiç uğramazdı ona, ne de geçici
 Zevklerin küçük kalabalığı alıkoyardı
 Onu yolundan; sokak dilencileri
 Onun adını söyler, dilsiz yaratıklar
 Onu bir rahibe kadar yumuşak kalpli¹⁹
 Bulur ve doğal ya da doğaüstü korkular
 Rüyasında üzerine çullanmadıkça,
 Dokunmazlar ona. Hayretin artsın gör de²⁰
 Derecesini dikkatinin, inceliğini mizah duyusunun;
 Kör değil o sınırsız dünyanın yığınla aptallığına,
 Yine de masumdur ama, akıllı da olsa,
 Ve akıllı laflar ederse de masumiyet üstüne;

Bilimin bir mucizesi olan
 Gemilere yolsuz denizlerde yol gösterebilir,
 Ve onların bütün karmaşıklığını açıklayabilir;
 Yerin altını okuyabilir ve yıldızları;
 Yabancı ülkelerin politikalarını bilir;
 Bölgelerin, şehirlerin, kasabaların
 Sayabilir adlarını tüm yeryüzündeki,
 Örümcek ağından bir ipteki taneler gibi
 Tespihe dizebilir; süzer, tartar;

18 Yapay eğitim sisteminin yarattığı alaycı harika çocuk tasviri.

19 Wordsworth Chaucer'ı hicvin ustası olarak görüyor ve aklında onun kedilere köpeklerle sefkatle yaklaşan Başrahibe'siolmalı.

20 Oysa Wordsworth'e göre korku da "Yüce" duygusunu besleyen gıdalardan biridir.

Her şey sorgulanır; her gün daha
 Akıllandığını bilerek ve her bir bilgelik
 Damlasının kalbinin sarnıcına düştüğünü görerek
 Yaşamalıdır, yoksa neden yaşamalı?
 Bu doğal olmayan büyüme bahçıvanın suçu,
 Ağaca yazık. – Zavallı insan kibri,
 Sen söndürülseydin, pek az şey kalırdı
 Gerçekten sevebileceği; ama nasıl kaçmalı?
 Çünkü ne zaman daha saf bir düşünce
 Uyanıp onu daha iyi bir iklime
 Götürmeye kalksa, araya girmeye hazır
 Biri vardır mutlaka, çekip alır,
 Onu sürüden kaçmış bir hayvan gibi,
 Hapseder kendi kibrinin ağılına.
 Bu arada yaşlı büyükanne dünya,
 Sevgisiyle oğlan için yarattığı oyuncakların
 İhmal edildiğini görüp üzülür:
 Ormandaki yataklarında çiçekler ağlar,
 Nehir kıyıları mutsuzluk içindedir.
 Ah! Bir kez daha ver bize Fortunatus'un
 Dilek şapkasını, Dev avcısı Jack'in
 Görünmez pelerinini, Robin Hood'u ve
 Ormanda Aziz George'la birlikte Sabra'yı!
 Sevgisi burada olan çocuk, en azından,
 Değerli bir şey kazansın, unutsun kendisini.²¹

Bu kudretli işçileri çağımızın,
 Geniş bir yol yapıp uzandılar
 Geleceğin inatçı kaosuna, eğittiler onu;²²
 Kitaplara ve nesnelere hükmetme
 Becerisi var onların ve onları
 Çocukların beyinleri üzerinde
 Etkili kılma, güneşin çiçeklere

21 Wordsworth ve Coleridge'e göre Peri Masalları çocuğun hayal gücünü geliştirerek eğitiminde önemli yer tutarlar.

22 Eğitimciler *Kayıp Cennet*'te kaosun üzerine bir köprü inşa eden Günah ve Ölüm'e benzetiliyorlar.

Yaptığı gibi; zamanımızın muhafızları,
 Rehberi ve bekçileri yetilerimizin,
 Uzak görüşleriyle kontrol ederler tüm
 Kazaları ve kendilerinin yaptıkları
 O yola mahkûm ederler bizi,
 Makineler gibi; ne zaman öğrenecek
 Kibirli kafaları ki, körlemesine
 İlerlerken dünya, daha bilge bir ruh
 Çalışıyor bizim için, onlarınkinden
 Daha iyi bir göz, kutsamada
 Daha cömert ve iyiliğimiz için
 Daha çalışkan, en verimsiz
 Görünen saatlerimizde bile.

Bir oğlan vardı, iyi tanırırsınız, ey kayalar
 Ve adaları Winander'in! –çok kereler akşam vakti,
 İlk yıldızlar tepelerin kıyılarından hareket
 Etmeye başladığında, doğarken ya da batarken,
 Ağaçların altında dikilip tek başına ya da parıltılı
 Gölün kıyısında parmakları birbirine kenetli,
 Avuç içleri birbirine kavuşuk, elleri ağzına
 Dayanmış, bir müzik aleti gibi,
 Sahte cıvıltılar çıkarırdı sessiz baykuşlar
 Cevap versinler diye; bağırırdı onlar da,
 Tekrar tekrar bağırırlardı ıslak vadide,
 Ona cevaben, titreyen sesler ve uzun uuuular,
 Çığlıklar ve gür yankılarla çoğala çoğala,
 Neşeli gürültülerden yabanıl bir curcuna – ve
 Uzayan bir sessizlik olur da boşa çıkarırsa
 En sıkı becerisini, öyle zamanlarda bazen,
 O sessizlikte kulak kesilmişken, hafif bir
 Şaşkınlık dalgası onun taa yüreğine
 Sesini taşırdı dağ şelalelerinin;
 Ya da gördüğü manzara kafasına işlerdi
 Farkında olmadan bütün ciddi resimleriyle,
 Kayaları, koruları ve o belirsiz göğüyle,
 Durağan gölün göğsünde konaklayan.

Bu oğlanı arkadaşlarından ayırdılar ve öldü
 Daha on ikisini doldurmadan.
 Pek hoştur, pek güzeldir doğduğu vadi;
 Çimenlikli kilise avlusu köy okulunun yukarısında
 Bir yamaçta durur; oradan
 Ne zaman geçse yolum yaz akşamlarında,
 Durur, sanırım en az yarım saat
 Dilsiz gibi bakardım yattığı mezara!
 Şimdi dahi gözümün önünde capcanlı duruyor
 O köy kilisesi; kurulmuş oturuyor
 (Daha önceden selamladığımız tahtındaki hanım,)
 Yeşil tepesinde, çoktan unutmuş görünüyor
 Ayaklarının dibinde uyuyan oğlancağızı, – unutmuş
 Etrafındaki tüm o sessiz mezarları,
 Ve sadece aşağıdaki köy okulundan, eteklerine,
 Yükselen neşeli seslere kulak veriyor.
 Birlikte büyüdüğüm sürüye! benzer nesillere baksın
 Uzun yıllar boyunca –(gerçekten sanat
 Ve edebiyat açısından daha zengin bir topraktan
 Beslenebilirdik kolayca ama unutamam bunu)–²³
 Gerçek çocuklardan oluşan bir nesil; fazla akıllı,
 Fazla bilmiş ya da fazla iyi olmayan; ama şevkli, taze,
 Aşağı yukarı aşkla ve nefretle koşturup duran;
 Sessiz kalmayan, haklı oldukları hallerde;
 Vahşi, gelgitli, maceracı, alçak gönüllü, utangaç;
 Rüzgârdaki yapraklar gibi çılgın oyunlarında;
 Hata yapsalar ve acı çekseler, çoğu zaman
 Hayatımızın gizemli acı, şüphe ve korku yükü altında
 Belleri bükülse de; yeryüzündeki en mutlu olana
 Baş eğmesinler bile isteye.
 Davranışlarında sadelik, konuşmalarında dürüstlük,
 Bunlar olsun akıllarını her gün güçlendiren;
 Kitaplar ve Tabiat ilk sevinçleri olsun!
 Ve bilgi, o ada şerefiyle layık –
 Bedeli zayıf düşmek olmayan bilgi!

23 Beklenmedik bir yorum, o dönemde Hawkshead'in çok başarılı bir akademik performans sergilediği biliniyor oysa.

O tatlı vadinin şefkatine ilk teslim edildiğim
 Haftayı çok iyi hatırlıyorum; patikaları, kıyıları
 Ve çayları yepyeni bir rüyaydı yarı bebeksi
 Düşüncelerime; o hafta, bir o yana bir yana dolaşıp
 Dururken ne aradığımı bilmeden, kulağa benzeyen
 Biçimleriyle Esthwaite Gölü'nde yeşil
 Yarımadalar meydana getiren o açık arazilerden
 Birinde buldum kendimi:
 Karanlık çöküyordu ama sisin içinden
 Karşı kıyıda açık seçik gördüğüm
 Bir giysi yığını ortaya çıktı, orada yıkanan biri
 Çıkarıp bırakmış gibi. Uzun süre gözledim
 Ama sahibi görünmedi; bu arada yeşil göl kararıyordu
 Göğsündeki bütün gölgelerle ve zaman zaman
 Bir balık sıçrayıp havaya, soluksuz sessizliği ısıırıyordu.
 Ertesi gün, bu sahipsiz giysiler basit hikâyeleriyle
 Endişeli bir kalabalığı çektiler olay yerine;
 Kimisi pasif bir beklentiyle kıyıdan bakıyordu,
 Kimi bir tekneden sarkarak derin suya,
 Kancalı demirlerle ve uzun sıriklarla dipleri yokluyordu.
 Sonunda, adamın cesedi, o ağaçların, tepelerin ve suyun
 Ortasındaki güzelim manzaranın içinde,
 Vuruverdi yüzeye korkunç yüzüyle; dehşet verici bir
 Hayalet; henüz toy, daha dokuz yaşında
 Bir çocuk olduğum için, bir korku, ama ruhu
 Küçük düşüren türden değil, bir korku sardı beni,
 Çünkü gönül gözüme böyle görünümleler çarpmıştı
 Periler ülkesindeki, romans ormanlarındaki ışıltılı
 Dereler arasında.
 Onların ruhu kutsamıştı üzücü görüntüyü
 Süslerle ve ideal zarafetle; bir vakar,
 Bir pürüzsüzlük katmıştı, Yunan resminde
 Ve şiirinde görülür ya öyle.

Uzun zamandır değerli

Bir hazineye sahiptim, küçük, sarı,
 Bez ciltli, incecik bir kitap, Binbir Gece
 Masalları'ndan bir seçme; yeni bir yerdeki
 Bazı arkadaşlarımdan bu değerli ödülümün
 Koca bir yığının yalnızca bir parçası
 Olduğunu – benzer hikâyelerle dolu daha
 Dört koca cilt bulunduğunu öğrenmek
 Doğrusu, benim için inanılmaz bir şeydi.
 Hemen, kendimden daha zengin
 Olmayan birisiyle bir anlaşma yaptım,
 İkimiz de elindeki parayı bir kenara
 Koyacak, bu kitabı satın alacak kadar
 Para biriktirecektik. Aylar boyunca,
 Bütün çeldiricilere rağmen, bu yemine
 İçtenlikle sadık kaldık; fakat gevşedik
 Sonra ve kavuşamadık arzuladığımız şeye.

Ve ardından, tatil gelip babamın
 Evine döndüğümde, orada bıraktığım
 Yığınla altın kitabı bulmak ne mutluluktu
 Benim için! Bu mesut tatiller
 Sırasında ne kadar sık, hafif bir
 Batı rüzgârı balıkçıların istediği gibi
 Karıştırırsa da suları, bir gün boyunca uzanırdım
 Kıyına, ey Derwent! mırıltılı dere,
 Sıcacık taşlarına parlak güneş altında,
 Ve okurdum orada, yutar gibi,
 Aldırış etmeden güzelliğine günün!
 Sonra şiddetli bir vicdan azabıyla
 Aylak birinin yaptığı gibi utanç içinde,
 İşime gücüme dönerdim yeniden.

Lütufkâr bir ruh gözetiyor dünyayı,
 Ve insan yüreğini: Görünmeden geliyor,
 Memnuniyet verici işlere, iyi niyetlere,
 Yön veriyor umursamayan, bilmeyen, ne
 Yaptığını düşünmeyenlere.

Arabistan'da geceyi büyüleyen
 Masallar, aşk hikâyeleri; keşiş lambalarının
 Soluk ışığında teselli için kaleme
 Alınmış efsaneler; sevdikleri hanımlar için
 Delikanlıların çattıkları hikâyeler; sonu
 Gelmeyen maceralar, emekliye ayrılmış
 Savaşçının ihtiyarlığında, gençken
 Taşıdığı idealler hakkında uydurduğu;
 Bunlar gün ışığı gibi yayılıyor,
 Ve yaşayacaklar insanlar var oldukça.
 Aptalca arzular, gizli iştahlar bizim,
 Ve bulmalılar gıdalarını. Çocukluğumuz
 Oturur, basit çocukluğumuz oturur
 Bütün doğal güçlerden daha kuvvetli
 Bir tahtın üzerinde.
 Bilemem, bu, Geçmişe dair ne söyler,²⁴
 Ya da Geleceğin getireceklerine dair;
 Ama öyledir ve o ikircimli saatte,
 Ağaran dünyayı ilk görmeye, tanımaya, umut
 Etmeye başladığımız o alacakaranlıkta
 Ve sonraki uzun deneme sürecinde, tükenmiş
 Güçlerimizle yaşamayı öğrenmeden önce:
 Bu cılız kulluk durumuna katlanmayı,
 Vazgeçmeyi gönülsüz, itirafı, boyun eğmeyi,
 Huzursuzca, kıpır kıpır, boyunduruğunda da
 Olsak geleneğin, canlı ve henüz ehlileştirilememişken,
 Diz çökmemişken daha; ah! O zaman
 Hissederiz, hissederiz dostlarımızın
 Nerede olduklarını bildiğimizi. Siz ey düşçüler,

24 Çocuğun hayal gücünün kaynakları konusunda yorumda bulunmak istemiyor.

Cesur hikâyeleri kurgulayanlar!
 Sizi kutsarız o zaman, şarlatanlar,
 Saçmalayanlar, bunaklar maymun felsefenin²⁵
 Size verdiği adla: O zaman hissederiz
 Neyle ve nasıl bir güçle bir araya geldiğinizi,
 Dilediğimizi, gücümüzü, düşüncemizi bir zafer,
 Bir imparatorluk, bir mülk kılmak için –
 Mevsimler sizin buyruğunuz altındadır;
 Dünya boyun eğer her yeteneğinize, çömlekçi
 Çamurudur elinizde tüm elementler,
 Gökler sizin için pırıl pırıl kuzey
 Işıklarıyla dolar, burada, hiçbir yerde,
 Orada ve her yerde, birdenbire.

Bu yüksek mevkilerden vazgeçip yere,
 Daha mütevazı olsa da, aynı berzahta,
 Ruhlarımızın ana yurtlarından dünyaya
 Ve insan hayatına ilerlerken geçtikleri bir yola
 İnerek, şarkımız, büyüyen gençliğin o şen
 Günleri üzerinde durabilir,²⁶
 Mükemmel olana duyulan arzunun
 Gördüğümüz şeylere sevgimizi güçlendirmeye
 Başladığı; daha az cesur kalemlerin
 Dikkatimize sunduğu ağırbaşlı gerçek ve
 Süren sevgilerin içimizde daha çok
 Kök saldığı ve kelimelerin kendilerinin
 Bizi bilinçli bir hazza doğru sürüklediğı o günlerin.

Üzülüyorum şimdi
 Çoktan yitip gitmiş olan kendinden
 Geçişleri düşündükçe; gözlerim doluyor
 Düşündükçe, tekrar okudukça, bir zamanlar
 Beni müthiş etkileyen ama şimdi gözümde

25 Hayal gücünü baskılayan rasyonalist eğitimciler.

26 İnsanın ilk yıllarından itibaren zihinsel yolculuğu, ozanın sanat ve edebiyata verdiği tepkilerin gelişimi.

Seyircileri az önce boşalmış bir tiyatro
 Kadar ölü, şiir adını taşıyan birçok sayfayı.
 On yıl önceydi ya da daha az, aklım bilinçli bir
 Hazla açtı kendini melodik düzendeki
 Kelimelere, onları kendi hatırlarına hoş
 Buldu, bir tutku, bir güç buldu onlarda;
 Ve hoşla gitsin diye, gösterişli dursun
 Diye ya da aşkı anlatmak için kullanılan
 İfadeler mutlu eder oldu beni,
 Sık sık yollara çıkardık, daha kimseler yokken,
 Gün ışığı yeni yeni sarartırken dorukları,
 Yakın bir arkadaşım ve sisli gölün sessiz
 Kıyısı boyunca yürüdüğümüz iki saatin
 Büyük bölümünde, sevdiğimiz şiirleri
 Tekrarlar dururduk tek ses halinde,
 Ya da yenileri ezberlerdik,
 Etrafımızda şakıyan kuşların neşesiyle.
 Delilik ya da şarabın verdiklerinden daha parlak,
 Hafif hayallerin kanatlarında
 Ayaklarımız yerden kesilmişken pek
 Mutlu olurduk; çoğu zaman sevgimizin nesnesi
 Yanlış olsa da, hatta fazla süslü, kesinlikle²⁷
 Kaba bir güç işbaşında değildi içimizde –
 Doğrusu, insanın o en soylu özelliğinden
 Aşağı kalmayan bir şeydi,
 Henüz eğitilmemiş ve düzensiz ama,
 İnsan hayatının sıradan yüzünden,
 Günlük giysilerinden daha gösterişli, daha
 Yüce bir şeye duyulan arzu. Şaşmamalı öyleyse,
 Sevinç dolu seslerin yankılanmasına korularda!
 Çünkü imgeler, duygular, kelimeler
 Ve karşımıza çıkan ve peşinden koşulan
 Her şey o nefis şiir aleminde
 Çılgın bir eğlenceydi, bitimsiz bir gösteri,
 Müzik, tütsü, festival ve çiçeklerle!

27 Gray ve Goldsmith, Wordsworth onların üsluplarını fazla süslü bulurdu.

Burada biraz soluklanalım: Ama şunu
 Eklememe izin ver, kalbimin yaşadığı
 Tecrübeden ve alçak gönüllülükten, ki
 Her kim gençliğinde kırlarda ormanlarda dolaşıp
 Haşır neşir olursa Yaşayan Tabiat'la,
 Sadece o çiğ, tecrübesiz günlerde herkesler gibi
 Pırıltılı şiirin etkisiyle kendinden geçmekle
 Kalmaz; ama daha sonra da, yalnızca
 Kendisine bağışlanan bollukta bilgi
 Ve gittikçe artan, süreğen bir haz alır
 Kudretli ozanların eserlerinde bulunan
 Büyük Tabiat'tan. Hayal Gücü eşlik eder,
 Kelimelerin gizemi içinde, kör rüzgârların
 Hareketlerine: Orada, karanlık yaşar ve ne kadar
 Gölgeleyi şey varsa sonsuz değişimler
 Meydana getirirler – orada,
 Kendilerine uygun bir evde gibi,
 Sade şekillerin ve nesnelerin
 Etrafı o kutsal ışıktan peçeyle sarılıdır
 Ve şiirin karmaşık dönemeçleri
 Boyunca, tanıdık nesneler olarak
 Sunarlar kendilerini, çakmak çakmak,
 Ve kendilerine ait olmayan bir ihtişamla.

ALTINCI KİTAP

Cambridge ve Alpler

Yapraklar solarken vedalaştım Esthwaite kıyıları
Ve kır evinde yaşamının sadelikleriyle;
Kuşçunun yemine üşüşen kuşlar gibi
Bir araya gelen gençlerden biri olarak,
Mevsimin çağrısıyla, Granta'nın avlularına döndüm,¹
Çok da koşarak ya da şevkle değil belki ama
Kafam hafif, içim rahattı birkaç kısa ay
Evvel oradan kaçtığımdeki kadar.
Güneşin altında solup giden
Eğreltilerle kaplı çukurlara ve tümseklere,
Şikâyet etmeden döndüm sırtımı,
Pişmanlık duymadan bıraktım daha sakin göllerin
Ve daha gürültülü derelerin yumuşak görkemini;
Ve sizler kayalık Cumberland'in açık yürekli kızları,
Sizlerden ve hoşlukla karşıladığım şen
Günlerinizden, eğlence dolu gecelerinizden
Vazgeçtim ve kendi sevimsiz hücreme varıp
Oturdum hafif bir yürekle – böyle ayrıcalıkları
Vardır güzel düşüncelerden fazla ayrı
Kalamayan gençliğin.

Tembel toplumla olan bağlarımı gevşetip, bundan sonra
 Kendi içimde yaşadım daha çok.
 Anlatmaya değer pek bir şey yaşamadığım
 İki kışı geçebiliriz: Sayısız kitap okudum,
 Yuttum, dikkatle inceledim ama plansız.
 İç dünyamda akademik kaygılardan uzaktım;
 Fakat bağımsız çalışma şiddetli bir itaatsizlik
 Demekti akrabalara, kibir dolu bir isyan, kaba.²
 Bu yapmacık erdem, istersen ona daha çok³
 Hak ettiği bir isim verelim, bu korkaklık,
 Hilekâr bir izin verdi o aşırı özgürlük sevgisine,
 Sınırlarımı, bağlarımı hatta kendi kurallarımı bile
 Hiçe saymaya kıskırttı beni.
 Ama kim anlatabilir –kim bilir böylelikle
 Nelerin kazanılabileceğini, hem o sıralar
 Hem sonraki dönemde muhafaza edilebileceğini;
 Hangi tabiat sevgisi, hangi orijinal düşünme gücü,
 Hangi en derin ve en iyi sezgi,
 Hangi tarafsız araştırma, hayranlığa kapılmadan,
 Büyülenmeden!

Ozanın ruhu benimleydi o zamanlar;
 Tatlı tatlı dalıp gitmeler, mevcut mutluluğun sessizce
 Taşması, gelecek umut ve yumuşak düşler
 Vaat ederken, birazı kalan fakat
 Çoğu şimdiye kadar gerçekleşen
 Geleceğime dair umutlar.
 Otuz dört yıl oldu tam bu hafta,
 Dolaşıp duruyorum dünya yüzünde
 Elbet kedere de bulaşarak; fakat benim için
 Hayatın ışığı terk etmedi tepeleri,
 Çiği hâlâ çiçekler üzerinde. Beni tam bir
 Güven duymaya teşvik eden o günlerdi,

2 Wordsworth okulda başarılı olması konusunda ailesinin baskılarının farkındaydı.

3 Ailesini kızdırmamak için bağımsız çalışma yapmıyor ve bunu bir erdemmiş gibi sunuyor.

O zamana kadar böyle iddialı bir düşünce
 Aklıma düşmemişken, ardımda bırakabileceğime
 Dair saf kalplerin saygı duyacakları bir anıt.
 Basılı kitapların daha adları ve düşünceleri
 Karşısında duyduğum içgüdüsel mütevazılık
 Erimeye başladı; dahası kudretli isimlerin
 Uyandırdığı korkulu hayranlık yumuşayıp
 Yaklaşılabilir bir hale geldi, kabul
 Edeceklerini düşünmeye başladım,
 Kibirsiz bir sevgiyle, dostluğa beni.
 Böyle bir özellik edindi aklım,
 Yeni bir şey olsa da, gözlemekten, başarmaktan
 Ve tadını çıkarmaktan memnun.

Koca kış boyu, fırsat oldukça,
 Okulun korularını ziyaret ettim geceleri,
 Patikalarında yürüdüm; sonuncu ve çoğu
 Zaman tek kişiydim orada saatler
 Boyu sessizce oyalanan, hademenin zili,
 Saat dokuzu vurur vurmaz,
 Hiç şaşırmadan tok, yalın sesiyle,
 Yapana kadar amansız çağrısını!
 Ulu karaağaçlar, her fırsatta
 Dinlenmeye davet eden gölgeleriyle,
 Kendi içinde huzursuz bir çevreye
 Sükûn bahşediyordu. Gövdesi kalın,
 Dalları bol yapraklı bir tek ağaç
 Büyümüştü orada; bir dişbudak, kış
 Şan olsun diye kendisi için süslemiş
 Gibiydi onu görülmemiş zarafetle:
 Yerden neredeyse ta tepesine kadar,
 Gövde ve her ana dal öbek öbek
 Sarmaşık kaplıydı, yemyeşil, parlak
 İnce dalların ve uzantıların
 Ucunda sarı püsküller halinde
 Tohumlar sarkıyor, rüzgâr estikçe

Şakırdıyorlardı. Az dikilmedim orada
 Soğuk bir ayın altındaki bu ağaca bakakalarak.
 Sihirli anlatı dünyası, şiirimin belki de
 Asla ayak basamayacağı; fakat Spenser'ın kendisi
 Dahi nadiren daha sakın hayaller
 Görebilirdi gençliğinde, ne de daha parlak
 İnsan şekilleri yaratabilirdi insanüstü güçte,
 Huzur dolu, duru gecelerde tek başıma
 Dolaşırken gördüklerimden,
 Dünyanın bu sihirli eserinin altında.⁴

Okulu asan bir gencin okumalarına
 Ayrıntılı şekilde değinmek gereksiz.
 Kalbimin kararı kitap zevkimden çoğu zaman
 Farklı olurdu, sanki başka akla bağılıymış gibi,
 Fakat o zaman en çok önem verdiğim
 Kitaplar şimdi de en değerli benim için;
 Çünkü ciddiyetle inceleyerek Tabiattaki
 Konuları ve biçimleri,
 Bir standarda varmıştım, çoğun etkili
 Bir biçimde uygulanabilen, bilmeden de olsa,
 Tanıdık zevke hitap etmeyen şeylere.
 – Sonuç olarak, düşünceleri kelimelerden
 Daha iyi tartıyordum, tahminde yanılıyordum
 Kelimeleri, sadece gençlik tecrübesizliğinden değil,
 Fakat klasik söz sanatları yüzünden,
 Yaşayan bir sestten yoksun dillerden
 Kelimeler ve ifadeler seçmek tehlikeli
 Bir iş, anlamı yüreğe taşımak istiyorsak eğer;
 Tutku nedir, gerçek nedir,
 Akıl nedir, sadelik ve sağduyu nedir
 Anlatmak istiyorsak.

4 Aldıkları karara göre, Coleridge doğaüstü olayları şiirine konu ederken Wordsworth günlük olaylara sıra dışı bir görünüm verecekti.

Fakat hepten de göz ardı edemeyiz
 Geometri biliminin ilkelerinden
 Alınan hazzı. Üzülerek söylüyorum,
 Bu çalışmalarda eşikten öteye geçemedim,
 Fakat hem yükselmeyi hem huzurlu coşkuyu
 Buldum orada:
 Bir Kızılderili şaşkınlığı ve hayranlığıyla,
 Kendi çabalarından hoşnut bir cehaletle kafa yordum
 Bu soyutlamalarla Tabiatın kuralları arasındaki
 İlişki üzerine, hangi süreçlerden geçerek
 Bu soyut varlıklar mayası toprak olan
 İnsana boyun eğiyorlardı sorgulamadan;
 Yıldızdan yıldıza, bir evrenden ötekine,
 Bir sistemden bir başkasına sonsuzca.

Daha da sıklıkla, aynı kaynaktan
 Sessiz ve derin bir haz süzdüm;
 Kalıcı ve evrensel bir şeyin duyumu,
 Yüksek bir iman; orada, ölümlü tabiatlar için
 Mutlak varlığın bir türünü gördüm, üstün
 Hayatın – ki aşar zaman ve mekânın
 Sınırlarını, hüznü mekân ve kederli zamanın,
 Üstün, değişmez, etkilenmez tutkunun gelgitlerinden –
 Tanrı'nın adını taşıyan. Aşkın huzur
 Ve sükûn duruyordu bu düşünceler üzerinde
 Sık sık, genç kalbimi avutan.

Rivayet olunur ki fırtınalı denizler
 Issız bir kıyıya atmış başka
 Kazazedelerle birlikte bir adamı,
 Yanında tesadüfen kurtulan
 Bir Geometri kitabı varmış, bir cilt,
 Üstünde elbisesi, yiyecek tek lokması
 Olmasa, inanılmaz bir perişanlık
 Yaşasa da, ayrılmak istemezmiş,
 Alıp bu kitabı (İlkin kendi kendine öğrenmiş

Kitabın doğrularını) uzak köşelere
Çekilir, uzun sopasıyla kuma şekiller
Çizer, böylelikle çoğu zaman avunur
Ve üzüntüsünü neredeyse unutmmuş:
İşte böyle (Aynı sebepler benzer sonuçları
Doğurur, dışarıdan onca farklı görünen
Şeyler isabetle karşılaştırılabilirse.)
Böyleydi işte benim durumum da,
Ve hep böyle olacak ozanlar.
Çekimi müthiştir bu soyutlamaların,
Resimlerle meşgul, kendine musallat
Bir akıl için ve özellikle çekiciydi benim için
Öyle zarif bir şekilde kurulan duru sentez;
Hatta bir oyuncaktan, hadi akıllı bir oyuncaktan,
Farklı bir şey değilmiş gibi görüldüğü
Anlarda bile: Gerçekte olduğu şey değil de.
Bağımsız bir dünya, saf zekâdan yaratılmış.

Bu tür düşünceleri, korkarım, o vakitler
Kendi kudretimle üretmiyordum –
Tanrı'nın ve içsel yetilerimin
Birer lütfuydular bana.
Ve yarım bırakmamak için o günlerin
Hikâyesini, şunları da ekleyelim,
Efkârlı havalar, kasvetli bir göğü seven
Melankoli krizleri, üzüntülü günler,
Uğultulu rüzgârlar, şafaktan ziyade
Akşamın alacakaranlığı, bahardan ziyade
Güz; esasen kendi seçimim olan değerli,
Şatafatlı bir efkâr ve gençliğin kendinden
Fazla hoşnut hali, gereksizce.
– Bu şekilde harcanan saatlere bir de
Büyüleyen Tembellik'i söyleyen ozanın deyişiyile,
"İyi huylu aylaklık" tarafından çalınan
Saatleri ekle ve üniversite hayatımın
Bir haritasına bak – görevin gerektirdiğinden

Çok çok daha gevşek, ya da
 Görevi filan bırakıp bir yana, tesadüfi
 Olaylardan ve hatta nankörlük olmasın ama,
 Bambaşka bir yerde boy atmış gibi.
 Ama neden sığınayım bu mazerete? –hata,
 Benimdi, tekrar ediyorum, suçlu bendim.

Yazın sanat eserlerini ya da güzelliğiyle meşhur
 Yerleri keşfe çıktığımda, mavi suları romantik
 Dovedale'in sivri kayaları arasından akan
 O dereciğin boyunda dolaştım,
 Yorkshire'ın vadilerini ya da kendi bölgemin
 Saklı yollarını gördüm ve bu tür gezintiler
 Sırasında hazların hazzını yaşama
 Şansına erdim, öğlen ortasında bir başka şafak
 Ey Dostum, uzun zamandır senin için de
 Değerli olan o tek kız kardeşin varlığıyla,
 Geri gelmesiyle kutsanmışım,⁵
 Onca zamandır ayrı kaldıktan sonra, bana
 İlk kez verilen bir armağan gibiydi. Emont'un
 Şu ana kadar şarkımda anılmayan birçok
 Kıyısı ve yüksek ağaçların ortasında
 Alçak görünen, o manastır kalesi, derenin yanında,
 (Söylenenlere bakılırsa) Sidney tarafından ziyaret edilmiş,
 Bizim Helvellyn ya da fırtınalı Cross-fell'imize bakıp
 Kardeşlik sevgisinden aldığı ilhamla Arcadia'sının
 Bazı bölümlerini yazmış olabilir orada;
 – O nehir ve o ufalanan kuleler gördüler bizi yan yana
 Tırmanıp kırık bir merdivenin kıvrımlarını,
 Çatlamış bir duvar boyunca titreyen bacaklarla
 Emekledikten sonra, güvenlik içinde bakarken
 Gotik bir pencerenin açıklığından ve tek bir akılla
 Zengin bir ödül devşirirken uzayıp giden manzaradan,
 Sabahın ışığiyla daha bir güzel ya da mor şafakla;

5 Annesinin ölümünden sonra ağabeyinden ayrı büyütülen Dorothy, Wordsworth'un yanına geliyor.

Ya da en az bunun kadar hoşumuza giden,
 Uzanıp bir mazgalın üstüne, çimen öbeklerinden
 Ve çan çiçeklerinin rüzgâra saldıkları
 En zayıf fısıltıları yakalarken,
 Öğlen güneşi amansızca hükmederken ovalarda.

Bir başka kız daha vardı o mevsime mutluluk katan⁶
 Sonra da bana, coşkulu genç görünüşüyle
 Ve yumuşak başlılığıyla, ilk hoşla giden;
 O öteki ruh, Coleridge! Şimdi bize bunca yakın,
 İkiimizin de saygı duyduğu o yumuşak, sırdaş kalp.
 Bütün o civardaki patikalar ve tarlalar üstüne,
 Yaban gülleriyle süslü dar sokaklar boyunca,
 Ve gölgeli korular ve Sınır Fenerinin üstüne,
 Boş havuzlarla dolu boş arazilere ve çıplak
 Tepedeki sıradan kayalar üstüne saçılmış aşk vardı
 Mutluluğun ruhu ve gençliğin altın parıltısı.
 Ey Dost! seni görmemiştik daha o zaman
 Yine de bir güç abanıyor hafızama, aklım karışıyor
 Ve seni alıp oraya dikiyorum.⁷
 Şimdi çok uzaklara gittin sağlık nedeniyle,
 Daha yumuşak esintiler arayarak – melankoli illeti!
 Ama bizimlesin, geçmişte, şimdide,
 Gelecek zamanlarda bizimle:
 Hiçbir üzüntü, hiçbir dert, umutsuzluk,
 Bitkinlik, yılgınlık, keder,
 Hiçbir ayrılığı tanımaz bizim gibi sevenler.
 Çabuk gel! Paylaş bizimle mutluluğunu,
 Yeniden kazandığın gücünü,
 Neşemiz her gün ulaşsın sana;
 Paylaş bizimle taze ruhlarını, Etesia'nın rüzgârlarından,⁸
 Hoş düşüncelerden doğmuş olsun ya da.

6 Dorothy'nin yakın arkadaşı ve Wordsworth'ün sonradan evleneceği Mary Hutchinson.

7 Coleridge ve Wordsworth sekiz yıl sonra bir araya geleceklerdir.

8 Akdeniz rüzgârları.

Ben de bir gezgin oldum, ama heyhat!
 Ne kadar farklı oluyor farklı kişilerin kaderi.
 Birbirlerinden haberdar olmasalar da, birçok
 Farklı elementle beslenip büyümüşler gibi,
 Nihayetinde aynı öğretiyi meyledecek
 Şekilde yaratılmışız, birer ruh ikizi gibi,
 Aynı hazları aramaya, sağlığını,
 Mutluluğumuz aynı. Bu anlatı boyunca,
 Yoksa daha önce biterdi, hiç unutmadım
 Kimin için yazdığımı, doğuşunu, büyümesini
 Nezaketin, sadeliğin, gerçeğin,
 Coşkulu sevmenin, kendi kendine
 Yeten, huzur dolu, masum günleri taçlandıran.
 Nehirleri, kırları, ormanları sana anlatıyorum
 Dostum! Sen ki daha formalı
 Bir çocukken koca şehrin derinlerinde,
 O devasa binanın, okulunun ve evinin,
 Kurşun kaplı damına sırt üstü yatar,
 Göklerde gezinen bulutları seyrederdin;
 Ya da bundan bıkınca gözlerini kapayıp
 İçinin ışığında uzun sürgünlüğün sırasında
 Yıldan yıla gittikçe daha uzak görünen
 Ağaçlarını, çayırlarını, deresini görürdün
 Memleketinin. Ne de unutabilirim,
 Anlatımın bu son bölümünde,
 Öğrenciliğimin sona erip okulun gölgeliklerinden
 Ayrılmış fazla olmamıştı ki yolun oraya düştü.
 Londra'nın kalbinden, oradaki manastırlardan
 Geldin ve oturdun çalışkan yaratılışlı
 Bir öğrenci olarak. Sonrasında ne fırtınalı
 Günler başladı. Ah! Söylemesi zor,⁹
 Şartların kolayca değişmesiyle birçok
 Sıkıntıdan kurtulabileceğini, sonsuza dek solan

9 Coleridge üniversiteye bir ödül alarak başlar, okulun en parlak öğrencisidir fakat sonradan politikaya bulaşır, diploma alamadan ayrılır, borçlanır, intihardan söz etmeye başlar, kaçmakiçin orduya yazılırıvs.

umutların yeşerebilecek olduğunu düşünmek.
 versite günlerime yaptığım bu ziyaret boyunca
 zümün önündeydi hep senin sonraki ziyaretin,
 rayıp durdum zaman ve olaylarla
 :ukların iskambil kâğıtlarıyla oynadığı gibi
 la ahşap ve taştan evi yapılıp bitse dahi
 ı zevkine göre ve hayal gücünün yettiğinde
 iden ve yeniden inşa etmesi gibi bir yetişkinin,
 ık başında. Seni düşündüm, bilgini,
 hteşem akıcılığını konuşmanın ve gençliğinin
 n gücünü ve gösterişli halini,
 maşık düşüncelerini, öğrenciler arasında
 aşılması güç çabaları,
 onik biçimlerin ideal geçidini,
 ımlu ya da uyumsuz şeylerden oluşan,
 nelerin adlarından,
 iatin yaşayan resimlerinden men edilmiş
 aklın kendi yarattığı gıdalar,
 ıdi içinde bir dünya olmaya zorlanan
 fücelik, sevgi ve güzelliğe duyduğu susuzluğun
 ansızca eline düşmüş bir aklın.
 ız başıma değil, Ah! Elbette yalnız
 yürekle seyretmemeliydim
 am ışığının solmasını
 ıa gibi Cam'ın sessiz sularında:
 ılaşmış olsaydık o erken zamanda bile,
 ıyorum ki benim daha olgun yaşıım,
 ıa ağırbaşlı halim, daha istikrarlı sesim,
 ıştırıcı etkisiyle yatıştırır ya da
 ıardı gençliğini tüketen perişanlığı.
 a sen bu nafile hayıflanmaları utandıracak,
 e muzaffer adımlarla geçip gittin ki,
 lesi bir dertlenme bir insanın kalbinde yer etmiş
 zayıf düşünce olurdu sağlığın da yerinde olsa.

Bir ara dolaşmalarım ile ilgili
 Bir kelime edeyim dedim şimdi
 Çok daha geniş bir alanı kucaklar oldu anlatım,
 Daha canlı bir umutla.

Üçüncü yaz bizi özgürlüğe kavuşturunca,
 Dağcı genç bir arkadaşım,
 Benim arzumı paylaşmakta gecikmeyerek
 Kapıp geldi esasını ve hemen yan yana
 Uzaktaki Alplere doğru yola koyulduk.
 – Bu önceden hiç gidilmemiş yol epey farklı
 Olacaktı okuldaki çalışmalarından ve onların
 Önceden belirli ödülleri; doğrusu
 Planı yaparken içim tamamen rahat değildi benim de,
 Kaygıları, uyarıları her an aklımdaydı
 Dünyadaki varlığıma değer verenlerin.¹⁰
 Ama Tabiat ele geçirmişti o sıra aklımı,
 Ve yüce şekiller, yakalayarak genç bir imgelemi,
 Bir ayrıcalık vermişti alışılmadık umutlara.
 Uluslar arası ilişkilerin herhangi sakın bir çağında
 Sarardı elbette yüreğimi benzer bir arzu;
 Ama Avrupa, o vakitler, kaynayıp taşıyordu,
 Fransa altın saatlerin zirvesindeydi
 Ve görünüşe bakılırsa insan doğası
 Yeniden doğuyordu.

Fazla bir malzeme almamıştık yanımıza,
 Yalnızca birkaç kısa bakış attık
 Kendi ülkemizin beyaz kayalıklarına
 Uzaklaşan tekmeden ve şansına,
 O büyük ulusal günün arifesinde Calaise'te¹¹
 Karaya çıktık; orada berbat bir şehirde
 Ve başka birkaçında da gördük
 Bir yüzün nasıl ışıdığını birinin sevinci

10 Ailesinin hiçbir üyesine çıkacağı yolculuktan söz etmemişti.

11 14 Temmuz 1790'da Bastil'in düşmesi tüm Fransa'da kutlanıyordu.

Milyonlarla paylaşılınca. Oradan kuzeye
 Doğru çevirdik yüzümüzü, doğrudan küçük
 Köyler, kasabalar arasından. O festivalin
 Artıkları vardı her yerde, zafer taklarında ve
 Pencere önlerinde kurumaya bırakılmış çiçekler.
 Ana caddelerden ve bir keresinde ardı ardına
 Üç gün zahmetli yolculuğumuzu kısaltan
 Patikalardan geçtik, ücra köyler arasından
 Yürüdük ve iyilikle kutsanmışlığın her yere
 Bir koku gibi serpilmiş olduğunu gördük,
 Bölgede el değmedik köşe bırakmamışken bahar.
 Seyrek yapraklarıyla karaağaçlar
 Kilometreler boyu sıra sıra dizilmiş,
 Büyük krallığın devasa yollarında
 Hışırdayıp duruyorlardı biz yürüdükçe,
 Biz ilerledikçe daha da yakınlaşıyorlardı.
 Ne tatlı, böyle bir zamanda her yerde
 Böylesine bir coşku varken, gençliğin
 Baharında, bir ozanın yumuşak melankolisi ve
 Kibirli hüzün duygusunu beslemek,
 Onları sallayan rüzgârın kaprislerine göre
 Değişen titreşimlerin sesiyle; bir kere
 Sonra defalarca, evsiz kaldığımız
 Bir akşam, yıldızların altında
 Özgürlük danslarını gördük
 Ve karanlığın geç saatlerinde açık havada
 Beceriyle uzatılan dansları, ak saçlı izleyiciler
 Nefeslerini tüketse de ayıplaya ayıplaya.

Tepelerin altından –

Burgundy'nin üzüm bağlarıyla kaplı tepeleri
 Ve yamaçlarının altından, yumuşak huylu Saone'un
 Göğsü üzerinde kayıp gittik akan dereyle.
 Tez ayaklı Rhone! Üzerine binip görkemli bir kolaylıkla
 Kocaman taşların arasından döne kıvrıla
 Geçtiğimiz kanatlar sendin. Büyülü bir gösteri

Sundu bu ormanlar, çiftlikler ve
 Meyve bahçeleri, tek tek evler ve
 Pusmuş duran kasabalar, birbiri ardına,
 Gösterişli ve derin vadiler! Yalnız bir çift t
 Yabancı olarak yol aldık, gün bitene değin,
 Özgürlüğüne kavuşan bir grup mutlu insanla birlikte,
 Bir şen kabile, esas olarak başkentlerinde
 Tanrı'nın gözü önünde yapılan büyük
 Evlenme töreninden dönen konuklarla.¹²
 Arı gibi kaynaşıyorlardı, rengârenk
 Ve şendiler arılar gibi; kimisi
 Coşkuyla böbürlenerek,
 Çekip kılıçlarını sallıyordu
 Sanki küstah havayla savaşır gibi.
 Bu gururlu kalabalıkla birlikte karaya çıktık –
 Onlarla yedik akşam yemeğimizi,
 Eskiden İbrahim'e gelen meleklerin
 Karşılandığı şekilde karşılandık.
 Yemek yenince, içkilerle ruhumuz hafif,
 Aklımız rahat, bir işaret üzerine
 Kalktık, halka yapıp ele ele dans
 Ettik masanın çevresinde;
 Bütün kalpler açıldı, bütün diller
 Dostluğu ve neşeyi şakıyordu yüksek sesle;
 Fransa'da saygı gören bir ismi taşıyorduk,
 İngiliz ismini ve misafirseven bir şekilde
 Şerefimize kadeh kaldırdılar, yol açıcıları
 Olarak şanlı bir davada; dans ederek¹³
 Dönüp durduk daha masanın etrafında.
 Bu neşeli dostlarla beraber, şafak söker sökmez
 Devam ettik yolculuğumuza. Manastırın çanları
 Ne hoş çınlıyordu toy kulaklarımıza;
 Sessizlik içinde hızla akan nehir,

¹² Kralve Halkın evliliği.

¹³ Katolik Kral İkinciJames'in tahttan indirilmesi ve kralın yetkilerinin sınırlandırılmasına Fransızlar "Şanlı Devrim" olarak gıptayla bakıyorlardı.

Ve her havalanan ya da alçalan halka
 Bir huzur duygusu veriyordu, dokunarak kalbe
 Aralıklarla, etrafımızı saran gürültülü
 Kalabalık arasında. Bu mutlu gruba veda
 Edip yan yana iki yaya, usul adımlarla
 İlerledik ve güneş iki kez batmadan
 Gördük Chartruse Manastırını ve orada
 Mola verdik müthiş bir sessizliğin ortasında:
 Evet, çünkü o sıra bile tıpkı
 Yüreğe işleyen bir huzur mekânı
 Olarak görünüyordu bize o çok ünlü bölge,
 Gözümüze çarpmış olsa da, kutsal
 Eve doğru yürürken, ısıldayan
 Silahlar ve bir grup isyankâr adam
 İçerideki masumları kovmakla,
 Ve ayrıca harap etmekle görevli
 Uzun zamandır görülebilir
 Bir sessizlik ve süregelen bir sükûn
 İçindeki şeylerin hayaletimsi varlıklarına
 Cisim veren o sosyal yapıyı.
 – “Uzatma, uzatma günahkâr ellerini!” – Bu ses
 Tabiatındı, Alplerdeki tahtının altından geliyordu;
 O zaman duydum onu ve sanki şimdi de duyuyorum –
 “Sakın bu hürmetsiz davranıştan, yok olur her şey,
 Bırak bu tek tapınak yaşasın, yer yüzündeki bu
 Tek nokta sonsuzluğa adansın!”
 Deyip sustu fakat St Bruno’nun çamları¹⁴
 Karanlık başlarını sallarken suskun değillerdi. –
 Ve aşağıda, birçok yatakta, kardeş dereleri
 Mırıldanıyordu Yaşamın ve Ölümün,¹⁵
 Böylece çatışan tutkuların baskısı altında
 Yanıt verdi kalbim; “Yaşasın devrimcinin
 Coşkusu! Zafer ve Umut yeni doğmuş özgürlüğün
 Olsun! Selam olsun Zaman’ın yeni projelerine!

14 Chartusian mezhebinin ve manastırın kurucusu.

15 Manastırın altındaki iki nehirbu isimlerle anılıyordu.

Adalet'in elindeki ayırt edici kılıç, çık ortaya
 Ve ış, siz arıtan alevler, tırmanın
 Kibrin en yüksek kulelerine,
 Kızgın soluğuyla güçlenip Tanrı'nın.
 Ama ah! Eğer geçmiş ve gelecek insana ait
 Bilginin yüce ruhunu taşıyan iki uyumlu
 Kanatsa, o gizemli salonları kayırın,
 Çünkü oralarda gölgelikli kayaların arasındaki
 Kapılardan atılacak bir adım çok gerilerde
 Bırakır hayatın hilekâr böbürlenmelerini,
 Yerine tövbekar gözyaşlarını ve titreşen umutları
 Koyar – Tanrı'nın duru görüşü önünde
 Eşit kılmak için kralla köylüyü: Kefareti
 Ödensin evin, ruhani hizmetkârlarıyla, duyuya
 Karşı elde edilen zaferin hatırına,
 Saat başı kazanılan iman ve
 Tanrı'nın paylaştığı Gerçeğe yaslanan, düşünen akılla,
 Sakince muzaffer; daha gösterişsiz
 Bir iddiası hatırına o hayali itkinin,
 Bu görkemli sellerden gelen, şu parıltılı
 Kayalıkların ötesinden, yeryüzünün
 Değişmeden kalmış şekilleri, bir çok dünyaların,
 Mavi göklerin saf halkı, ölümün yakışmadığı,
 İnsanlar yaşadıkça yaşayacak olan
 Ormanlardan gelen.
 Düşünmek, ummak, ibadet etmek, hissetmek,
 Mücadele, sarsıntıyla kaybolmak kendi içinde,
 Bomboş uçurumdan beden gözleriyle bakmak,
 Ve avunmak için."
 O zamandan beri az mı arzuladım ah dostum!
 Sıkıntıları ya da huzuru paylaşmanı, dünyevi
 Kaygılardan uzak, içten bir hürmetle
 Adımlarken biz bu loş manastırları,
 Kuruldukları günden o saate kadar
 Kısıtlamasız ve düşünmeyen insanların varlığına
 Yabancı olan. Dışarıda, nasıl da içini açıyor

İnsanın geniş çimenlerde güneş!
 Vallombre ormanlarına girince
 Ruhumuzu karanlıkla doyurduk; oradan çıkıp
 Gözlerimizi yukarı dikerek, gördük ki
 Eğilen gökyüzünün değişik yerlerinde
 İsa'nın haçı dimdik duruyor,
 Sanki meleklerin eliyle dikilmiş gibi,
 Bin fırtınanın hürmet ettiği anıt;
 Yine de güvende değil silip süpüren
 Bir devlet kasırgasına karşı.¹⁶

Niyetim o renkli yolculuğu adım adım
 Anlatmak değil.
 Askeri intikal hızında yapılmış bir yolculuktu,
 Ve dünya değiştiriyordu resimlerini ve biçimlerini
 Gözümüzün önünde, gökte bulutların değiştiği hızla.
 Bir günden öbür güne, sabah erken vakitten
 Akşam geç saatlere, tepelerden vadilere indik,
 Vadilerden tepelere tırmandık –
 Bir kasabadan öbürüne sürüklendik,
 On dört haf talık bir kovalamacada
 Heveskar avcılardık, alıcı kuşlar
 Kadar gayretli, ya da uygun rüzgârı yakalamış
 Bir gemi gibiydik; kırlarda hoş
 Koyaklardan geçtik, baştan çıkarıcı vadilerden,
 Onları selamlayıp çabucak ayrıldık, daha
 Selamımızın pırıltısı solmadan.
 Ah! Yazık, ders almadan, boyun eğmeden,
 Hayrete düşmeden, aklın ilk günlerdeki erdemine,¹⁷
 Ve arzu ve iradenin katıksız sadeliğine ermeden
 Seyredebilen bir gence, bu hallerinden memnun
 (Zorluklar içinde, tehlikeler ortasında da olsa
 Mevsime göre) günlük işlerinden hoşnut,
 Ya da değilse bile, kanaatkar,

16 Cıvardaki sarp kayalıkların üzerine dikilmiş bugün dahi görülebilen haçlar.

17 Adem'le Havva'nın yada eski peygamberlerin erdemi.

Şafağın kayalardaki şen çağrısıyla birlikte
 (Ah! Elbette ruhu aydınlatan ısıltılar eşliğinde)
 Çalışmaya başlayıp, akşamın gölgesiyle
 Dinlenmeye çekilen bu sakin insanların yurtlarını.

Pekâlâ durup etrafı seyredebilir bir yabancı da,
 Güm güm vuran bir yürekle, yeşil bir kuytuda,
 Gördüğüm derin sığınakların bu ilkinde,
 Taze çimenler üstüne ve nehir boyuna
 Ekilmiş çadırlar ya da Kızılderili kulübeleri
 Gibi duran, çıplak ahşap evlerin hükmettiği
 Eskilerden kalma bu sessiz vadide.

Tam o gün,
 Çıplak bir sırttan ayrıca ilk kez
 Mont Blanc'ın zirvesini peçesiz gördük,
 Ve hayıflandık artık var olamayacak, yaşayan bir
 Düşünceye el koydu diye ruhsuz bir resim, gözlerimizde.
 Aşağılarda enfes Chamouny
 Vadisi uzayıp gidiyordu, neyse ki hemen sonra
 Dilsiz çavlanları ve buzdan dereleriyle devasa
 Dalgalardan hareketsiz bir silsile,
 Beş nehir genişliğinde, engin; fazlasıyla
 Avuttu bu üzüntümüzü ve tekrar
 Barıştırdı bizi gerçeklerle; orada
 Minik kuşlar şakır yapraklar arasından,
 Kartal göklere tırmanır,
 Ötede sarı balyalarını bağlar rençber,
 Genç kız ot yığınlarını yayar güneşte.
 Kış iyi eğitilmiş bir aslan gibi
 Yürüyüp iner bu ara, dağlardan,
 Oynaşmak için evlerin aralarındaki
 Çiçek tarhlarında.

Bu geniş alanda gördüğümüz
 Ya da duyduğumuz her şey
 Beynimiz ya da kalbimizin
 Körpe durumuna uygundu. Gözlerimizin
 Önünde böyle bir kitap varken okumayıp ne
 Yapabilirdik gerçek kardeşlik derslerini,
 İnsan aklının yalın ve evrensel mantığını,
 Doğrusunu gençlerin ve yaşlıların.
 Ne de yan yana yürürken olsun,
 Herkes kendi havasında bir başına olsun,
 Alabilirdik kendimizi dalgınca kurduğumuz
 Düşlere ve masallara kapılmaktan:
 Zevk için bürünülen keder ve cilalı efkâr;
 Söğüt dallarından çelenk ve cenaze
 Çiçeklerinin ağırbaşlı demeti,
 O yüce yalnızlıklar arasından,
 Hüzün Hanımefendinin resmî bahçesinden
 Derlenmişler, tat katıyorlardı pek çok
 Düşünceli saatimize.

Yine de içimde, bu yumuşak lükslerle
 Karışan katı bir ruh hali vardı, bir gayrete
 Susamışlık alttan alta tamamen doyurulamayan.
 Ve o kaynaktan ne kadar farklı
 Bir hüzün doğardı. Bir örnekle anlatayım.
 Vallais'ten dönüp Simplon'un dik ve taşlı
 Yolunu tırmanırken, bir katır kervanının
 Peşinden, hep birlikte öğlen yemeği yedikleri
 Bir mola yerine vardık. Hemen ayaklanıp yürüdü
 Rehberimiz; bir süre oyalandık, ardından,
 Yokuş aşağı başladık inmeye çiğnenmiş yoldan,
 Çağiltılı bir derenin kıyısına varıp orada
 Kesiliveren; şimdi görülebilen tek yol
 Akıntının öteki kıyısından başlayıp
 Heybetli bir dağa tırmanmaya açık bir davet
 Gibi duruyordu. Kısa bir gecikmenin ardından

Geçerek köprüsüz dereyi, koyulduk o yola,
 Bir heves, başladık tırmanmaya,
 Bir endişe kaplayana kadar içimizi,
 Önceden çıkan arkadaşlarımıza yetişemedik diye.
 Neyse ki şansımıza, her dakika şüpheyi
 Şüphe katarken, bir köylüye rastladık
 Ve ilk şaşırdığımız yere inersek
 Bulacağımızı öğrendik yolu ondan, zaten derenin
 Taşlı kanalı boyu biraz gidince, işte oradaydı
 Tutmamız gereken yol, apaçık,
 İnip gidecektik yokuş aşağı derenin akıntısıyla.
 Bunları duymak bizi üzüyor, inanmak istemiyorduk,
 Çünkü hâlâ bulutları gösteren umutlarımız vardı,
 Tekrar tekrar sorguladık adamı
 Fakat köylünün dudaklarından cevap olarak
 Çıkan her kelimenin sonu, anlıyorduk ki,
 Şuraya varıyordu: – *Alpleri geçmiştik.*

Hayal Gücü – insan dilinin zavallı yetersizliği
 Nedeniyle böyle adlandırılalım,
 O müthiş Güç, havalandı aklımın uçurumundan,
 Kaynağı belirsiz bir duman gibi ansızın
 Yalnız bir yolcuyu sarıveren. Kaybolmuştum,
 Hiçbir çaba göstermeden kalakalmıştım öyle,
 Fakat bilinçli ruhuma diyebilirim şimdi, –
 “Tanıyorum zaferini:” duyunun ışığı söndüğünde
 Bir çakımda görünmez dünyayı
 Gözler önüne seren böyle bir güçte
 Yatar ululuk, orada barınır; ister genç olalım
 İster ihtiyar olalım, kaderimiz, varlığımızın özü
 Ve evi, sonsuzladır ve sadece orada;
 Umutladır, asla ölmeyen umutla,
 Çaba, beklenti ve arzu,
 Ve hep gerçekleşmek üzere olan bir şeyle.¹⁸
 Böyle bayraklar altında militan, ruh

18 Wordsworth için gerçek değerbaşarı değil heves etmeyi, olmak değil oluşum hali.

Ganimet aramaz, yiğitliğine gölge düşürecek
 İvır zıvır için çaba harcamaz,
 Kendi içinde mükemmel ve kendi kendinin ödülü
 Olan düşüncelerle kutsanmıştır o,
 Kendi içinde güçlü ve onu saran güzellik içinde,
 Mısır ovasını bereketli kılmak için Habeşistan'ın
 Bulutlarından yağın yağmurlarla kabaran
 Görkemli suları gibi Nilin.

Bu köylünün verdiği bilgilerden kaynaklanan
 Melankolik hava çabucak dağıldı. Hızla indik,
 Ve kaçırdığımız yarı yapılı yolu izleyerek
 Dar bir yara girdik. Yol ve dere yoldaştılar
 Bu kasvetli boğazda ve onlarla birlikte saatlerce
 İlerledik biz de yavaş adımlarla.
 Çürüyen, asla çürümeyecek olan ormanların
 Akıl almaz yükseklikleri, yer yer patlayan şelaleler,
 Ve dar geçit boyu her dönemeçte birbiriyle çarpışan
 Rüzgârlar, şaşkın ve yılgın, açık mavi gökten
 Boşalan sağanaklar, kulaklarımızın dibinde
 Mırıldanan kayalar, içinde bir ses varmış gibi konuşan
 Yol kıyısındaki çiseleyen kara kayalıklar,
 Kuduran derenin mide bulandıran,
 Baş döndüren görünüşü, zincirlerinden boşanan
 Bulutlar ve göklerin mekânı,
 Uğultu ve huzur, karanlık ve ılık –
 Hepsi tek bir aklın işleri gibiydiler, aynı yüzün
 Hatları, tek bir ağacın üstündeki çiçekler,
 Büyük Kıyametin alametleri,
 Sonsuzluğun harfleri ve sembolleri,
 Evvel ve son ve ortada ve sonsuz olan.

O gece vadide kıyısı boyunca yürüdüğümüz
 Hızlı derenin bir şelaleden yuvarlandıktan sonra şiştiği
 Bir noktada tek başına duran bir evde konakladık;
 Gereksiz genişlikte ürpertici bir ev,

Geniş, havadar odalarıyla, suların sesiyle sağlar
 Ve dilsiz, melankolik bir şekilde
 Masum uykuyu hüzünle yatırmıştı
 Yorgun kemikler arasına.

Erkenden kalkıp yolumuza devam ettik,
 Dere kılavuzumuzdu, öğlen olmadan gürül gürül
 Bir nehre dönüşmüştü, geniş ve derin
 Sessiz görkemi içinde girdaplar yaratarak akan,
 Komşu dağların yanı sıra ve uzak dağlarla
 Onların karlı başlarının önünden
 Aka kıvrıla böyle bir ziyaretçi için
 Uygun bir yer olan. Taa Locarno Gölü'ne.
 Locarno! Gökyüzü kadar geniş,
 Nasıl olup da ayrılıp geliyorsun şiirsel yüreğe,
 Ve seriliyorsun hafızanın güneşi altına;
 Ve Como! Dünyanın kendine sakladığı hazine,
 Derinde, Habeşistan'ın en ücrasında saklanmış gibi.
 Senden söz ettim, kestane ormanlarından,
 Kara gözlü kızların yetiştirdiği mısır tarlalarından;
 Senin geniş uçurumlarından,
 Asmalarla örtülü patikalardan evden eve,
 Kasabadan kasabaya uzanan,
 Onları birbirine bağlayan tek bağ; yürüyüşler
 Kilometrelerce, manastır sokaklarından,
 Müzik yoksa sessizliğin hüküm sürdüğü:
 Henüz şiir bilmeyen bir gençken
 O saatin yoğun tutkusuyla, sana övgüler
 Düzmeye çalışırdım; ne de sana yaklaşabilirim
 Şimdi daha uyumlu bir şarkıyla selamlamadan,
 İçinde tabiatın, öğrenilmiş sanatla kusursuzlaşan
 Tınılarının kesintisiz aktığı bir şarkıyla.
 Bir meltem ya da güneş ışığı gibi
 Durmaksızın geçtim senin bölgeden; ama
 Güzelliğin benimle kaldı, şekil ve renklerin
 Hoş bir uyumu, edilgen, ama o

Uysallıkları içinde nerdeyse erdem ya da iyilik
 Kadar, aşk kadar tatlı; ya da cömert bir davranışın
 Hatırlanması, saf düşüncenin en uysal
 Ziyaretleri kadar, tüm neşenin kaynağı Tanrı'ya
 Teşekkür edilirken dindarca, sessiz bir kutsamayla;
 Kendisi bu sonuncu kadar tatlı.

Bu zevk dolu patikalardan ilerledik,
 İki gün boyunca, görerek Gölü,
 Alplerin arasında yayılıp, daha kararlı
 Bir kişiliğe bürünen.
 İkinci gece uyanıp uykudan,
 Sistemini o zaman çözemediğimiz kilise saatinin
 Saat başı vuruşlarını yanlış değerlendirerek,
 Ay ışığında kalktık, sabah yakındır diye,
 Ve bu arada, epeyce net seçilen bir keçi yolundan
 Nehrin kıvrılan kıyısı boyunca gittik,
 Önceden olduğu gibi, mutlak bir sessizliğe
 Çekilmiş manzarayı görecektik. Gravedona
 Kasabasından bu umutla ayrıldık;
 Ama hemen sonra kaybolup yoğun
 Ormanlar arasında, bir taşın üzerine oturduk,
 Sabahı beklemeye.

Açık bir alandı ve çok aşağılardaki
 Huysuz suya bakıyordu, üzerinde ayın
 Mat kızıl bir resmi düşmüş olan,
 Huzursuz bir yılan gibi şekil değiştirip duran.
 Saatlerce oturduk, gece
 Bir cadı tarafından büyülenmiş midir diye
 Merak ederek. Nihayet yorgun bedenlerimizi
 Serip uzandık kayanın üzerine, fakat uyuyamadık,
 Sanki öğlen vaktinde gibi bir gürültüyle
 Ormanı dolduran böceklerin ısırmasından;
 Tanımadığımız kuşların cıgıllıklarından;
 Dışarıdan gelen ışıktan daha çok

Kendi boyutları ve karanlıkla belirgin olan
 Dağlar yüzünden; bulutların soluksuz akışı;
 Duyulamaz bir sesle birbirinden epeyce ayrılmış
 Vakitleri bildiren saat; derelerin sesi
 Ve bazen çok yakından gelen hışırtılar,
 Bize bir an bile rahat vermeyen;
 Ve son olarak, önümüz sıra batan, ama
 Hala yukarıda gökte olan ay yüzünden –
 Gıdımız bunlardı; böyle bir yaz gecesi
 İzledi Como Gölüne ve etrafındaki her şeyin üzerine
 En güzel, en yumuşak, en mutlu etkilerini
 Yağdıran o bir çift altın günü.

Ama burada kesip elveda demeliyim,
 Her biri yepyeni bir görünüm sunan günlere,
 Ya da denenmemiş maceralarla yüklü,
 Ta ki sonbaharda atıştırmaya başlayan kar
 Yorulmak bilmeyen adımlarımızı durdurana kadar.
 Sadece şunu söyleyeyim veda niyetine,
 Boş bir gönenmeyle, övgü olsun diye abartılı
 Karşılaştırmalarla, sonsuzca fakir olmak pahasına
 Bir anlığına zengin olarak, çöküp yerlere kapanarak
 Akıl hiçbir şey değilmişçesine, dış şekillerin cimri
 Bir kiracısı gibi durmadık hiç o muhteşem bölgede.
 Bu koca Şarkının başında yazılı, kalbim böyle
 Bir tapınakta bambaşka bir ibadet yapmalıydı.
 Nihayet, ne gördüm, duydum ya da hissettiysem
 Bir derenin akıp karışması gibiydi benzer bir dereye;
 Ruhun akışıyla bitişik bir rüzgâr, yolculuğumu hızlandırmaya;
 Kendi gücünün seviyesine göre, yüceye ya da güzele,
 – İlki için doğrudan ama ikincisi için daha dolaylı yoldan –
 Yöneltilmiş her ses ve her görünüm
 Beni esasen daha dolambaçlı ama gökler tarafından
 Belirlenen yere mutlaka tam zamanında
 Erişecek olan bu yan yollara getirdi.¹⁹

19 Alpleri tırmanma tecrübesi onu sonunda yüce ve güzel duygusuna getiriyor.

Ah en sevgili Dostum! Şen şakrak
 Bir zamandı; muzaffer bakışlar bütün gözlerin
 Ortak diliydi o zamanlar; sanki bir uykudan
 Uyanmış gibi selamlıyordu uluslar gerçekleştiren
 Büyük umutlarını: Savaş borusu ruhu kıpırdatan
 Bir sestî gerçekten, tomurcuklanan bir ormanda
 Bir karakuşun ötüşüydü.
 Oradan ayrıldığımızda, yakın komşularının
 Kaderine seviniyordu İsviçre.
 Hac yolculuğumuzu kısaltırken,
 Evin çok da uzağından olmayan bir yerde,
 Özgürlük yolunda savaş için heyecanlı
 Brabant ordularıyla karşılaştık,²⁰
 Henüz toydum, sosyal hayatı tanımıyordum,
 Ve bu olup bitenlere uzaktan bakıyordum;
 Duyuyor, görüyor, hissediyor, etkileniyor fakat
 Yakın bir ilgi duymuyordum; aralarında
 Bir kuşun havada hareket etmesi gibi
 Geziniyordum, ya da avının peşindeki,
 Kendine uygun yemi arayan bir balık gibi;
 O mutluluğu istemiyordum, böyle bir yardıma
 İhtiyacım yoktu; sürekli canlı Evren,
 Nereye yüzümü dönsem seriyordu önüme
 Güzelliklerini ve katıksız gençliğin
 Özgür ruhu çağırıyordu her mevsimde
 Yeni hazlarla, hepsini ayaklarımın etrafına
 Serpiştiriyordu gün ışığı gibi yeşil kırlarda.

20 Kral II. Leopold tarafından bastırılan kısa ömürlü Belçika kuvvetleri.

YEDİNCİ KİTAP

Londra'da Kalış

Altı uçarı yıl geçip gitti (Hayat veren rüzgâr
Selamlayalı beni şehrin surlarından çıkarken)
Başlayalı bu şiir için neşeli girişe: Yüksek sesle
Söyledim şarkımı, engellenemez bir coşkuyla,
Kısa ömürlü vecd ile, boşalıvermesi gibi
Bir sağanağın kara bir buluttan, Scaffell'in
Yamaçlarından aşağıya doğru akıp
Yitmek üzere. Ama kısa süre sonra
(İlham Perisi böyle istedi) daha yavaş
Bir dere koptu, gücü azalmadan
Aktı bir zaman, sonra yıllarca durdu;
Bir daha duyulmadı son bereketli zamana kadar.
Sevgili Dost! Yabancı topraklara gidiyor olmanın
Verdiği hüznü dağıtan o kendine güven
Yok artık; çok yavaş ilerliyor sana söz verdiğim iş.¹
Koca bir yaz dinlendim, kısmen bir tatil
İstediğimden ve kısmen harici sebeplerden.
Ama dün, gün batımından sonra
Ev içinde, loş bir ışık altında oturuyorken bile,
Bir nar bülbülleri korosunun yakınlarda
Bir yerden şakımasını duydum,
– Uzak ormanlardan Kış'ın gönderdiği

1 Wordsworth Coleridge'in yanında götürmesi için şiiri beş kitapta bitirebilmeyi umuyordu.

İlahiler, sanatsal ve ruha deva,
 Duyurmak için sert efendinin asık yüzlü
 Kuzey'den ayrılarak alışılmış yolculuğuna çıktığını.
 Bu somut duyurudan kaynaklanan mutluluk,
 Farkında olmadan, beni de etkiledi
 Ve kulak vererek, fısıltıyla dedim ki:
 "Evet, şen koristler, sizlerle ben el ele
 Vereceğiz ve birlikte şakıyacağız aldırmadan
 Uğultulu rüzgârlara." Ardından,
 Akşamın gölgeleri derinleşirken, yürüdüm
 Ve bir ateş böceği gördüm, henüz kurumamış
 Bir öbek çimenin koyu gölgesi altında,
 Işıl ısl, gür bir ormandan görülen
 Lambası gibi bir münzevinin. Burada sessizlik
 En azından eskiden sesin etkilediği kadar
 Etkiledi beni; yazın çocuğu, oyalanan,
 Işıyan, tek başına, ıssız tepelerdeki dilsiz böcek
 Bir görevle yollanmış gibiydi kapımda şakıyan
 Kış Korosuyla ve yıl boyunca şefkati
 Ve sevgiyi solumuştu.

Dün gecenin sıcak duyguları bu sabaha taşıtı,
 Ve gözde ormanım koyu dallarını
 Gün ışığında sallayıp, kuvvetli rüzgârı
 Görünür kılmak ister gibi, içimde kendininkilere
 Benzer çalkantılar uyandırıyor, ozanın uğraşına
 Dost bir ruh, ki şimdi canlanmış bir umutla
 Devam edeceğiz bu uğraşa, çekinmeden,
 Önümüzde uzanan daha uysal tartışmadan,
 Aktarılması gereken.

O geziden döndükten sonra hemen
 Sonsuza dek veda ettim cüppeli öğrencilerin
 Korunaklı sıralarına, salonuna ve bahçesine
 Ayak basmadım bir daha o ayrıcalıklı mekânın,
 Memnuniyetle kurdum göçebe çadırımı
 Toplumun çitsiz bölgelerine.

Fakat ne tür bir hayat yaşayacağım konusunda
 Kararsız olduğum ve arada çok az zamanım
 Kaldığını gördüğümden, ilk iş, döndüm Londra'ya,²
 Çok fazla umutlanmadan ve kölesi olmadan
 Kişisel hırsın; yeterince temkinli ve kararlı olsam da
 Uzaktım tehlikeli tutkulardan. Üç yıl geçip
 Gitmişti, kalbimde ve ruhumda ilk hissettiğimden beri
 Koca kasabanın varlığını ve adımlamıştım
 Sonsuz caddelerini, gelip geçen bir yolcu.
 Şimdi kalakalmıştım o insan kalabalığının
 Arasında, hazzın sürekli olarak dönendiği
 Ya da hayatın ve çalışmanın aynı şey olarak
 Algılandığı yerde, bir aylağın yerini dolduruyordum;
 Onu sahiplenecek bir evi olmasından epeyce hoşnut,
 (Yuva değilmiş ne yazar?) neşe içinde yaşıyordum
 Evden uzakta, kontrolsüz imgelemle kıpır kıpır
 Ve bütün ilgilerim dışarılarda.

Bir zamanlar göklerdeki saraylara,
 Romanslardaki cinler tarafından kurulmuş
 Bahçelere dair anlatılan; ya da gerçek Roma tarihinin
 Kahire, Babil, Persepolis tarihinin
 Ciddiyetiyle sunulan; ya da hacıların aktardığı
 Bilgiler üzerine kurulu Tatar bozkırlarında on
 Aylık bir yolculuğun sonundaki altın şehirleri konu alan
 Hikâyeler – sönük, çok sönük kalırdı,
 Sevgi dolu içtenliğimle kurduğum Londra düşlerinden –
 Esir ederdi beni neredeyse merak ve karanlık bir haz
 Duygusu içinde. Çocukluk imgelemimin yayı
 Beni normal sınırlarından öteye mi fırlattı
 Anlamak zor; ama oğlan grubumuzda biri vardı,
 Doğuştan topal, kader onu okuldan alıp
 Londra'ya götürmüştü; şanslı ve kıskanılan bir yolcu!
 Geri geldiğinde, kısa bir ayrılıktan sonra,
 Merakla inceledim yüzünü ve kişiliğini, doğrusu hayal

2 Azzamanı olmasının nedeni ailesinin onun kiliseye girmesini istemesi

Kırıklığına uğradım, bakışında, havasında
 Bir değişiklik bulamayınca o bölgeden getirilmiş,
 Bir Peri ülkesinden gibi. Çok sorguladım onu;
 Ve ağzından çıkan her kelime beklenmedik yanlış
 Cevaplarıyla dinleyicisinin sorularıyla alay eden
 Kafeste bir papağanınki kadar yavan geldi kulaklarıma.
 İmgelemim (bir çocuğun kalbinde korku kadar
 Sağlam yer etmiş olan diri Ruh)
 Harika şeyler yaratmıştı eğleneyim diye.
 Keşke şimdi hatırlayabilsem nasıl hayal ettiğimi
 Taçlı piskoposları, kürkler içindeki Lordları, Kralı,
 Kralın sarayını, ne son sırada, ne de daha az önemli
 Biri olarak, Tanrı onu korusun! Meşhur Lord Major'ı:
 Arkadaşsız ve düşünceli bir oğlan olarak
 Bir taşın üzerine oturmuş, çanların anlaşılabilir
 Müziğini dinleyen genç Whittington'da
 Bir vakitler bir amaç değişikliği meydana
 Getirene benzer hayaller,³
 Hepsinden önemlisi, bir düşünce
 Kurcalıyordu aklımı: Nasıl oluyor da insanlar,
 Daha kapı komşularıyla, hani deriz ya, birer yabancı gibi
 Yaşıyordu, öğrenmeden birbirlerinin isimlerini?

Eykelimelerin muhteşem gücü, istediğimiz
 Anlama bürünürler kolayca! Vauxhall ve Ranelagh!⁴
 Sonra yeşil ormanlarını duymuştum,
 Yıldızları sönük kılan lambalar kalabalığını,
 Sihirli havai fişeklerini, mükemmel hanımları,
 Görkemli kubbeler altında dans ederek süzülen,
 Ya da ruhların şarkılarını, cıvıl cıvıl, göklerde!
 Ne de daha az bir iştahla belenmişti İmgelemim
 Öteki sınıftan harikalar, kalıcı, gün ortası
 mucizeleriyle: Nehrin üzerindeki gurur verici köprü,
 Aziz Pavlus'un baş döndüren burçları ve

3 Whittington kilise çanlarının onu Londra'ya dönmeye çağırdığını düşünmüştü.

4 Londra'nın eğlencebahçeleri.

Fısıltılı Mahzeni; Westminster'in mezarları;⁵
 Guildhall'un Devleri, Bedlam ve kapılara⁶
 Oyulmuş deliler, ebediyen uzanmış; Heykeller –
 Atlı adam – çiçekli bahçeleri süsleyen
 Yıldızlı bir şaşaa içinde, geniş meydanlarda;
 Abide ve o Kule Salonu, İngiltere'nin efendilerinin⁷
 Atlarının üzerinde uzun bir sıra halinde dizilip
 Durdukları, – en küçük bir kıpırtının kralın giydiği
 Zırhta yansıdığı, muhteşem turnuva için
 Ya da ölüm kalım mücadelesi için savaş alanında,
 Bu cesur hayaller zamanı gelince ortadan kayboldu,
 Yerine başkalarını bırakarak: Şimdiyse
 Yaşayan sahneye bakıyordum; onu yakından
 İnceliyordum; çoğu zaman, şiddetli
 Hayal kırıklığıma rağmen, nazikçe boyun
 Eğmekten hoşnut, anlaşılmayla sahip
 Olduğun bir şeyin vergisini öder gibi.

Ayağa kalk, ey devasa karınca yuvası,
 Fazla meşgul bir dünyanın ovasında! Ak
 Önümden ey sonsuz insan ve nesneler nehri!
 Senin her günkü görüntün, çarpsın
 Her yaştan yabancıyı
 –Hayretle yüksek, hayranlıkla yüce–
 Renklerin, ışıklar ve biçimlerin hızlı dansı;
 Kulakları sağır edici gürültü; gelenler ve gidenler
 Yüz yüze, art arda yüzlerce baş döndürücü şey;
 Sıra sıra dükkân, harfler, yazılmış isimler,
 Tüccarın bütün unvanları başlar üzerinde:
 Orada evlerin ön cephesi, kapak sayfası gibi
 Dev harflerle süslü yukarıdan aşağıya,
 Kapıların üzerine yerleştirilmiş, koruyucu Azizler gibi;
 Burada, alegorik biçimler, kadın erkek,

5 Mezarınıçindeakustik etkisiyle ünlüdehliz.

6 Hecüc ve Mecüc'ün oyma figürleri. Bedlam: Meşhur Londra akıl hastanesi.

7 1666'daki Londrayangının başladığı noktadıkikilen taş abide.

Ya da heykelleri gerçek insanların, şövalyelerin,
Kralların, ya da amirallerin, Boyle, Shakespeare,
Newton, ya da zamanında meşhur olmuş
Bir şarlatan doktorun çekici başı.

Gürültü sürerken bu arada, sanki
Bir düşmandan kaçır gibi, aniden dönüp
Tenha bir köşeye sığınıyoruz, gürültülü rüzgârın
Ortasında korunaklı bir yer kadar sessiz!
Yavaşlayıp oradan, تنها arazilerden geçerek,
Ara sıra duyulan sesler ve gözümüze çarpan
Görüntüler içinden, yürüyoruz.
İşte bir acayıplikler gösterisi, etrafında
Çocuklar; bir başka caddede bir grup
Dans eden köpek; ya da sırtında yaşlı bir
Maymun çiftiyle bir deve; bir Savoyard
İlahi grubu; ya da tek başına, bir
İngiliz halk ozanı. Tabutlar kadar kasvetli
İç avlular, sonra, satıcı bir kadının çığlığıyla
(Ayrıca Londra'daki çığlıkların en tiz olanı)
Ürperen çirkin sokaklar sabırsız
Adımlarımıza dolaşabilir; bu labirentlerden
Geçirilerek, farkında olmadan,
Ayrıcalıklı ve bozulmamış bölgelere gelirsiniz,
Havadar mekânlarından çalışkan avukatların
Suları seyrettiği, yürüyüş yollarını ve yeşil
Bahçeleri.

Sonra tekrar kalabalık caddelerin içine,
Ta ki yavaş yavaş alçalan dalgayı takip ederek,
Daha geniş caddelerin kırlardan yolunu
Kaybetmiş esintileri getirdiği yarı تنها
Bir yere varana değin. Burada, sıra sıra türküler asılıdır
Penceresiz duvarlarda; dev boyutlu ilanlar,
Ta yukarıdan, insanın gözünün içine girerler,
Her renkte; koyu, daha da önemli olanlar

Az daha aşağıdadır; şu, en davetkâr başlıkla
 Sunulmuş olan, belki üstü kapalı bir çağrı.
 Yayalar için yapılmış, giderek genişleyen yolda
 Başını kaldırıp bize bakan hatları sert ve güçlü,
 Fazla çalışmaktan kızarmış bir yüz,
 Her yerde görülebilecek biri;
 Gezgin bir sakat, belden aşağısı kesik,
 Kolları üzerinde yürüyen. Denizci üniforması
 Giymiş bir başkası yatıyor boylu boyunca,
 Bir takım pürüzsüz taşlar üzerine düzgün
 Yazılmış harflerin yanı başında:
 Hemşire burada, güneşlenmeyi seven Bekâr,
 Aylak Asker ve Dadı, şehir dışına doğru
 Edebiyle yürüyen.

Şimdi eve doğru, koyulan kalabalıkta,
 Daha az göze çarpan tipler arasında,
 Dilenen Çöpçü elinde şapkasıyla;⁸
 Dikkatle kendine yol açarken,
 Kafası üzerindeki birtakım bibloları,⁹
 Düzelten İtalyan; kucağında bir sepet taşıyan
 Yahudi; heybetli ve ağır ağır ilerleyen Türk,
 Kolunun altında bir terlik balyasıyla!
 Yeter bu kadar; – büyük kalabalığı epey inceledim,
 Hem düşündüm bir yandan, aralarında
 Her ırktan insanı gördüm, mutlu oldum,
 Güneşin bahsettiği her renkten
 Farklı vücut yapılarını, farklı yüzleri:
 İsveçli, Rus; güleç yüzlü güneyden
 Fransız ve İspanyol; uzak Amerika'dan
 Avcı-Kızılderili; Faslı, Malayalı, Doğu Hint
 Adalarının halkı, Tatar, Çinli ve
 Beyaz muslin etekleriyle zenci kadınlar.

8 Yolların çok çamurlu olduğu ve hanımların uzun elbiseler giydikleri dönemlerde yolları temizleme işinde çalışan kimseler.

9 Muhtemelen Meryem Ana ve azizlerin bibloları.

Zamanım olduğunda, o sıra, her gün,
 Kapılar ardındaki görünüşleri izledim, – her cins
 Kuşu, hayvanı, dört bir yandan toplanıp getirilmiş
 Tuhaf bitkileri; sonra, gerçeğin mutlak mevcudiyetini
 Taklit eden o şekilleri; bir aynada gibi gösteren
 Denizleri, karaları, dünyanın nasıl bir yer olduğunu
 Ve üzerindeki. Burada en incelmış yöntemlerle
 En saf amaçlara hizmet eden en karmaşık sanattan
 Bahsetmiyorum, taklitleri kastediyorum,
 İnsanoğlunun zayıflıklarını ve sezgilerini
 Açıkça itiraf ederek hevesle yapılan.¹⁰
 İster ressam tüm ufku resmetmekten
 Daha aşağısına razı olmayan tutkulu becerisiyle
 Etkili biçimde, melekler ya da ısmarlanmış
 Periler gibi, bizi yüksek bir kuleye çivilesin,
 Ya da denizde bir gemiye, aşağıda, yukarıda,
 Arkada ve önde uzayıp giden canlı bir dünya
 Ya da canlı gibi duran bir taklitle;
 İster daha mekanik sanatçı hassas oranlarda
 Minyatür bir modelini yapsın ahşap ya da kilden,
 Renklerin karışımından da destek alarak,
 Meşhur yerlerin ya da nesnelerin, –
 Aziz Petrus Kilisesi'ni ya da daha büyük bir hırsla,
 Mikroskobik boyutta, Roma'nın kendisini;
 Ya da, şansımıza kırlardan özel bir köşeyi, –
 Tivoli Şelalerini ve o uçurumun ta tepesinde
 Ufalanmış Sibyl Tapınağını! her bir ağacı,
 Evi, ya da kulübeyi, arazi boyunca kayaların
 Arasına saklanmış; otları, taşları, küçük çizikleri,
 Oraya giden bir yolcunun görebileceği her şeyi.

Ve bu sessiz ve hareketsiz sergilere,
 Daha geniş açılı olanları, yaşayan insanların,
 Müziğin, değişen pantomim gösterilerinin,

10 18. yüzyılın sonuna doğru moda olan manzara resimleri gibi temsiller. Karmaşık sanat:
 Yaratılış

Çekiciliğini artırdığı diğerlerini de ekleyelim.
 İsmi anmaya çekinmeli miyim? Seviye
 Olarak bunların en alt sırada ve en
 Mütevazı, fakat kendine has güzelliklerle süslü
 Olanı, yarı taşralı Sadler's Well idi. O vakitler¹¹
 Hoşgörüsüz olsam da, kendileri mutlu olmadıkça
 Gençlerin gösterdikleri tepki gibi, burada
 Çok kere alıp yerimi, izledim (kızarak belki
 Ama kat kat telafisiyle) devleri, cüceleri,
 Palyaçoları, sihirbazları, akrobatları, pantomimcileri,
 Kalabalığın gürültüsü içinde sergiledikleri hünerlerini.
 Ne de kaba Tabiatın cahil kafalarda işleyişini görmek
 Bayağı bir zevkti; inancın kanunlarını ve
 İlerleyişini görmek; bu yolda inatçı da olsak,¹²
 Ne hevesle yol alırız orada ve ne kadar uzağa gideriz!
 Mesela sahnede Dev-öldüren kahraman Jack i görmek:
 Hey! Giyinir karanlığı; yürür sahneye
 Ve yaratır mucizelerini, ölümlü gözlerden gizli,
 'Aydın boş mağarasında yaptığı gibi'
 Koyu yanığı! Nasıl meydana getirilir?
 Sırtındaki giysi ölüm kadar siyah,
 Göğsünde alev alev "Görünmez" kelimesi.

Buradaydı ayrıca "Zamanın biçimleri ve izleri"

Kaba, cesur, sanatın genç döneminde Yunan
 Komedyasının sergilediği gibi; yaşayan insanların
 Dramaları ve hâlâ sıcak, canlı olanı biteni
 Yakın geçmişin; bir deniz savaşı, gemi kazası,
 Ya da kulaktan kulağa değişmiş ve büyümüş
 Ünlener, son günlerde cesur kardeşliğin
 Sergilediği gibi, o hafif mekân için fazla ciddi
 Bir konu – Yani, ey uzaklardaki Dost! kendi

11 Sadler's Wells şehirden uzak olması nedeniyle tiyatrolara uygulanan kısıtlama ve kontrollerden muaf tı.

12 Süreçler: Sonradan Coleridge'in "inanmazlığın askıya alınması" şeklinde ifade edeceği sanatsal yanılısama.

Toprağımızdan alınmış bir hikâye,
 –Buttermere’li Kız,– Ve nasıl, erdemli bir eşe
 Sadakatsizlik yaparak, ahlaksız adam, gelip kur yapmış
 Dağların saf kızına, onunla evlenmiş aşk ve evlilik
 Bağıyla açık açık alay eder gibi.
 Bu sözler sana, dünya o kızın adıyla
 Çalkalanmadan evvel, onu handa hizmet ederken
 İlk gördüğümüz zamanı hatırlatmalı,
 İkimiz de etkilenmiştik yanımıza yaklaştığında,
 Ya da geri çekildiğinde, onun mütevazı bakışından,
 Eşsiz zarafetteki tavırlarından.
 O zamandan beri ilgiyle izledik onu, –
 Nezaketini gözledik, haklı düşüncelerini, hassas
 Utangaçlığını, sabrını ve övgülerle bozulmamış
 – Herkesin ilgisiyle içten içe acı çeken
 Uysal bir ruhun üstüne düşen düşmanca bir ışıık –
 Mütevazılığını aklının.

Anılara bu övgüden sonra konuma dönüyordum ki
 İç içe geçmiş birçok farklı biçimde
 –Yürümemiz gereken yolda karşılaştığım biçimler–
 Senin resmin belirdi yine, Buttermere’li Kız!
 Doğduğu ve büyüdüğü topraklarda huzur
 İçinde yaşıyor; kirlerden uzak, sükûnet
 İçinde yaşıyor, endişesiz: Dağ kilisesinin
 Yanında, toprakta uyuyor taze bebeği,
 Buraya korunaksız bir yerden getirilmiş
 Bir kuzu kadar korkusuz, küçük bir kayaya
 Benzer öbek altında dinleniyor fırtınalar kudururken.
 Mutlular ikisi de – Anne ve çocuk!–
 Bu duygular kendi içinde önemsiz,
 Ancak nadiren öyle görünüyor gençliğimizin
 Saf anlarını düşündüğümde, henüz öğrenmemişken
 Alışıp hafifsemeyi dünyadaki suçları ve üzüntüleri.
 Bu basit günler şimdi konum;
 Ve akılda kalan görünümlerden en öne çıkanının
 Merkezinde bir Oğlan oturuyor,

Anlaşılır konuşmayı becereli daha altı ay olmuş
 Hareketli bir oğlan; – bir annenin boynuna sarılmış
 Çocukların en güzeli, ya da babanın gururla seyrettiği.
 Yanında da annesi, uzun boyu, iri kara gözleriyle
 Dikkati çeken, yavrusunun yanında dikiliyor;
 Ama yanaklarında sahte renkler, yakınlarındaki
 Her eşyanın üstüne cömertçe serpiştirilmiş
 Sahne parıltılarıyla son derece uyumlu. Oğlan
 Tüm onu seyredenlerin gururu ve mutluluğu
 Olagelmiş nereye gitseler; ama bu
 Onun bir yabancı olduğunu düşündürüyor
 Bulutlardan yere serpilmiş.
 Bir bebekte olması gerektiğinden daha fazla
 Bir canlılık elinde kolunda, yanakları yaz gülü,
 Taze açmış – esintili dağ eteklerinde ya da
 Korunaklı bir vadide Tabiatın armağanlarından
 Nasibini olanca almış bir çocuk, bir kulübede.
 Tahta bir zemin üzerine oturtulmuş,
 Geniş tiyatrodaki minik sahnesi,
 Etrafına birtakım içecekler konmuş,
 Ve yine etrafını sarmış tesadüfen orada
 Bulunan seyirciler, çoğu çapkın erkekler
 Ve ahlaksız kadınlar, içkiler ısmarlanan, okşanan;
 Yiyor içiyor, meyvelerle, bardaklarla oynuyor,
 Yeminler kahkahalar ve açık saçık konuşmalar
 Uçuşuyor dört yanında, yağmurdan sonra
 Yarışan kuşların şarkıları gibi. Anne
 Hafızada solup gidiyor şimdi, ama görüyorum
 Sevimli oğlanı o zaman gördüğüm gibi,
 Zavallı ve yapmacık neşe içinde olanlar arasında,
 Ateşin üzerinden saçında bir tek tel alazlanmadan
 Yürüyüp geçen biri gibi görüyorum onu.
 Kara ve gazez dolu suçlamalar üstüne mırıldanılan
 Afsunlar, büyüler son verdi, bazılarının inandığı gibi,
 Büyümelerin en narinine.
 Ah – ne bambaşka bir ruhla dua ederdim

Bu güzel çocuk, Tabiat sevgisinin özel
 Önceliğiyle daima kalsın diye çocukluğunda!
 Ama evrensel yüküyle yuvarlanıp gitti dalga,
 Ve bu pırıltılı masum, Mary! isimsiz bebeğinin,
 Dağ kilisesinin yanında, huzurla uyuduğu yere,
 Kıskançlık içinde bakacağı zamana kadar yaşayabilirdi.

Dört çabuk yıl ancak geçmişti ki
 Yeşil tepelerimizden güneye doğru giderken
 Hayatımda ilk kez, bir kadının lanet
 Okuduğunu duydum –
 Kadını olduğu gibi gördüm, utanç verici
 Bir duruma, kötülüğün insafına terk edilmiş halde;
 Titredim çünkü birdenbire bir engel konmuştu sanki,
 İnsanı insanlıktan ayıran, insan ırkını ikiye bölen,
 Aynı dış görünüşü korurken hâlâ. Bu sahne
 Endişeye saldı aklımı ve yoğun düşüncelere.
 Sonraki yıllar bu görüntüye daha yumuşak
 Bir hüznün kattı, saf, kederi paylaşma duyguları,
 Birey için ve onun ruh güzelliğinin yitişi için
 Duyulan üzüntü; daha ileri gitmedim,
 İstemedim de o zaman; doğrusu,
 Hüznüm orada durdurdu beni.

Fakat şimdi biraz sakinleşmeliyim, tartışmamıza
 Devam etmek için. Yeterince konuşup belirttik
 Yalnızca eğlencenin arandığı yerde gözlenen
 Gerçek hayattaki sıradan olayların
 Nasıl ağır bastığını, ya da
 Kovduğunu planlanmış olaylarını ve ölçülü
 Biçili tutkularını sahnenin,
 Gücünün doruğunda Siddons¹³ oynuyor olsa bile.
 Yine de tiyatro en büyük zevkimdi;
 O yaldızlar, şamdanlar, boyalı duvarlar,
 Ve bütün sıradan dekoru sahnenin,

13 (1755-1831) Dönemin en ünlü aktrisi.

Ölü değildiler, zevk dalgası çekilmişken,
 Fakat hemen dönmek üzere yine
 Sahnenin sürekli değişen figürleriyle,
 Ciddi ya da neşeli: İster güzel bir hanım
 Tüm ışıltısıyla yürüyor olsun balta girmemiş
 Bir ormanın derinlerinde, bulutları yaran ay gibi;
 İster gelişi borularla duyurulan kral görünsün
 Bütün görkemiyle, etrafında bir dolu avanesi,
 Bayrakları, sayısız muhafız;
 Ya da Esir götürülüyor olsun otlar arasından,
 İnce kelepçelerini şingirdatarak; ya da hoplayıp
 Zıplayan, havayı tırmalayan bir kız,
 Ya da mırıldanan bir adam,
 Korkuluk gibi bir ihtiyar, kötürümlüğün
 İğreti tutturulmuş paçavraları içinde yürüsün
 Topallayarak, elinde bastonuyla vurarak ara sıra,
 Sert tahtalara, onca yılın yükü altındaki birinin
 Yerini belli eden sesler çıkarmalarını sağlayarak.
 Ama şuna ne demeli! Kahkaha, gülüş,
 Surat buruşturma birbiri ardına gelen oyuncu
 Numaraları, hepsi kabul edildi, en önemsizleri bile,
 Tarifsiz bir hoşnutlukla. Gece boyu gösteri ve
 Her kıyı köşeyi ne büyük bir hevesle
 Ve müthiş bağrış çağrışılarıyla dolduran,
 Yoğun izleyici kalabalığı arasında,
 Akıl bir bu yana dönüyordu, bir o yana!
 – Oyunbaz ve dikkatli, tetikte, oynayan bir kedi
 Eniği gibi, rüzgârlar dönenirken etrafında,
 Saman çöpleri ve hışırtılı yapraklarla.
 Büyüleyen ve tatlı çağ!
 Neredeyse romantik, araya giren yılların
 Ne kadar kısa, arasından bakınca! Çünkü o zaman
 Elbet azımsanmayacak bir ilerleme yapılmışsa da
 Kutsal ve yüce düşünce konusunda,
 Masum, çocuksu bir yenilik pırıltısı
 Devam edip geldi bu gibi manzaralar karşısında;

Eski zamanlardan devralınan eğlence.
 Bir kasaba tiyatrosunda – o gurur verici kullanım
 İçin kaba bir ahırdan bozma, şansına, bir de
 Bir yaz akşamı duvardaki çatlaktan beklenmedik
 Şekilde bir gün ışığı sızıyorsa, yalnızca
 Nerede olduğunu düşünmek bile çok daha
 Mutlu ederdi beni düşünmekten bir aşk
 Hikâyesinde göz kamaştıran gün ışığı altında
 Bakılmaması gereken işleriyle meşgul
 Cinlerle dolu bir mağaraya
 Çıkmasından yolumun.

Şu anda bizi alıkoyan mesele yeterince yüce
 Ya da iddialı görünmeyebilir çoklarına,
 Ama küçümsemeyeceklerdir içlerine bakıp
 Gözleyenler hayatın tükenmeye mahkûm
 Saatlerini birbirine bağlayan bağları;
 Ve hafıza ile düşünceyi var edip
 Ayakta tutan sahne dekorlarını.
 En azından daha mağrur
 Bir yüz taşıyan daha yüce konular
 Selamlıyor bizi; ama bunları düşününce, eriyip
 Gittiğini hissediyorum içimdeki hayal gücünün;
 Hatta uyudu, trajik acılar kalbimi
 Fazlasıyla ezerken bile; iç çekişlerim
 Ve göz yaşlarım arasında uyudu ,
 Gençliğin gebe mevsiminde bile.
 Çünkü en büyük tutkularla dolup taşsam da
 Ve sahnedeki tüm değişiklikleri hemen kabullensem,
 Fırtına beynin varoşlarının ötesine geçemiyordu;
 Şu zamanlar hariç: davranışları ve yüzleri
 Temsil eden gerçekler, ozanın dünyasında uyumla
 Dolaşan ruhların yeniden vücut bulmuş halleri,
 İdeal görkemlerine ulaştıklarında,
 Ya da tezatların gücünün çağrısıyla
 Fark etmeye zorladığında beni, tek bir bakışla sanki ,

Biçim verdiğim ve vermediğim, gördüğüm
 Ve görmediğim şeyleri,
 Kudretli Shakespeare'in sayfalarını kapatıp
 Düşünmeye daldığım zamanlar yalnız başıma.¹⁴

Bu sözde eğlenceleri bırakıp, daha ciddi,
 Ama en azından gençlerin gözünde,
 Onlara adlarının tersine
 Başka şeylere geçelim;
 Avukatların mahkemedeki laf kalabalıklarına,
 Kürklü hakimlerin önünde,
 Ya da o senatörlerin, o dilbazların, hayranlık
 Ve kıskançlık uyandırarak gösterilerini
 Sergiledikleri o büyük sahne. Ah! çarpan yürek,
 Ayağa kalktığında en gözde olanlarından biri,
 Adına çocukluktan beri aşına olduğumuz, sık sık
 Kulağa çalınan, Redfordlar, Glosterlar, Salisburyeler
 Gibi eskilerden, beşinci Harry'nin sözünü ettiği.
 Susun! Şşşş! Bu boş konuşan biri değil, kısa erimli
 Bir zekâ değil, bir dakikalık ıkına sıkıla kekelemek değil,
 Hayır! Hatip, genç Aurora gibi arabasına koştu saatleri:¹⁵
 Üç kat hoş geldiniz Efendim! Böyle bir ihtişamla
 Tutuşan bir yola bakmaktan nasıl yorulabilir sabır!
 Herkes büyülenir, hayrete düşer,
 O bir romans kahramanı gibi üfleyip gitmektedir
 Hiç susmayan borusunu;
 Kelimeler kelimeleri izler, fikirler fikirleri,
 Ne hafıza, ne mantık! ta ki aşkın, insanüstü
 Ezgisi tekdüze olana kadar genç birinin kulağında dahi.

14 Paradoksal olarak asıl yüce duygusu tiyatro sahnesinde sergilenenlerin aslında bir oyunun parçası oldukları bilindiğinde uyanıyor.

15 Şafak tanrıçası Aurora denizin üzerinden arabasıyla görünür.

Burke¹⁶'ün dehası!

Böbürlenlen rehberlerine güvenlerini yitirmeye başlamış,
 Zeki ve şaşırılmış adamların, daha bilge olmak isteyen¹⁷
 Bilgelerin (kendilerinden geçerek) şimdi suskun,
 Şimdi soğuk mezarında sonsuza kadar suskun,
 Belagatli dilinden neler kaptığını anlatmakta
 Aldatıcı harikalar yüzünden baştan çıktığı için
 Yavaş kalan bu kalemi bağışla.
 Gözümün önünde şimdi, – yaşlı ama diri
 O yaşında – geyik boynuzu gibi dalları,
 Korudaki genç kardeşlerini daha da hayran bırakarak,
 Alnından fışkıran bir meşe ağacı gibi
 Dimdik duruyor. Ama kimileri – o uyarır,
 İtham eder, saldırırken saçmalığın daniskası
 Soyut haklar üzerine inşa edilmiş bütün sistemlere;
 Zamanın kutsadığı Kurumları ve Kanunları
 Savunurken o, Geleneğin değerli kıldıgı¹⁸
 Sosyal bağların hayati önemini vurgulayıp
 Şiddetle küçümseyerek havaya uçururken
 Türedi Teoriyi ve insanın içine doğduğu
 Doğal sözleşmenin üzerinde ısrar ederken –¹⁹
 Kimileri –kısaca diyelim sapkın bir grup–
 Mırıldanıyor (Gerçeğe karşı nefret vardır
 Gerçek sevgisinin olmadığı yerde)
 Korkuyla tiremesi gibi rüzgârların
 Aelion mağarasında efendilerinin zinciri
 Yaktıkça canlarını. Zamanın karnı şişkindi²⁰
 Uğursuz değişimlerle, gece çöktü mü şiddetli
 Mücadeleleri kıskırtan ve kara tutku bulutlarını
 Havalandıran; ama unutulmaz anlar giriyordu araya,
 Bilgelik, Jove'un kafasından doğan tanrıça gibi,

16 Edmund Burke devrimin amansız bir eleştiricisiydi.

17 Wordsworth'ün de dahil olduğu şaşkınlar grubu. Ama başlarda Wordsworth'ün devrimci inancı tamdı.

18 Wordsworth topluma olan inancı nedeniyle Burke'ün bu yönüne daima ilgi duymuştu.

19 Krala ya da geçmişte yapılan anayasaya bağlılık.

20 Rüzgârların tanrısı Aelous onları bir mağarada zincirli tutuyordu.

Göz kamaştırıcı kelimelerle donanmış olarak görüldüğünde²¹
 Şaşırtarak Synod'u. Mümkün mü, bir genç, üstelik
 Eski hikâyeleri okumuş biri, göğsü klasik belagatle
 Kabaran biri, oturup bakabilir, dinleyebilir mi
 Minnettar olmadan ya da ilham almadan?
 Vaaz kürsüsünden yapılan konuşmalar da
 Boşa gidiyor değildi. Hissedilmiyor değildi oradan
 Yapılan uyarılar, hafife de alınmıyordu
 Oradan seslenen, ruhu kurcalama gücüne sahip
 Dillerin ifade ettiği korkunç gerçekler;
 Fakat gereksiz gösteriş ağır basıyordu çok kere,
 Uzun tiradlar dökülüyordu, ne kadar da yersizcel!
 Sevimli bir oğlan görüyordum, iki saat süren
 Makyajdan çıkıp gelmiş, kürsüsüne
 Tırmanıyor, meleksi bakışları yukarıda,
 Ve etkileyici alçak bir tonla başlayan sesini
 Bir menuetin sayısız labirentlerinde dolaştırıyor;
 Ve zaman zaman pek zarif bir çukur
 Şeklini veriyor ağzına, saklanan bir göz,
 Minicik, neredeyse görünmez, sonra yeniden açıyor,
 Aşkın bir sevinç yayarak oradan, kusursuz.
 Bu sırada Evangelistler, İşaya, Eyüp,
 Musa, ve geçenlerde Habil'in Ölümünü
 Kaleme alan kişi, Shakespeare ve dehası
 Kasvetli bir konunun üzerine, ilham veren
 Yıldızlar kadar kalın bir düşler tabakası
 Serpiştiren ozan ve Ossian (Kuşkun olmasın,
 Çıplak bir gerçektir bu) çağrılıp geliyorlar
 Bol dereli Morven'den – ve her biri
 Tek tek sırası geldikçe, süsler, çiçekler
 Doluyorlar, tutsak aldığı sürüsünü yönetip
 Yönlendirmesinde tüm ovaların gururu
 Bu çobana yardım eden hitabet esasına.²²

21 Aklı temsil eden Athena Zeus'un kafasından tamamen silahla donanmış olarak doğar.
 Synod: Meclis

22 Hitabet başkalarının yazılarından derlenmiş çiçeklerle süslü çobanın değneği olarak sunuluyor.

Sadece önemli birkaç işarete bakıyor,
 Binlercesini bir kenara bırakıyorum, salonda,
 Avluda, tiyatrodaki, dini toplantıda, dükkânda,
 Halka açık ya da özel odada, parkta, caddede,
 Her biri kendi kaidesi üzerinde sevgiyle yetiştirilmiş
 Hayranlık duyulmayı bekleyen binlerceyi. Aptallık,
 Kötülük, davranışlarda, yüz ifadesinde,
 Elbiselerde aşırılık ve bütün o tuhaf olma çabası,
 Kulaklar için yalanlar, yalanlar her duyu için –
 Bunların ve girdikleri her şeklin bir sonu yok.
 Fark edilmeye aday bu şeyler, oldukları yerde
 Bulunmaktan ne kadar hoşnutsalar da,
 Onların peşinden koşmadım, ne de pek değer verdim,
 Kendi kendime gizlice övünmedim de onları çabuk
 Meraklı bir gözle okudum diye; fakat sıradan şeyler
 Olarak baktım hepsine, bugün, yarın hep
 Olacak şeyler gibi, acil olmayan bir iş için
 Yola çıkan biri nasıl bakarsa sahildeki kumlarda
 Yayılan deniz kabuklarına ya da papatyalara
 Haziran çayırılarını saran.

Fakat budalalık ve deliliğin tören geçişi
 En rahat ettikleri yer sevgili mekânları, olsa da burası,
 Serpilmişlerdir her yere,
 Yabancıları değil, fakültelerin
 En yontulmamış acemisinin bile.
 Bense daha çok o şahsi görünümünü not etmeyi
 Ve hatırlamayı seçtim cesaretin, dürüstlüğü
 Ya da gerçeğin ya da şefkatin, aykırılıkları nedeniyle
 Daha etkileyici görünen.
 Bir tanesini seçiyorum; bir Baba
 –O kutsal adı taşıdığından!–
 Onu açık bir meydana, geniş çimenliği çevreleyen
 Demir parmaklıkların gömülü olduğu alçak duvarın
 Bir köşe taşının üzerinde otururken gördüm;
 Orada hiç konuşmadan oturuyordu bu yalnız adam,

Dizlerinde hasta bir bebekle,
 Güneşe ve temiz havaya çıkarmak istemiş olmalıydı.
 Gelip geçenlerin ve benim bakışlarımıza hiç aldırış
 Etmiyordu; ama adaleli kollarında (Usta, kollarını
 Dirseklerine kadar sıvamıştı ve çalışma saatlerinden
 Çalınmıştı bu dakika) tutuyordu çocuğu
 Ve kapanarak üzerine hem güneşten,
 Hem aramaya çıktığı açık havadan
 Sakınır gibi, bakıyordu zavallı bebeğe
 İfade edilemez bir sevgiyle.

Dağın başındaki kara fırtınanın belirgin kılması gibi
 Vadideki güneş ışınını,
 Aynı şekilde mayalanan o insan kitlesi
 Ciddi bir arka plan ya da rölyef olarak hizmet eder
 Şekilleri ya da nesneleri ön plana çıkarmaya,
 Duygular ve düşünce açısından
 İçlerindeki canlılık ya da güçten
 Çoğunu alırlar oradan. Az mı karıştım
 Kalabalıklar içine ve dedim kendi kendime
 "Yanımdan geçen herkesin yüzü bir sır!"
 Böyle baktım, ne de usandım bakmaktan,
 Ne, nereye, ne zaman, nasıl düşünmenin
 Baskısı altında, ta ki gözlerimin önünde
 Şekiller ikincil görünümüler halini alana kadar,
 Hareketsiz dağların başı üzerinde ya da
 Rüyalarda kayıp giderken görülenler gibi;
 Ve bir keresinde, epey yol almışken böyle bir
 Ruh halinde, bildik yolun çok ötesine
 Geçerek kaybolduğumda değişken
 Manzaranın içinde, birdenbire çarpıldım
 (Pek de ender rastlanmayan bir şey)
 Duvara sırtını vermiş, yüzü havaya bakan
 Kör bir dilenci görünce;
 Hikâyesini anlatan bir kâğıt asılıydı göğsünde,
 Nereden geldiğini ve kim olduğunu.

Haşmetli sular gibi başımı döndürdü bu görünüm,
 Bu etiket tipik bir örneği gibi geldi
 Kendimizi ya da evreni bilme sınırlarımızın;
 Ve o kısırtısız duran adamın şekline,
 O sabit yüzüne ve görmeyen gözlerine
 Sanki bir başka dünyadan sürgünmüş gibi baktım.

Harici şeylerin kaynağından beslense de,
 Bunun gibi yapıları ruh esasen kendisi için
 İnşa eder; farklı manzaralar vardır,
 Eksiksiz, küçük bir iç yardımla vücudu ele geçirir,
 – Geceyle gelen huzur, tabiatın içsel dinlenme
 Anlarının derin ağırbaşlılığı,
 İnsanoğlunun büyük gelgit hareketi durduğunda;
 Yarının işleri, doğmamışın, gitmiş,
 Mezarda gibi kilitli olanın; yerlerin ve göklerin
 İç içe sükunu, ay ışığı ve yıldızlar ve boş caddeler
 Ve çöllerdeki gibi o seyrek sesler; kış akşamları
 Geç saatlerde hayırsız yağmurlar şakır şakır
 Yağarken, insanlar ortalıktayken daha,
 Mutsuz bir kadının sesinden cılız bir selamlama²³
 Duyardık ara sıra, geçerken; kimse bakmaz,
 Hiçbir şeye kulak verilmezken. Ama bunlar, korkarım,
 Hatalı sınıflandırılıyor; olanlar, olmayanlar aklın
 Tepkisine göre, ya da kalbin yavaş ya da anında
 Hissetmesine göre onları. Şehrin yarısının
 Tek bir tutku, intikam, öfke, korkuyla dolup
 Çatlamak üzere olduğu zamanlara ne dersin, peki?
 İnfazlara, alevler içindeki bir caddeye,
 Kalabalıklara, isyanlara ya da kutlamalara?
 Bu manzaralardan biri mesela, – o eski panayır,
 Geçmişte insanların şehit edildiği yerde kurulan ve
 Aziz Bartolomeus'un adını taşıyan; burada²⁴

²³ Bir fahişe.

²⁴ Aziz Bartolomeus festivali, Wordsworth tarafından anarşinin sembolü olarak görülüyor.

Elimize eksiksiz olarak ulaşan bir eser görürüz,²⁵
 Dünyada bunu yapabilecek bir manzara varsa,
 İnsanoğlunun bütün yaratıcı güçlerini gölgede bırakan!
 İlham Perisinin yardımını isteyeceğiz bir kez,
 O bizi ağırlayıp taşıyacak kanatlarıyla kalabalığın
 Tehlikesi ve itiş kakışı üzerinden bir göstericinin
 Sahnesine. Gözler ve kulaklar için nasıl bir şok! ²⁶
 Nasıl bir kargaşa ve gürültü, barbarca ve cehennemî!
 –Bir hayalet, rengi, hareketleri, şekli, görünümü,
 Sesi iğrenç! Aşağıda, açık alan, geniş arazinin
 Her bir köşesinde parıltılar, başlar kıpır kıpır;
 Orta bölgede, yukarıda tıklım tıklım
 Dimdik bakan resimler, duvar kâğıtları,
 Mucizelerin dilsiz ilanları;
 Sırıklarından sallanan geveze maymunlar,
 Atlıklarındalarında dönenen çocuklar;
 Boyunlarını uzatıp gözlerini patlatarak birbirleriyle sesi
 Çatlayana dek yarışan çığırkanlar, gelgelciler,
 Palyaçoya karşı palyaço, surat buruşturanlar,
 Debelenen, çığlık atanlar, laterna çeviren, keman çalan,
 Tuzluk şakırdatan, çaydanlığı davul yapan mı istersin
 Trompette yanaklarını şişiren mi;
 Zilli tefiyle gümüş tasmalı zenci, biniciler, akrobatlar,
 Kadınlar, kızlar, oğlanlar,
 Mavi pantolonlu, pembe yelekli, upuzun sorguçu. –
 Bütün taşınabilir harikalar dört köşe yedi bucaktan-
 Albinolar, boyalı Kızılderililer, Cüceler.
 Bilge At ve Okumuş Domuz, Taş Yiyici, Ateş Yutucu –
 Devler, karnından konuşanlar, Görünmez Kız,
 Konuşan ve patlak gözlerini oynatan büst,
 Balmumundan heykeller, mekanik işler, ²⁷
 Bütün harika icatları günümüz Merlin'lerinin,
 Vahşi hayvanlar, Kukla gösterileri,

25 Hayal gücünün birşey eklemesi gerekmiyor.

26 Şimdi yukarıdan, geniş bir Londra manzarası sunacak.

27 Madam Tussaud'nun mumdan heykelleri.

Ne kadar alışılmadık, akla gelmez, sapkın şey varsa,
 Tüm Hilkat Garibeleri, insanoğlunun
 Prometevari düşünceleri, uyuzluğu, deliliği
 Ve üstün marifetleri hepsi karışıp bir
 Ucubeler Meclisi oluşturmuş.
 Çadırlar ve kabinler bu arada, sanki her şey kocaman
 Bir değirmenmiş gibi, kusuyorlar, her yandan
 Doluştukça içine adamlar, kadınlar,
 Üç yaşında çocuklar, bebeler kucakta.

. Ey boş karmaşa!

Hiçbir yasası, hiçbir amacı ve sonu
 Olmayan farklılıklarla eritilip tek bir kimliğe
 İndirgenen bir ıvır zıvır girdabı içinde yaşayan
 Binlerce binlerce oğlu için heybetli şehrin gerçek simgesi. –
 En yüce akılların bile kölelik ettiği zulüm,
 En güçlülerin bile kurtulamadığı!
 Fakat gözü yorsa da, baş edilemez doğasıyla, resim,
 Yılmadan bakan bir kişi için söz konusu değil bu,
 En küçük şeylerde bile en yüce olanı sezebilen,
 Parçaları parça olarak görebilen ama bütünlüğü
 Gözden yitirmeyen biri için.
 Bütün birikimler arasında bu, öncelikle çeşitli
 Ve çok farklı alanlarda bir eğitim ister,
 Çok büyük neşeyle geçtim bu yoldan da.
 Dikkat fışkırır, kavrayış ve hatırlama çağıldar,
 Her yerde Tanrı'nın işleriyle erken vakitte
 Temasa geçmekten; özellikle sadelik ve gücün
 En belirgin olarak görüldüğü yerlerde.
 Ölümsüz ırmakların ve ormanların,
 Sonsuz mesafelere uzanırken, nasıl heyecan
 Verdiğini düşün gezgin Kızılderili'ye, çöl kumlarında:
 Nasıl bir görkem hissettirir kendini, nasıl zengin
 Bir güzellik gösterisi alır güneş yanığı
 Arabın gözünü: Ve deniz nasıl
 Oradan oraya sürer akıntılarını;

İnanılmaz büyüklüğe ulaştırır canlı sürülerini;
Yayılır ve yüzlerce bulut havalandırır – aynı şekilde
Güçleri ve görünümleri biçimlendirir insanoğlu için,
Yerleşik kurallarla, ruhun görüş ve arzularını,
Onlara asalet kazandırır. Eski tepelerin ölümsüz
Biçimlerinin de benzer bir gücü vardır;
Onların çehresinin değişken dilleri de
Az dürtükleyip uyandırmaz aklı
Ve ne kadar kalabalık olurlarsa olsun
Yardım eder düşüncelerin bir düzen ve ilişki
İçinde akmasına. Bunu – Gerçek mütevazılık
Konusunda haklı herhangi bir sınırlamayı
İhlal etmeden, şimdiye dek olduğu gibi
Serbestçe konuşursam, – bunu hissettim,
Londra'nın geniş coğrafyasında.
Tabiatın Ruhu üzerimdeydi orada;
Güzelliğin ve kalıcı hayatın ruhu ilhamını bağışladı,
Cılız dizeler ve renkler arasında, kendi kendini yok eden
Gelip geçici şeylerin akını arasında,
Huzuru ve soylu kılan Uyumu bağışladı.

SEKİZİNCİ KİTAP

Retrospekt – Tabiat Sevgisinin İnsan Sevgisine Götürmesi

Ne sesleri bunlar Hellvellyn

Tırmanarak hava katmanlarını,

Ta doruğuna ulaşan,

Sesleri daha duyulur kılan bir gücü mü var mesafenin?

Ne kalabalığı bu, kaplamışlar ilerideki merayı

Ya da dağılmışlar oraya buraya?

Kalabalık görünmesi normal sana, yalnız tepe!

Aslında küçük bir insan topluluğu, çobanlar,

Ekip biçenler, – erkenden bir araya gelmişler,

Kadınlar, çocuklarıyla.

Yer yer de bir yabancının yüzü.

Bir kır panayırındayız, – bir festival,

Bazen o yanda, bazen bu yanda,

Tüm vadilerinde kendi sessiz istirahati

İçinde, gördüğü gibi her yıl Helvellyn'in,¹

Tabii, gözde mola yerlerinden okyanusa doğru

Taşındıysa bulutlar, ya da sis dağılıp

Açıysa başının örtüsünü.

Bu ücra vadide yaşayan herkes için neşe

Dolu bir gün, memnuniyetle karşıladıkları:

Öğlen sıcaklığı basmadan ahırdan ya da kırlardan

Alınıp getirilir sığırlar, koyunlar ağıllara çekilir,

1 Grasmere festivali Bartolomeus festivaline paralel olarak sunuluyor.

Pazarlık başlar. Yeni sahibinin sesiyle huzursuzca
 Başını eğer düve; sürüler yüksek sesle meler.
 Çardak ne gezer? Orada burada bir iki
 Tabure; topal bir adam ya da bir kör,
 Biri dilenmeye gelmiş, müzik çalmaya biri;
 Şu yanda ise her yılki gibi
 Ta uzaklardan yine vaktinde gelmiş
 Yaşlı bir kadın, kolunda bir çerçi sepeti,
 İçinde kitaplar, resimler, taraklar,
 Oradaysa ezber okuyan biri,²
 Kuklalarının iplerini çekiştirip duruyor;
 Ve birkaç yılda bir görünen daha kibirli
 Bir yolcu, bir çığırtkan hekim, ya da hazinelerini³
 Kapalı bir arabanın içinde muhafaza eden biri.
 Ama içlerinde en şeker, bu civardan tatlı mı tatlı
 Bir kız, ekmek peşinde, onu görür de kim
 Almaz ki sattıklarını? Babasının bahçesinden
 Getirdiği kırmızı meyveleri
 Gezdiriyor kalabalığın arasında, yeni işinden
 Biraz hoşnut, biraz utanıyor, huzursuzca
 Kızarıyor bu yüzden. Çocuklar zengin,
 Çünkü bu gün yaşlılar da cömert, gençler gibi;
 Bakınmak hoşuna gidiyorsa,
 İhtiyar bir çift oturuyor gölgede yan yana,
 Etrafı süzerlerken "Şen bir gülümseme
 Gevşetmeye başlıyor bir alnı,
 Geçmiş günler yeniden canlanıyor,
 Ve geri geliyor tüm çocukluk anıları,
 Soluk ama daha sakın, öğlen uykusundan
 Akşam vakti uyanan birine ışıması gibi güneşin"⁴
 Coşku ve neşe işte bu şekilde yayılıyor,
 Gençlerden yaşlılara, yaşlılardan gençlere,
 Ve payına düşeni almayan kalmıyor.

2 Kuklacıoyunun konuşmalarını ezberleyebiliyor.

3 Çığırtkan hekimler bir tabure üstüne çıkıp şaşmaz tedavilerinin reklamını yaparlardı.

4 Malvern Hills, Joseph Cottle.

– Çok geniş bir arazi onları çevreleyen,
 Enfes bir yer: Yumuşak yeşil çimler
 Üzerinde yürüyorlar: Ne kadar küçük
 Görünüyorlar, kendileri ve uğraşları,
 El verebilecekleri ya da engel olabilecekleri!
 Acınası mutlak bir cılızlıkları var, minik
 Bebekler gibi: Ama nasıl da büyükler!
 Her şey onlara hizmet ettiğinden:
 Sessiz kayalar üzerinde ısıyan sabah güneşi
 Seviyor onları; yine onları seviyor şimdi
 Yukarılardan bakan sessiz kayalar;
 Dinlenen bulutlar, görülmez kaynaklarından
 Şakıyan azgın dereleler; ve yaşlı Helvellyn,
 Bu günde sakın yüreklerini coşturan
 Kaynaşmanın farkında olan.

Tabiat, o büyük şehrin insan ve eşya
 Karmaşası arasında derin bir sevgiyle hissettim
 Sana neleri borçlu olduğumu,
 Sana ve kalbimin güzellik duyusuna
 İlk kez açıldığı o huzurlu kırlara.
 Çok daha güzel bir yol,
 On bin ağaçlı o meşhur cennet bahçesinden⁵
 Ya da Tatar hanedanının zevki için,
 Binlerce insanın emeği ve şen tabiatın
 Cömert yardımıyla yapılan
 Gehol'un eşsiz bahçelerinden;
 (O heybetli surun ötesinde, hayali değil,
 Çin'in o müthiş yükseltisinin)
 Orada, en geniş imparatorluğun seçilmiş
 Bir ikliminde gerçek kılarak
 (Daha fazlası mümkün müdür sihirle?)
 Bir rüyasını çiçekli kırların, üzerlerine serpiştirilmiş
 Haz kubbeleriyle, gölgelikli vadileriyle doğu
 Manastırları için, tapınaklarla taçlı güneşli tepeleri,

5 "On bin ağaçlı cennet bahçesi" Gehol bahçelerine Çinlilerin verdikleri isimdi.

Köprüleri, gondolları, kayaları, mağaraları,
 Ve bol yapraklı korularıyla,
 İtaatkar renkleri birbiri içinde
 Erimeyi öğrenmiş, kaybolmuş ve kaybolmak
 Üzere, takip edilemeyecek kadar karmaşık
 Bir kovalamaca içine girmiş; ya da
 Tropik kuşların zengin tüylerindeki,
 Hiç de uyumsuz olmayan bir zıtlıkla öne çıkan,
 Güçlü ve görkemli bitişik renkler gibi;
 Ve dağlar çepeçevre her şeyi kucaklayan;
 Ve tüm arazi, sonsuzca zenginleştirilmiş,
 Çağlayan, dökülen ya da uyuyan sularla.

Ama bundan daha da hoş benim büyüdüğüm
 Cennet; Tabiatın ilkel hediyelerinden payını
 Fazlasıyla almış ve her duyuya enfes
 Bir şekilde hitap eden görerek güneşin ve göğün
 Yağışların ve değişen mevsimlerin
 Bir sadelik bulduğunu, güzellik ve kaçınılmaz zarafet.
 Değerli bir çalışma arkadaşı
 Bulduğunu özgür insanı, kendisi için çalışan insan, kendisi
 Seçerek zamanını, yerini ve uğraşlarını;
 İhtiyaçları, zevki, yaşadığı yere özel uğraşlar,
 Kaygılar doğrultusunda, neşeyle yönlendirilen
 Bireysel ya da sosyal hedeflere ve hâlâ ardı sıra
 Gidilen, zorlamasız, hatta düşünülmeden

Evet, bu krallara layık gölgeliklere bir göz atış
 Kendinden geçirebilirken bir çocuğu,
 Böyle bir yerde yarım saatlik bir gezi
 Bir görüntüler dansı bırakırken ardında,
 Haftalar boyu rüyalarına girecek;
 O zaman dahi, yeşil dünyanın ortak
 Alanları ve barındırdıkları insanın sıradan ilgileri
 İstisnasız, kalbe bağlanıyorlar gizlice,
 Her biri öbürünün yardımıyla.

Benimse sevgim, akraba, dost ve oyun arkadaşlarımdan
 İnsanoğlunun mutlak benliğine yöneldiğinde,
 O belirgin şefkat, pınarlar arasından fışkırdı,
 En çok orada bulunuyordu
 Efendi tabiatın güzelliğini taçlandıran işleri
 Uğraşları dikte ettiği yerde,
 Ve beni ilk mutlu eden insanlar çobanlar oldu;
 Satürn'ün hükmettiği Latin kırlarındaki gibi değil,⁶
 – Hayatları sanatlar ve kurallarla öyle yoğrulmuştu ki
 Bu geç zamanda bile çabalayıp duran bizlere
 Altın çağın parlak bir geleneğini bıraktı –
 Arkadya'nın ücra kalelerinde aralarında mutluluk
 Bölüşür gibi değil, Yunan türküsünün anlattığı;
 Ne de kötü kader sürdüğünde yuvadan yurttan,
 Düşürüp yollarını Shakespeare'in dehasıyla birlikte
 Arden'in vahşi ormanlarına, gün ışığı veya gölgede,
 Zamanın sayısız saatlerinin en iyi
 Meyvelerini toplaması gibi bir grup soylunun,
 Phoibe çekmeden önce hain Ganymede için;
 Ya da orada, dans ettikleri yerde şölenin
 Kraliçesi ve Kralı, Perdita ve Florizel'in
 Ne de Spenser'in anlattığı gibi.
 Doğrudur, duymuştum, (onun belki de gördüğünü)
 Gün doğarken getirdiklerini kızların alıç dallarını
 Ve caddeler boyu yürüdüklerini alaycı kafiyeleriyle
 Şarkılarının, kapıları ardında uyuklayanları hedef alan;
 Ayrıcaduymuştum, hâlâ hatırlayanlardan,
 Mayıs direği dansı yapanların hikâyelerini,
 Ve çelenkleri, terasları, eşikleri, kilise sütununu
 Süsleyen; delikanlıların, kızlarıyla birlikte,
 Güneş doğmadan, yıllık alışkanlıklarıyla,
 Yayıldığı akın akın, suyundan içmek için
 Yatırlı kuyunun ve etrafına çelenkler asmak için.
 Aşk yaşamaya devam eder; ama böyle bir amaç için

6 Yunan ve Latin pastoral şiirindeki edebi çobanlar değil. Latium (İtalya) uygarlığını
 Satürn'ün kurduğu düşünülüyordu.

Çiçekler büyümüyor artık:
 Zamanlar fazla bilge, belki fazla kibirli,
 Yitirdiler böyle hafif incelikleri ve kırsal gelenek
 Görenekleri çocukluğumun baktığı,
 Lüks olmayan ürünüydüler az ama gerekli
 Olanla yetinen bir hayatın, ama güzellikler açısından zengin,
 Hissedilen güzellikler. Fakat tehlike ve
 Üzüntü görüntüleri, Korkunç Güçler ve Biçimler
 Arasında acı çeken insan;
 Bunu duydum ve hayal gücünü huzursuz
 Edecek kadar gördüm; kendim muaf değildim
 Tehlikelerden; ne de hikâyeler eksikti, –
 Eski zaman tragedyaları, tuzaklar ve anlaşılmasız kaçışlar,
 Kımıldatılamaz kayalar ve kesintisiz akan ırmaklar
 Dolaştığım her yerde, konuşan anıtlarıydı bunların.

Sorunsuz hayatın sürüsü ve çobanı vardı eskiden,
 Uzun baharlar ve ılık kışları, zarif Golesus'un
 Kıyılarında; bir o kadar daha Adria'nın mersinli
 Kıyılarına serpilmiş; sorunsuz hayatın çobanı,
 Zaferlere ve kurban ayinlerine adanmış,
 Pamuk gibi sürüsü vardı, zengin Clitumnus'un
 Bozulamaz nehri üzerinde; keçi sürüsü
 Sükûn içinde yaşardı sakın Lucretilis'in hoş eteklerinde
 Ki orada görünmez tanrı Pan'ın flütü duyulurdu,
 Koruyucu müziğiyle taşları titretirdi,
 Tüm tehlikelerden uzak tutardı sürüyü.
 O sıralar bir yetişkin olan ben,
 Kırlar içinde koyunların otlayarak açtıkları
 Bunlardan birine benzer bir yol gördüm,
 İmgelemi coşturacak türden, daha az cömert,
 Daha az sakın gökler altında olsa da:
 Orada, Tabiat kendi zevki için bir haz alanı
 Kurmuştu, epeyce geniş, düz bir çimenlik,
 Ortasında korulardan adacıklar,
 Etrafı bol ağaçlı tepelerle çevrili; ama ova sonsuzca

Uzanıyor, burada kocaman açılıyor, orada
 Daha küçük göllere bölünüyor, çim yataklarına,
 Ve girintili çıkıntılı, korunaklı vadilere, koylara,
 Çoban özgürce dolaşır bu yerlerde, hasırdan bir kulübedir evi.
 Baharla birlikte buraya gelir, yaz boyu
 Kalır ve gün doğarken duyulabilir
 Aşk notalarına ayarlı flütünün sesi,
 Ya da uzaklarda çınlayan neşeli ıslığı.
 Hiçbir köşesi ya da yolu olan bir geçidi
 Yoktur bu geniş yerin ki anlattırmasın ziyaretçisine
 Sırası geldiğinde, zahmetsiz mutluluklarını oradaki,
 İş kayın ağacından bir tas oymakken en fazla,
 Kaynak ya da pınar için, gelip geçenler
 Bulsun diye gönüllerince dolanırken
 Kıvrılıp giden yolu üstünde.
 Böyle tatlı bir hayatı gördüm bir anlık,
 Bir zamanlar görkemli Goslar'ın hüzünlü
 Duvarlarından başlayarak, kapılarına
 Vardıktan sonra Hercynia ormanının
 Dağlık kıyısının altından,
 Doğuya, batıya ve kuzeye doğru yayılan
 O geniş ova boyunca, yenilediğimde
 Günlük yürüyüşümü. Ama selam size bataklıklar, dağlar,
 Ve ıssız vadiler, selam size Atlantik'in sesini
 Taşıyan uzun kanallar, doğup büyüdüğüm
 Toprakların güçleri!
 Kalbi daha da sıkı saran sizlere! Karlarınıza,
 Ele avuca sığmaz derelerinize, ürkünç
 Tenhalarıyla bir başına gezenleri korkutan
 Rüzgârlarınıza! Orada çobanın görevi oturup gün boyu
 Rüzgârları gözlemektir: Yaklaşmalarını sezip
 Korunaklı bir kuytuya sürer sürüsünü,
 Ve şuradaki müstemilattan zahmetli bir yükü
 Taşıyıp sarp yollardan, her zamanki yemlerini
 Bırakır orada donmuş karlar üstüne.
 Ve baharın yüzünü göstermesiyle

Meralar hoplayıp zıplayan kuzularla dolunca,
 Ve sürü havaların ısınmasıyla birlikte tırmanınca
 Daha da yükseklerle, işi gereği, onların
 Gidişini gözetir istedikleri yoldan.
 Bu nedenle sabahın köründe çıkar evinden,
 Ve güneş yakıcı ışınlarıyla vurmaya
 Başlar başlamaz, parıldayan bir kayanın
 Üstüne oturup kahvaltısını eder köpeğiyle birlikte.
 Alıştıkları üzere, bir nebzecik çaldıktan sonra
 Cimri zamandan, ihtiyaç duyduklarından değil,
 Dinlenmek değil, sevgi gösterisi için birbirlerine,
 Kalkar yerinden; şimdi ayaklarının altında ezilen,
 Yaban kırlarda Tabiatın beceriyle yarattığı
 Alçacık kekiklerden, daha keskin
 Bir koku yayılmaktadır: Sabahın
 Eğleşen şebnemleri buharlaşmaktadır etrafında,
 Bir tepeden öbürüne seslenirken, bir avcının mızrağı
 Gibi tehditle kaldırıp sopasını ya da kayadan kayaya
 Sıçrarken köprüsüz derelerin kaynayan
 Yatakları üzerinden ondan destek alarak.
 İmgelemin çağrısıyla, sanırım, felsefe
 Gönül indirir çobanı izlemeye, yaptıkları, gördüklerine
 Bakmaya hayatının günlük akışında; kendini görev
 Yaptığı arazide özgür hisseder çoban,
 Umut ve tehlikelerle dolu, yöre halkı için
 Paha biçilmez değerdeki dinlenmenin
 Yerini ağır çalışmanın alıverdiği.
 Avare bir okul çocuğuyken ben,
 Böyle hissettim işte onu kendi bölgesinde,
 Bir efendi, bir güç, bir deha gibi
 Tabiattan, Tanrı'dan sonra gelen;
 Ve en koyu yalnızlık daha etkili bakardı
 Yanımda o varken.
 Yağmurlu günlerde, ıssız dereler boyunca
 Yürüyüp giderken elimde oltayla,
 Ya da sisten şaşırılmış halde yol iz
 Geçmeyen tepelere vurduğumda, birden

Gözüme çarpardı birkaç adım ötemde,
 Dev cüssesiyle, koyu siste yürürken,
 Grönland ayısına benzeyen koyunlarıyla;
 Ya da bir tepenin sırtını aşarken
 Gözüme çarpardı silueti, batan güneşin
 Koyu kıvılcığıyla daha da etkileyici;
 Ya da onu uzak ufukta görürdüm,
 Tüm yükseltelerin üzerinde, yalnız ve yüce!
 Chartreuse'un sivri bir kayasının ucuna
 İbadet için konmuş bir haç gibiydi gökte.
 İnsanoğlu işte böyle değer kazandı gözümde,
 Ve böylelikle kalbim tanıştı erkenden
 İnsan doğasına karşı, farkında olmadan,
 Sevgi ve hürmetle;
 Bu nedenle, insan şekli bir simgesi oldu
 Benim için zarafetin, şerefın, gücün ve kıymetin.
 Bu arada, bu varlık – nerdeyse kitaplarda
 Yazdığı kadar ruhani ama çok daha
 Fazlasıyla yüceydi;
 Kendi düşlerine göre yaşayan ya da saat başı
 Phylles'i ortaya alıp danseden⁷
 Ormanların hayal ürünü, neşeli Corin'inden
 Daha öte bir şeydi –
 Doğuştan sıradan bir adamdı;
 Koca, baba; okumuş, öğretebilen,
 Uyaran; kötülükten ve aptallıktan herkes
 Kadar zarar gören, herkes kadar zavallı ve
 Korku dolu; çok az gördüm bunu,
 Pek de umursamadım,
 Ama bir şeyler hissetmiş olmalıyım.

Bu resimlerine

Gençliğimde gördüğüm çobanların,
 Tabiatın insana verdiği bu kutsallığa –
 Bir gölge, bir yanılsama der,

7 Klişe pastoral isimler.

Ölü harflere bakıp düşünenler,
 Ve varlıkların ruhunu anlayamazlar;
 Onların doğruları bir hareket, bir şekil
 Değildir hayati işlevleriyle, ama bir kütle,
 Balmumundan bir resimdir kendilerinin yaptığı
 Sonra da hayran kaldıkları! Ama Tabiatın
 Ve İnsanoğlunun tanrısına şükürler olsun ki
 Böyle oldu; tecrübesiz gözlerimin önünde insanlar
 Kendilerini bu kadar arınmış olarak sundular
 Uzak, uygun bir mesafede:
 Ve böylece hepimiz bir derece, bilgiye
 Yönlendiriliriz, bir zaman, bir şekilde;
 Aksi olsa ve kötüyü de erken yaşlarda iyiyi
 Bulduğumuz ya da bulduğumuzu sandığımız
 Hızla bulsak, masum yürek nasıl
 Taşırdı bunu ve nasıl hayatta kalabilirdi?
 Ama ben iki kat şanslıydım; sadece
 Burada değil, çoklarına nasip olmayacak bir
 Hayatın içinde olmaktan değil, fakat insana ilk
 Olarak büyük ve güzel şeylerin penceresinden
 Baktığım için; insanla onların yardımıyla
 İletişim kurduğum için. Ve böylece oluştu
 Bir kalkan, bir savunma, kötülüğün ağırlığına
 Karşı, bencil kaygıların, kaba tavırların,
 İlkel tutkuların, içinde yaşadığımız dünyaya
 Dört yandan saldıran. Bu noktadan başlayarak,
 Yüzümü gerçeğe döndüm, ruhun
 Onun yardımı olmadan iyilikler doğuramayacağı,
 Hiçbir gerçek sezgiye varamayacağı
 Bir alt yapıyı önceden edinmenin
 Avantajıyla başladım.
 Meraklı gözlerin baskısından uzak,
 Dolaştım yıldan yıla, mutlu, yürekten minnettar
 Olarak, fazla erken tanışmadım diye kalabalık
 Bir hayatın kusurlarıyla ve bundan doğan
 Gülüşlerle, küçümsemelerle, bencillikle,

Burada cennetin mirasçısı olarak bulunan,
 Dünyanın gerçek efendisine yakışır saygıyla
 Düşünürsek, ki bu bencillik izin vermezdi,
 Seve isteye tapınağa ve tapınağın kalbine⁸
 Kendini adamaya yükselecek olan aklın
 Peşi sıra gitmemize.

Ama sanma ki Dostum! insanoğlu
 Benim için bu kadar erken dönemde önemli
 Hale geldi; Tabiatın kendisi bu ham zamanımda
 Ardından geliyordu kendi uğraşlarımın,
 Bana verdikleri tüm küçük hazlarla beraber
 Hayvani faaliyetlerimin;
 Ve bunlar azalıp, giderek yok olduğunda,
 Ve Tabiata kendisi için değer verip onu zevkim
 Edindiğimde, ancak ondan sonra –
 Ve gençliğimin izleyen yıllarında,
 Ancak yirmi iki yaz geçtikten sonra ömrümden –
 İnsanoğlu benim duygularımda ve aklımda
 Tabiatın yanında yer alır oldu;
 Tabiatın ürkütücü şekilleri ve görünmez
 Etkilerinin yanında: Bir tutkuydu Tabiat,
 Bir vecd haliydi çoğu zaman,
 Ve ani bir sevgiydi, her an hazırda; insansa,
 Zaman zaman duyulan bir haz, tesadüfî bir lütuftu,
 Onun saati gelmemiştii daha.
 Daha alt canlılar, hayvanlar, kuşlar,
 Çok daha az yönlendirdiler o günlerde,
 Ruhumu yumuşaklığına aşkın,
 (Uzun süredir dikkatle gözleniyor olmalarına rağmen)
 O küçük hürmetleri kazandılar benden
 Yumuşaklığa, ilk armağanlarım arasında sayabileceğim.
 Neyse ki, bunların üzerine güzelliğin ışığı boşuna
 Düşmedi, ne de boşuna sardı onları yücelik.

Fakat, o ilk ve şiddetli şiirsel yeti
 Düz Hayal Gücü,
 Ruhun suskun bir etkisi olmaktan çıkıp,
 Cesur bir İlham Perisinin davetiyle,
 Uyumlu sözler arasında
 Gücünü denemeye yüreklendiğinde;
 Ve kitabı kavramlara ve sanatın kurallarına
 Bilerek boyun eğdiğinde, geldi insan hayatının
 Basit biçimleriyle hayaller kurmak, tuhaf fikirler bulmak
 Konusunda bir heves;
 Ve Tabiat ve onun varlıkları güzelleştirdi
 Bu hayal ürünlerini bir bakıma, sırası gelince,
 Onlar da onu süslüyorlar diye.
 Bu yeni gücün dokunuşundan hiçbir şey
 Kurtulmuyordu: Meşhur kemik evinin⁹
 Yanında büyüyen mürver ağacının
 Pek harap bir hali vardı o vakitler: Porsuk ağacının
 Hayaleti süs olsun diye onun yerini almıştı:
 Sade gerçeğin verdiği heyecan pek yavandı
 Ve hakikatin altın oranı hiçbir
 Yeterli zevkin bulunamadığı bir noktaydı.
 O vakitler, eğer ki bir dul acısının şiddetiyle
 Sendeler ve adımlarını kocasının yattığı soğuk mezara
 Çevirirse, bir ya da daha iyisi birkaç gece,
 Acıdan ya da yarı uyuşuk güçsüzlüğünden aklın,
 Bu gerçeğin açgözlülükle üstüne atlıyordum ve
 Kadıncağızın orayı bütün yıl boyu ziyaret
 Etmesi gerekiyordu, ıslatarak çimleri
 Bitip tükenmeyen göz yaşlarıyla.

Tuhaf, dolaylı yollardan giderek izini sürebilirim
 Bu arzuların; yüksükotu, birer birer,
 Uzun sapı boyunca yukarı doğru
 Dökerek çanlarını ana yolun kıyısında,
 İncelen merdivenin en üstündeki hariç,

9 Yeni ölümlere yer açmak için boşaltılan mezarlardan çıkan kemiklerin istiflendiği yer.

Çırılçıplak kaldığında, ucunda bir yağmur
 Damlasıyla eğilmesi gibi incecik
 Bir çimen yaprağının, İmgelem,
 Soyulmuş ama en ucunda hâlâ
 Pek yakında o da düşecek olan, o son emanetle
 Duran bitkinin altına oturtmayı severdi
 Dilenen bir anneyi, etrafında yavruları,
 Onun zavallı kaderine aldırmadan,
 Gülüşüp, bir yarış havasında elleriyle uzanarak
 Toparlardı onları saran, kırların yeşil
 Eğimine serpilmiş mor çiçekleri.

Elmas bir ışık

(Yaz güneşinin batarken, kesintisiz kaynağın ıslattığı
 Yumuşak bir kayaya her vuruşunda,) çakardı
 Evimizin önündeki ağaçlıklı kıyıda.
 Çoğu zaman şöminenin yanında,
 Kapı açık, oturup, uzun uzun
 Bu huzursuz renge bakardım,
 İmgelemimi de kendisi gibi huzursuz kılan.
 O şimdi benim için alev alev gümüş bir kalkan
 Olurdu karanlık bir ormanda
 Şaşaasızca yatan bir şövalyenin mezarı üzerine asılı:
 Bir kapıydı artık, sihirli bir mağara
 Ya da saray, kayalıkların perileri
 Tarafından inşa edilmiş;
 Ne verseler yavaşmazdım ama
 Bu yeri ziyaret ederek bu büyüü bozmaya.
 Böylece istekli imgelem, incitmeden hiç,
 Birbiriyle alakasız biçimler işledi saf Hayal Gücünün¹⁰
 Beslediği duygular üzerine: Harıl harıl bir güçtü

¹⁰ Romantikler için Hayal Gücü (imagination) çok büyük öneme sahipti. Coleridge onu kendi kendine yeten esas yaratıcı güç olarak, İmgelemi ise (fancy) çağrışımsal bir yöntemle çalışan ikincil mekanik bir güç, "zaman ve mekânın baskısından kurtulmuş bir tür hafıza" olarak tanımlıyor. Wordsworth için bu ayrımı bu kadarkesin olarak söylemek mümkün değil, çünkü ona göre İmgelem de pasif bir güç olmanın ötesinde bir özellik barındırıyor.

Ve o zaman en az anlaşılan insani tutkulara
 İçgüdüsel olarak yönelmiş hevesli öğrencisi vardı bir de.
 Yine de, fokur fokur kaynayan bu ilginçlikler
 Ortasında böyle büyük ve sevimli
 Bir bölgenin cömertliğinde büyümüş olmamın verdiği
 Zengin bakışımın sayesinde,
 Beni yörüngede tutacak belirgin biçimlerim vardı:
 Her bir havai düşünce önemli bir merkez
 Çevresinde dönüyordu, onu hem harekete
 Geçiren hem kontrol eden.
 Şehirde yetişenler gibi acı çekmedim,
 Senin başına geldiği gibi, sevgili Dostum!
 Yüce bir ruhsun sen, kopan, birleşen,
 Bilginin ışığından yoksun nesnelerle dolu
 Bitimsiz kâbuslarda.
 Zarar neresinde bunun, oduncu eriyip
 Tükenmişken ot bürümüş kulübesinde
 Yerde yatmaktan, bir Kızılderili gibi,
 Hayal kırıklığına uğramış aşkın acılarını
 Ve bütün haksızlıkları
 Onun mezara yolculuğunu kolaylaştırmaya
 Çağırsam? Bu arada adamcağız
 Döşğinde ölmek için çoktan dönmediyse evine,
 Bana göre mutluluk içinde, yavaşça
 Soluyordur yumuşak rüzgârlar arasında,
 Kuşlar, akan dereler ve tepeler,
 Öyle güzel altın akşamlarda, odun kömürü ocağı
 Dumanını savururken, bir simgesi gibi
 Az sonra kanatlanıp uçacak olan bir ruhun.
 Ya da gitmeyelim mi hikâyemizin bizi götürdüğü
 O somut insanlık noktasına doğru,
 Zorlu yollardan olsa da, gösteriyorsam burada,
 Nasıl İmgelemin bu ince ipleri ördüğü bir mevsimde
 Bilisiz oğlana kılavuzluk etmek için
 İnsanın hatırına, Tabiatın çağrısı üzerine
 Belirleyebileceğini daha olgun yıllara yakışan
 Bazı derin düşünceleri?

Bir koru var dalları Thurston-mere'in
 Batı kıyısından uzanan, sık ağaçlarının gölgeleri
 Öyle yoğun ki, alçak çatılı su boyunca
 Altlarında yürüsen, bir manastırdayım sanırsın.
 Bir seferinde – o gölgede gezinirken,
 Altın ışıkların serpildiğini izledim batan güneşten,
 Sessiz bir güzellik içinde yerlerini alırlarken,
 Uzakta doğuda bir tepenin çıplak yamacında, –
 Böylelikle sökün etti düşüncelerin yürekten fışkıran
 Taze, saf kelimeler deresi:
 Doğup büyüdüğüm canım topraklar, ölümlü yolum
 Nerede son bulursa bulsun, orada sizi düşüneneğim;
 Son nefesimde son bir bakış atacağım size,
 Omzumun üzerinden; tıpkı bu batan güneşin
 (vadinin hiçbir yerine değmese de bu unutulmaz ışık)
 Gücünün arta kalan kıymetli zerreleriyle
 Ayak sürçmesi gibi ve bir veda
 Parıltısı saçması gibi ilk doğduğu sevgili doruklara.

Yeterince konuştuk sıradan şeylerden; hatırla,
 Şarkım! Sesinin şimdiye kadar tanıdık kıldığı
 O yüce duyguları; esinleyen ve esinlenen
 Sevginin fışkırmasını, her yanda yaşamsal
 Bir nabız hissediliyorken,
 Ve tüm biçimleri onca nesnenin,
 Her boyutta görülebilen yıldızlar gibi,
 Birbirlerine borçlanarak parıldıyorken,
 Ya da yarı yitmişken birbirinin ışıltısında,
 Bir hayat ve görkem galaksisi.
 Hepsinin ortasında insan duruyordu,
 Topraktan yaratılmasına ve kurtçukla
 Akraba olmasına rağmen,
 Dıştan içten, bütün görünür biçimler arasında,
 Gözbebeği olarak düşünölmüş;
 Hem algı hem idrakte,
 Hem coşma yetisinde birinci,

Kudret ve aşkın kutsal etkisi sayesinde;
 Bildiğimiz her şeyden çok, içgüdü başta,
 Akıl ve iradeyle bilerek yüce bağlılığı.

Çok geçmeden ayrılıp ıssız dağlardan,
 Kötülüğün ve aptallığın önüne çıkan
 Geçici biçimleriyle karşılaşa karşılaşa ilerledim:
 Eğlence konusu, alay ve küçümseme konusu, ayrıkısı
 Tavır ve karakterler ve telaşlı tutkular, temsil edilen
 Düşünceyi, fikri ya da insan doğasının soyutlamasını
 Aşabilecek.

Akademik çardaklar altında bir aylak,
 Yeni konumum buydu, genel olarak ortaya konduğu
 Üzere; ama burada, olanın,
 Yüzeysel hayatın, öteki zamanların renklerinin
 Eski kullanımlar ve yerel imtiyazların arasından ısıyan,
 Şimdinin çiğ ışığı, hoş karşılanır,
 Yumuşatılırdı verilemese de bir vakar.
 Buna rağmen, zavallılığın öncülü olan
 Kötülüğün ve suçun daha yakınında, böyle
 Titriyordum –zaman zaman insan hayatını,
 Belirsiz bir yılgınlık ve korkuyla düşünüyordum,
 Fırtınaların ve öfkeli yağışların bende
 Uyandırdıklarına benzer;
 Ama çok daha kasvetli, karanlık bir benzeyiştii
 Bu ayaklanmaya, kötü yönetime,
 Kargaşaya, tehlike ve belirsizliğe.

Diyebilirim ki, (Ama ne diye söz etmeli herkesin
 Bildiği şeylerden?) görerek, ciddiyet içinde düşünmeye
 Yöneldim – karar vererek iyi ile kötü arasında, akla
 Zevk versin diye değil de yol göstermek için
 – *Harekete geçecek* birisi oldum,
 Bazen zayıf imkânlarımın elverdiğince
 Yaptığım gibi, insan sevgisinden güç alarak:

Ve hoşnutsuzluk ve en şiddetli acıdan geçerek
 Gerçeğe yöneltildim; hiç kaybetmedim
 Doğru hareket ederek ve anlayarak
 Öğrenebileceğim inancını,
 Hayatın amacını ve bildiğimiz her şeyi.

Ciddi hoca, katı müdire! Çünkü müthiş sert
 Bir yüz takınabilirsin zaman zaman;
 Londra, gönül rızasıyla sana dönüyorum yeniden.
 Bundan önce şiirim aylak aylak oynadı,
 Mantona işlenmiş çiçeklerle; bu oyundan hoşnut,
 Çocuksu bir merakla kafamı ara sıra
 Kaldırıp bakardım yüzüne orada gizli anlamlar
 Var mı diye. Ama bu kadar hafif bir ruh haliyle
 Nasıl anlatabilirim, civar köylerin arasından
 Geçen uzun labirenti aşarak senin arazine
 İlk girdiğim, hatırası onca taze o günü?
 Bir yolcu arabasının tepesinde oturmuştum,
 Etrafımda sıradan adamlar, göze çarpmaz
 Biçimleri evlerin, kaldırımlar, yollar,
 İnsanlar ve nesneler. – her yanda vasat biçimler:
 Ama tam kendi kendime eşiğin
 Artık aşıldığını söyleyebilecekken
 Şimdi, (Ne tuhaf insan aklının dışında olan şeylerin
 Böyle heybetli bir etkisi olması! Evet öyleydi),
 Yüzyılların ağırlığı çökuverdi yüreğime;
 Hiçbir düşünce yoktu, belirgin hiçbir anı, sadece
 Ağırlık ve güç, – ağırlığın altında büyüyen güç:
 Heyhat! Galiba boşuna konuşuyorum:
 Bir anlık bir duraksamaydı – içimde olan biten her şey
 Gelip geçti an gibi; ama zamanda korunuyor
 Ve minnettar hafızada, kutsal bir şey olarak.

Parlak günden elinde meşalelerle dev
 Bir mağaraya geçen meraklı yolcu, Antiparos'taki Grotto'ya
 Ya da eskiden Danimarka'lı Cadı Yordas'ın yaşadığı

Mağaraya, etrafına bakınır ve dehlizin genişlediğini
 Görür her yana; görür ya da gördüğünü sanır,
 Çok geçmeden, başı üstündeki, kalın çatının,
 Oynayıp geri çekilmeye başladığını, –
 Madde ve gölge, ı ışık ve karanlık,
 Hepsinin birbirine karışarak, bir kubbe kurduklarını,
 Biçimlerden, şekillerden, hayaletler gibi,
 O yer değıştirme ve kaybolma, değışme
 Ve alıp verme eğilimlerinden, – sessiz ve yüce maya!
 Ki kısa bir süre sonra durulmaya başlar ortalık,
 Ta ki her çaba, her hareket gittikten sonra,
 Manzara gözlerinin önünde durur hâlâ,
 Mükemmelen ve cansız, yazılı bir kitap gibi! –
 Ama yolcu, bırakalım duraksasın bir süre
 Ve yeniden baksın, yeni bir canlanma
 İzleyecektir bunu, önce utangaçça
 Sonra hızla sürünerek, öyle ki bütün mağara,
 O duyarsız kütle meşgul eder gözü cesurca
 Bir araya getirilmiş görüntüler ve biçimlerle, –
 Burada yansırken girinti çıkıntılar, oyuklar,
 Rengârenk bir manzara, – orada, zırh giymiş
 Dev bir savaşıncının silueti, başlıklı bir rahibin
 Hayalet görüntüsü, peçeli rahibe, ya da bastonuna
 Yaslanmış hacı: Tuhaf bir topluluk! Ama
 İlham verebilen beyinler yoluyla görebilen gözlerle
 Buluşmak için yeterince hızlı.

Böyle etkilemişti beni ilk ve etkiledi
 Ondan sonra da, araştırdıkça memleketimin
 Ve dünyanın yazgısının beşiğı o büyük şehri;
 O büyük ticaret merkezini, hem kayıtları hem gömüldüğü
 Yer tutkuların, ana yurdu onların, kocaman evi.

Geçmiş ve şimdiyle ilgili güçlü titreşimlerle,
 Böyle bir yer hoşnut edebilirdi beni,
 Bilgi aramayı güç isteğinden

Daha az önemsedığım o aralar; ama bilgi geldi,
İstesem de istemesem de ve güç akın akın geldi,
Kendiliğinden, ya da onun çağrısıyla
En nazik korku nöbetleriyle toplandı
Dört bir yandan ve kendisi geniş olan ne varsa
Buldu bende, ya da bulur gibiydi, karşılık gelen
Bir akıl yüceliği, böyledir kudreti ve zaferi
Gençliğimizin! Ait olduğumu hissettiğim ve
Ve yürekten saygı duyduğum insan tabiatı
Bir yerle sınırlı değildi, fakat bir ruhtu zamana
Ve mekâna yayılmış, dik, yatık ya da toprakta
Ortak kaidelerine doğru eğilmiş, abidelerden,
Yeryüzünden silinmiş ulusların
Her yana saçılmış yüce enkazından
Elde edilmiş, ya da kitaplardaki resimlerden
Ya da kayıtlardan daha net bir şekilde
Alınmış kanıtların yardımıyla.

Doğrudur, anavatanımızın tarihi Yunanistan'ın
Ya da halk tarafından yönetilen Roma'nınkiyle
Karşılaştırıldığında sönük gelmişti
Ve onların uyum katan ruhlarından yoksun,
Fazla süslü, modern anlatılarımızda, hayat tarzının
Ve tanıdık olayların sunumu, hiç zevk vermemişti bana.
Öteki akıllardan daha az yaslanırdı benimkisi
Harici şartlarına kayıtların ve geleneğin; ama büyük
Kentte olup bitenler, çekilen, çekilmekte olan
Acılara dair bir his yüreğimde baskındı hâlâ
ve yardım edebilirdi düşüncenin sınavına;¹¹
Ve geçen ve asla geri gelmeyecek olan her şeye rağmen,
Orada haşmetle ve kudretle temas kurdum
Bağımsız ruhlar gibi. Bu yüzden,
Orası ilhamlarla doluydu ilk duygularımı besleyen
Kırlarda olduğu gibi, çıplak tepeler ve

11 Şehir hayatı hayal gücünü olumlu etkilediği için Londra'nın etkisi beklenmedik biçimde Tabiatın etkisine benzetiliyor.

Mağaralarla, taşlarla dolu vadilerde,
 Duyulabilir tenhalarda, parıltılı göller, yankılar,
 Şelaleler, geçen rüzgârı müziğe dönüştüren
 Sivri kayalarda. Burada o zaman,
 Genç hayal gücüm düşmanca bir unsur bulmadı,
 Burada yeni varlıklar arasında hizmet edebilir
 Ya da emir verebilirdi yüreğin şartlarının
 Gerektirdiği üzere, ilerletmek için aklın
 Yoksa fazla titiz yürüyüşünü.
 Sonuç insan tabiatı hakkında daha
 Yüceltilmiş düşüncelerdi. Ne kötülük, ne suç,
 Ne aklın, ne bedenin aşağılanması,
 Ne de zorla gözüme sokulan onca sefalet,
 Görölüp geçilen değil, fakat zaman zaman
 En derinden hissedilerek gözden geçirilen,
 Hiçbirisi yok edemedi geleceğe dair güvenimi;
 İnandıramadı beni cahil olduğuma,
 Yanlış şeyler öğrendiğime,
 Boş kuruntulardan ilham alan bir münzevi
 Olarak hayaller içinde gezindiğime.
 Bu üzücü görünümlerden döndüğünde düşünce
 Ah! Gerçekten kutsal olan her şey
 Koruyordu bozulmaz saflığını,
 Hatta daha da parlak ışıyordu,
 Bu uğursuz kasvetle yan yana; öylesi bir zıtlık işte,
 Ademin kafasındaki, onu uyaran tezata benzer,
 Düşmüş olsa da gözden hâlâ cennetteyken,
 Doğu'da gün yarılanmadan görüldüğünde karanlık,
 Ve sabahın aydınlığı daha parlakken batı bulutları
 Üzerinde, mavi kubbede parıltılı bir beyaz çizerek
 İnerken yavaşça göksel bir yükle.

Bir de şunu ekle: Kara şehrin
 Kalabalıklarında başka yerde olabileceğinden
 Daha çok rastlanır insanın birliğine
 Gorkemle sergilenen, cehalet ve kötülüğe hükmeden

Tek ruh, iyi ve kötü yüreklerde;
 Tek bir duyu ahlaki kararlar için,
 Güneşin ışığını görecektek göz gibi.
 Ruh dürtüldüğünde böyle, kaynağı ne olursa olsun
 Yüce bir *fikirle*, birliktelik ve paylaşma için,
 Saf lütuftan beslenir ve Tanrı'yla birlikte
 Çekilir istirahata.

Böylece çok erken yaştan itibaren, ey Dostum!
 Düşüncelerim yavaş yavaş insana doğru çevrildi,
 Ve insan hayatının iyiliklerine ve kötülüklerine: Tabiat
 Kılavuzluk etmişti bana; sık sık da hayhuy arasında
 Onun yardımını olmadan yol alıyor gibiydim,
 Sanki onu unutmuş gibi, ama hayır,
 İnsan hayatı ağır basmıyordu tabiata
 Düşüncelerimde; aşkın kefesi her gün
 Hala doluyor olsa da, hafif kalırdı henüz
 Duyduğum sevgiden Tabiatın yüce varlıklarına.

DOKUZUNCU KİTAP

Fransa'da Kalış

Bir nehir bile, –(bir bakıma öyledir sanki)
Boyun eğip eski hatıralara ve biraz da kendini
Yutacak aç denize doğrudan çıkan bir yol çizmekten
Korktuğu için – dönüp, yeniden dolaşır ya geçtiği yolları,
İlk andan itibaren aktığı bölgeleri; öyle yaptık¹
Biz de Dostum! Dönüp dolaştık karmaşık
Bir gecikmeyle. Ya da bir sırtı tırmanmış
Yolcu, nasıl dönüp bakmak ister mola
Verdiğinde, geride bıraktığı topraklara;
Ve dikkate değer bir şey kaçmışsa gözünden,
Ya da önünden ilgisizce geçmişse,
O yükseklikten son bir bakış atıp
Telaflı etmek ister ya, işte öyle oyalandık.
Şimdi yeniden başlıyoruz cesaretle ve
Yeşermiş yeni bir umutla çabamıza.
Başımın üstünde yeri var bu bir şekli
Olmayan hevesin, her geldiğinde! böyle
Soluklu bir iş için ihtiyaç, üç kat daha
Fazla ihtiyaç duyduğumuz, bizi bekleyen
Tartışma için! Ah, ne kadar da farklı eskisinden!

1 Wordsworth nehir imgesini şiirine organik bir bütünlük vermek için uygun bir imge olarak görüyor. Nehir aynı zamanda aklın ve burada ozanın aklının da bir imgesi.

Tepelerin üstündeki merada
 Bir tay kadar özgür, dolaşıp durdum
 Londra'nın geniş topraklarını aylar boyu. Silik
 Bir şekilde yaşadım edebiyat, giyim kuşam ya da
 Makam konularında seçkin insanlarla temasımı
 Seyrek tutarak. Bu şekilde bir yıl geçmemişti ki
 Terk ettim kalabalık yalnızlığımı,
 Daha az üzülerək debdebesinden, bütün o iyi
 Sahiplenilen sanat gösterilerinden ayrıldığım için,
 Caddelerindeki ne yana dönsem gözümə ilişkin
 Kışap tezgâhlarından ayrıldığım için
 Daha çok üzülerək.

– Karla kaplı Alpler'e doğru giderken
 Geç vakitte sınırlarını aştığım Fransa
 Çekiyordu beni. Fakat şimdi boş verip
 Azık torbasını ve asayı,
 Ve yaz güneşinin kendisi gibi değişmez
 Hareketlerle günü karşılayanlara bahşettiği hazzı,
 Hazırlandım ve kalkıp heybetli Loire'un akıntısıyla
 Yıkanmış şirin bir kasabaya gittim, konuk olmaya.

İlk durağım Paris'ti, orada birkaç gün
 Kalıp aceleyle eski ve daha çok da yeni
 Ünlenmiş yerlerini dolaştım; Mars Alanı'ndan
 St. Anthony varoşlarına kadar ve Mont Martyr'den
 Güneye Genevieve Kubbesi'ne.
 Gürültülü iki salonunda da, Ulusal Parlamento
 Ve Jakoben, Devrim Gücünün
 Demir atmış bir gemi gibi çalkandığını gördüm,
 Fırtınalarla sarsıldığını; kemerli çarşığı gezdim
 Devasa Orleans sarayında; defalarca tur attım
 Taverna, Genelev, Oyun Salonu ve Dükkânlar
 Etrafında, en iyilerin ve en kötülerin,
 Bir amacı olanların ve haybeden gelenlerin buluştuğu yerde;
 Uzun uzun baktım ve dinledim bir yabancı gibi

Seyyar satıcıları ve nutuk atanları, o vahşi karmaşa!
 Gözleri alev alev, tıslayan hatiplere,
 Orada burada, ikili ya da tek başına.
 Umut dolu, kuşku ya da korkunun takınmaya
 Zorladığı her türlü bakış vardı orada;
 Hepsini gözden geçirdim,
 Gözledim kontrol edilemez her türlü hareketi,
 Öfkeli, şaşkın, kin dolu, hepsi yan yana,
 Ve yüz yüze mücadele eden,
 Gayretle ya da sefih bir aylaklıkla.

Sessiz batı rüzgârlarının Bastil'in tozlarıyla²
 Oynaştıkları yerde, oturup açığa, güneş altına,
 Moloz yığınınından bir taş parçası alıp attım cebime,
 İlgili biri gibi; işin aslını sorarsan,
 Bulamadığım bir şeyi arıyordum,
 Sahte bir heyecanla;
 Çünkü bu çeşitli görüntüler ilk etkileri
 Ne kadar güçlü olursa olsun, daha az telafi
 Ediyor yorgunluğunu yolcunun Le Brun'lu
 Magdalen'in resminden, muhteşem işlenmiş
 Bir güzellik, dağınık saçlar, parlak gözler, hüznü
 Yanaklar, sürekli akan yaşların yıkadığı.

Ama şimdi çabucak her zaman kaldığım
 Yere geçiyorum; orada dildeki, yerel âdetlerde,
 Gelenekte, hareketlerde, bakışlarda ve hayatın
 Her alanındaki yenilikler ilgimi çekiyordu;
 Ve böylece eğlenerek yaşadım tüm bu
 Karmaşa arasında kaygılanmadan,
 Neredeyse sakın ve bir seradaki, camla korunan
 Bir çiçek gibi umursamadan, ya da bir salon
 Bitkisi nasıl uzatırsa yapraklarını engellenmeden,
 Ülkedeki tüm ağaçlar, çalılar köküne kadar

2 Baskı rejiminin sembolü olan Bastil hapishanesi 14 Temmuz 1789'de yağmalanıp yerle bir edilmişti.

Sarsılıyorken oysa: Kayıtsızlık gibi gelebilir sana bu:
 Fakat gerekli bilgiyle donanmış değildim,
 Hazırlıksızdım, ansızın epey ilerlemişken olaylar,
 Yoğun bir koşuşturmayla dolu bir sahneye
 Geçivermiştim. Herkes gibi günün önemli
 Bildirilerine göz atıyor, bazen dikkatle okuyordum;
 Bir şeyler sezmiyor da değildim, o cılız
 Toprakta kulaktan kulağa yayılan haberlerle
 Daha da büyüyen; fakat hiçbir tarih kaydı
 Göremediğim için halk gücünün asıl kaynağını,
 Yayılmasını, ne zaman ve nasıl başarıya
 Ulaştıklarını anlatarak olaylara şekil ve bütünlük
 Veren, her şey bana gevşek ve dağınık geliyordu,
 Ve merakım dönüşemiyordu gerçek bir ilgiye.
 Üstelik, o sıra, ilk fırtına yatışmış ve harici şiddetin³
 Güçlü eli sessizliğe kapanmıştı. Kendi adıma
 Şimdi, böyle büyük bir konuyla ilgili
 Olarak böyle önemsiz bir şeyi anlatmaya
 Çekiniyorum; (ama mecburum)
 Her gece şehirde, doğuştan gelen ayrıcalıkla
 Toplumun kalanından ayrı yaşayan, sanat ve
 Teşrifat konusunda iyi eğitilmiş insanların
 Devam ettikleri yerleri ziyaret ediyordum.
 Oralarda ve derin sebeplerden dolayı, günün
 İyi ve kötü olaylarından ne şekilde olursa olsun
 Söz etmekten özenle sakınılıyordu; ama
 Bu kısıtlamalar kısa süre sonra sıkıcı olmaya
 Başladı ve yavaş yavaş daha gürültülü
 Bir dünyaya çekildim ve böylece çok geçmeden
 Bir devrimci oldum; kalbimi insanlara
 Verdim, tüm sevgimi onlara.

Şehirde görevli bir grup subayla görüşüyordum
 Daha çok: Bazıları birçok savaşta pişmiş usta
 Kılıçlardı, soylu ailelerden: Fransa'nın

3 Devrimin ilk üç yılı aslında sakin geçmişti.

Şövalyeleri. Yaşları ve huyları farklı olsa da
 Hepsinin kalbinde aynı duygular vardı;
 (Adını biraz sonra vereceğim bir tanesi hariç,)
 Hepsi yapılanları geri çevirmeye uğraşıyorlardı:⁴
 Bu onların dayanağı ve tek umuduydu;
 İşlerin daha kötüye saracağı konusunda hiçbir
 Korkuları yoktu, ne olsa en kötüsü
 Başlarındaydı zaten; ne irkilir, ne de
 İrkilmeye bir an için bile değer bulurlardı
 Her hangi bir şeyi, bekledikleri hareket dışında.
 İşlerinden biri yıl hesabıyla, erkekliğinin doruğundaydı,
 Ve bu zamana değin, pek çok yumuşak kalpte
 Taht kurmuştu, şimdi önemsemez olmuşsa da böyle
 Payeleri ve değişmişse de, zamana yenik düşmüştü
 Karakteri, yıllar onu çökertmiş, kemirmişlerdi
 Kişiliğinin güzelliğini, hem akla hem de vücuda
 Aynı derecede zarar vererek: Bir zamanlar dik
 Ve açık duran vücudu şimdi eğilmiş ve küçülmüştü,
 Ve tabiatın simetri, ı ışık ve tazeliğe donattığı
 Bu yüz, şimdiye kadar tüm yüzlerde görülen
 Mevsimsiz bir yıpranmayı ifade ediyordu,
 Sağlıksız ve üzücü düşüncelerden kaynaklanan.
 Paris basınından günlük olarak gelen
 Her haberle bir ateş basıyordu bu adamı,
 Bu gözle görülür ziyaretçi, onun sesini kısıyor,
 Solgun yanağını renkten renge boyuyordu;
 Okurken, düşünürken sık sık kılıcını yokluyordu,
 Vücudunda sancılı bir yermiş gibi.
 Doğrusu evrensel bir mayalanma saatiydi bu;
 En sakın adamlar bile celalleniyordu;
 Ve kargaşalar, tutku ve düşüncelerin kapışması
 Huzurlu evlerin duvarlarını öfkeli seslerle

4 1792 yılında Fransız ordusunda hâlâ savaşıyor olmaları gereken Avusturya güçlerine sempati duyan kralyanlısı subaylar bulunuyordu. Avusturya orduları sınırda bekliyordu ve Marie Antoinette'in kardeşi olan İmparator Louis'yi yeniden tahta geçirme niyetini ilan etmişti.

Dolduruyordu. Sıradan hayatın toprağı,
 O sıra, ayak değmeyecek kadar sıcaktı.
 O zamanlar sık sık, diyordum ki ben,
 Sadece o zamanlar değil hatta, "Nasıl bir
 Alay ediş bu tarihle, geçmişle ya da gelecekle!
 Şimdi hissediyorum tüm insanlığın nasıl
 Kandırıldığını, okudukça ulusları, onların işlerini,
 İmanla, kibir ve boşluğa adanmış bir iman;
 Ah! Gülerim gelecek zamanlara bu günün
 Yüzünü yansıtacak olan sayfaya!"
 Tüm ülkeyi tutku sarmış, çekirgelerin
 Yiyip tükettiği bir ova gibi – Carra, Gorcas, –⁵
 Yüz tane daha başka isim ekle, unutulmuş olan,
 Ne de duyulacak olan bir kere daha; yine de
 Güç'tü onlar, depremler gibi, gün gün
 Tekrarlanan şoklar ve köy, kasaba,
 Her köşede hissedilen.

Böyleydi durum. Bu arada hazırlıklıydı
 Dostlarımın komutanı kaçmaya,
 Artırmak için silahlı göçmenlerin sayısını
 Ren kıyılarında ve işbirliği içindeydiler
 Dış düşmanlarla, ani saldırı için anlaştıkları.⁶
 Kimseden saklamadıkları niyetleri buydu,
 Ve bütün arzularıyla bekliyorlardı ayrılık anını.

Zaten doğduğu yerin adı aklın bir tür itaatsizliğine
 İzin veren bir İngiliz, bir yabancı olan ben, gençliğin
 İlave ayrıcalığıyla ve nazik insanların dillerini
 Yarı konuşan birine tanıdıkları hoşgörüyü,
 –Başka türlü uzakta tutarlardı–
 Rahatça yaşadım Tacın bu muhafızları arasında,
 Konuştum onlarla, düşüncelerini dinledim;
 Hakir görüp geri çevirmediler üstelik
 Beni davalarıyla tanıştırmaları isteği.

5 Ulusal Meclisin gazeteci üyeleri. Giyotinle idam edilmişlerdi.

6 Bu safhada Avusturya ve Prusya; İngiltere savaşa 1793 Şubatında girmişti.

Ama bire bir, öğretmenlerden, ya da kitaplar
 Aracılığıyla eğitim görmemiş olmama rağmen
 Politika ya da hukuk konusunda,
 Ve o sıra herkesin dilinde olan
 Doğal haklar ve yurttaşlık hakları arasındaki
 İncelikli ayrımlar hakkında;
 Ulusların davranışları ve onların geçici ilgileri,
 (Dünyevi olmayan amaçlarla karşılaştırılırsa)
 Neredeyse kayıtsızdım, tarihçinin anlattıklarına
 Bile azıcık değer veriyordum şairlerinkine kıyasla,
 Kalbimi çarptırdığı ve hayalimi
 Güzel biçimlerle doldurduğu için
 Eski kahramanlar ve onların çıktıkları acılar,
 Yaptıkları işler – yine de kraliyet sırasında, emirler
 Ve hiyerarşide, hiçbir şey bulmuyordum –
 O zamanlar, hiç bulmamıştım zaten en
 Ham gençliğimde bile, beni şaşırtan bir şey,
 Ama tersine, üzülüyor ya da zor tahammül
 Ediyordum, en iyilerin olmadığına yönetimde
 Ve olmaları gerektiğinin hissiyle.

İngiltere'nin başka bir yerinde değil de bu
 Fakir ama en köklü yerleşim yerlerinden birinde
 Doğduğumdan, şanslıydım ki tüm okul yıllarım
 Boyunca, çocukluğum ya da erişkinliğimde,
 Zenginliği ya da kanı dolayısıyla
 İlgi görüp saygı duyulan birinin
 Yüzünü görmüş değildim; yine çok
 Yararlı oldu sonraki yıllarda akademik
 Kurumlar ya da kurallardan derlediğim
 Düşünceler; Cumhuriyet'e benzer bir şeyler
 Öne süren, herkesin eşit olduğunu,
 Hepimiz şerefli kardeşlerdik, aynı toplumda
 Tahsilliler ve soylular ve dahası seçkinlik
 Herkese açıktı, zenginlik ve unvanlar
 Daha az önemliydi yeteneklerden, liyakatten,

Verimli çalışmadan. Bunlara bir de⁷
 Tabiatın egemenliğinde kendini belli eden
 Tanrı'nın gizil gücünün görünümlerine
 Boyun eğmeyi ekleyelim ve ruhun gururlu
 Çalışmalarını ve özgürlük dağını kutsayan
 Değerli kitaplarla dostluğu. Böyle yetişen
 Birinin başka türlü davranması mümkün
 Olamaz, insanın özelliklerine hayranlıkla
 Bakar, vaatlerin en yükseğini seve seve
 Kabul eder ve selamlar en iyi şekilde eşit
 Haklar ve bireysel değer üzerine kurulu
 Hükümeti. Ve bu yüzden, ah Dostum!
 İlk safhalarda, gençliğime yakıştığından
 Daha az coşkuyla dolduysam, sebebi biraz da⁸
 Burada: Olanlar bana tabiatın açık gidişatının
 Dışında bir şey gibi gelmiyordu, bir armağandı
 Onlar, biraz gecikmişlerdi hatta.
 Şaşacak bir şey yok yani eğer bu geç zamanda
 Tutkuyla yanan, önyargıyla kör, yaralı bu
 Subaylar gibi taraftarlar umutlarıma
 Kendilerinininkine benzer bir şekil veremedilerse,
 Saygıyla eğilmediyse idrakim önlerinde: –
 Uyuklayan heves, şimdi direniş içinde
 Patlayan Kutup yazı gibi; ağızlarından çıkan
 Her kelime bir oktu, ters rüzgârlarla yine
 Kendilerine yöneltilen; düşüncülerinde bir karmaşa
 Vardı insan anlayışının ötesinde bir gücün
 Sebep olduğu; söylemleri sakattı, ruhsuzdu;
 Ve onların zayıflığı beni güçlü kıldı,
 Kazandım.

7 Wordsworth Cambridge'deki eşitlikçi ruhu biraz abartıyor, aslında okul 18. yüzyılda cumhuriyetçi bir yapıdan oldukçauzaktı.

8 Wordsworth'ün durumu devrimi daha başından coşkuyla karşılayan pek çok İngilizin-
 kinden farklıydı.

Bu arada her geçen gün doluyordu yollar,
 Askerliğin yiğitçe birbirine bağladığı
 Fransa'nın en cesur gençleri ve en tez
 Canlı ruhları intikal ediyorlardı
 Sınır boylarındaki savaşı karşılamak üzere.
 Ama işte tam bu anda yaşlar doluyor gözlerime:
 Ağlıyorum demiyorum, - ağlamadım o zaman, -
 Ama gözyaşları köreltti görüşümü,
 O zamanki vedaları hatırladıkça,
 Evden ayrılışları, en yürekten ayrılıkların
 Karşısında gösterilen kadınca metanet,
 Vatanseverlik ve kendini adayış ve dünyaya
 Ait umut, bir şehidin güveninden cesaret alan;
 Hatta yalnızca bir kere ve bir anlığına
 Görülen bir grup yabancı, uzaklardan gelen
 Adamlar, müzik sesiyle, marşlarla,
 Açık flamalarla şehre giren
 Orada burada bir yüz, ya da tüm
 Ötekiler arasında seçilen biri, hâlâ yabancı
 Olmasına karşın hâlâ sevilen;
 Bu geçici görünümle karşısında dahi
 Sık sık kanatlanırdı kalbim ve onlar
 Cennetten yollanmış iddialar gibiydiler
 Davanın iyi, saf olduğunu, kimsenin ona
 Karşı çıkamayacağını kanıtlamak için,
 Değilse elbet bu kimse kayıp, terk edilmiş,
 Bencil, kibirli, cimri, sefil, ısrarla noksan,
 Eşitlik ve doğruluktan sapıkça nefret eden biri.

O subay grubu içinde daha önce bahsettiğim
 Bir tanesi vardı, farklı bir hamurdan -
 Bir devrimci, sonradan ötekiler
 Tarafından dışlanan ve doğulu bir nefretle
 Başka bir kasttan diye küçümsenen biri.
 Daha yumuşak bir adam yaşamamıştır
 Yeryüzünde, ya da daha iyi kalpli,

Yumuşak başlı ama coşku dolu. Acılar *onu*
 Daha cana yakın kılmıştı ve doğasındaki tatlılık
 Bir ayağın altında ezilen hoş kokulu çiçekleri
 Gibi Alplerdeki çayırların, öyle kuvvetle
 Dışa vuruyordu. Böyle değişim getiren olayların
 Arasında sarsılmaz bir inançla dolaşıyordu,
 Bir kitabın sayfaları arasında dolaşır gibi,
 Eski bir aşk hikâyesi, Peri Masalı ya da
 Yaz bulutlarının ardında olup biten şeylerle
 İlgili bir rüyanın içinde gibi. Kan itibariyle
 En soylular arasında yer alıyordu fakat
 İnsanlar arasındaki yoksullara hizmete
 Adamıştı kendini görülmez bir bağla, dini bir
 Tarikata edilene benzer yeminlerle.
 İnsanı insan olduğu için severdi;
 Vasat, sönük ve sade işlerinin başındaki tüm
 Basit kişilere, tepeden bakmayan
 Bir incelikle yaklaşırdı; daha çok bir asker olarak
 İzin günlerinde kadınlar karşısında gösterdiği
 Tutku ve nezakete benzer bir şekilde: Belki biraz
 Kibirli olduğu sanılırdı ama kibir değildi,
 İlgiydi, aşk ve özgürlük konularıyla meşgulken
 Etrafına yaydığı ışıklı heyecandı ya da parçası
 Olduğu bir girişimin gidişatından memnun olduğu
 Zamanlarda: Ama bunda da yumuşaktı ve tavizsiz
 Değildi asla ve şirinliğinden bir şey
 Kaybetmiyordu: Onunla sık sık, baş başa
 Sohbet ettim. Sivil yönetimin hedefleri,
 En bilge biçimleri, eski sadakat ve tanınan
 İmtiyazlar, gelenek ve görenekler, yenilik ve değişim;
 Öz saygı, soylu azınlığın gücü
 Ve çalışan kalabalığın cehaleti hakkında.
 Hoşgörüsüzlüğün hiçbir türlüsüne eğilimli
 Olmadığından bu düşüncelerin hepsini
 Dengeliyordu kafasında;
 Ve ben henüz karmaşanın içine pek fazla

Dalmadığımdan, sonraki günlerimde olduğundan
 Daha mantıklı kararlar veriyordum;
 Bütünlüğüne zarar vermeden yanımda
 Taşıyordum geçmiş yılların tecrübesini,
 Fazlaca yakın ama baskı yapmayan şeyler,
 Ve şaşakalmış ya da yanlış yönlendirilmiş
 Olmadığım için mevcut hedefler doğrultusunda
 Kalabalıkla birlikte mücadele ederken,
 Çünkü kitaplar ve sıradan hayatın yardımıyla
 Girer bu tecrübe kafasına gençlerin,
 Yeter ki fazla yakın nesnelerin baskısı altında,
 Ya da mevcut hedefler için kalabalıkla savaşıarak
 Şaşırmış ya da yanlış bir yola grimiş olmasınlar.

Ama sağır, ya da inatçı olmadığım halde
 Bize karşı savaşanlarda mazeretsiz hata bulmak için,
 Daha çok haz alıyorduk, bunu burada
 Özgürce itiraf edeyim, resmetmekten kendimize,
 Saray salonlarının sefaletini ve oradaki his
 Yoksunu şehvi hayatı, ki en aşağılık ruhlu adam
 En çok yaşardı orada; onurun, gerçek kişisel
 Onurun yeri yoktu; hafif, vahşi ve beyhude
 Bir dünyaydı orası, doğru duyguların akarlarından,
 Alçakgönüllü acıma ve erdemli kılan gerçekten uzak;
 İyi ve kötü adlarını değiştirmişlerdi,
 Dışarıdaki kanlı taşkınlıklar içerideki
 Kötülerle eşleşirdi. En değerli konuları ekledik –
 İnsan ve soylu tabiatı, değil mi ki Tanrı'nın
 Sunduğu bir armağandır, kör istekleri
 Ve değişmez yetenekleri duru gerçeği görmek için,
 Birisi kırmak için esaret zincirlerini, öbürü özgürlüğü
 Sağlam temeller üzerinde kurmak için, oluşturarak
 Sosyal hayatı, bilgi yoluyla yayarak
 Yok edilemeyecek şekilde, yasalardaki gibi adil
 Ve akıllı ve iyi birey gibi saf.

Andık onurlu işlerini kadim hikâyenin,
 Her bir parlak noktayı düşündük,
 Kayıtlı tüm zamanlardaki, korunan doğrunun
 Ve geçip giden yanlıştın oluşturduğu;
 Göklerdeki alevle tutuşan tek ruhları,
 İnsan kalabalıklarının nasıl birbirlerini besleyip
 Körükleyebileceğine değindik;
 Mezhepleri düşündük, uygun tabiatı benimsemeye
 Ne kadar hevesli olduklarını, aşarak her bir
 Engeli gelenek, dil, ülke, sevgi ya da nefret olsun,
 Ve ne yaptıklarını ve ne acılar çektiklerini
 İnançları uğruna; ne uzaklara yolculuk ettiklerini,
 Ne kadar uzun süre dayandıklarını;
 Ne çabuk kurulduğunu görkemli ulusların,
 En küçük filizlerden; nasıl birbirlerine kenetlendiklerini,
 Yeni fikirlerle, dağınık kabilelerin, nasıl
 Tek vücut olduklarını, yayılarak gökte bulutlar
 Kadar geniş bir alana.
 Kendi aklımızın arzularına uyduk o zaman;
 Ve nihayet, yaşayan bir kanıtını bulduk
 Önümüzdeki bütünün, utanç verici bir aptallığın
 Dibinden sabah yıldızı kadar taze kalkan bir halkta.
 Coşkuyla baktık onların erdemlerine; gördük
 En kaba insanlarda fedakârlığın en esaslısını;
 Cömert sevgiyi, aklı selimle ve doğru
 Duyusunu yitirmeden hareket etmeyi
 En şiddetli kavganın ortasında.

Ah, ne hoştur, üniversite korularında,
 Ya da öyle bir yerde, Dostum! bildiğimiz gibi,
 Rotha çayının, Greta'nın ya da Derwent'in
 Ya da isimsiz bir derenin kıyısındaki
 Yeşil vadilerdeki gibi, düşüncelere dalmak, sohbetler
 Arasında, aklın özgürlüğüne, insana olan inanca dair,
 Adalet ve barışa. Ama çok daha hoş böyle çabalamak –
 Çabalamak diyorum çünkü soyut düşüncelere yöneltir –

Eğer tabiat büyük bir imtihanın kıyısında
 Duruyorsa ve duyuyorsak sesini kendini adanmış birinin, –
 Şartların, Dünyanın iyiliği için
 Derin sezgisini harekete geçerek somutlaştırmaya,
 Ona harici bir şekil vermeye çağırdığı birinin.
 O zaman şüphe yok ve gerçek çok daha gerçek, –
 Bir umut o ve bir arzu; bir coşku itikadı,
 Tanrı'nın atadığı bir otorite tarafından,
 Bir tehlike, güçlük ya da ölüm itikadı.
 Dion, Yunanlıların gölgesi altında,
 Plato'yla yapmıştı böyle bir sohbeti;
 Bir kurtarıcının şanlı görevi için böylelikle pişmişti,
 – Ve o göreve çoktan bağlı olarak,
 O böyle bir tartışmaya girişmişti
 Eudemus ve Timonides'le, silahlı maceracılar
 Sarmışken etrafını, o iki gemi, müthiş yükleriyle,
 Sicilya'lı Tiran'ın devrilmesi için yelken açtıklarında
 Zacyntus'tan, – felsefi savaş, felsefecilerin yönettiği.⁹
 Zor bir kaderi vardı, gerçi tutkusu da zorluydu,
 Ah Dostum; bu bahsettiğim kişinin! Beupius (Bu ad
 Yunanlıların en değerlilerinin yanında dursun.)
 Böyle inşa etti hayatını; aynı ikna gücünde
 Daha birçok tartışma yaptık:
 O kendi payına, en kötüsü için kuşanmıştı,
 Savaşa savaşa yok oldu, mutlak hakimiyetle,
 Talihsiz Loire'in kıyılarında,
 Özgürlük için, yanılısama içindeki insanlara
 Kendi hemşerilerine karşı; yine de şanslıydı bunda,
 Sonraki zamanlarda başına gelecekleri görecek kadar
 Yaşamadı diye, şimdi bizim gördüğümüz,
 Biz, o zamanlar onun sahip olduğu gibi
 İstekli bir kalbi olanlar.

9 İÖ 357 yılında filozoflar denize açılmış, Sicilya'nın kralın baskısından kurtarılmasında önemli rol oynamışlardır.

Saatler boyu festival neşesi içinde çınlayan
 İşte o Loire'ın kıyısında, henüz sivil katliamından
 Habersiz, yürürdük sık sık;
 Ya da altlarında bir açıklık, millerce süren
 Bir açıklık bırakan, devasa ve kubbemsi
 Ağaçlarıyla, gölgeleri hiç kesilmeyen
 Uçsuz bucaksız ormanlarda –
 Ciddi bir bölge. Bu geziler arasında, sık sık,
 İçten sohbetlerden, uzaklaştırdım da
 Hafızamın başka zamanlara sızmasına izin verirdim,
 Bu yosunla kaplı ve mermer ya da dalgasız
 Bir deniz kadar kaygan, sarmaş dolaş olmuş
 Köklerin üzerinde bir münzevi, hücrelerinden
 Çıkarak kırlardaki derin düşünceleriyle meşgul
 Rahatsız edilmeden yürürdü;
 Tıpkı tek başına yürümesi gibi Gotik
 Bir kilisenin avlusunda bir keşişin, ayinin
 Bitiminde huzur ve sessizlik içinde. Ama olur da
 Duyulursa, görülme de duyulur – yolunu şaşmış
 Bir yolcu, uzaklardan yaklaşan, sert zeminde
 Yankılanan nal sesleriyle, hızla,
 O zaman Angelica'ydı bu atının üzerinde,
 Ormanlarda gök gürültüsüyle,
 Ya da o nazik bayan Erminia, o güzel kaçak.¹⁰
 Bazen bir çift şövalye gördüğümü sanırdım
 Bir fırtınada gibi yükseklerde, başlarının
 Üzerinde sallanan ağaçların altında
 Mızraklarını çarpıştıran;
 Ardından gürültülü bir eğlence kopardı,
 Müziğin gürleyişi, aniden duyurarak saklı açıklıktan
 Satyr'lerin toplandığı, orta yerde bir dişinin
 Etrafında dans ediyor olurlardı,
 Ölümlü bir güzelin, talihsiz tutsakları.
 Bu devasa ormanların genişliği bana

10 Ariosto'nun *Orlando Furioso* ve Tasso'nun *Gerusalemme Liberata*'sındaki kadın kahramanlar.

Yeni bir görüntüydü, sık sık bu şekilde
 Hükmetti hayal gücüne
 O saygı duyduğum yoldaşım la dolaşırken.
 Ve bazen –
 Yeşil kırlar arasında bir çayın kıyısında
 Bir manastıra vardığımızda, – çatısız bir yığın,
 Ve zamanın saygılı dokunuşuyla değil,
 Ansızın kopan şiddet yüzünden yıkılmış, –
 Bu gönül şenlendirici tartışmalara rağmen,
 Gerçek coşkuya rağmen – bende daha az içtendi
 Ve zorlama vardı – yanmadan edemezdim
 Böyle acımasız bir haksızlığa, ayin çanının
 Artık çalmaz oluşuna, hüzünle,
 Meşalelere, en yüksek kuledeki haça,
 (Ne güzel bir karşılamadır yorgun
 Yolcunun gözlerine) misafirsevenliğin ve huzurlu
 Bir dinlenmenin bu işaretine.
 Ve bu çeşitli yürüyüşlerin partneri,
 Yeri gelip Romorantin bölgesini gösterince,
 Eski kralların mekânı, Blois'nın kraliyet anıtını,
 Ya da o yeşillikler içindeki kaleyi,
 Adını şimdi unuttuğum, bir hanımefendi
 Yaşarmış orada, Francis kur yaparmış ona,
 Bölgede rivayet olduğu üzere, asil şövalyesine
 Karşılıklı tutku zincirleriyle bağlı bu hanım da,
 Meşaleler ve aşk fenerleri aracılığıyla işaretleşirmiş
 Yücelerdeki malikânesinden, kuleden, aşağıda, ovada,
 Onun yaşadığı yer olan taa uzaklardaki Chambord'la;
 Burada dahi, huzurlu kutsal evdekinden
 Daha az olsa da, krallar, onların yaptıkları kötülükler,
 İyilikler için dikilmiş bu sıkça karşılaşılan
 Anıtlar arasında, zaman zaman erdemli öfkeyle
 Ve soylu azarla tutuşmaya hazır, Hayal Gücü,
 Sık sık törpüledi halka karşı duyulan önyargılarını,
 Yobazlığını, diyelim, genç bir devrimcinin;
 Ve bu yerlere, neşeli bir şövalyenin pırıltısıyla

Baktım. Ama az nefret duymadım mutlak idareye,
 Tek kişinin iradesinin herkes için kanun
 Olduğu ve o kıraç kibre,
 Adil olmayan dokunulmazlıklarla,
 Yönetici ve halk arasında duran,
 Onun yardımcıları olan, onların değil de.
 Bu nefret gün gün daha etkili olmaya başladı bende,
 Acıma ve aşkla da karışarak;
 Çünkü umut neredeyse aşk da oradadır sefil
 Kalabalık için duyulan.
 Ve bir gün tesadüfen,
 Açlıktan kıvranan bir kıza rastladık,
 Halsiz yürüyüşünü bir düvenin adımlarına uydurup
 Gidiyordu, koluna bağlı ipin ucundaki hayvan
 Böylece yolun kıyısındaki otlara uzanırken
 Kızın solgun elleri bir örgüyle meşgul oluyordu.
 Bunu gören arkadaşım "İşte buna karşı
 Savaşıyoruz" dedi acıyla, onunla birlikte
 İyilik dolu, karşı konulmaz bir ruhun
 İşbaşında olduğuna inandım, bu kadar aşağılayıcı
 Bir yoksulluğun çok yakında ortadan kalkacağına,
 Dünyanın kurduğu düşün gerçekleştiğini göreceğimize,
 Yumuşak ve alçakgönüllü ve emeğin çocuğu olanlara
 Bedel ödeneceğine dair, ayrımcılığı yasal kılan tüm
 Kurumların yıkılıp boş böbürlenmelerin ortadan
 Kalkacağına, tek bir kişinin ya da bir azınlığın
 Elindeki şehvani yönetimin ve kaba gücün
 Silineceğine dair.
 Ve son olarak hepsinin özeti ve en önemlisi,
 Halkın kendi kanunlarını yapma gücünü
 Eline alacağına ve buradan tüm insanlık için
 Güzel günlerin doğacağına dair.
 Ama bu şeyler bir yana, bu tek güven
 Yeterli değil miydi sürekli insanlığın refahını
 Düşünen bir aklı ateşlemeye?
 Bundan böyle kanunsuz vekâletle

Esaretin son bulması gerektiğini düşünen,
 Dünya yargılanırken açık suçlamanın
 Açık hükme götürmesini ve açık cezalandırmaya
 Varmasını, nefes almak için hava bedava değilse
 Ve insan yüreğinin korktuğu bir şeyler varsa hâlâ.
 Bu yükseklikten çoğu zaman sohbetler sırasında
 Ya da kendi kendi kendimize, bizi oyalayan
 Sıradan meselelere inmeyeceğim,
 Toplum hareketlerine, topluma mal olmuş insanlara,
 Gelen haberlerin sürekli değişen rüzgârı
 Üstümüzden estikçe yürekte oluşan duygulara
 Değirmek yerine, burada, tekrarlayabilirim
 Devrimci arkadaşımın anlattığı üzücü bir hikâyeyi,
 Köklerin ne derinlere indiğini, dallarının ne geniş
 Yayıldığını kanıtlamak için, ölümcül bir ihanet,
 Vekötücül kara bir leke olan
 O yaşlı ağacın, Fransa'yı tüketen.

Ah, genç sevgililerin mutlu zamanı
 (Böyle başlayabilir hikâye.) Ah,
 Bir hanımefendinin alnındaki kâkülün
 Gökyüzündeki en güzel yıldızdan daha güzel
 Olduğu huzur dolu zaman!
 Öyle başlayabilirdi! –ve o *girişle* başladı kayıt;
 Ve sadık dizelerle geldi hüznün dolu gerisi.

Ama küçük tekneimiz azgın bir nehirde
 Cesaretle demir almıştı; sürükleyen akıntıdan
 İsteğimizle dönersek gezinmeye bir dereye,
 Ne kadar cazip olsa da, yol arkadaşım! Kızmaz mısın?
 Ama zahmetlerimin boşa gittiğini sanma: Çünkü
 Vaudracour ve Julia (Talihsiz çiftin böyleydi adları.)
 O yalın hikâyede, yaşlar akıtacak ötekilerin kalplerinden
 Kendi kalpleri çarpmazken artık. Orada yine
 Okuyabilirsin, keyfince, âşık çiftin nasıl
 Sürüklendiğini, toplum baskısıyla aşağılanıp

Ölümçül suça, Tabiatın isyanı canavar kanuna;
Nasıl iki kalp arasına baskının aracılarını soktuğunu,
Gerçek aşkın birleştirdiklerini ayırarak,
İkisini de taciz ederek, delikanlı batıncaya kadar
Kaderinin kendisi için yaptığı yatağa;
Yüzüstü, zehirli pişmanlığın iğnelerinin batarak
Tüm gücüyle irkilttiği zamanlar hariç,
Nefes nefese ve duasız. Derin bir ormana kaçtı,
İnsanların tacizinden; orada yaşadı, günden güne
Zayıflayarak ruhu; ne de Özgürlüğün son hız
Fransa boyunca yankılanan sesi, halkın umudu
Ya da kendi en kötü hatalarının kişisel hatırası
Uyandırıyordu onu; ama bu kasvetli
Gölgelerde saklanarak, harcadı günlerini,
- Yitirdi aklını.

ONUNCU KİTAP

Fransa (devam)

Güzel ve sakin bir gündü, yeryüzünde yayılan,
Sonra solup giden sıra dışı bir sessizlik içinde,
Pişmanlığı teskin edecek kadar güzel bir gün,
Derinleştirse de teskin ettiğini,
Kayıp giden Loire'in kıyısında duraksadığımda,
Ve bir veda bakışı attığımda, onun zengin topraklarına,
Bağlarına ve tarlalarına, yeşil meralarına
Rengârenk ormanlarına, yeniden ve yeniden elveda;¹
O sahnenin sessizliğinden geçip vahşi metropole
Doğru sonra. Tahtından düşmüştü Kral²
Ve o işgalci ev sahibi, –
Siyah cephesinde onu taşıyan
Karanlık rüzgârın nazik lütuflarının yazılı olduğu
Cüretkâr bulut – özgürlüğün
Ovalarında zarar veremeden patlayan.³
Daha cesur ifadeyle, onlar
– Agra'dan ya da Lahor'dan beraberinde
Rajalar ve Omrahlarla giden Ulu Moğol'un⁴
Emri altında birleşen doğulu avcılar gibi coşmuşlardı,

1 Wordsworth sadece Loire'in sonbahar güzelliklerinden değil, Eylül ayında çocuğunu doğurmak için Orleans'a gitmiş olan Annette Vallon'dan da ayrılıyordu.

2 Kral XVI. Louis tahttan indirilip hapsedilmişti.

3 Avusturya ve Prusya güçleri Paris'e girmiş ve bildirilerinde Kraliyet ailesine zarar verirse şehri yerle bir edeceklerini belirtmişlerdi.

4 Hintli prensler ve soylular.

Bir vilayet kadar geniş bir halka içine sürmeye
 Avlarını ama işaret verilince, can almaya kararlı
 Mızrağın ucunda, iyice daralmakta olan çemberde,
 An be an – onlar, sabırsız adamlar,
 Görmüşlerdi beklenen avın intikam peşinde
 Avcılara dönüşmesini ve öfkesinden dehşet
 İçinde kaçıyorlardı. Hayal kırıklığı ve umutsuzluk
 Kaldı şeytani beklentilerle çılgın düşlere kapılanlara;
 Daha iyi dava, güven ve mutlak zafer için savaşımlara.

Devlet, güvenliği üzerine son mührü
 Basmak ister gibi ve göstermek için dünyaya
 Yüce ve korkusuz olduğunu,
 Coşarak savunmada ya da keskin öfkeyle yaralı,
 Ya da kindar bir minnetle, alay etmek için,
 Gevşeyen uzuvlarını harekete geçirip yeni bir sürece
 Zorlayan şaşkın İttifakla; Kral ezildiğinde,
 Boş tahtı affetmedi ve gururlu bir aceleyle
 Saygın bir Cumhuriyet adını aldı.⁵
 Doğru, üzücü suçlar işlenmişti bu saatten önce,
 Korkunç katliam, duyarsız kılıca yargıç olması⁶
 İçin yalvarılmıştı, ama bunlar geçmişin olaylarıydı.
 Dünya bunlardan temelli kurtulmuştu, öyle sanılıyordu, –
 Geçici canavarlardı hepsi, sadece bir kez görülen!
 Sadece görünüp sonra ölüveren.

Bu umutla şen, Paris'e döndüm,
 Ve o zamana kadar hissetmediğim bir şevkle
 Dolastım koca şehri ve sarayı, yakın bir zamanda öfkeli
 Bir grup tarafından topa tutulmuş, bahtsız kralın
 Çocukları ve karısıyla birlikte yattığı hapishanenin
 Önünden geçtim ve Carrousel Meydanı'ndan

5 Amerika örneğine rağmen devrimin ilk yıllarındaki amaç cumhuriyetin kurulması değildi.

6 Soyluların yanı sıra kral yanlısı olmayan çok sayıda sıradan insan da katledilmişti. Katliam emrini veren yoktu ama Danton'un kesinlikle olanlara göz yumduğu biliniyor.

(O vakitler boş bir arazi olan!) Ölülerin son günlere
 Değın üst üste yığılı durduğı bu yere
 Ve başka yerlere, içindekilerin önemli olduğunu
 Bildiğı ama yabancı bir dilde yazıldığından
 Kendisine kapalı bir kitaba bakan, dilsiz sayfalarını
 Sorgulayan ve suskunluklarından dolayı
 Onlara kızan birinin gözleriyle baktım.
 Ama o gece ta derinden kavradım nasıl bir dünyanın
 İçinde olduğumu, nasıl bir zemin üzerinde yürüdüğümü,
 Nasıl bir havayı soluduğumu.
 Odam yüksek tavanlıydı ve müstakil,
 Büyük bir köşkün ya da otelin
 Çatısına yakın, daha sakin zamanlarda hoşuma
 Gidebilecek bir yer, o zaman da mahrum
 Değildim gerçi bazı mutluluklardan.
 Hep yanan bir mumun ışığında uyanık duruyordum
 Fasılalarla okuyarak; geçmiş korku gelecek korkuymuş
 Gibi abanıyordu üstüme. O Eylül katliamlarını
 Düşündüm, benden bir ay öncesinde yapılmış,
 Onları gördüm ve etkilendim: Gerisini ben kurdum
 Trajik öykülerden ya da yaşanmış olaylardan,
 Hatıralardan ve sönük nasihatlerden.
 At manejde eğitilir ve en çılgın yıldızlar bile
 Kendi yörüngelerine dönerler tekrar,
 Dağılan kasırganın yerine en az onun kadar şiddetli
 Bir yenisini hazırlar hava;
 Deniz çekilir fakat yeniden dönmek için
 Çıkıp derinlerdeki sığınağından;
 Her şey iki kere doğar;
 Deprem bir kereyle tatmin olmaz;
 Ve böyle düşününe düşününe, bir ses
 Duyar oldum koca şehrin üstünde haykıran:
 "Uyuma artık." Sesi doğuran vecd hali geçip
 Gitti sesle birlikte, ama daha sakin bir aklın
 Yorumları yumuşak bir huzur ve tatlı bir unutuş
 Vaat ediyordu gururla.

Bulunduğum mekân koyu bir sessizlik içindeyken,
Hiç tekin bir yer değildi istirahatata çekilmek için,
Korumasızdı içinde kaplanların gezdiği
Bir orman kadar.

Gün doğar doğmaz Orleans'ın saray yoluna doğru
Hevesle yürüdüm; caddeler henüz sakindi;
Ama bu uzun, kubbeli pasajlar öyle değildi;
Orada, uyumsuz sesler, bağrışlar arasında, girer girmez
Beni karşılayan, kalabalıktaki çığırtkanların tiz seslerini
Duyabiliyordum, "Maximillien Robespierre'in
Cinayetlerini Yazıyor!" diyorlardı,
El, sesle birlikte, kaldırıp gösteriyordu metnini
Yakın zamanda yapılan bir konuşmanın:
İmalı ithamların nasıl bir iz bıraktığını bilen
Robespierre, güçlkle doğrulup, onu suçlayan adamı
İddiasını açık açık ifadeye çağırırdığında
Bir ölüm sessizliği kaplamıştı ortalığı,
Kimse kıpırdamamıştı, bu sessizlik içinde,
Louvet tek başına yürüyüp koridordan
Yerini almıştı mahkemede ve şöyle demişti:
"Robespierre, seni suçluyorum!"
İyi bilinir o suçlamanın utanç verici sonucu,
Sarsıcı gök gürültüsünü başlatan, o tek cesur
Adamın, sesi "Dur" demenin ifadesi olan kişinin,
Onun tehlikeli görevini devralacak tek bir takipçisi
Çıkamamıştı, o da çekilmişti, hayıflanarak göklerin
En iyi yardımının israf edilmesine,
Kendi kendilerine ihanet eden insanlarca.

Ama bu anlattıklarım, iyisi kötüsüyle
Benim şahsi düşüncelerim, fazlası değil.
Öyleyse anlatayım şimdi de, –
Bir bakıma kendi gözlerimle gördüm ki özgürlük,
Hayat ve ölüm pek yakında
Ülkenin en uzak köşelerinde dahi

Başkenti yönetenlerin keyfine bağlı olacaktı;
 Neyin uğrunda savaşılacak,
 Zafer hangi unsurlarla kazanılacak.
 En iyi niyetlilerin kararsızlığı
 Ve hücum ya da savunmada
 Ahlaksızlıkları sayesinde
 Güçlü olanların düz ayakyolları⁷,
 – Ruhum derinden incindi; evet, neredeyse
 Dua edecektim yeryüzündeki tüm insanlara,
 Aklın sabırlı alıştırmasıyla özgürlüğü hak eden.
 Gerçeğin kutsal ışığında çoğalan hevesle dolu
 Tüm ruhlar için, düşün diye dillerin armağanı
 Ve varsın diye Güç rüzgârların dört bucağından,
 Yapmak için Fransa'ya onun bir başına
 Yapamadığını, şerefli bir işi; sanma ki
 Ülke güvenliği de kattım duama: Tüm şüpheden ya da
 İşlerin nereye varacağına dair tüm endişelerden
 Melekler günahıtan ne kadar uzaksa
 O kadar uzaktım.

Üzüldüm ama bununla kalmayıp
 Direnişi de düşündüm, çareleri;
 Önemsiz bir yabancıydım, silik, kendi dilinde bile
 Hitabet gücünden yoksun,
 Bildikleri ise karmaşayı ve ayak oyunlarını
 Anlatmaya yatkın olmayan, yine de bu zamanda
 İçten bir hevesle, böyle bir amaca hizmet
 İçin gönüllüydüm tüm tehlikelerine rağmen.
 İçimden şöyle geçirdim,
 İnsanlığın kaderi daima nasıl da
 Bireylere bağlıydı; bütün yerel
 Mirasın üstünde tek bir tabiat vardı,⁸
 Göklerde nasıl tek güneş varsa; amaçlar büyük dahi

7 Anlam özgün metinde de bulanık.

8 Bölgesel ya da dinsel boyutların ötesinde, bir yabancıya bile ülke kaderinde etkisi olabildirmek isteniyor.

Olsalar, tam da bu yüzden,
 En sıradan gözlere görünüyorlardı;
 İnsan duyduğu güvensizlik ve müjdeli kutsal
 Kanıtlara rağmen umutsuzluk içinde olması
 Yüzünden zayıftı;
 Ne de gençliğimin tecrübesizliği engeldi,
 İnanmaya ki umutları güçlü ve istekleri yüce,
 Kendine tamamıyla sadık bir ruh,
 Toplumun sorgulamayan sürüsü için
 Hükmeden bir içgüdüdür, hem yoldur
 Hem kılavuz, akışkan bir haznedir
 Güvenli boyun eğmişlik içinde yuvarlanmaktan hoşnut
 Her bir kayıp küçük dereyi, su damarını toplayan;
 Doğru yere, kendini kontrole,
 İhtiyata ve sadeliğe yaslanan akıl
 Nadiren bozguna uğrar ve hedefinin altına düşer,
 Ne de kendisini yenilgiye uğratacak
 Harici bir ihanetle karşılaşır;
 Son olarak, eğer insan iradesi, zayıf insan
 İradesi, üzerindeki yandaşları ihanet ederse
 Kendilerine fazlasıyla güvenen kişiye,
 Hissediyordum ki dünyada
 Ayartan onca gürültü arasında hâkim bir ses
 Barınmaktadır ruhun içinde,⁹
 Ve tarafsızlık içinde arabuluculuk etmektedir
 Doğruyla yanlış, hayatla ölüm arasında,
 En iyi destekleyecek şekilde amaçlarını
 Doğruluk ve adaletin, bir araya getirmektedir
 En tavizsiz şekilde iki fedakârlığı,¹⁰
 Kaygılarımızın ya da kötürüm ilgilerimizin
 Neresinden isterse Tabiat oradan,
 İçten ve kör, katı hükme karşı.

⁹ Vicdan

¹⁰ Ölüm ve hayat ikisi de, ihanet halinde, vicdanın katı hükmüne feda edilecek şeyler olarak görülüyor.

Diğer taraftan, hatırladım
 Okulların zaten bildiği o doğruları –
 (Minikler için bir yazma ödevi konusu,
 Daha büyüklere fazla sıradan,) Ama bir vahyin canlılığıyla eski filozofların
 Tüm geniş boyutlarıyla görebildikleri,
 Fani işlerin acemisi olan,
 Gölgede yaşayan adamların; Harmodius'un bildiği
 Ve onun akranı Aristogiton'un ve Brutus'un bildiği –
 Tiranlık gücünün zayıf olduğunu ,
 Ne minnet, ne inanç, ne sevgi barındırdığını,
 Ne de iyi-kötü güvenebilecek kimse
 Tarafından desteklenmediğini; kendi tanrımızın
 Asla etki altına alınmadığını ya da
 Etkisiz kılınmadığını; eşitlik ve akıl dışında
 Hiçbir şeyin devam etmek gibi doğal hakkı
 Bulunmadığını; başka her şeyin barıştırılmaz
 Düşmanlarla karşı karşıya geldiği ya da
 En iyi durumda çeşitli hastalıklarla yaşadığını.

Arzularım fazla şiddetli, düşüncelerim
 Yoğun ve huzursuz olabilir, çünkü o günlerde
 Hiç şüphem yoktu ki tek bir yüce aklın gücü
 Utandırırdu bu günahkâr sorguçları –¹¹
 Vahşeti ve kanlı şiddeti yatıştırır,
 Ve bunu olgunlaşmamanın
 Daha üzücü kanıtları olan cehalet
 Ve yanlış eğitim sonucu insanların
 Uzun zamandır düştükleri hale
 Ve dışarıdan ısrarla karşı çıkışa rağmen yapardı –
 Ve açardı iyi yönetim için bir yol,
 Ve devlete, eski kanun yapıcılardan örnek alınarak,
 Saygınlığı iade edilmiş somut bir hak bırakırdı.¹²

¹¹ Jakobenler

¹² Wordsworth daima, halkın güç sahibi olabilmek için eğitilmesi gerektiğini düşünürdü.

Bu düşüncelerle

Acımasız zorunluluğun zinciriyle sürüklenerek,
 O zaman öyle görünüyordu, – Şimdi minnetle
 Anlıyorum ki Tanrı'nın lütufkâr yardımıyla –
 Britanya'ya döndüm, yoksa (Korkunç bir fırtınanın
 Ortasında bir tekne güvertesinde çabalayıp duran
 Bir kara adamından daha fazla bir ağırlığımla
 Olmadığından emin olsam bile,) Kuşkusuz yok olan, hem de gönül rızasıyla
 Yok olan bazılarıyla birlikte, zavallı, yanılmış,
 Şaşkın bir kurban olurdum, ortak davaya;
 Toprağın bağrına gömülürdüm,
 Bütün kararlarım, umutlarımla,
 Yalnızca kendine ozan, insanlara yararsız¹³
 Ve hatta Sevgili Dostum! Senin bile tanımadığın
 Bir ruh olurdum.

İki kez yaprak döktü ağaçlar, kış
 Ağarmış tacını sık sık giydiğinden, Albion
 Kıyılarını dalgaların dövüşünü gördüğümünden beri ben,
 Kulağıma çalındığından beri ana dilimin aksanları
 Memleketimin kutsal topraklarında.
 Bir dünyasever olarak, onun yeşil gölgesiyle
 Nasıl muhabbete girerdim usulca,
 Uyumlu melodilerle dolu yurdumdan önce?
 Büyük şehirde kalmak daha çok
 Hoşuma gidiyordu, orada genel havaya hâlâ
 Bir karmaşa hakimdi, zenci ticaretine karşı
 Çok kişinin katıldığı o ilk unutulmaz
 Karşı çıkışla başlatılan;¹⁴
 Yenilmiş olsa da eski unutulmuş prensipleri
 Hatırlatan bir girişim ve ülke boyunca
 Yeni bir güç dalgası estiren. Kendi adıma,

13 O zamana kadar iki şiir dışında hiçbir şey yayımlamamıştı.

14 Köle ticaretini yasaklayan bir kanunun kabulü için yapılan girişimler Fransa'da durumun kötüye gitmesiyle gelişen tutucu tavır nedeniyle sonuçsuz kalmıştı.

Bu özel mücadele benim sempatiyi kazanacak
 Kuvvette değildi; ne de şimdi onun başarısız
 Sonucu çok üzüyor beni; çünkü beraberimde
 Getirdim inancımı ki eğer Fransa gelişirse
 İyi insanlar uzun süre tapınmazdı
 Kuru insanlığa ve bu en çürümüş dalı insan
 Utancının, aşırı acıların nesnesi
 Yıkılırdı ağacıyla birlikte.
 Öyleyse neydi duygularım, Britanya
 Yeni doğmuş gücünü –Ah yazıklar olsun!
 Konfederasyon Güçlerinin yanında devreye
 Soktuğu zaman, yalnızca kendimde değil
 Bütün akıllı gençlerin kafalarında gördüğüm,
 Dönüşüm ve saf değiştirme oldu o andan itibaren!
 O zamana kadar ahlaki açıdan bir şok
 Yaşamamıştım; ne bir kayma, ne devrim
 Sayılabilecek bir duygu dönüşümü;
 Başka her şey ilerlemeydi aynı patikada, ki üzerinde
 Değişen hızlarda yürüyordum: Bu ise
 Bir başka bölgeye geçiş demekti bir adımda. –¹⁵
 Hafif ve esnek bir çan çiçeği, doğum yeri olan
 Kır kayanın üzerinde nasıl salınırsa esintiyle,
 Ben de öyle bir istekle sıkı sıkıya bağlıydım
 Eski kulesine sevgili ülkemin,
 Başka bir arzum yoktu orada solup
 Gitmekten başka: Şimdiyse o mutluluktan
 Sökülüp alınmıştım bir kasırgayla.
 Evet, sonradan itiraf etmesi zor! – Ama sevindim,
 Ruhumun kazandığı zaferden dolayı coştum,
 Binlerce İngiliz püskürtülünce geri, yenilip
 Terk edince savaş alanını ya da cesur yürekler!
 Utanç verici bir şekilde kaçınca. Kederlendim,
 Keder demeyelim buna, başka her şeydi,
 Adsız bir duygular karmaşasıydı, ki beni yalnızca
 Bir köy kilisesinin kulesini benim kadar

15 Wordsworth'ün kişisel devrimine İngiltere'nin savaşgırmesineden oluyor.

Seven biri anlar; Yüce Baba'nın önünde herkes
 Eğilmişken duada ve övgüler düzülürken ülkemin
 Kazandığı zaferlere ve basit müminler arasında
 Belki de sadece ben kimsenin sahip çıkmadığı
 Davetsiz bir misafir gibi sessizce oturuyordum,
 Ha bir de, gelecekteki intikam günüyle besleniyordum.

Ah! Hesapları kabarık, zorla, tek bir sert çekişle
 İngiltere'nin en iyi gençlerinden, ülkelerine dair
 Yüksek övünçlerini, mutluluklarını yırtıp alanların,
 Hem de en kötü kayıpların en iyi isimleri alabildiği,¹⁶
 Tanrı'nın kendisi geldiğinde müjdecisinin yaptığı gibi,¹⁷
 Vatan sevgisinin alçakgönüllülükle bir kenara çekildiği;
 Eski dinden vazgeçmenin daha yüce bir
 İnanca dönmek gibi görüldüğü böyle bir zamanda;¹⁸
 Üstelik tehlikelerle dolu ve vahşi bir mevsimde,
 Bilge tecrübe önüne gelen çitten çiçekler koparıırken
 Beyaz buklelerine inat, bir çelenk yapmak için.¹⁹

Kızılhaçlı bayrağını taşıyan gururlu donanma²⁰
 O değersiz yolculuğa hazırlanırken, gemilerin
 Yattığını gördüm, gösterişli bir grup yaratık,
 Derinde; dinlenirlerken gördüm, sakın ve
 Parlak günlerden oluşan bir ay boyunca
 Konaklayacak bir misafir, o hoş adada
 Toplantı yerlerini koruyan –orada duydum,
 Her akşam, sakın deniz kıyısında dolaşırken
 Güven verici bir ses, hiç aksamayan–
 Gün batımını haberleyen top atışı. Güneş

16 Kayıplar insanlık açısından kazanç olarak görülebilir.

17 Vaftizci Yahya'nın İsa'ya yol vermesi imgesine rağmen Wordsworth'ün tavrı alaycı, vatan sevgisi, savaşta zafer kazanma hırsı savaşın haksızlığını unutturuyor.

18 Muhtemelen bu durumda devrime olan inanç ironik bir şekilde soyluların Hükümete olandaha yüksek inancıyla değiştiriliyor.

19 Daha iyisinibilmesi gereken tecrübeliler kötü amaçlar için gençlik coşkusuyulaçalıyorlar.

20 Kızılhaçlı bayrak: İngiliz donanmasının taşıdığı bayraklar.

Tabiatın sessizliğine gömülürken geliyordu o ses,
 Kötü ağıt! Onu, karanlık hayallerle kaplı
 Bir ruha bürünmeden, gelecekteki felaketleri
 Hissetmeden, üzülmeyen insanoğlu için
 Ve yürek sızısı duymadan işittiğim nadiren
 Oluyordu.

Fransa'da zavallı amaçları doğrultusunda
 Acımayı kökünden koparıp alan insanlar
 Memnundular bu yeni düşmandan.
 Kötücül isteklerinde güçlü olan tiranlar
 Güçlü şeytanlara dönüşmüşlerdi şimdi;
 Ve böylece her yandan düşmanlarla sarılı,
 Kışkırtılan ülke çıldırdı; birkaç kişinin suçları
 Yayılıp kalabalıkların çılgınlığına dönüştü;
 Cehennem dalgaları göklerin kutsadığı rüzgârlar gibi geldi.
 Adil olanların katılığı, Tanrı'nın zaman zaman
 İntikam için cezalar verdiği konusunda
 Şüphesi olmayanların inancı, insan idrakını
 Tahta çıkarıp ona tapanların, kısa ömürlü²¹
 Sancıları Cennet Bahçesi'nde geçecek yıllara
 Değişmeye hazır olanların umutları,²²
 Kör öfkesi küstah yaratılışlıların,
 Hafif kibri müdahalecilerin, değişmeyen amaçları
 Şüphecilerin, gevezelerin dil sürçmeleri
 Ve bütün kazaları hayatın tek bir hizmete
 Koyulmuştu, tek bir işle meşguldü.
 Senato ağzı açık kalmıştı, basireti bağlanmış,
 Bilgeliği boğulmuştu ve korkmuştu adaleti,
 Cinneti sadece geçmişteki zulümleri övmek
 Ve biçimlendirmek için harekete geçmişti,
 Zaten kimse karşı çıkmaya ya da azaltmaya
 Cesaret edemiyordu yenilerini.

21 Notre Dame katedrali 1793'te Akıl Tapınağı olarak kutsanmıştı.

22 Wordsworth terörü gelecekteki mutluluk için gerekli bir temizlik olarak görmese de şiddetin devrimin bir safhası olduğunu unutuyordu.

Ülkedeki kıyım bütün bir yılı
 Şölen günleriyle doldurmuştu;
 Yaşlı adam ocak başından,
 Genç kız sevgilisinin koynundan,
 Anne beşiğinin dibinden,
 Asker savaş alanından, –yok oldular, herkes–
 Tüm dostlar düşmanlar, bütün gruplardan,
 Yaşlardan, makamlardan, kelle ardına kelle,
 Ve düşmesi emrini verenlerin asla yeterli
 Bulmayacağı sayıda kelle.
 Eğlencelerini bulmuşlardı ve masum miniklerin
 Arzuları böyle sırtlansız iştahlara benzetilebilirse,
 Gayretlerini bir çocuk gibi gururla sergiliyorlardı.
 Açık bir arazide dönen kanatlarıyla
 Yel değirmeni modeli bir oyuncakla
 Oynamaktan büyük zevk duyan bir çocuk.
 Rüzgâr kendiliğinden esip kanatları döndürse de
 Bu onu mutlu etmez, ama oynanacağı bir kol
 Mesafesinde önde tutarak koşar bir de
 Rüzgâra karşı, pervane daha da hızlı dönsün diye.

Bu iğrençliklerin derinlikleri arasında,
 Düşünen beyinler bile, zaman oldu, unuttular
 Varlıklarını borçlu oldukları şeyi, unuttular
 Yeryüzünde özgürlük diye bir kelimenin
 Duyulduğunu: Fakat onun masum otoritesi
 Altında yapıldı her şey ve onun kutsal
 Adı olmasa yapılamazdı.
 Roland'ın meşhur karısı, sukûna kavuşunca²³
 Hissetti o acıyı ve kelimelere döktü. Ey Dostum!
 Yas tutulacak bir zamandı insanlık için,
 Eğer bir umut var olduysa hiç
 Acı dolu bir zamandı umutları şoktan
 Sağ çıkabilenler için – en çok da hâlâ

23 Jeanne Marie Roland'ın giyotine gitmeyi beklerken yazdığı kitap devrim sırasında çekilen acıları birinci elden en iyi anlatan kaynak olarak değerlendiriliyor.

Mesnetsiz umut ve insanoğluna güven
 Duyanlar için: Onlar acılarını en derinden hissettiler.
 İşgalciler hak ettikleri sona giderken:
 Herkülvari Commonwealth'ciler kollarını uzatmış
 Bir çocuk tanrının kollarındaki kuvvetle
 Boğmuştu beşiği kuşatan yılanları;²⁴
 Bu iyiydi, olması gereken şeydi,
 Fakat hiç çare yoktu ruhları bundan sonra
 Dünyanın neyle suçlanacağını düşünüp acıdan
 Hasta olanlar için.
 Müthiş kederliydi o sıralar, ah Dostum
 Gündüz düşüncelerim, – gecelerim berbattı;
 Aylar, yıllar boyu, bu caniliklerin son
 Vuruşu ardından, uyku saati bana nadiren
 Doğal hediyeler getiriyordu,
 Yeisin ve zorbalığın o denli korkunç hallerini
 Ve ölüm araçlarını gördüm;
 Ve en masum kurbanların korkunun altında ezildiğini,
 Ve anlık umut ve yorgun duanın,
 Herkes kendi hücresindeyken, ya da kurban
 Edilmek üzere topluca kapatılmışlarken bir yere,
 Ve mücadele içtenliği, neşesi ve hafifliği
 İçindeyken, tozun gözyaşlarıyla yatıştığı zindanlarda.
 Sonra aniden sahne değişti ve kesintisiz rüya
 Alıp yuvarladı beni uzun nutuklar arasına,
 Ki orada ben, adaletsiz bir jüri önünde sesimi
 Duyurmaya çırpınıyordum – zorlanan bir sesle,
 Karışık bir kafayla ve ölüm gibi hain
 Bir yalnızlık hissi içinde –kendi ruhum olan–
 Son sığınağımda.

Gençliğin hazlarla dolu zirvesinde
 Kendimi Tabiata vermeye başladığımda
 O güçlü ve kutsal tutku ilk ziyaret

24 Bebek Herkül'ün iki yılını elleriyle boğması gibi genç Cumhuriyet de hem dış düş-
 manlarla, hem de iç savaşla başa çıkmak zorunda kalıyor.

Ettiğinde beni, ne gece ne gündüz,
 Ne akşam ne sabah muafı onun baskısından.
 Ama ah, Yüce Güç! Senin davetin
 Olmasa dünyanın nefesi kesilir,
 Kendi lütuf pınarından doldurursun
 Hayatın her yanına yayılan damarları,
 İnsanı oldurursun, kutsal bir varlık olarak,
 Tek başına ya da toplum içinde önemli,
 Diğerlerinin üzerine yükseltilmiş, sonsuzca,
 Ondan esirgenmediğinde gerekli akıl –
 Nasıl da bir değişim var burada!
 Ne kadar farklı bir ek ibadet,
 Nasıl bir yüz bu ikinci aşkı beslemeyel
 İlki senin iradenin sinesinde korunmuş yatan şeylere
 Yapılan ibadetti. Bu yüzden ibadet yüce
 Güzellikti; uğultu hoşnutluktan bu nedenle
 Ve korku soylu kılındı, saygıdeğer;
 Uyku emniyetliydi ve uyanıkken düşünceler
 En mutlu düşlerden daha zengindi.

Ama eski peygamberler, nasıl,
 Yükselirler hayalle ama tabiat kanunlarıyla
 Sınırlandıkları için sancılı bir insan
 Kalbini de beraberlerinde götürmek zorundadırlar,
 Ve onlar nasıl teselli istemezler, ne de
 Uzlaşmaya yanaşırlar, itham ederken, günahlarının
 Uçurumunda debelenen şehirleri, kasabaları
 Ve duyururken gelecekteki cezalarını;
 Ya da görürler öteki insanlar gibi vücut gözleriyle
 Önlerinde, viran bir yerde, yerini bulan öfkeyi,
 Yerine getirilen tehdidi; aynı şekilde,
 Gönülden duyulan tevazu ile, diyelim,
 Aynı şekilde düştü benim de üzerime
 O ruhun bir parçası, kaldırdı da beni acınası
 Ve hüznü bir mevkiden, vahşet artarken,
 Tüyler ürperten infaz görüntülerini
 Yücenin katında gördüm.

Ama o olmasaydı dahi, dehşeti içinde
 Anlaşılmaz cezalandırmanın,
 Sadece imanın kabulleri olmazdı hayatta kalan,
 Fakat güce karşı, haince ya da hürmetsizce
 Olmayan hareketlere karşı uyanan sempati de,
 Yoksa yumuşak göğüslerin kıvrımlarında ne diye
 Uzasın da bu güne onların korkunç titreşimleri?
 Şiddetli müzik dalgaları böylelikle
 Bir yol buluyorlardı kargaşalar arasında;
 Öyle ki en kötü fırtınalara bile kulak verilebilsin.
 Sonra gerçeği anladı kalbim,
 Dünyada mevcut en ağır üzüntünün altında
 Bir yerlerdeki dertten, başka türlü doğamayacak
 Bir şeref boy atmıyorsa, bir iman, bir yücelme
 Ve kutsallık, yeni bir kuvvet verilmiyorsa,
 Ne de eski tamir ediliyorsa,
 Kabahat bizimdir, tabiatın değil.
 Kibirli alaycılar söylenirlerse:
 "Halk hükümeti ve eşitlikten biçtiğimiz hasada bak," diye,
 Açıkça gördüm ki ne bunlar, ne
 Onların isimlerine sahte felsefe tarafından
 İşlenmiş inançlar sebep olmuştu felakete,
 İşin aslı, müthiş bir suç ve cehalet haznesi
 Dolmuştu çağdan çağa, iğrenç yükünü daha fazla
 Taşıyamayacak olan, fakat taşan seller gibi
 Akacak olan ülke üzerinde.

Ve nasıl ki yeşil bölgeler bulunur çöl üzerinde,
 Denizde fırtınalı dalgalar arasına serpiştirilmiş
 Küçük adalar bulunur ve aynı şekilde
 Felaketler döneminde eksik olmaz parlak
 Damlaları da insan mükemmeliyetinin,
 Ve cennetteki azizlerin gümüş asaları
 Onları işaret eder coşkun bir neşeyle.
 Ama daha az heyecan duymadım
 Metanet, enerji ve sevgide

Hiçbir çağın aşamayacağı örnekler karşısında
 Ve en kötü şartlarda dahi kendine sadık
 İnsan doğası karşısında, sık sık döndüm genç bir
 Hacı olarak Fransayı ilk dolaştığım zamanlardaki
 O mutlu günlere; hepsinin ötesinde de,
 Gözden geçirdim o akşam vaktini,
 Mutlu yüzlerle çelenklerin asılı olduğu
 Aydınlık camların altından,
 Ve caddeyi örten bir gökkuşağı kavsinin,
 Garantilenmiş özgürlük için yapılan zafer
 Kutlamasının içinden yürüyerek geçtim,
 Arras kasabasından, sevdiğim biriyle,
 İnsanlığa ve doğruluğa vekalet etmek için
 Robespierre çıkmıştı buradan
 Ve ne kadar kısa sürede!
 Eline almıştı ateistlerin esasını.²⁵
 Felaket dört bir yana yayıldığında –
 Ve heyecanıyla tüm öbürlerini koyup geçen
 Bu, aynı şehir, inlerken acımasız oğlunun
 İntikamı altında, Lear'in paylaması gibi rüzgârları –
 Neredeyse kavgaya tutuşabilirdim o suçsuz hayaletle
 Kafamda bir imaj olarak kalmayı sürdürdüğü için,
 Alay etmek için benimle
 Böyle tuhaf bir tersine dönüşle.

Ah, dostum! Pek az şeye sevinmişimdir
 Onca korkulan, dehşet duyulan bu kabilenin
 Düşüşünü müjdeleyen ana olduğu kadar.
 O gün ayrıca anlatılmayı hak ediyor.
 Leven'in geniş ağzının düz kumları üzerinde
 Uzanıyordu seyahatim sevecen bir güneş altında,
 Uzakta parça parça gökyüzü ve bulutlar
 Ve araya giren dağ dorukları arasından,
 Onlardan ayrılamaz bir görkem içinde,
 Havadan mürekkep yaratıklardan bir tür,

25 Robespierre ateistlerden nefret ediyordu ve çoğunu giyotine yolladı.

Bir toplantı için buluşuyordu,
 Yanan perilerden oluşan bir taç gibi,
 Ateş göklerinde otururlarken.
 O göksel şatafat altında, görülmeyen
 Yeşil vadiler uzanıyordu, çocukluğumdan
 İtibaren şen çayırlarında büyüdüğüm.
 Ne geçip giden, ne değişen,
 Parlak görüntünün üzerinden
 Kendimden geçerek baktım uzun uzun,
 Ama en parıltılı şeyler genellikle
 Mutsuz karşıtlarını çeker alırlar kalbin derinlerinden,
 Tıpkı onların çekip aldıkları gibi benden.
 Başka nasıl olabilirdi? Ne olsa boşuna
 Dönmemiştim o sabah aramak için
 Mezarlar arasında gençliğimin saygıdeğer bir
 Öğretmenimin yattığı yeri,
 Ve taşın üzerine onun vasiyetiyle kazınmıştı
 Gray'in kilise avlusu ağıtından dizeler.
 Bu sadık rehber ölüm döşeğinden seslenerek,
 Hiçbir veda eklemeden son öğütlerine,
 Şöyle demişti bana: "Birazdan düşecek başım"
 Ve onu örten otları gördüğümde
 Sekiz uzun yıldan sonra, bu sözler
 Onun sesi ve yüzüyle dönüp geldiler bana,
 Öyle ki istemeden, birkaç damla gözyaşı döktüm.
 Ama şimdi, diye geçirdim aklımdan, hâlâ o geniş
 Araziyi kat ederken, mezar taşına kazınmış dizelerin
 Hoş hazzıyla, kendi kendime mırıldanıyordum:
 Severdi şairleri ve şimdi hayatta olsa
 Severdi beni de, gelecek vadeden biri olarak,
 Ve onda yeşeren umudu yalanlamayan
 Onun emrindeyken örmeye başladığım,
 Güç bela, ilk şarkılarımla.

Yola devam ederken, tek gördüğüm
Ya da hissettiğim yumuşaklık ve huzurdu.
Yakındaki küçük ve taşlık bir adanın
Üstünde, bir yığın duruyordu,
(Bir deniz taşına benzeyen) son kalıntıları
(Etrafına midyeler yapışmış, tuzlu otlarla rengi kararmış)
Viran bir yapının, bir zamanlar bir Katolik
Kilisesi olan, atanmış papazın ayinler okuduğu
Sabah suların çekilmesiyle kumları aşıp gelenlere
Uygun saatlerde.
O durağan harabenin az uzağında
Arabalar, yolcular, atlar ve yayalardan
Bir kalabalık görülüyordu
Rehberlerinin ardı sıra bir derenin sığ
Yatağından geçiyorlardı ağır ağır,
Büyük deniz güvenli bir mesafede
Soluk alıp veriyordu.
Böyle pırıltılı ve neşe dolu
Bir manzarayı resmetme becerim yok diye
Hayıflanarak durakladım
Fakat grubun en önde gideni
Yaklaşarak selam sabah demeden
"Robespierre öldü!" diye seslendi
Sıkı bir sorgudan sonra emin oldum ki
Doğruydu, o ve yandaşlarının hepsi
Devrilmişlerdi.

Sevincim müthişti,
Derindi minnettarlığım Ebedi Adalet'e,
Bu şekilde ortaya çıkan. "Gelin ey altın günler"
Dedim bu geniş kumlar üstünde
Bir zafer şarkısı tutturup, "gecenin koynundan
Çıkıp gelen sabahla gelin:
İşte güvenimiz boşa değilmiş, bakın!
Beceriksiz bir umutsuzluk içinde
Kandan bir nehir akıtanlar

Ve Augeas'ın ahırını başka bir şeyin
 Temizlemeyeceğini vaaz edenler²⁶
 Gecenin bir yarısı kendi yordakçıları
 Tarafından süpürüldüler;
 Delilikleri ortada,
 Güvenli yaşam artık başka
 Bir yerde aranacak ve Dünya
 Kararlı adımlarla yürüyecek
 Doğruluğa ve barışa."
 – Sonra çareler aradım sakince
 Ne zaman ve nasıl yatıştırılabileceğine dair
 Çılgın hizipçilerin ve çok sayıda ve uzun
 Güçlüklerden sonra nasıl ilerleyeceğine
 Muzaffer devrimin.
 Böyle huzursuz edici sevinç patlamalarıyla
 Sarsıla sarsıla arada bir, devam ettim
 Eskiden de izlediğim rotada,
 Salıp kendimizi Nightshade vadisi boyunca,
 Ufalanın Azize Meryem kilisesinin ve taşın keşişin
 Yanından geçerek neşeyle bir daire çizdikten sonra
 Bir grup okullu hayta,
 Gök gürültülü toynaklarla döverek kumları
 Yürüyüp gittiğimiz ay ışıklı denizin kıyısında.

26 Herkül'ün Kral Augeas'ın ahırlarını temizlemek için iki nehrin yönünü değiştirmesi
 gibi Robespierre de bir kan nehrini Cumhuriyet'in üzerine yönlendiriyor.

ONBİRİNCİ KİTAP

Fransa (son)

O günden sonra Fransa'da yetke
Daha yumuşak bir yüz takındı; terör durmuştu,¹
Ama her şeyde aklın ışığıyla iyiyi arayanlara,
İkinci bir baharın umutlu tomurcuklarının
Sürgünlerini arayanlara cesaret verecek şey eksikti:
Oysa benim güvenim tamdı;
Senatonun dili ve hükümetin icraatları ve önlemleri
Birbirinden zayıf olsa da ve cesaret kırıcı belirtiler
Gösterse de beni ürkütecek güçte değildiler;
Halka inanıyordum: ve gözlerimle gördüğüm erdemlere,
Biliyordum ki harici yara genç cumhuriyeti
Öldüremezdi; yeni düşmanlar takip ederlerdi sadece,
Utanç yolunda kardeşlerini,
Ve cumhuriyetin zaferleri, sonunda, büyük,
Evrensel ve karşı konamaz olurdu.
Bu sezgi beni bir zaferi bir diğer, daha yüksek
Olanla karıştırmaya götürüyordu, ülkedeki
İddiasız barışın ve sessiz tahammülün zaferiyle.
Buraya kadar sessiz direnişin güçlü olduğunu
Görerek, derecesi aynı olanın niteliği de aynıdır
Diye düşündüm – o sıra kapışan iki ruhtan

1 Robespierre günden güne güç kaybediyordu, ekonomi kötüye gidiyor, açlık her yerde hüküm sürüyordu. Bu kötü yönetim birkaç yıl içinde Napoléon'un diktatörlüğüne giden yolu açacaktı.

Daha kötü olanın daha dinç çıkmasından dolayı,²
 Daha iyi olan elbette onu ilk ateşleyen duyguları
 Muhafaza edecekti. Gençlik, toplum ne şartlar
 Altında olursa olsun korur, Tabiatla – böylece
 Çoğu zaman, akılla da – daha doğrudan bir arkadaşlığı,
 Yaşlılara ya da erişkinlere göre daha çok korur hatta.
 Öyleyse Tabiatla dönmüştü güç: alışkanlık, töre, yasa
 Terk etmişlerdi bir ara rejimin açık alanını
 Cumhuriyetin gelip yerleşmesi için, kontrolsüzce.
 Bu yüzden görebiliyordum, yaptıklarının nasıl
 Babil'i andırdığını son tufandan şaşkın,
 Tüm ruhlarıyla günün önemsiz vaatlerini toplayıp,
 Kendi güvenlikleri için bir kule inşa etmeye çalışanların;³
 Gülüyordum akranlarımla birlik olup,
 En ciddi kafalara, Fransa'ya düşmanlıklarından,
 Sokaktan gelen her dalgada Fransa'nın
 Büyük davasının tamamen çöktüğünü
 Ya da çökeceğini bildiren kötü haberleri duyan, –
 Nasıl inanabilirdik ki bilgeliğin herhangi bir şekilde
 Bu kadar çılgın yanılsamalara bunca sıkı sarılan
 İnsanların yanına gelebileceğine?
 Ve böylece düşüncelerimizin pek çoğunun doğru
 Olduğu tecrübeyle kanıtlanınca,
 Bundan kendimize pay çıkartıyorduk, fazla fazla.
 Ve öteki ulusların da bu kadar akıllı olduğunu
 Düşünüyorduk, evet, mutlaka haklıydık, çünkü onlara
 Aptal kişilerin karşı çıktığını görüyorduk.

Daha canlı bir damara girip burada
 Anlatabilirim, gençlik yanılgıları madem konum,
 O günlerde İngiltere de yapılanları
 Bütün kararları doğru yolundan çıkarmak için,
 Fakat bu bize fazla yakın bir tutku,

2 İngiltere ve yandaşları kötü, Fransa iyi ruhu temsil ediyor.

3 Şiddetten korkarak kendilerine görünüşte iyi haberlerden bir kule kurmak isteyenler Babilkulesiniinşa edenlerkadaryanılgı içindeydiler.

Fazla yakın ve fazla yoğun bir gerçek,
 Ve yergi ve kişisel hiciv gibi
 Bir şeyle karışıyor aklımda,
 Şiirin kutsallığını bozacak bir şeyle.
 Başımızdaki çobanlar, bunu diyelim sadece,
 O dönemde yasanın koruyucu esasını
 Bir cinayet aleti olarak kullanan insanlar gibi
 Hareket ediyor ya da öyle görünüyorlardı;
 Ülkeyi yönetenler, gözlerinin önünde
 Böylesi korkunç bir kanıt olmasına rağmen,⁴
 Ölüm eken ölüm biçer ya da daha vahimi
 Daha iyi bir şey biçemezken, çocukça taklit etmeye
 Can atıyorlardı bu örneği, uzak duracak kadar
 Akıllı değildiler; ya da (sırf korkaklıklarından)
 Saparak düz doğru yoldan, niyetleri adaletin
 Altını oymak ve özgürlüğün sonunu getirmek olsa
 Seçecekleri bir başka yola giriyorlardı.

Ama bu acı gerçeklerden kendi hikâyeme dönmeliyim.
 Demiştım, coşkuyla katılmaya yöneldim
 Yönetim konusunda tartışmaya, aniden
 Ve aslına bakılırsa zamanından evvel.
 İnsan doğasının kalkanına, öteki gençler gibi,
 Altın tarafından yaklaşıyordum ve ölümüne
 Savaşmaya hazırdım gördüğüm metalin
 Niteliğini savunmak için, tek insanın⁵
 En iyi özellikleri, tutkudaki bilgelik,
 Güçteki yüce, küçük cemaatteki iyilik,
 Ve geniş alanlardaki büyüklük için,
 Sık sık dönüp gelmişim bu konulara,
 Derinden hissetmiş fakat tamamen anlamamıştım
 Aklımla, nerdee, yanına bile yaklaşmamıştım!

4 Giyotinle yaşayıp giyotinle ölen Robespierre örneğine rağmen İngiliz Hükümeti baskı rejimi uyguluyordu.

5 Efsaneye göre bir yol kavşağında asılı çift yüzlü kalkana iki yandan yaklaşan şövalyeler onu birbirlerinden farklı görmekte idiler.

Onlar henüz, öğrenme fırsatı sonradan geçtiği
 İçin elime, günün yaralarına karşı korunmuş
 Değildiler, tapınağın sadece eşiğine bırakılmışlardı,
 İçeride, güvende değildiler. Böylece hazırlıklı,⁶
 Ve kötülük ve onu iyiden ayıran sınırlarla ilgili,
 Böyle genel bir iç görüyle donanmış olarak,
 Kitapların ve hayatla günlük temasın kazandırması
 Gerektiği üzere – dünya çiğnenmiş bir yolda ilerliyorken
 Toy bir aklın ihtiyaç duyacağı sadık bir rehber –
 Kafa yormaya başladım, hevesle, ulusların yönetimi
 Konusunda; nasıl olduğu ve olması gerektiğine dair;
 Ve öğrenmeye çalıştım, yasalarına ve geleneklerine
 Ne derece bağlıdır güçleri, zayıflıkları, zenginlik,
 Yoksullukları, mutluluk ve sefaletleri Devletin.

Ey güzel Umutlanmak, ey güzel neşe!
 Uluydu çünkü o vakit bizi destekleyen yardımcılar
 Ve biz âşıktık delice!
 O şafak sökerken hayatta olmak bir lütuftu
 Ama Cennette olmak gibiydi genç olmak!
 Cılız, bayat ve yasaklayıcı yönleri Geleneğin,
 Kanunların, Anayasanın ansızın bir romans ülkesinin
 Cazibesine büründüğü günler ey!
 Akıl kendi haklarını şiddetle savunuyor gibiyken,
 Kendini baş büyücü yapmaya en çok hevesliyken, –
 O günlerde onun adına yapılan işlere yardım etmek için!
 Sadece gözde yerler değil fakat bütün dünya –
 Vaadin güzelliğini kuşanmışken, – ki o
 (Bizzat Cennetin çardakları altında da
 Hissedilebileceği gibi bazı anlarda)
 Yeğ tutar bir tomurcuğu tamamen açmış güle.
 Bunları düşününce, kim hayal bile
 Edilmemiş bir mutluluğu yaşamazdı ki?
 Uyuşuklar kımıldandı, canlılar kendinden geçti!
 Çocukluklarını düşlerle beslemiş olanlar,

6 Sivil infazdan kaçan herkesin güvenle sığınabileceği kilise avlusunda değildiler.

Hayal gücünün oyun arkadaşları,
 Çabukluk, maharet ve gücü
 Kendilerine vekil kılmış olanlar,
 – En yüce duyu nesneleri arasında krallar gibi
 Hareket eden ve orada bulduklarıyla
 Onları kullanmak için kazanılmış hakları
 Varmış gibi davranan; –
 Tüm devrimleri uysal bir havada
 İzleyip düşüncelerini onlara uyduranlar,
 Daha ılımlı plancılar, barışçıl kişiliklerinin
 Gölgesinde onlar da; –
 Şimdi bulmuş oluyorlardı, *ikisi de*,
 Sade ve gösterişli olanlar, yardımcılar bulmuş
 Gibiydiler kalplerine göre
 Ve elde diledikleri şekli verebilecekleri malzeme,
 Becerilerini göstermeye çağırıyorlardı
 Ütopyada değil, –toprağın derinlerinde–
 Ya da adı sır bir adada değil,
 Fakat hepimizin ortak dünyası olan
 Bu dünyada, – mutluluğu bulacağımız
 Ya da hiç bulamayacağımız tek yer olan, sonuçta!

Neden saklayayım, Dünya o zaman bana,
 Yeni devraldığım bir miras gibi geliyordu, onu evim
 Yapacaktım ve bu ilk ziyaretimdi. Nasıl dolanır ortalıkta
 Böyle biri, içten bir ilgiyle bakınır çevresine,
 Şekil verir, bozar ve yüzü asılır bulduğu kusurlardan.

Aktif bir partizan olarak, böylelikle,
 Her nesneden kendi amaçlarıma uygun
 Bir durum çıkarıyordum; insanlar arasında
 Hala devam eden samimi duygularla dolaşıyordum;
 Hata yapıyorsam iyi niyetimdendi,
 İyilik olsun derken; yumuşaktım, hoşgörülü,
 İnsanların nasıl öğrenirlerse öyle gördüklerini
 Bildiğim için –ve klasik ustaların hataya pay

Tanıdığını ve zorbayı devirmenin özgürlük kadar
 Bir yetki meselesi de olduğunu fark ettiğim için;
 Ve hepsinden önemlisi, çünkü hepsinden
 Fazlasıydı bu, umursamıyordum rüzgârın
 Zaman zaman sert esmesini gelecekteki
 Böyle uzak bir ufku gösteren bir tepede;
 Kısaca, Tabiatın bir çocuğu olarak
 Önceleri, sadece daha geniş bir alana
 Yayıyordum doğuştan içimde büyüyen sevgileri,
 Ve birbiri içinde eritiyordum
 Zayıf ve baskın olanları, tıpkı ışığın
 Yine ışık içinde erimesi gibi.⁷

Kabaca özetlersek, durum işte böyleydi,
 Açık savaşla Britanya karşı çıkana kadar
 Fransa'nın özgürlüklerine. İçimi bu soğuttu ilkin,
 Ekşimiş, bozulmuştu ta baştan sona duygularım;
 Bu güne değin olduğu gibi,
 Küçük şeyler büyüklerin içinde eritilmiyor,
 Fakat değiştirilip tam tersi kılınıyordu:
 Böylece bir yol açıldı hatalara ve yanlış
 Çıkarımlara, devasa boyutta ve daha tehlikeli.
 Önceden gurur verici olan, utanılacak bir şeye
 Dönüşmüştü şimdi. Zevk aldığım ve hoşlandığım şeyler
 Yeni kanallardan akıyordu, eski kanalları kurumaya
 Terk ederek ve bu yüzden olgun bir çağda
 Sağduyuya dokunup geçecek olan bir darbe
 Daha şiddetle vuruyordu kalbe yakın sinirlere:
 Bu arada, ilkinde olduğu gibi, akla hayale⁸
 Gelmez varsayımlar uçuşuyordu havada,
 İsrarla dayatılan iddialarına pek kulak asmıyordum,
 Biliyordum ki zaman her şeyin çaresiydi,
 Ve bunca süredir baskı görmüş olan kalabalık
 İzin vermezdi daha fazlasına.

7 Çocukluk duygularının daha geniş bir zemin bulmuş olsalar da aslında değişmediğini belirtiyor.

8 "İlkindeolduğugibi": MuhtemelendeVRimin ilk safhalarındansöz ediliyor.

Fakat olaylar daha az cesaret verici şekilde gelişince
 Ve kuralların anında kanıtlanması
 Konusunda onlara güvenilmeyeceği için,
 Olayların kendileri yüceliklerini yitirip
 Yeni olmaktan çıkmış, kafalarda daha az
 Yer tutar olmuşken,
 Ve anlayışımın doğal gelişimi sırasında
 Duygular yerlerini muhafaza edemediklerinden,
 İçsel bilince duyulan iman ve nesnesine
 El koymuş olan umut sayesinde,
 – Evrensel uygulanabilirliğin
 İtham edilemeyecek türde kanıtı
 Başka yerde arandı.

Fakat şimdi sıra onlara gelmiş ve Fransızlar
 Bir savunma savaşını bir fetih savaşına çevirmişlerdi,⁹
 Uğruna mücadele ettikleri her şeyi unutarak;
 Ve kaldırıp bir kenara asmışlardı özgürlük terazisini
 Yerin ve göğün gözlerinin önünde.
 Başına gelenleri üzgün bir öfkeyle, buruk bir hayal
 Kırıklığıyla izliyordum ama hiç kapılmadan
 Umutsuzluğa ve ortak olmadan sahte bir peygamberin
 Utancına. Memnuniyetsizlik başladığında
 Saklamaya çalışarak hiçbir şeyin iyileştiremeyeceğini,
 Küstahlığın aldığı ölümcül yaraları,
 Eski değerlere daha sıkı sarıldım ve onların gücünü
 Tartmak için onları daha bir zorladım, böylece
 Yarışmanın hızıyla, fikirler günden güne somutlaştı,
 Sonunda yapıştılar beynimin çevresine,
 Sanki onun canıydılar, dahası kendisiydiler
 Ölümsüz ruhun.

9 Sınırları ve korumak ve rejim karşıtlarını bastırmakla görevli Fransız ordusu yasaya rağmen saldırıya geçmiş, 1794'ün sonuna kadar Belçika ve Hollanda, İspanya ve Kuzey İtalya işgal edilmişti. Napoléon hızla yükseliyordu.

Yoksunluğa çare sunan spekülâtif tasarıların –
 İnsanın umutlarını duygularından soyutlayarak
 Onları daha saf bir maddenin içinde onaran – ¹⁰
 Her şeyin hazır kabul gördüğü bir zamandı.
 Gayret'in içine girip kendini yenileyebileceği
 Cazip bir bölge, tutkuların çalışma ayrıcalığı
 Vardı orada ve asla kendi adlarını duymadan.
 Ama, yardımseverlikten biraz daha bahsedersen, rüya
 Gençlerin gururunu okşuyordu, aşırılıklardan hoşlanan,
 Ve bir o kadar da aklımızın çıplak kendini
 Gayretinin nesnesi yapan: Ne mutluluk! Ne şeref!
 Kendini bilerek, kendi kararınla bakmak yeryüzündeki
 Tüm zayıflıklara ve kararlı bir hakimiyetle
 Silkelemek tabiatın sakatlıklarını, zamanı
 Ve mekânı sosyal özgürlüğü bireysel özgürlüğün
 Üstüne inşa etmek, ki genel kanunların kör
 Sınırlılıkları onda yoktur, amirane bir üslupla
 Tek bir kılavuz kabul eder, şartların aydınlığı,
 Bağımsız bir zekânın üzerine yansıyan.

Böylece beklentiler bir kez daha uyandı;
 Böylece ilk yurdundan sürülmüş olan umut,
 Bir kez daha gururlandı. Çoğu zaman, insan soyu
 Aklıma düşünce kayıtsız kalamazdım, fakat
 Güvenilir bilgi açlığı içinde ve öteki özlemlerden,
 Bıkmış usanmışken, daha yüce görünen bir yolu izledim;
 Diledim ki insan toprak, tırtıl halinden başlasın;
 Ve özgürlüğün kanatlarını geniş açsın,
 Kendi kendisinin efendisi olsun, katıksız bir hazda –
 Soylu bir heves! Hâlâ da hissediyorum
 (Daha akıllı ve daha değerli düşüncelerle desteklenen)
 O hevesi ve hep hissedeceğim – ama konumuza dönelim.

10 Godwin insanın gelecekteki mutluluğunun duygulardan ayrılmış bir aklın egemenliğinde mümkün olacağını belirtiyordu. "saf bir madde": akıl

Yeter, elbette, böyle bir istek mazeret olabilir mi bu
 Sapmalarla? – eski kurumların yaygaracı taraftarları
 Sözleri, yaptıklarıyla gölge düşürmüşlerdi kendi adlarına,
 Utanç, ki gelenek ve yazılı yasaları ve bu kurumların
 Kaideleri ya da uzantıları olan ahlaki duyguların,
 Hepsinin inkar edilemez bir parçasıydı.
 Bir tül kaldırılmıştı; ne diye kendimizi kandıralım?
 Gerçekten böyleydi;
 Ve acı bekliyordu görececek gözleri olmayan ya da
 Görmüşseler bile unutmuş olanları!
 Güçlü bir sarsıntı yaşatıldı eski fikirlere;
 Herkesin aklı hissetmişti onun gücünü ve benimki
 Serbest bırakılmış ve dürtüklenmişti aynı zamanda.¹¹
 Devrimci duygularımdan yeterince söz ettim,
 Burada, bu yüzden, şu kadarını ekleyelim, biraz inatçı
 Huylu ama mutlu bir adamdım ve bu nedenle
 Cesaret edebiliyordum acı verici şeylere
 Dış dünyadan bağımsız olarak bakmaya,
 Sonra daha cesur bir şekilde,
 Elimden gelenin en iyisini yaparak çabaladım,
 Toplumsal hayatın çerçevesini
 Evet, toplumun bütün yapısını incelemeye.
 Katıl dostum, dileğime:
 Daha canlı şekiller alan ve bizim tasarladığımız işe
 Uymak yerine daha rahat sözlerle anlatılan
 Sohbet tadında bir hikâye, koyabilsin ortaya o zamanlar
 Öğrendiğim ya da öğrendiğimi sandığım şeyleri,
 Gerçek hakkında, düştüğüm hataları,
 Mevcut nesnelerin ihanetiyle,
 Ve baştan yanlış çıkarımlarla, Tabiatın
 Yolundan sapmış ve böylece ufku daralmış,
 Giderek daha yanlış yönlendirilmiş,
 Ve yönlendiren bir kalbin yapabildiği kadar.

11 Devrim Wordsworth'ün aklını eski düşüncelerden özgür kılmış fakat sonrasında bağı gösteren karmaşanın sebep olduğu yabancılaşma nedeniyle üvendireyle dürtüklenen bir öküzbir acı da çekmişti.

İşte bu hallerdeydim, tüm varsayımları, hükümleri,
 Özdeyişleri, inançları, birer suçlu gibi
 Mahkeme önüne sürüklüyordum;
 Akli çağırıyordum şüpheli bir şekilde,¹²
 Gün ortasında sergilesin diye unvanları,
 Madalyalarını, göstereyim diye gücünü, bir inanıyor,
 Bir inanmıyordum, dürtü, tahrik, doğru yanlış,
 Mecburiyet hali, kural ve yetki
 Konularında sürekli şaşalıyordum;
 Resmi kanıt ister ve onu her şeyde
 Arar oldum, öyle ki sonunda, kayboldu bütün
 İnancım, heyecanım ve yorgun düşüp çelişkilerden
 Hastalandım, umutsuzluk içinde terk ettim
 Ahlaki sorgulamayı.

O şiddetli hastalığın doruk noktasıydı bu,
 Ruhun son ve en dibe vurmuştu,
 Yığılıp kaldım kutlu aklımızı en az kullanışlı bularak
 En gerektiği zamanda. "İrade ve seçimin tanrısal nitelikleri"
 Diye haykırdım acı acı "nedir ki onlar alaya
 Alınmasından başka, hiçbir işinde iyiyi kötünden
 Ayıramayan bir varlığın,
 Neden korkup neden umutlanması, neyi isteyip neden
 Sakınması gerektiğini bilmeyen;
 Bunları görebilecek olsa bile pek az fayda
 Görecek olan, kendisini onları uygulamaya
 Zorlayacak bir güdünün yokluğunda?
 Kabul görmüş kanunlara isyankâr, hâlâ,
 Bencil tutkularının kışkırtmasıyla kural dışı
 Davranan; aptallığın kurbanı ya da kölesi suçun."

Çökkün ve böylesine şaşırmış haldeyken,
 Dudak bükenlerle yürümedim, hafif ve şen
 Bir intikam umarak olur olmaz gülüşlerden, ne de
 Uzlaşıp oturdum zekânın sonuna kadar israf edilmesiyle;

12 Godwin'in savunduğu "akıl" duyguların yargılandığı davada savcı görevinde.

Böyle bir tembelliğe dayanamazdım, (Çok düşkündüm
 Hayatımın o baharında, can yakan düşüncelere ve onların
 Ödülü olan gerçeğe) fakat soyut bilime yöneldim ve
 Orada, tahta kurulmuş düşünme yetisine bir uğraş aradım,
 Orada, mekânın ve zamanın, çeşitli konularda,
 Yapısal özelliklerinden ya da insanın irade ve gücünden
 Kaynaklanan – tacizlerinin içeri alınmadığı o yerde.
 İşte o sıra, tüm iyiliği bahşedenin şükürler olsun cömertliğine –
 O günleri gözlerinin önünde yaşadığım
 Sevgili kızkardeşim, bu kez ani bir azarlama
 Tonuyla konuşarak – ıssız bir yolu kesen bir çay nasıl
 Bir görülür, bir duyulur ve her dönüşte karşımıza çıkar,
 Asla yanımızdan ayrılmaz kilometreler boyunca, –
 Öyle kurtarıcı bir temasa geçmemi sağladı gerçek
 Tabiatımla; ne de olsa çünkü çok solmuş
 Ve değişmiş olsam da görünüşte,
 Daha fazla değişmiş değildim bulutlu ya da
 Solgun bir aydan: Işıltının yeniden döneceğini
 Hatırlatarak bana, kız kardeşim, benim bir ozan
 Olduğumu söylüyordu durup her şeyin ortasında.
 Bir ozan, bu ismin altında, yalnızca onun,
 Aramaya zorluyordu yeryüzündeki yerimi;
 Ve son olarak, bundan sonra görüleceği gibi,
 Hevesini yitirmezse dinleyicim,
 Tabiatın kendisi, insan sevgisinin tüm
 Çeşitlerinin de yardımıyla, aydınlık günün
 İçinden kalple beyin arasındaki
 O hoş muhabbete götürdü beni,
 Huzurla dolu gerçek bilgiye kaynaklık eden,
 Ki bu davanın sonraki batışları sırasında
 Ayakta tutmuştur beni, tutuyor şu anda da,
 Olayların bu dönüm noktasında, (Çünkü öyle
 Düşlüyorlar ve daha azını değil) nihayet
 Fransa'nın bütün kazanımlarını kilitleyip
 Üstüne mühür vurmak üzere, bir papa

Davet ediliyor bir imparatora taç giydirmeye. –¹³
 Bu son utanç, bir zamanlar bir cennet meyvesi
 Bekler gibi bir imanla bakan bir halkın, şu anda
 Örnek aldıklarını görüyoruz kusmuğuna
 Geri dönen bir köpekten: İhtişamla yükselen
 Güneşin, canlıyken, etrafında doğal refakatçileri olan
 Küme küme bulutla gururla ilerlerken – döktüğünü
 Görüyoruz tanrıların bahsettiği bütün
 Yeteneklerini ve bir oyuncağa döndüğünü, bir sahne
 Dekoruna, battığını görüyoruz bir hayalet gibi
 Bir operada.

Böylece ey Dostum! Şeref ve utanç dolu günler
 Arasından inerek, sadık bir şekilde izledim
 Toy bir aklın heyecanlarını büyük olayların
 Uzun süren fırtınası altında. –
 Sen duyusun için yazıldı bu hikâye, ki sen şimdi
 Irkların en düşkününü olanların arasında yaşıyorsun, orada¹⁴
 Etna, dere tepe üzerine düşürerek gölgesini uzanır
 Syracuse'ya doğru, Timoleon şehrine! Hak bilir tanrım!
 Nasıl da yüz üstü yatmaktadır onca azamet sahipleri!
 İlkın onlar, ilkın onlar uyanmalıydı
 Nefes alanlar içinde, eski kahramanların mezarlarından
 Ulu ses duyulduğunda.
 Keder duyduysam eğer kötü cezalandırılmış
 Fransa yüzünden, en gurur verici gününde
 Pek çoklarının önemsiz gördükleri; onun bir zamanlar
 Vaat ettiği, bir de şimdiki halini düşünüp acı çektiysem;
 Daha ciddi bir sebep işte sana, üzölmek için,
 Hafızanın yeniden hayat verici etkisinden mahrum kalmış,
 Gücünü ve umudunu kaybetmiş bir ölkede,
 Arada daha görkemli yılların enkazı yığılı dursa da.

13 Mayıs 1804'te kendini imparator ilan eden Napoléon Papa VII. Pius'u kendisini kutsaması için Paris'e çağırmişti.

14 Coleridge Sicilya'da, şanlı geçmişine rağmen, o zamanlar çok geri olarak bilinen bir bölgedeydi.

Fakat öfke işe yarar umudun olmadığı yerde,
 Ve sen, ey dostum, hafifleyeceksin:
 Bir tek büyük topluluk vardır yeryüzünde:
 Soylu yaşayanlar ve soylu ölenler.

Senin olsun böyle güçlü ve şifalı bir söyleşi,
 Ruhun tırmanıp yeniden sağlığa ve saf tatmine
 Ulaşacağı bir merdiven; bana üzülmek düştü,
 Özgürlüğün şimdi tek sığınağında yalnız başına
 Dikildiği yeryüzündeki son noktadan gittin diye sen;¹⁵
 Yalnız bir yolcu gitti, acı ve hastalık nedeniyle,
 Bu son günlerde, tüm insanlık için, bu hüznün
 Verici gerileme. Senin için üzülyorum,
 Hissettiklerimi söylemeliyim:
 Önceden kısmen ifade edilmiş sevgi
 Yeniden birikir ve bir çıkış bulur:
 Benim zevklerim şimdi benim değiller sanki;
 Ulu Alplerin kendileri, sabahın çıkıp uzaklardaki
 Birçok ırktan insanı seyrettiği bu gül pembesi doruklar,
 Artık, saf bir mutluluk simgesi değil bana,
 Eskiden olduğu gibi. Benzer manzaralar içinde,
 Ne değişik bir amaçla! Aynı anda yürüyüp gidiyorsun,
 Tabiatın ozanlara verdiği kalbi ve ruhu taşıyarak,
 Şimdi düşüncelerin olgun, güçlerin yaz mevsiminde.
 Ah! Sarın onu gölgelerinizle ey Etna'nın kıyısındaki
 Dev ormanlar, sen ey çiçekli kırları Enna'nın!
 Kutsal bir köşen yok mu çocuk dünyanın ilk oyun
 Günlerinden itibaren sağaltıcı coşkuya ayrılmış,
 Uzaklardan seslenen kaygılı bir yüreğin duasıyla?

Dağların çocuğuyum, çobanlar arasında büyümüş,
 Klasik sayfalarla tanışmadan evvel öğrendim
 Sicilya'yı hayal etmeyi, ve hey, bir dakika
 Geçmeden senin emrinle derinleşen kasvet,
 Dağılıyor onun emriyle; onun kıyılarından esen hoş
 Bir vaat geliyor kalbimin üzerine: Hayalimde

15 İngiltere epeydir Napoléon'la tek başına savaşıyordu.

Gölümsediğini görüyorum denizlerinin,
 Bir zamanlar mutlu vadilerinin; o şerefli adaya ait
 İsimler arasından aklıma gelen bir tanesi yok ki
 Hüznümü teselli etmesin, filozof ya da ozan,
 Empedokles ya da Arşimet, saf soyut ruh!
 Ve ey Theocritus, evet bazıları çıkmış yerin ve göğün
 Güçleri arasından, iyi ve yüce yetenekleriyle
 Eski zamanda onlar için mucizeler yaratılmış
 Senin söylediğine göre. Evet, etkilenmedim değil,
 Kendi sevgili Dostum'u düşününce,
 Senin anlattığını duyuyorum arıların nasıl beslediklerini
 Kutsal Comates'i, kafir efendisi tarafından
 Bir kafese kapatılan; tomurcuklu korudan
 Ya da çiçekli kırdan nasıl yüklü geldiklerini ve onu
 Aylarca yaşattıklarını, çünkü kutsanmış adamın
 İlham perilerinin nektarıyla ıslanmıştı dudakları.

Böyle yatıştırıyorum düşünceli anları,
 Bu sakın ateşin başında ve bin tane cömert resim
 Buluyorum sevdiklerimin ve kendimin düşüncelerini
 Şenlendirecek. Dualarımız kabul oldu, sen Etna'nın
 Doruğunda dikileceksin, toprağın ve denizin üzerinde,
 İhtişamla, işgal altındaki göklerden sınırsız düşünceler
 Kazanarak, harika planlar, bir koruda ya da yankılı
 Bir mağarada kahramanların eğitimi için
 Harplarını akort eden ozanlara yakışır şekilde;
 Ya da tanrılara saygı olarak,
 Bilge rahiplerin ve güllerle taçlı bakireler korosunun
 Hizmet ettiği tapınaklarda. Boşuna değil
 Yıkıntılar arasında hâlâ ayakta duran bu tapınaklar,
 İlham vermek için, senin yalnız adımlarını kendilerine
 Çekecekler ve kenarına yaslanacaksın
 Pastoral Arethus'un, ya da o çeşme gerçekten
 Yoksa da artık, başka bir kaynağın yanına,
 Adıyla selamladığın, rızanla aldanıp,
 Seni memnun bir hizmetkâr olarak görüyorum,
 Sıla hasreti çeken bir tutsak değil.

ONİKİNCİ KİTAP

Hayal Gücü ve Beğenin Yaralanması ve İyileşmesi

İnsanoğlunun cehaleti ve suçluluk

Uzun süre alıkoydu bizi,

Dışarıda berbat manzara,

İçimizde hüznün ve hayal kırıklığı,

Karışık duygular, kasvetli düşünceler, akıl karışıklığı

Çürümüş heves ve nihayet umudun

Temelli yitirilişi ve umut edilecek şeylerin!¹

Bunlarla başlamadı şarkımız

Ve şarkımız bunlarla bitmemeli. –

Ey haz veren kıpırtılar, yeşil

Tepelerin eteklerine dadanan;

Ey meltemler ve yumuşak esintiler,

Soluyan çiçeklerle karmaşık

İlişkileriniz, hissederek gözlenirse,

Öğretebilir kibirli insan soyuna

İncitmeden almayı, gücendirmeden vermeyi;

Sizler ey, yumuşak gücün

Eşsiz etkisini göstermek ister gibi

Azametli çamların başını eğdiren;

Ve bir dokunuşla koca koca bulutları

Göğün bir ucundan ötekine süren;

Ve siz, taşlar arasında mırıldanan çaylar,

¹ Denizci kardeşi John'un ölüm haberi 1805'te Wordsworth'e ulaşır ve Prelüd'ün durur. İlk on kitap aşağı yukarı hazırdır.

Gündüz telaşla gürültülü,
 Suskun gecede sakın bir ses;
 Derin diplerden kaçıp تنها saatte
 Çakıllı kıyıyı öpmeye gelen, ey dalgalar
 Susmak bilmeyen ve sonra çekilen, fırtınadan korkmadan.
 Ve siz ormanlar, gölgelerini uyku yapıp
 İnsanın kalbi ve harici sorunlar,
 Ve çoğun, insanın kendi ve huzursuz
 Kalbi arasına seren:
 Ah! Keşke sizinki kadar ahenkli bir
 Şarkım ve sesim olsaydı da
 Benim için yaptıklarınızı anlatabilseydim.
 İnsanın kaprislerine aldırmadan ısır gün,
 Bahar döner gelir, – baharın yeniden
 Gelişini gördüm ve sevindim
 Onun aşkından doğan çocuklarla birlikte,
 Dalların üstünde şakıyan ya da hoplayıp zıplayan
 Taze kırlarda ya da cesurca eğlence
 Arayıp mavi göklerde, kanat kanat süzülen.
 İşte böyle, hep yetinme, iç huzuru ve hafif
 Arzular eşlik etti bana karmaşık günlerde;
 Hala değerliydi benim için Tabiat,
 Onda bir denge vardı,
 Kötülük ruhu hepten coştığında,
 Koynunda bana özel bir mutluluk saklardı.

Bu anlatı Dostum! şimdiye kadar,
 Manevi gücünü övdü, besleyerek aşkı,
 Yayarak gerçeği ve zekânın hâlâ gitmekte tereddüt
 Edebileceği yerlere, insanların ve nesnelerin üzerine,
 İçtenlikli bir peygamber şefkati serpti:
 İşte böyle kayırlıyordum –böyle şanslıydım–
 Ta ki aklın o doğal zarafeti direnemez
 Oluncaya kadar zamanın ve felaketin baskısına.
 Karaya çıkmasına izin vermedikçe büyüler,
 Birçok kutsal minnet ve korkusuz sevgi

Çardağından, hoş bir kıyının
 Kesik kesik gelen kokularını
 Fark etse de gezgin neye yarar?
 İtiraf edebilir miyim? Görmek dileğimdi
 Ve gelecek zamanların da mutlaka görmesi,
 Gelecekteki insanın ayrılışını,
 Sanki bir akıntı araya girmiş gibi,
 Eski kimliğinden; artık bel bağlayamazdım
 Beni bir kılan yükselişe büyük aileyle,
 Geçmiş çağların uçurumunu aydınlatmak için
 Hâlâ hayatta olan, bilge, savaşçı, vatansever, kahraman;
 Çünkü görünen oydu ki
 En iyi erdemleri yanlış ve zayıf şeylerdeki
 Lekelerden muaf değildi, Aklın açık gözüne
 Tahammül edemeyecek olan.
 Sonra dedim ki, "Ozanlara git, onlar daha iyi
 Anlatır daha saf varlıkları; – fakat eğer akıl²
 Soyluluk demekse insan için,
 Daha soysuzu olabilir mi onların
 "Önyargıyla kör, alçak tutkuların
 Ve marazi aşkın zavallı kölesi"
 Diyerek tarif ettikleri kimseden?

Böyle tuhaf bir tutkuyla,
 Bir kez daha gözden geçirecek olursam
 Geçmiş, kendimle savaşıyordum –
 Yeni bir putperestliğe bağlı bir bağınaz –
 Dünyadan vazgeçmiş kukuletalı bir keşiş gibi,
 Canla başla çalışıyordum ayırmak için
 Kalbimi önceden ona kuvvet veren kaynaklardan,
 Ve bir yelpazenin hafifçe sallanmasıyla olur gibi,
 Büyücü aniden eritir gibi sarayı ve ormanı,
 Aynı şekilde cansız kılabilirdim kolayca,
 Mantıklı gibi görünen kelimelerle
 O varlık gizemlerini, ki onlar birleştirmişlerdir

2 "daha saf varlıklar": Hayal gücünün idealize ettiği insanlar.

Şimdiye dek ve devam edeceklerdir buna,
Bütün bir insan ırkını kardeşlik duygusu altında.

Neden şaşmalı öyleyse,
Bu zamana kadar sapkınca yaşayan
Bir akıl uyarınca, görünen Evren bile
Daha az tinsel bir beğeninin etkisi altında
Duruyorsa, benim ahlaki dünyayı incelediğim gibi
Mikroskop altında bakıldığında

Ey Tabiatın Ruhu! Muhteşem ve adil!
Benimle sevindin, ben de seninle
Gençliğimin ilk yılları boyu, rüzgârların
Ve çağıldayan suların önünde ve
Tepeler arasında harika bir görünümle
Gidip gelen ışıklarla ve gölgelerle, bazen göz
Bazen kulak kesilerek her gün beklediğim
Güçler; ama mutlaka kalpten severek ve
İnsanoğlunun gelişen aklıyla:
Ey tabiatın Ruhu! Kutsal kanunlarla
Ayakta duran ve hareket eden,
Ve yine de sabırsız bir hayatla taşan,
Ne zayıflar var şu yeryüzünde! Ne kadar da
Zayıftım sen gücünün doruğundayken!
İhmali ya da aklın beceriksizliğini haklı
Kılacak insani acıların bir vurgunu yüzünden
Değildi fakat bu, küstahlıktandı;³
Sevincimi bile layık olduğu şekilde
Yaşayamıyordum, orayı seviyor, burayı
Sevmiyordum, sanatın tüm sanat üstü şeylere
Aktardığı mimiklerle; ama daha çok, –
Bu çağın şiddetli hastalığı olsa da
Benim huyum değildi pek –

3 Wordsworth küstahlığının onu tabiatın ruhuna karşı duyarsız kıldığını düşünerek kendisini üç konuda suçluyor: Sırf tablo gibi tasvirler yapmak için bakınması, estetik karşılaştırmalar yapması, gözün tiranlığına izin vermesi.

Bir manzarayı başka bir manzarayla
 Karşılaştırıyordum, suni şeyler üzerine
 Fazla eğilmiştim, renk ve oran konularında
 Önemsiz yeniliklerle kendimi pırpıplayıp
 Duruyordum; zaman ve mevsimin değişik ruh
 Hallerine, ahlaki güce, mekânın ilginçliklerine
 Ve ruhuna kayıtsız kalıyordum.
 Ne de sadece böyle oturup yargılama
 Düşkünlüğüydü daha derin duygularımın
 Önüne geçen, fakat başka bir neden,
 Daha karmaşık ve daha zor açıklanan
 Bir neden vardı, nerdeyse sanki insanda
 Doğuştan gelen bir beden ve akıl ikilemi
 Gibi görünen.

Duyularımızın en zorbası olan
 Beden gözünün aşırı güçlenip içimde
 Aklımı mutlak kontrolüne aldığı bir zamanı
 Hatırlayarak konuşuyorum. Memnuniyetle
 Burada, anlaşılması daha güç tartışmalara
 Girerek göstermeye çalışabilirdim Tabiatın,
 Bu zorbalıkların önünü kesmek için
 Hangi yollarla ve nasıl canla başla çalıştığını,
 Bütün duyulara nasıl, hem tüm öteki
 Duyulara hem de kendilerine karşı çıkmalarını
 Emrederek ve hepsini ve onların ilişki içinde
 Olduğu her şeyi sırası geldikçe
 Özgürlük ve Gücün yüce amaçlarının
 Hizmetine sokarak, ama burada duralım:
 Bu türden zevkleri susuzlukla
 Aradığımı bilelim yeter.
 Yoğun ama derin olmayan bir vecd ile
 Dolaşıyordum tepeler, kayalar arasında,
 Hala yeni biçimlerin kombinasyonlarını arıyordum,
 Yeni haz, daha geniş bir göz imparatorluğu,
 Kendi yetenekleriyle ve içsel yetenekleri

Uyutmuş olmaktan dolayı gururlu ve sarhoş.
 Dönüşler ve karşı dönüşler, mücadeleler
 Ve karmaşık benimizin geçtiği türlü sınavlar
 Sırasında, bizler büyürken, o duyunun esiri
 Olmak engellenemez gibi. Fakat tanıdığım
 Bir kız vardı, bu sınırları aşabilmiş,⁴
 Genç bir hevesli; gözü kalbinin efendisi değildi;
 Edilgin zevkler ya da olur olmaz araya giren
 Çorak ayrıntıların öngördüğü kurallar aklını
 Karıştırmıyordu, ama şansları yaver gittiğinde
 Kadınların sahip oldukları bir bilgelikle
 Verileni minnetle karşılıyor ve fazlasını
 İstemiyordu; önüne çıkan her manzara
 En iyisiydi, ona alışkındı iyicil, sade hayatıyla.
 Çardaktaki kuşlar ve yeşil kırlardaki
 Kuzular tanısa, severlerdi onu;
 Bana göre onun varlığı öyle bir tatlılık
 Soluyordu ki çiçekler, ağaçlar ve hatta
 Sessiz tepeler, gözünün değdiği her şey
 Hissederdi onun onlara ve öteki tüm
 Varlıklara yakınlığını. Tanrı sever böyle
 Bir varlığı; çünkü onun sıradan düşünceleri
 İbadettir ve şükür duasıdır hayatı.

Tıpkı bu kız gibi, doğup büyüdüğüm
 Tepelerdeki istirahatimden çağrılmadan önce,
 Gördüğüm her şeyi severdim: Öyle böyle değil hem,
 Şiddetle; mutlu ayaklarımın gidebildiği birkaç
 Köşeden daha büyük, daha güzel ve daha zarif
 Bir yer düşleyemezdim.
 Yeterince yaşamamıştım o zamanlar,
 Ne de bu dünyanın daha kutsal etkisini
 Hissetmişim azıcık da olsa,
 Alışkın olmayan gözlere görüldüğü gibi.
 İbadet ederken o sıra, şeylerin derinlikleri

Arasında, dindarlığın icabınca, boyun
 Eğebilir miydim hesaplı hayranlığa, ya da
 Alçakgönüllülüğe ve sevgiye engel
 Olabilecek başka bir şeye?
 Hissediyor, gözlüyor ve düşünüyordum;
 Yargılamıyordum, evet, bunu aklımdan bile
 Geçirmiyordum; bu armağanı almış
 Olmanın mutluluğuyla doluydum, hoşnuttum.
 Sonrasında, harika Alplerde gezinirken
 Aynı kalbi taşıdım yanım sıra: Doğrusu, düşüş –
 Ne derece etkiliydi, nereden geldi,
 Belki azın çoktan daha ağır bastığı taraflı
 Teraziyi yapan gelenekten ya da başka
 Herhangi bir nedenden ya da son olarak,
 O günlerin kır şarkılarının mütevazı seslerini
 Duyulmaz kılan hırs dolu seslerinden –
 Geçiciydi, bunun fazla süremeyeceği kadar
 Etkili bir tanışma yaşamıştım, ta küçükten
 Beri, hayal gücünün ziyaretleriyle,
 Silkindim bu davranışlardan tamamen,
 Ve temelli ve Tabiatın huzuruna yeniden
 Dikildim şimdi olduğu gibi,
 Duyarlı bir ben olarak, yaratıcı bir ruh.

Hayatımızda zaman lekeleri vardır,⁵
 Belirgin bir üstünlükle yenileyici güç barındırırlar,
 Yanlış bir fikir ya da kavgacı bir düşüncenin
 Ya da ölümcül bir ağırlığın altında bunalmışken,
 Önemsiz işlerimiz ve günlük ilişkilerimiz
 Sırasında, beyinlerimiz oradan beslenirler
 Ve görünmez bir şekilde iyileştirilirler;
 Mutluluğu pekiştiren bir erdem,
 İçer işleyen, yukarılara daha yukarılara
 Çıkmamızı sağlayan ve kaldıran, düştüğümüzde.

5 Zaman lekeleri erişkin aklı çağrışım yoluyla biçimlendirir, akıl bunun farkında olmasa da.

Bu şifalı ruh esas olarak hayatın,
 Aklın ne derece ve nasıl efendi – dış duyular
 Onun sadık kölesidir – olduğuna dair
 En derin bilgileri veren geçitlerinde bekler.
 Böyle anlar serpilmiştir her yere,
 İlk çocukluğumuzdan itibaren.
 Hiç unutmam, bir seferinde, tecrübesiz elim
 Daha dizgin tutmayı bile beceremezken,
 Daha gururlu bir umutla çıktım atın sırtına,
 Tepelere vurdum: Babamın yaz evinden emektar
 Bir uşak benimleydi, hem cesaret veriyor
 Hem yönlendiriyordu beni. Fazla yol almamıştık ki,
 Bir talihsizlik sonucu ayrı düştüm yoldaşımdan;
 Ve korku içinde inip, yular elimde, sert ve taşlı
 Arazi boyunca yürüdüm, tökezleye tökezleye
 Nihayet aşağıda bir yere vardım,
 Eski zamanlarda eli ayağı zincirli
 Bir katili astıkları yerdi burası. Darağacı ufalanmış,
 Kemikler ve demir kelepçe yok olmuştu; ama çimli
 Toprağa, hemen oracıkta, kötü işin yapılışından
 Az sonra, bilinmez bir el tarafından katilin ismi
 Kazınmıştı; dev harfler çok çok önceden yazılmıştı
 Fakat hâlâ yıldan yıla civardakilerin batıl
 İnançları yüzünden çimler temizlenir ve harfler
 Taze ve görünür haldedir bugün de.
 Onlar tesadüfen gözüme ilişmişti ve kaçtım
 Sendeleyerek, bitkin, bilmeden yolumu: sonra yeniden
 Tırmanıp çorak araziye, tepeler arasında çıplak
 Bir havuz gördüm, zirvede bir işaret, ya da
 Daha yakından bakınca, bir kız, başının
 Üstünde bir testi taşıyan ve esen yele karşı
 Güçlkle ilerleyen. İşin aslı, sıradan bir
 Görüntüydü bu, fakat insanın bilmediği renklere
 Ve kelimelere ihtiyaç duyuyorum
 Resmetmek için, kayıp rehberimi
 Arayıp dört yana bakınırken, çorak araziye ve

Çıplak havuzu, ıssız yükseltinin
 Doruğundaki işareti, giysileri sert rüzgârda
 Uçuşan kızı saran düş kısırlılığımı.
 Kutsanmış saatlerinde gençlik aşkımın,
 Sevgilim yanı başımda,
 Her gün bu manzarayla dolaştım; çıplak
 Havuzun, kasvetli tepelerin üzerine ve hüzünlü işaretin
 Üzerine, bir mutluluk ruhu indi,
 Ve gençliğin altın pırıltısı;
 Ama sanma ki bu anılardan yayılandan daha yüce
 Ve etkileri açısından daha güçlüydü bu pırıltı.
 Böylece duygu duyguyu çağırır,
 Ve güç çeşitliliği eşlik eder bize, ama güçlü
 Olmuşsak en azından bir kere.
 Ah! İnsan denen muamma, ne derin
 Kaynakları var ihtişamının.
 Kayboldum ama basit çocuklukta
 Yüceliğinin üzerinde durduğu kaidenin
 Bir parçasını görüyorum; ama şunu hissediyorum,
 Senden geliyor bu, kimse alamaz sen vermedikçe.
 Geçmiş günler dönüp geliyor bana
 Hayatın şafağından: İnsan gücünün
 Sığınakları açık; yaklaşıyorum, kapanıyorlar.
 Kopuk kopuk görüntüler var şimdi
 Gözlerimin önünde;
 İlerleyen yaşta görünmez olacaklar tamamen;
 Ve elimden geliyorken, kelimeler yettiğinde
 Cisim ve hayat vermek isterim hissettiklerime,
 Geçmişin ruhunu kutsayarak (umudum böyle)
 Gelecekteki yenilenme için – İşte bunu anlatan
 Bir başkası daha: –

Bir Noel zamanı,
 Sevgili tatil günlerinin mutlu arifesinde,
 Ateşli, yorgun ve huzursuz, kırlara
 Açıldım, bizi, kardeşlerimle beni eve

Götürecek atların geçişini görmeye
 Heves ederek. Bir kaya dikiliyordu
 İki ana yolun birleşme noktasından başlayarak
 İki yolu da görüyordu boylu boyunca; oraya
 Hangi yola bakmam gerektiğini bilmediğimden
 Oraya gittim, bir izci gibi ve tırmandım
 Zirveye; fırtınalı, karanlık ve vahşi bir gündü
 Ve çimenleri üzerine yarı çıplak
 Bir duvarın, kısmen siper alarak oturdum;
 Sağ elimin yukarısında yalnız bir koyun yatıyor,
 Sol elimin yukarısında çiçek açmış bir alıç duruyordu;
 Yanımda bu refakatçilerimle baktım,
 Gözlerimi epeyce zorlayarak, aşağıdaki koruyu
 Ve düzlüğü ancak yer yer gösteren sis yüzünden.
 Okula dönmeden önce – o kasvetli zaman, –
 Babamın evine daha on gün olmamışken geleli,
 Öldü babam, yetim kalan bizler, ben ve kardeşlerim
 Mezara kadar takip ettik bedenini. Getirdiği
 Büyük acıyla bir ceza gibiydi bu olay;
 Ve üzerinden bunca zaman geçmişken
 O günü hatırladığımda;
 Öyle endişe ve umutla bakarken kayanın üzerinden,
 Ahlak üzerine önemsiz düşüncelerle
 Ama en derin bir tutkuyla, başımı eğdim
 Tanrı önünde, böylece arzularımı düzeltti O da;
 Ve sonra, rüzgâr ve sulusepken,
 Ve bütün marifetleri yağışların,
 Yalnız koyun, çiçek açmış tek ağaç,
 Ve o eskil taş duvardan gelen kasvetli müzik,
 Odun ve suyun sesi ve iki yol boyunca
 Tartışma götürmez biçimlerde ilerleyen sis,
 Hepsi sık sık başvurduğum yakın görüntülerdi,
 Bir pınar gibi yanaşıp kana kana içtiğim;
 Ve kış gecelerinde, bu güne değin,
 Fırtına ve yağmur döverken çatımı,
 Ya da öğlen vakti sevinçle yürürken

Yazın en koyu yapraklarıyla yüklü dev ağaçları
Sert rüzgârda sallanan bir koruda,
Ruhun bir işleyişi, bir iç çırpınışı kanat vurur
Oradan, belki çıktıkları yolda aşırı meşgul
Düşünceleri çelmek, belki aylak aylak
Gececek bir saati canlandırmaktır görevleri.

ONÜÇÜNCÜ KİTAP

Hayal Gücü ve Beğenin Yaralanması ve İyileşmesi (son)

Coşku Tabiattan gelir ve sakin haller
Aynı şekilde, hediyesidir Tabiatın:
Bu onun zaferidir; bu iki özellik
Onun gücünü teşkil eden kardeş boynuzlardır.
Bu yüzden deha, sükûn ve heyecanın
Devridaiminden beslenmesi dolayısıyla,
En iyi ve en saf arkadaşdır onun;
Doğruyu aramak için gerekli enerjiyi ondan alır,
Aklın o durağanlığını, aramadan bulduğu.

En mütevazı beyinlerin paylaştığı
Böyle bir faydadır, herkes kendi seviyesince;
Bana düşen kendimin ne bildiği, ne hissettiği;
Kolay iş! Çünkü kelimeler kolayca yol buluyor
Minnet duygusundan ve gerçeğe olan güvenden
İlham alarak. Uzun süre bilgiyi arayarak
Dolaştım durdum insan hayatının coğrafyasında,
Kalbim ve aklım gecede; ama şimdi şafak
Yeniden sökmeye başladığına göre,
İspat edildi saygı göstermeyi boşuna
Öğrenmediğim doğru aklın görünen özelliği¹
Resmi ve şekli olan bir Güce; ² süreçlerini

1 "Doğru akıl": "Aklın en heyecanlı hali," "aklın yüceliği."

2 Tabiata

Değişmez kurallara göre olgunlaştıran;
 Hiçbir sabırsız ve yanlış umut, tutkunun ateşi
 Ya da aşırı heves, boş kendini beğenme doğurmayan;
 Akıllı çabuk dönüşlerle kendini
 Alkışlamaya kışkırtmayan; fakat yumuşaklığı
 Öğreten ona ve mütevazı inancı yücelten;
 Bu güç mevcut nesnelerle ve geçici şeylerin
 Çılgın dansıyla sarhoş aklın önünde³
 Kalıcı nesnelerin daha ılımlı bir gösterisini sunar;
 Böyle yaparak güçlükleri sırtından atmaya
 Fazlaca kapıldığında ise aramaya yöneltir onu,
 İnsanda ve sosyal hayatın bünyesinde
 Ne varsa aynı derece güzel,
 Biçimi ve işlevi değişmemiş, ya da dönüp duran
 Hayat ve ölümün katı döngüsü içinde.
 Her şey bir yana, yeniden yerleşmişti
 O temkinli düşünceler ki, Tarihçi kaleminin
 Yere göğe konduramadan anlattığı şeylerde
 – Ahlaki amaçtan soyutlanmış güç ve enerji –
 Pek az kayda değer ve yüce yan olduğunu
 Göstererek, erken vakitte öğretmişlerdi bana
 Kardeşçe duygularla bakmayı gösterişsiz
 Şeylere, sessiz bir yer işgal eden, bu güzelim
 Dünyada.

Bu şekilde durulmuş, bu şekilde sakın,
 Yeniden sevinç duyulacak bir öz, saf hayal gücü,
 Ve sevgi buldum insanda; genişledikçe aklımın ufku,
 Yeniden hocam kıldım akıl gözünü,
 Küçükleri evirip çevirmektense
 Büyük gerçekleri görmek için çabalıyordum.
 Ona göre de bilgi verildi; öyle bir testi
 Geçen nesnelere olan güvenim daha da güçlendi;
 Çok daha netleşti mükemmellik duygum
 – Doğru ve yanlış konusunda:

3 Londra'daki "renklerin, ışıkların, biçimlerin/hızlı dansı"

Yaşanan günlerin vaadi doğru boyutuna çekildi;
 Gayretli planlar, iddialı projeler daha az
 Çeker oldu beni; mevcut iyiyi
 Hayatın tanıdık yüzünde arıyordum ve umutlarımı
 Gelecekteki iyi üzerine kuruyordum.

Düşüncelerim oturmuştu, artık biliyordum
 Neyin kalıcı neyin geçici olduğunu;
 Kendilerini pasif dünyaya yönetici olarak
 Dayatan insanlarda küstahlık, aptallık, delilik
 Bulmaya hazırdım; toplumun refahını amaçlıyor
 Bile olsalar bunlarda iyi düşünülmemiş ya da
 Boş ve mantıksız teoriler üzerine kurulmuş planlar
 Görüyordum; modern devletçilerin kitaplarını
 Uygun testten geçirmiştim, hayat, insan hayatı,
 Seks, yaş ve ölümlü ya da ölümün
 Ulaşamayacağı bir noktadaki
 Kutsal haklarla ilgili bütün iddiaları;
 Ve böylece görmüştüm ne zavallı bir şeye
 Tapılıyordu gururla "Milletlerin Refahı" denen
 O tanrının kimliğinde, oysa yalnızca mal
 Saklanır ve çoğaltılır orda; daha mantıklı
 Bir bilgiye varmıştım bireyin yeri ve
 Onuru hakkında, beynin yarattığı değil,
 Okuduğumuz, kendi gözlerimizle gördüğümüz,
 – İşte bu nedenlerle, sormadan edemiyordum
 En az eskisi kadar yoğun bir ilgiyle,
 Hatta daha yoğun bir şekilde,
 Ruhum çok daha yatışmış olsa da –
 "Neden böyle şanlı varlık ancak binde bir
 Bulunur?" diye. Biri neyse neden milyonlar da
 Olmasın onun gibi? Tabiat ne gibi engeller serpiyor
 Bu umudun yoluna? Hayvani iştahlarımız
 Ve günlük isteklerimiz, bunlar aşılamaz
 Engeller mi? Değilse, uçar gider ötekilerin hepsi.
 "Toplumsal yığının temelini denetle:

Sorgula" dedim, "Ne kadar zihin gücü
 Ve gerçek güç sahibidir bedenleriyle çalışanlar,
 Paylarına düşenden kat kat fazlasını yapanlar,
 Kendimize kendimizin yüklediği adaletsizliğin
 Bütün yükü altında." Böyle bir tahminde
 Bulunabilmek için esas olarak (ötelere bakmaya ne gerek?)
 İnsanın doğal yaşam yerlerine baktım,
 Tarla tapan işlerinin yapıldığı yerlere;
 Önceki gözlemlerimi hatırladım; bunlarla
 Sonraki gençlik yıllarımda edindiklerimi,
 Bu güne kadar elde ettiklerimi karşılaştırdım.
 – Çünkü azametli devletlerin sancıları, kargaşası
 Hiçbir zaman tamamıyla tatmin etmemiştii beni;
 Hâlâ kesin fikirlerle bireysel doğruların
 Kendimize daha yakın bir bireşiminin peşindeydim.
 Büyük şehirde böyle bir şey bulunabilirdi, yoksa
 Benim için yürek ezen ıssız bir yer olurdu orası;
 Yine de çok eksik vardı: Bu nedenle yüzümü
 Size döndüm, siz patikalar ve ıssız yollar;
 Değer verdiğim her şeyi sizde arıyordum,
 İnsani şefkat ve basit mutlulukları.

Ah! Şu huysuz dünyada heyhat, pek az kişiye
 Nasip olan o tek mutluluktan,
 Hayatın baharında her gün sevgiliyle el ele
 Gezip dolaşma mutluluğundan, kırdaki bayırda,
 Kalplerimiz gençken, sevinçten başka
 Bir şey değilken soluduğumuz, kuytu bir köşede,
 Derin bir vadide, ya da oradan ayrılmanın
 Felaket olacağı ikimize de ait bir yuvada:
 Ah! Gençliğimizin bu zevkinden sonra,
 Bu lütuftan hemen sonra gelen, kanımca,
 Gün be gün dolaşmaktı, huzur içinde
 Düşünebileceğim ve beni adım adım
 Bilgelige götürececek bilgiler edinebileceğim yerlerde;
 Ya da uzaklardan gelen rüzgâra binmiş

Bir kuş hafifliğinde, yabancı kırlara, ormanlara
 Neşeyle selam verdiğim ve onların da
 Selamımı alacak sestten yoksun
 Olmadıkları yerlerde: Bu hoş uğraş
 Tat vermez olduğunda, insanlarla konuştuğum,
 Karşılaştığım her yüzün bir dosta ait
 Olduğu, önümüz sıra bir yolun
 Uzanıp gittiği çorak çalılıklarda,
 Kulübenin yanındaki bankta, ya da
 Yorgun yolcunun soluklandığı kaynak başında.

Kim sevmez anayolun kıvrılıp gidişini
 İzlemeyi çıplak gözle? Tanıdık olsa da,
 Her gün gözlerimin önünde, uzak bir tepenin
 Çıplak ucunu aşarak ayağımın değmediği mesafelere
 Uzanan bir hattın ufukta kayboluşu
 Çocukluğun ilk yıllarından beri
 Hayalime kazınmış bir davetiye gibiydi sınırsız uzaya,
 Ya da bir rehberdi sonsuzluğa.
 Evet, karanlık fırtınanın içinden geçerek
 Kükreyen denizi gezen denizciyi saran görkem
 Sarar yeryüzü gezginlerinin de düşüncelerini;
 Aynı derecede görkemli ama çok daha sevimli.
 Ürkmüştüm ortalıkta dolaşan delilerden,
 Başka bir sürü tuhaf serserilerden (korkuyla
 Yanlarından geçtiğim) adımlarımı hızlandırmıştım;
 Ama bunları neden anlatayım?
 Sorular sormaya, rastladıklarımı gözleyip
 Sorgulamaya ve çekinmeden onlarla konuşmaya
 Başladığımda, ıssız yollar, insanların tutkularını
 Kelimeler, bakışlar, iç çekmeler ya da gözyaşları
 Yoluyla her gün zevkle okuduğum
 Açık okullara dönmüştü;
 Orada insan ruhunun derinliklerini gördüm,
 Dikkatsiz gözlere derinliği yokmuş gibi görünen
 Ruhların. Ve – artık yürekten ikna olduğum için

Gururlu bir kesinlikle eğitim adını verdiğimiz
 Formalitelerin ne az ilişkisi olduğuna
 Gerçek duygu ve adil düşünceyle;
 Çoğunun konuşan dünyayla boş bir gevezelik içinde
 Olduğuna ve iyice araştırmak istediğim için
 İnsanın konumunu, Tabiatın hükmüyle çile
 Çekmeye değil yalnızca, bu yüzden
 Cehalete de mi yazgılı olduğunu,
 Erdem kazandırmak gerçekten bu kadar zor mu,
 Ve zihinsel güç bu kadar ender bir lütuf mu diye
 Daha çok değer verir oldum bu yürüyüşlere,
 Çünkü orada umut buluyordum umutlarım için,
 Mutluluğum için huzur ve istikrar,
 Ve her tür öfkeli tutkuya deva. Orada duydum,
 Silik ve alt tabakadan adamların ağzından
 Şeref dolu gerçekleri; iyilik ve adalete dair
 Vaatlere eşlik eden sesleri.

Güçlü sevginin ya da başka hangi adla biliniyorsa,
 Onların kullandıkları bir ifadeyle, kaba tabiatlı bir yetenek
 Olduğunu düşünür bazıları; büyümesinin
 Bir köşeye çekilme, boş zaman ve çalışılmış gösterişli
 Tavırların arıttığı bir dili gerektirdiğini;
 Kim bu tutkuyu şiddetle hissederse onun sanat
 Tarafından süzölmüş kibar hava ve ışığın içinde
 Yaşamayı gerektirdiğini; yanılıyorlar.
 Doğrudur, ölümden beter bir baskının canlıyı
 Daha doğar doğmaz selamladığı, kültürün
 Zarafetinin hiç mi hiç bilinmediği;
 Ve yoksulluk ve aşırı çalışmanın günden güne
 Sevgilerin yerini işgal ettiği yerlerde,
 Evet, oralarda aşk barınamaz gerçekten;
 Ne de kolaydır yaşamayı kapalı ve tıklım tıklım
 Kentsel mekânlarda, insan kalbinin hasta olduğu,
 Gözün onu besleyemediği ve beslenemediği.
 – Evet, bu gezilerimde derinden hissediyordum

Birbirimizi nasıl yanlış yönlendirdiğimizi,
 En kötüsü de kitapların bizi nasıl yanlış yönlendirdiğini
 Mükâfatlarını suni ışıkla gören zengin azınlığın
 Beğenilerinden bekleyerek;
 Bu azınlığın zevki için çoğunluğu nasıl
 Küçümsediklerini; kadınsı bir şekilde gerçeği
 Birtakım genel kavramlara indirgediklerini,
 Hemen anlaşılacak hatırına, ya da yazarlarının
 Kafalarında kaliteli bilginin kıtlığından;
 Kelimelerle kibri nasıl okşadıklarını, büyük bir
 Gayretle harici farklılıkları, toplumun insanları
 Birbirinden ayırmakta kullandığı maddi
 İşaretleri ortaya sererlerken nasıl ihmal ettiklerini
 Evrensel yüreği.

Burada, genç bir gezgin olarak o zamanlar,
 Ve evimin civarında hâlâ günlük olarak gördüklerimi
 Hatırlayınca, bir soluk alıp Tabiatı, insan aklının gücünü,
 Ve insan oldukları için insanları saygıyla selamlayabilirim.
 Az mı rastlanır, dışarıdan kaba görünen bir insan
 Aslında içten içe ince bir ibadet yapmaktadır –
 Şatafat ve altınla kaplı zengin bir tapınak değil,
 Sadece bir dağ kilisesi, cemaatini güneşten ve
 Yağmurdan koruyan.
 Bunların dedim şarkısını söyleyeceğim,
 Önümdeki yıllar beni bu işe hazırlarsa,
 Bunlara övgü düzeceğim, şiiri kayda değer konularla
 Meşgul edeceğim; dürüstlük ve Kutsal tutkular içinde
 Bunlardan söz edeceğim, adalet yerini bulsun
 Hak eden makama saygı duyulsun diye:
 İşte böyle sevinçle, kirlenmemiş kulaklara seslenip
 Aşkla kendinden geçmeyi, şefkati ve umudu
 Öğreteceğim, ilham edeceğim.
 İnsan yüreğinin taa kendisi olacak konum,
 En iyilerde bulunan, dini duygulardan
 Habersiz kalmamış, kitap yüzü görmüş,

Az sayıda da olsa iyi kitaplar,
 Böylelerinde bulunan tabiatın huzurunda:
 Oradan seçeceğim hüznü, hüznün değil,
 Mutluluk olan; ve sefil aşkı, ondan yankıyan
 Şan sayesinde insan ırkına ve asıl benliğimize,
 Dinlemesi yürek yakmayan.
 Bana düşen korkusuz adımlarla gitmek
 Bilginin götüreceği yere: Bu kutsal noktaya
 Ayak basma cesaretimle övüneceğim, rüyalardan değil,
 Kehanetlerden söz edişimle; ki kolay kolay
 Duyamazlar bunu harici harflerden
 Görünmez ruhu okumaya çalışanlar; ağız iyi laf yapan,
 Dünyayla iletişimde başarılı;
 Ne kadar akıcı konuşurlarsa beyinleri
 O kadar iyi işleyen ve düşünceleri
 Takdir edildikleri ölçüde yücelen.
 Bunlardan farklı nitelikte insanlar bulunabilir,
 Kendi kendilerini ayakta tutan, cesaretleri,
 Enerjileri, azimleri kendilerinden, içlerindeki tutku
 Uyarınca en canlı düşünceleri en canlı kelimelerle
 Dile getiren. Sıradan hayattaysa başka
 Daha yüksek mertebede olanlar vardır, düşünmek için
 Yaratılmış olanlar, çekingen ve ağız dalaşında
 Tecrübesiz; yumuşak başlı adamlar, böyle bir ortama
 Girmeleri gerekse ruhları belki batır:
 Onların dili göklerin dilidir, kudretin, düşüncenin,
 Görüşün ve sessiz mutluluğun:
 Kelimeler yalnızca ikincil öğelerdir onların ruhunda;
 Olanca güçleriyle idrak ediyorlarken nefes almazlar
 Onların arasında: Bunları Tanrı'ya şükranla
 Söylüyorum, kalplerimizi ona ibadet edelim diye
 Besleyen; bilen ve seven bizi başka kimsenin
 Umurunda olmadığıımız anlarda.

Yine bu sıralarda çok daha fazla güçlendi inançlarım
 Öncesine göre, sadece içsel yapı iyi ve
 Zarif yaratılmış değildi fakat Tabiatın her şart altında
 Kutsama gücü vardı, görmek için gözlerimiz varsa eğer
 Varlıkların dış hatlarını ve insan hayatının en mütevazı
 Yüzünde bir görkem soluyorsak.
 Olaylar ve dış şartların ve görünen biçimin esasen,
 Tutkunun aklı tatmin etmek için yarattığı şeyler
 Olduğunu hissediyordum;
 Bu arada Tabiattaki biçimlerin kendi içlerinde
 Bir tutkuya sahip olduklarını ve bunun tabiatın
 Uygun gördüğü insan işleriyle harmanlandığını;
 Bu işler adi nitelikte olsa, hiçbir yücelik barındırmasa da;
 Ve yine ozanın dehası, bu yüzden, Tabiat nereye
 Yönelirse gidebilirdi insanlar arasında; eski insanlar
 İçinde tabiatın yanından durmuştu hep,
 Öyle yapmalıydı bundan sonra da. Sevgili Dostum!
 Ozanlar da peygamberler gibidir,
 Azametli bir gerçeklik planında hepsi birbirine
 Bağlıdırlar, her birinin kendine özel bir yeteneği vardır,
 Tanrı'nın hediyesi, önceden görülmemiş şeyleri
 Görmelerini sağlayan, bu heyecan verici inancı
 Paylaşıyorsan eğer, insanların bu en sıradan olanının
 Kendisine de, öğretilmemiş, yaratıcı,
 Ve kalıcı şeylerden doğan çalışmasını tabiatınkiler gibi
 Bir güç kılacak benzer bir içgörü
 Bağışlanmış olduğunu ummasını mazur görürsün.
 Genç ruhum Sarum ovasında bir kez böyle ateşli
 Bir umuda kapılmıştı: Orada, yolu izi olmayan
 Yemyeşil arazide yürürken gönlümce, ya da kasvetli
 Çizgilerini sessizce uzatan çıplak beyaz yollarda yürürken,
 Zaman, yanında çağlardan avanesiyle,
 Geriye doğru akıyordu hızla, işte o ara,
 Uzak atalarımızı gördüm duru bir resimde;
 İnsan yığınları gördüm ve orada burada
 Tek bir İngiliz, kurt derisinden bir yelek giymiş,

Elinde kalkan ve taş baltayla dolaşıyor yaylada;
 Mızrak sesleri duyuldu kunt kemikli, barbar güzellikte
 Çoktan toprak olmuş kolların salladığı mızrakların
 Şakırtısı. Seslendim karanlığa: – fakat daha ağzımı
 Açar açmaz, gece yarısı karanlığı
 Bütün nesneleri çekip aldı sanki
 Gözümün önünden; ve heyhat! yeniden çölü gördüm,
 Hüzün verici alevlerin ışığında.
 İnsanların kurban edildiği sunak bu –
 Ne derin inlemeler! Devasa çitin içini dolduran
 Kalabalığın sesi anıtsal tepeleri titretiyor,
 Ve bütün bu şatafat her iki dünya için,
 Hem yaşayanlara, hem ölülere.
 Öteki anlarda (O geniş kırlarda üç yaz günü
 Dolaştığımdan) ovanın üzerinde hâlâ belirgin
 Daireler, çizgiler ya da tümsekler görülen her yerde;
 Rivayete göre Druidler tarafından yapılmış,
 Gökler konusundaki bilgilerini ve yıldız kümelerini
 Temsil etmek üzere; usulca bir sihirle
 Bir gündüz düşüne daldım, öyle bir hayal ki
 İnanan gözlerle, ne yana baksam,
 Uzun sakallı öğretmenler görüyordum, beyaz
 Asalarıyla, bir yıldızlı göğü işaret ediyorlar,
 Bir aşağıdaki düzlüğü; bu arada
 Müziğin kattığı neşeyle sallanıyorlar ve
 Her yer bu hoş nağmelerle coşuyor
 Onlarla ve benimle birlikte.

Geçmiş günlere dair bu kadar,
 Ve yılların bulanıklığı içinde
 Anıtsal ipuçlarından görülebilen
 Ya da hayal edilebilenler bunlar.
 Ve sen ey Dostum! O geziler sırasında oluşan
 Ve eğlence maksatlı doğaçlama bir takım
 Ezgiler hoşuna gidince demiştin ki,
 O zaman ve orada, günlük hayatın,

Gerçekler dünyasındaki mevcut nesnelerin
Üzerine daha yüce bir güç uygulamış aklım;
Onlardan o ana kadar hiçbir kitaptan
Yansımayan bir tını, bir resim ve bir harf
Çekip almış. Buna yanlı değerlendirme diyebiliriz –
Ama neden öyle olsun? O sıra, iki yabancıydık aslında;
Ve senin şehirde yetişmiş genç hayal gücün üstüne,
Kaba saba da olsa, uzaktan bir ışık gibi düşen
Bir şiire haksızlık etmek istemem.
Ayrıca, herkesin akli kendi tanığıdır ve yargıcı,
Ve iyi hatırlıyorum ki yine bu günlere rastlar
Günlük hayatın sahneleri arasında
Yeni bir dünyayı net bir şekilde
Görmeye başlamam. – anlatılmaya, başka
Gözler için de görünür kılınmaya uygun bir dünyayı;
Ruh asaletini doğuran sabit kanunlarla yönetilen,
Onu var etmekle kalmayıp bir denge ,
İç ve dış olaylar arasında yüce bir alışveriş de sağlayan;
Kusursuzluk, saf işlev, en iyi gücünü sağlayan,
Görülen nesneye de, gören gözün yanında.

ONDÖRDÜNCÜ KİTAP

Bitiriş

Bu gezilerden birinde (hatıraları hiç solmasın)
Cambria'nın yüksek bölgelerinde,¹
Yanımda genç bir arkadaşıyla,
Bethgelert'in kulübelerini herkes uyurken daha
Gerilerde bırakıp batıya doğru yürüdüm, güneşin
Snowdon üzerinden doğuşunu görmeye.
Dağın dibinde kaba bir evin kapısına vardık
Ve macera peşindeki yabancıların adımlarına
Eşlik eden çobanı, o güvenilir kılavuzu kaldırdık;
Sonra, kısa bir molayla tazelenmiş
Olarak yeniden çıktık yola.

Basık, sıcak, esintisiz, soluk, sıkıcı ve kızıl
Bir yaz gecesi, çiseleyen bir sis
Kalın bir tabaka halinde tüm göğü kaplıyordu;
Fakat yılmayıp bundan, tırmanışa geçtik
Dağın yamacını. Sis kısa sürede yuttu bizi
Ve kılavuzumuzla sıradan bir sohbetten sonra
Hepimiz kendi düşüncelerimizle
Baş başa kaldık: Yokuşu böyle göğüsledik,
Kendi adıma bu dalgınlığımı etkileyen
Ya da bozan hiçbir şey görmedim
Ya da duymadım, yalnızca bir keresinde

1 Cambria:Galler

Çobanın köpeği kayalar arasında bir kirpi buldu,
 Ve yumak olmuş avına havlayıp durdu
 Sevinç içinde. Bu küçük macera,
 Öyle denebilirdi o ıssız yerde,
 O gecenin sessizliği içinde, geçip unutulunca,
 Konuşmadan devam ettik yine yolumuza.
 Başım bir düşmana karşı yürür gibi eğik,
 Hızlı hızlı nefes alıp gayretli adımlarla yürüyordum,
 Düşüncelerim gayrette aşağı kalmıyordu.
 Gece yarısında belki bir saati böyle geçirdik,
 Aramızda mesafeyle tırmanarak ve tesadüfen
 Ben varken önde; ayaklarımın ucunda
 Toprak ağarmaya başladı ve daha da ısıdı
 Bir iki adım sonra; sebebini ne sormaya,
 Ne öğrenmeye vakit bırakmadan
 Şimşek gibi ani bir ışık düştü çimenlerin üstüne.
 Ve hey! Başımı kaldırdığımda, ay bulutsuz, mavi
 Bir gökte çırılçıplaktı ve köpüklü sisten sessiz
 Bir deniz uzanıyordu ayaklarımın altında.
 Bu sessiz okyanusun üzerinde yüzlerce tepenin
 Esmer sırtları yükseliyordu; ötedeyse,
 Çok çok öteelerde, elle tutulur buharlar uzanıyordu,
 Burunlardan, dillerden ve sıradağlardan
 Gerçek Atlantik'e,
 Ufalanıp, görkeminden vazgeçmiş görünen,
 Gasp edilmiş haldeyken göz alabildiğine.

Gökkubbe böyle değildi; sınır tecavüzü yoktu orada,
 Kayıp da yoktu; sadece küçük yıldızlar silinmişti, ya da
 Dolunayın varlığında daha sönüktü ışıkları, Ay
 Hükümran mevkiinden seyrediyordu kaba
 Dalgalı denizi, şimdi uysal ve sessizce yatan,
 Yalnız, bir geçitte, bizim dikildiğimiz kıyının
 Az uzağında, sabit, koyu, kasvetli, nefes alıp veren
 Bir yer – üstünde suların sellerin, sayısız derelerin,
 Tek bir sesle kükreyen! ki duyuluyordu
 Karada ve denizde ve o saatte yıldızlı göklerde bile.

Gecenin ruhlarına ve tesadüfen oradan geçen
 İnsanlara gösterilen bu resim kısmen
 Eriyip havaya karışınca, sakın kafayla düşündüm,
 Onun yüce bir aklın tezahürü olduğu kanısına
 Vardım, eyledikleri, sahip oldukları, olmak istedikleri,
 Kendisinin o anda olduğu ve sonra olacağı her şeyle.
 Orada sonsuzlukla beslenen bir aklın
 İşaretini gördüm, karanlık uçuruma eğilip
 Kesintisiz bir akış halinde sessiz ışığın içine
 Boşalan sesleri dinlemek üzere kulak kesilmiş;
 Aşkın güçlü çakımlarıyla beslenen bir akıl,
 İdeal biçime götüren duyu,
 Ölümlülere verilenin ötesinde bir ruh.
 Yüce bir aklın işlevlerinden birini
 Bir benzetmeyle göstermişti Tabiat orada,
 Korkunç ve yüce şartların ortasında
 Harici şeylerin yüzüne
 Uygulamayı sevdiği o karşılıklı egemenliği;
 Ki onunla biçim verir, birleştirir, soyutlar
 Varlıkları, hepsine birbirlerini etkileme gücü
 Verir, öyle ki en duyarsız insanlar bile duyar,
 Algılar ve hissetmeden edemez. Böyle bir etki
 Altındayken farkına vardığımız, Tabiatın
 Bu şekilde bedensel algılara duyurduğu güç
 Daha yüce akılların sahip olduğu
 O muhteşem yeteneğin aynısıdır.
 Bu onların koca evrenle alışverişe girdikleri
 Ruhun ta kendisidir: Onlar kendi içlerinden
 Yayılan bir güçle benzer değişimler,
 Benzer varlıklar yaratabilirler;
 Ve kendileri için yaratılmış olanı yakalayabilirler
 Kaçınılmaz bir şekilde tutsağı olabilirler onların,
 Tıpkı uçarken duruveren melekler gibi,
 En derin göklerden gelen müziğin ahengiyle.
 Onları övmeye hizmet eder kalıcı
 Ve geçici olan; en küçük sezinlemelerden

En büyük şeyleri kurar onlar; sürekli
 Gözlemektedirler, etkilemeye ve etkilenmeye
 İstekli, heyecanlanmak için
 Dışarıdan uyarılara ihtiyaçları yoktur;
 Zaten kıpır kıpır bir dünyada yaşarlar,
 Duyusal algıların esiri olmadan,
 Fakat onların canlandırıcı itisiyle uygun
 Bir muhabbete girmeye hazır kılınmışlardır
 Manevi alemle ve zamana yayılmış insan
 Nesliyle, bir çağdan öbürüne,
 Geçmişte, şimdide ve gelecekte,
 Zaman var olduğu sürece.
 Böyle akıllar gerçekten tanrısaldır,
 Kutsal Güçlerdir çünkü onlar; bedenin
 Tadabileceği en güzel mutluluk onlarındır bu yüzden –
 Kim olduklarının bilinci, her resim, her düşünce
 Ve tüm sevgilere sinmiş olan, paylaşılarak
 Yükselmiş olan yerden göğe, insandan Tanrı'ya;
 Bu sayededir sonsuz uğraşı Ruhun,
 Akıl yoluyla olsun, ya da sezgi yoluyla;
 Bu sayededir günlük faaliyetlerin kattığı neşe,
 En keskin öngörünün korkmasını gerektirmeyen
 Duyular, en yoğun anlarında en güvenilir olan.
 Bu sayededir ki, bezdiren hastalıklar, yürek ezen
 Haksızlıklar arasından – Kutsal Kitabın sözlerini
 Buraya uygulamak hürmetsizlik olmazsa –
 O anlaşılmaz iç huzuru, bu saf kaynaktan
 Gelmedikçe boşuna aranacak olan
 Ahlaki kararlardaki o güven.

Ah! Kim hayatı boyunca muhafaza etmiş,
 Büyütmüştür kendi içinde bu özgürlüğü?
 Çünkü özgürlük ancak budur:
 O ayrıcalıklı kişi nerededir, o yolu
 Engellenmeden, şaşırmadan, yorulmadan
 Sürekli pürüzsüz ve parlak bir ilerleyiş

Halinde gören? – Buraya kadar,
 Daha mütevazı bir yolu tersinden izledik,
 Gecikmelerden, kararsız seçimlerden söz ettik,
 Dikenli yollardan, geriye gidişlerden:
 Fakat – oturaklı tapınaklarında,
 Bana sunulan şeyin farkına varmadan
 İlk ziyaretlerimi yaşadığım ve şimdi düşünceli,
 Sancılı bir adam olarak dolaştığım
 Dağların sükûnu ortasında –
 Duysun sesimi dünya – Gerçek olandan aldığı
 Şen güvenle bu konuşan derelere
 Eşlik edecek bir dille –Mevcut aklım
 Hayatın hangi kazalarına uğramış olursa olsun,
 Doğruyu ve yanlış ararken ne çok yanılmışsam da,
 Asla kişisel bir kaygıyla tahrifat yapmadım;
 Ne popüler olma umuduyla bencil
 Tutkunun kurbanı oldum, ne de bile isteye
 Meylettim küçük çıkarlara, adi işlere.
 Fakat endişeli bir kıskançlık içinde kaçındım
 Alışkanlıkların ve törelerin ruhu kaba duyunun
 Giderek artan ağırlığı altına sokma ve gerçek,
 Tanrısal ve doğru olanın, ılık ve hayatın bilgisiyle
 Hareket edenin yerine bir ölüm evreni koyma
 Eğilimine (kendi içinde fazla güçlü)
 Destek olacak her türlü birleşmeden.
 Korkmaya ve sevmeye, – ama önce ve esas olarak
 Sevmeye, çünkü korkunun bittiği yerdir, unutulmasın;
 Adansın bu; erkenden tanışmaya
 Yüce ve güzel biçimlerle, acının
 Ve hazzın zıt prensipleriyle,
 Kötü adı verilir hani ne söylediğini bilmeyenlerce.
 Aşkla ayakta durur bütün kalıcı görkem,
 Her yere yayılmış aşkla, onun yokluğunda
 Neyiz ki topraktan başka? –
 Kirlara bak, mis gibi baharda, boy atan çiçeklerle
 Ve neşeli canlılarla dolup taşan; şu çifte bak,

Kuzuyla annesine, onların uysal halleri
 Yüreğine dokunur; buna aşk dersin,
 Yanlış da değildir, aşıktır bu
 Seni etkilediği sürece.
 Yeşil bir gölgede dinlen ama yalnız olma,
 Tüm dünya içinden seçtiğin kişi olsun yanında:
 Eğlen orada, dinle, bak, heyecan veren bir hazla,
 Ama ne acıklı bir haz!
 Bu aşk daha yüksek bir aşkla kutsanmadıkça,
 Ürperti duymadan soluk alamayan bir aşkla;
 Hayranlık dolu bir aşk,
 Fakat dizleri üstünde duada,
 Göklerden aldığı ilhamla;
 Ruhu zincirlerinden kurtaran,
 Yükselen dünyevi tutkuların
 En saf, en iyi olanlarının yanı sıra,
 Kadir-i mutlak'ın makamına
 Düzülen övgünün kanadında.

Bu manevi Aşk eyleyemez,
 Ne de var olabilir
 Hayal Gücü olmazsa;
 Doğrusu, diğer bir adı olan
 Mutlak gücün, en duru içgörünün
 Akıl yüceliğinin ve en heyecanlı
 Anındaki Mantığın.
 Bu özellik uzun çabamızın
 Beslendiği kaynak oldu:
 Dereyi, yeni doğanın
 Mırıltılarının cılızca duyulduğu
 Kör mağaradan itibaren takip ettik;
 Işığa ve açık havaya çıktık peşi sıra;
 Eşlik ettik ona tabiattaki yollar arasında,
 Bir ara gözden yitirdik, şaşırdık, yutulduk:
 Sonra selamladık onu yeniden ortaya çıkınca
 Güçlü bir şekilde, uysal göğsünden yansıtarak

İnsanın işlerini ve insan hayatının yüzünü;
 Ve nihayet, onun ilerleyişinden
 İman dağıttık sonsuz hayata,
 Diri tutan düşüncesine Varlığın, Sonsuzluğun,
 Tanrı'nın.

Hayal Gücüydü konumuz, manevi Aşk bir de,
 İkisi iç içe olduklarından,
 Ve duramadıklarından bir başlarına. –
 Burada olmalısın sen ey İnsan!
 Topla kendini; burada sana yardımcı olacak kimse yok!
 Burada varlığın tek başına:
 Kimse koparamaz seni işten:
 Hiçbir ikincil el araya girip
 Bu beceriyi gösteremez,
 O senin öncelikli ve yaşamsal prensip senin
 Tabiatının koyaklarında, harici tüm dostlukların
 Ulaşamayacağı yerde, ya da asla senin değil.
 Ama ne mutlu, ah ne mutlu ona
 Her kim buraya ekmişse, kim atmışsa buraya
 Gelecek yılların temellerini!
 Çünkü bütün o dostluk, aşkın tüm yapabilecekleri,
 Güzel bir yüzün bakabileceği
 Ya da sevilen bir sesin söyleyebileceği,
 Tamamlamak içindir insanı,
 Kusursuz kılmak içindir kusurlu olanı.
 Hepsi onun olsun: Ve o,
 Ruhu hisseden zihnin seviyesine yükselen kişi,
 Ondaki mütevazı yumuşaklık kimsede olmaz;
 Yüreği, emziren bir anneninki kadar
 Yumuşaktır onun: Kadınsı bir şefkatle doludur
 Onun hayatı, önemsiz kaygılar,
 İncelikli istekler, ılımlı ilgi
 Ve en yumuşak sevgiler.

Anne babamın çocuğu! Ruhumun kız kardeşi!
 İçtenlikli dizelerle başka bir yere akıttım
 Erken yaşlarda sende bulduğum şefkati:
 Daha azını borçlu olmadığı da doğru
 Sonraki yılların; çünkü senin tatlı etkin
 Ve çocuklukta içten düşüncemin
 Pınarlarını açan sıcak ellerinin dokunuşuna rağmen,
 Ve her şeye rağmen, yardımsız,
 Hayatın ya da tabiatın içinde olsun,
 Fark etmiştim o incecik sihirleri, gizlice kalbe sızan,
 (En aklı havada gencin bile kalbine) sızan,
 Ben müstesna bir saygı duymuştum o aşka,
 O güzelliğı aramıştım, Milton'ın söylediğı gibi,
 Korku içeren. Sen yumuşattın bu aşırı katılığıımı;
 Ama senin karşında sevgili Dostum!
 Yumuşak zarafete çok dikkat etmeyen ruhum
 Kendi asıl kimliğinde fazla güvenli durmuştu,
 Fazla uzun bir süre sert bir yüzle baktı:
 Sellerle kükreyen bir kaya,
 Bulutlarla dost ve yıldızların bir gözdesi:
 Ama onun çatlaklarına çiçekler diktin sen,
 Rüzgârda parıldayan çalılarla süsledin
 Ve küçük kuşlara yuva yapmayı
 Ve cıvıdamayı öğrettin yuvalarında.
 O zamana kadar, sevdiklerim arasında
 En önde gelen Tabiat, ikincil bir konuma
 Düşmüştü, kendinden daha soylu birine
 Hizmetten memnun,
 Her geçen gün sıradan şeyler için
 Yeni bir bakış getirirken ve tüm yeryüzü
 Tomurcuklar açarken, daha duru
 İnsanlığın bu hediyeleriyle,
 Senin nefesin Sevgili Kız Kardeşim!
 Bir tür daha yumuşak bir bahardı
 Adımlarımın önünde giden. Ondan sonra,
 Seninle çoktan arkadaş olmuş biri geldi:
 Yalnızca bir anı taçlandırmaya

Gelmiş bir hayalet olarak değil artık,
 Bir can yoldaşı olarak,
 Ama yine de bir ruh, benim için kutsanmış,
 Nüfuz etmek için yüce ve bayağı olana;
 Güçlü bir ışık çekirdeğinin parlaması gibi
 On bin yıldızın en parlak olanında,
 Ve yalnız lambasını besleyen yumuşak böcek gibi,
 Çiğden ıslak çimlerin üzerinde yattığı yerde.

Böyle bir konuyla Coleridge!
 Bunları tartışırken senden söz etmeyeyim mi?
 Yer yüzüne sevmek ve anlamak üzere gelmiş,
 Ey büyük Ruh! senin varlığından yayılırken sevgi ışığı,
 Dilsiz mi kalayım sıra sana gelmeden?
 Senin dostça etkin de buldu
 Kalbimin ta derinliğine giden yolu.
 Böylece korku gevşetti kirli ellerini;
 Böyle öğrendi düşünceler ve şeyler
 Kendine dadanan ruhta daha akla yatkın
 Oranlarda kalmayı;
 Gizem, zorunlu gizemi duyu ve ruhun,
 Hayat ve ölümün, zaman ve sonsuzun,
 Yumuşak bir ara mevkii kabul etti. –
 Bir şaire ya da daha sade yaratılmış birine,
 İnsana yakışır türden, daha kişisel
 Düşünceleri edinmekten duyulan
 Katıksız bir haz; böylece,
 Soluk alan ve var olan her şeyden yükselen,
 Derin heves ve coşku, kendinden geçiş ve şükürler olsun
 Sesleri kınandı, biçildi ve dengelendi
 Acıklı gerçek tarafından,
 Umut vaat eden mantığa duyulan güven tarafından,
 Kader'e inanca yaslanan ve göreve hürmeten,
 Burada gerekirse fırtınalarla mücadele ederek,
 Ve orada hayatın en mütevazı toprağını
 Otlarla bezeyerek her mevsimde yeşil,
 Her zaman tatlı.

Ve artık ey Dostum! Bu tarih hikâyesi tayin edilen
 Sona ulaştı: Bir ozanın aklının eğitimi
 Ve vuslata ermesi, en önemli bölümleriyle
 Sadakatle resmedildi ve işte erdik
 (Başından beri hedeflediğimiz) o vakte,
 Umarım ki küstahlık olmaz artık
 Güçlerimin ve bilgimin kalıcı bir eser
 Yaratmama izin verdiğini düşünmek.
 Ama pek çoğu dışarıda tutuldu, zorunluluktan,
 Kitapların hem kaç! Ve ormanlarda, kırlarda
 Toplanan zenginliklerin daha da fazlası:
 Çünkü tabiatın ikincil lütfuna
 Burada çok az değindik,
 Onun işlerine eşlik eden daha yüzeysel büyüye,
 İmgelemin seçimine ahlaki dünyadan uygun
 (Bir bakışta görülen ya da tuhaf acılarla ulaşılan)
 Resimler sundukça onlar.

Son olarak ve hepsinden önemlisi, ey Dostum!
 (Pişmanlık içinde söylüyorum) ne çok şey
 Göz ardı ediliyor insan doğası ve onun ince
 Yöntemleri hakkında, incelendiği şekilde
 Önce kendi kalplerimizde, sonra hayatta,
 Nereye gitsek, dikkatli bir göze
 Bireysel özelliklerin kendilerini sundukları türlü
 Şekillerde, farklı yapılarda ve renkteki
 İnsani tutkular dünyasında.
 Bu çatal çatal ve zorlu patikada
 İlerlemem için gereken ne varsa
 Parça parça edinmiştim, çok sayıda
 Öğrenciden biri olarak metanetle tek başıma
 Dikilmeyi çatışan çıkarların ve değişik huyların
 Yarattığı şokun ortasında;
 Dayanmaya ve anlamaya anlaşılmayanı
 Var olduğu bilindiği halde;
 Gizemleri arasında aşk ve nefretin,

Şeref ve utancın, sağa sola bakarak,
 Engellenmeden fazla kırılgan masumiyet
 Ve fazla hoşgörüsüz ahlaki kavramlar,
 Fazla daralmış ilgiler tarafından. Böylece,
 İnsanlar arasında yerimi almam gerektiğinde,
 Adım atmak daha kolay oldu, geçiş daha güvenli,
 Aynı zamanda daha yararlı; çünkü akıl öğrenir
 Böyle erken tecrübelerden, sağlıklı
 Bir şekilde ayrı tutmayı iki ayrı tabiatı,
 Biri hissedeni, ötekisi gözleyen.

Ama kişisel bir konuya daha değineyim –
 Fransa'dan istemeye istemeye döneli beri
 Yersiz yurtsuz bir gezgin hayatı sürüyordum,
 Çokluk Londra'da kalıyor fakat
 İngiltere kırlarının birçok hoş yerini dolaşıyordum,
 Ekilip dikilen vadileri,
 Ya da Cambria'nın sakın bölgelerini.
 Bir genç – (adı Calvert'ti – yaşayacak bu isim
 Kelimelerim hayat verebilirse ona)
 Benden esirgenmemiş bazı yeteneklerle
 İyinin geliştirilebileceğine olan sağlam
 İnancıyla – son günlerinde kendisine
 Miras kalan paradan ihtiyaçlarıma yetecek
 Bir miktar ile bana seçme ve geçim kaygısı
 Taşımadan bir süre özgürce dolaşma
 İmkânı sundu. Kendisi bir ozan
 Değildi fakat sıradan biri de değildi,
 Benim bütün amacım ve çabalarımın
 Beni zengin kılmaya, vazgeçtim, hayatımı
 Sürdürmeye yetecek şeyler
 Olmadığını biliyordu ve bunun sanatsal
 Duyarlılığıma zarar vereceğini;
 Benim için bir geçit açtı ve dere
 Tabiatın eğimine göre çağıldadı.

Söz etmeye en çok değer
 Şeylere değindiğimize göre, daha fazla
 Çabaya şimdilik gerek yok, hem
 Başka işlerim var. Bu uğraşın nasıl
 Başladığını hatırla ey Dostum!
 Yolumun sonuna vardım sayılır; epeyce vardım,
 Ama o zaman bile, o akıl dağınıklığı ve
 Yoğun arzu içindeyken, yaşadığım hayata
 Seslenip dedim ki Neredesin? Senden kınayan
 Bir ses duymayacak mıyım? Hemen kalktım,
 Kanatlanmış gibi ve aşağıda
 Uzandığını gördüm üzerinde yaşayageldiğim
 Koca dünyayı gördüm; sonra da, bu şarkı işte,
 Bir tarla kuşununki gibi uzatıp durduğum,
 Usanmasız göklere söylenmiş,
 Ve çoğun daha şikâyetçi bir sesle,
 Dünyaya uydurulmuş ve onun derin iç çekişlerine,
 Fakat hepsinin merkezine aşkı alarak,
 Ve sonunda şükranla, doğru anlaşılırsa.

Yeterince ömrüm olacak mı ya da
 Kayda değer bir şeyler başarma gücüm,
 Kendi hikâyemi anlatmamı bağışlatacak
 Bu belli değil: Fakat sevgili dostum!
 Dönüp bakınca geçmişteki en canlı günden
 Daha net bir şekilde o yazı görürsün,
 Çimenli Quantock'un havadar sırtlarında
 Özgürce dolaştığımız,
 Bol ağaçlı tepelerinde eğleştiğimiz,
 Sen büyüleyen kelimelerle, sen bir yürekle,
 O Yaşlı Adam'ın ılık gözlü Denizci'nin
 Şarkısını söylüyordun, ya da Leydi Christabel'in
 Hüzünlü hikâyesini; bense, benzer bir işle meşgul,
 Saatlerce yumuşak unutuşa gömülmüş,
 Ay ışığı altında atıyla ilerlerken yaşadığı
 Türlü tehlikelerden sonra, gürültülü

Şelalenin yanında bulunan adamın;
 Ya da kötü bir çalı dibinde oturan
 Zavallı kadının hikâyesini mırıltıyla;
 O yazı hatırladığında
 Ve o zamanki halimizi aldığında karşına,
 O mutluluğun anısına, anlayacak,
 Hiç olmazsa sen, Dostum! hissedeceksin ki,
 Bir ozanın zihninin hikâyesi
 Kafa yormaya değmez bir şey değildir,
 Eser kendini sana kabul ettirecek.

Bu armağanın son ve sonraki bölümleri
 Çılgın şiire soyunduğumuz ilk günlerdeki
 Neşeli ruh haliyle değil, keskin ve kalıcı
 Şahsi bir üzüntünün baskısı altında hazırlandı,
 Ki bu düşünce tarihinde gözler önüne serilen
 Akıl ve kalbin beni bir yandan daha hassas
 Kılarken diğer yandan bu üzüntüye karşı
 Daha dayanıklı kılması gerekli;
 Ve şimdi bir rahatlık doğdu senin yakınlarda
 Olman umudundan ve çok geçmeden
 Sağlığına kavuşup aramıza katılacağından;
 O gün, gözyaşlarımızın birbirine
 İlk karışmasının ardından,
 Diğer teselliler arasında, bir miktar
 Mutluluk devşirebiliriz
 Benim bu sevgi sunumumdan.
 Ah, fakat verimli birkaç kısa yıl, sonra
 Hepsi bitecek, yarışın sona erecek,
 Zafer anıtın dikilecek; sonra (gerçeğin
 Yolunda yürüyemeyecek kadar zayıf olduğundan)
 Çağ eski batıl tapınmasına düşse bile,
 İnsanlar köleliğe dönseler bile dalga
 Çekilir çekilmez, milletler rezalete batsalar bile
 Birlikte, biz hâlâ teselli bulacağız
 -Bize lazım olanı öğrendiğimiz için,

Gerçek mutlulukla zengin, izin olursa eğer
 Daha güven veren bir günü getirmek için
 El ele sadakatle çalışmaya,
 (Kader bize böyle bir lütuf bahşederse,)
 Onları kurtaracak, ki o gün gelecek mutlaka.
 Tabiatın peygamberleri olarak biz
 Kalıcı bir ilham vereceğiz onlara,
 Akılla takdis edilmiş, imanla kutsanmış:
 Neyi sevdियsek başkaları da sevecek
 Ve bunun nasıl olacağını öğreteceğiz onlara;
 (İnsanın tüm umutları ve korkuları değişirken,
 Değişmeden kalan) insan aklının nasıl
 Bin kat daha güzel olabileceğini
 Üzerinde yaşadığı dünyadan,
 Bütün varlıkları aşarak güzellikte,
 Daha kutsaldır çünkü kumaşı, dokusuyla.²

2 İnsan aklı Tabiatla birlikte Tanrı'nın can katan varlığını paylaşır ama Tabiattan daha kutsaldır çünkü bunun farkında olma ayrıcalığı yalnızca ona verilmiştir.